ريڊيو ۽ ٽي وي ڊرامن جو مجموعو

اڙي اڙي زنجير

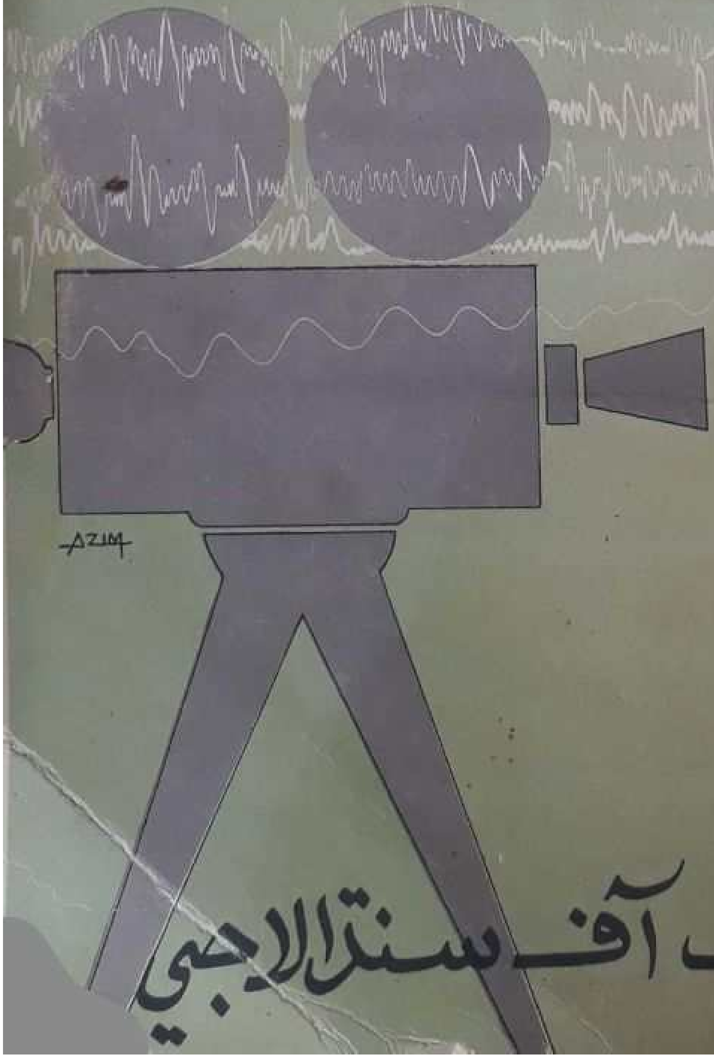

قاضي خادم

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ جي اشاعتي سلسلي جو ۱۷ ڪتاب

لَٽڪ لَٽڪ زنجير

(ريڊيو ۽ ٽي - وي ڊرامن جو مجموعو)

قاضي خادم

ناشر
انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي
سنڌ يونيورسٽي، ڄام شورو، سنڌ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

(ليکڪ جا حق واسطا قائم)

ڇاپو پهريون: اپريل ١٩٨١ع مطابق جمادالثاني ١٤٠١ھ
[تعداد هڪ هزار]

قيمت: ٣٥-٠٠-٠ روپيا

ڪور ڊزائين، محمدعظيم چانڊيو.

soorihsindhiadab

سول ايجنٽس

ميسرس ادبيات
تلڪ چاڙهي، حيدرآباد

الماس بڪ هائوس
انور رائي روڊ، پوسٽ باڪس نمبر ١٠٣٧١
صدر ڪراچي-٣

هي ڪتاب، سنڌ يونيورسٽي پريس ۾، اعجاز محمد صديقيءَ ڇپيو ۽ ڊاڪٽر غلام علي الانا، پروفيسر انچارج، انسٽيٽيوٽ آف سنڌ الاجي، سنڌ يونيورسٽي نئون ڪئمپس، ضلعو دادو سنڌ، پڌرو ڪيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

انتساب

پنهنجي پياري ماءُ جي نالي -

جيڪا اسان کي ڇڏي وڃي جنت نشين ٿي آهي -

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ترتيب

ناشر طرفان	صفحا
پيش لفظ	الف کان ط تائين

ريڊيو ڊراما

١- احساس	١
٢- فاصلن جو موت	٤٣
٣- پيار ۽ سپنا	٧٥
٤- روپ بهروپ	١١٩
٥- رشتو	١٦٥

ٽي - وي - ڊراما

٦- سک جو سپنو	٢١٢
٧- لڙڪ لڙڪ زنجير	٢٤٩
٨- منزلون ۽ مسافر	٢٧٩
٩- شڪست	٣٠٩

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ناشر طرفان

سنڌي ادب، زبان ۽ ثقافت جي سيني سڄڻن کي خبر آهي تہ سال ١٩٨٠ع کي سنڌي ناٽڪ جو ”سئو سالہ جشن“ جـو سال قرار ڏنو ويو هو. انهيءَ سئو سالہ جشن جي موقعي تي هڪڙي ٻاهي سيني اخبارن ۽ رسالن سڄي سال ۾ سنڌي ناٽڪ جـي مختلف موضوعن تي مضمون ڇپيا، ۽ ٻئي ٻاهي سرڪاري سطح تي تشڪيل ڏنل ڪميٽيءَ طرفان سئو سالہ جشن ملهايو ويو، جنهن ۾ مختلف دورن جي نمائندگي ڪندڙ چوندي ڇهہ ناٽڪ اسٽيج ڪيا ويا. اتي انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ جهڙي اهم ثقافتي، ادبي ۽ علمي اداري لاءِ ٻوٽي رهجي وڃڻ ناممڪن هو.

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ، سئو سالہ جشن جي سلسلي ۾ گذريل سڄي سال لاءِ سيمينار منعقد ڪرڻ جو سلسلو رٿيو ۽ ان تي ڪاميابيءَ سان عمل ڪيو. انهن ۾ سنڌي ناٽڪ جي ڄاڻن ڪان سنڌي ناٽڪ جي مختلف پهلوئن تي ليڪچر ڪرايا ويا، جن ۾ سنڌي ناٽڪ جي تاريخ، فن ۽ سماجي پس منظر اچي وڃن ٿا.

انهيءَ سيمينار منعقد ڪرڻ سان گڏوگڏ انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ، سنڌي ناٽڪ جي ڏِس ۾ خاص ڪتابن شايع ڪرڻ جو پروگرام پڻ رٿيو آهي ۽ هي ڪتاب ان سلسلي جي هڪ ڪڙي آهي.

قاضي خادم سنڌي زبان جو ڄاتل سڃاتل نقاد، افسانہ نگار ۽ ناٽڪ نويس آهـي. سنڌس ڪيترائي ناٽڪ ريـڊيو ۽ ٽي- وي تـان پيش ٿي چڪا آهن، جن مان ڪجهہ ڊرامـا چونڊي هيءُ ڪتاب ترتيب ڏنـو ويو آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هن ڪتاب کان پوءِ انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ طرفان نانڪ جي
فن تي ٻيو ڪتاب به جلد ئي ڇپايو ويندو، جيڪو انسٽيٽيوٽ آف
سنڌالاجيءَ طرفان منعقد ڪيل سيمينارن جي سلسلي ۾ ڏنل ليڪچرن تي
مشتمل آهي.

اسان کي اميد آهي ته اسان جا پڙهندڙ اسان جي هن محنت
جو قدر ڪندا ته جيئن اسين اڳتي هلي ان سلسلي ۾ بهتر کان بهتر
ڪتاب ڏيئي سگهون.

ڊاڪٽر غلام علي الانا
پروفيسر انچارج
انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي

soorihsindhiadab
www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پيش لفظ

ڊراما ۾ ڪهاڻي بيان ڪرڻ جي ڪيترن ئي طريقن مان هڪ آهي. هن ۾ ڪهاڻي بيان ڪرڻ جو طريقو ناول کان ڀنئي نموني جو آهي، ڇو جو هن ۾ ناول جيان ڪهاڻي سڌي سنئين انداز ۾ بيان ڪونه ڪئي ويندي آهي، بلڪ ان کي عوام جي آڏو اسٽيج تي اداڪارن جي وسيلي پيش ڪيو ويندو آهي. درحقيقت هڪ لکيل ڊرامو ايستائين ڊرامو نٿو ٿي سگهي، جيستائين ان کي اسٽيج تي پيش نه ڪيو وڃي يا موجوده دور ۾ ريڊيو ۽ ٽيليويزن تان پيش نه ڪيو وڃي. يعني ته جيستائين ليکڪ، پروڊيوسر، اداڪار ۽ عوام هڪ هنڌ نه اچي مڙن- ڊرامي جو حقيقي مقصد ان کي پيش ڪرڻ آهي، نه ڪه ان کي پڙهڻ- ناول نگار جي برعڪس، ڊراما جي ليکڪ کي پنهنجن اداڪارن تي ڀاڙڻو پوي ٿو ۽ اداڪارن کي وري مئنيجر (پروڊيوسر) جي پاليسين، ٿيئٽر جي وسائل ۽ عوام جي پسند جو خيال رکڻو پوي ٿو.

هڪ ڊرامہ نگار جو خاص مقصد ڏسندڙن (پڙهندڙن) کي خوش ڪرڻ آهي ۽ ڏسندڙ وري ڊرامو پنهنجي تجسس جي جذبي کي مطمئن ڪرڻ لاءِ ڏسندا آهن. هنن کي هڪ سهڻي ڪهاڻي ڏسڻ جي توقع هوندي آهي. هو ڪردارن طرفان ٿيندڙ دلچسپ واقعا ڏسڻ چاهيندا آهن. صرف ابسن يا جارج برنارڊشا يا سنڌيءَ ۾ محمداسماعيل عرسانيءَ ۽ محمدعثمان ڏيپلائي جهڙا چند ڊرامانگار ٿي گذريا آهن، جن ڊرامي کي سڌاري جو ذريعو ڪري سمجهيو آهي، ليڪن هو به پنهنجن ڊرامن ۾ ڪردارن ۽ واقعات کي اهڙو ته دلچسپ ۽ وڻندڙ ڪري پيش ڪن ٿا، جو عام ڏسندڙ به هنن

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڪِي پسند ڪري سگهي ٿو. هڪ سنجيده ڊراما نگار جي اها ڪوشش هوندي آهي ته هو زندگيءَ جي حقائق کي ايمانداريءَ سان، وڻندڙ ۽ اثرائتي انداز ۾ پيش ڪري. ان طرح سان هو زندگيءَ جي اهڙن واقعن کي چونڊيندو آهي، جيڪي تمام اهم ۽ اثرائتا هجن ۽ اهي اهڙي نموني پيش ڪندو آهي، جو ڏسندڙ ۾ به اهڙا ئي جذبا اڀاري سگهي جهڙا هن خود محسوس ڪيا آهن.

ناول نگار ۽ ڪهاڻيڪار اڪيلائيءَ ۾ پڙهندڙن لاءِ لکندا آهن، جڏهن ته ڊراما نويس ماڻهن جي ميڙ لاءِ لکندو آهي. هڪ ناول نگار پنهنجي لکڻين ۾ بيشڪ ڪنهن خاص نظريي جو پنهنجي طريقي سان اظهار ڪري، ته به ڪيس اها پرواهه ڪانه هوندي ته ڪي ماڻهو ان جي خلاف به ٿي سگهن ٿا ۽ ڪيس ناپسند به ڪري سگهن ٿا. ليڪن جيڪڏهن هڪ ڊراما نويس مختلف ماڻهن جي پسند ۽ ناپسند جو خيال نه رکندو، ته پوءِ سندس پيش ٿيندڙ ڊرامي کي ڏسڻ وارو به هو ڪو ئي هوندو. هو ڏسندڙن جي پسند جي خيال کان لاپرواهه ٿي ئي نٿو سگهي. نه ئي پنهنجو پاڻ کي ڄاڻو، عالم ۽ ذهين ثابت ڪرڻ لاءِ عام ڏسندڙ جي پسند ۽ ٽيسٽ کان اوچي شئي پيش ڪرڻ جي همت ئي ڪري سگهي ٿو.

وڪٽر هيوگو جو چوڻ آهي ته ڏسندڙ ٽن قسمن جا ٿيندا آهن. پهريان اهي عام ماڻهو، جيڪي الڪشن ڏسڻ چاهيندا آهن ۽ ٻيون عورتون جيڪي جذبات نگاريءَ جون شوقين ٿينديون آهن ۽ ٽيان پڙهيل لکيل ماڻهو، جيڪي ڪردار نگاريءَ ۾ دلچسپي وٺندا آهن. ٻين لفظن ۾ ڊراما جا ڏسندڙ عام طرح الڪشن ۽ جذبات نگاريءَ ۾ دلچسپي ڏيکاريندا آهن ۽ صرف چند، ڪردار نگاريءَ جا شوقين ٿيندا آهن.

soorinsindhiadab

Scanned with CamScanner

هڪ ڊراما نگار کي هر قسم جي ڏسندڙن جو خيال رکڻو پوندو آهي. هن کي خبر هوندي آهي ته هڪ عام تماشبين پنهنجي هيرو کي طاقتور، شريف ۽ غريبن جو همدرد ڏسڻ چاهي ٿو. هن کي هيرو جي فتح سان دلچسپي آهي. هو ابسن ۽ برنارڊشا جي ذومعنيٰ جملن ۽ ذهين قسم جي ڪردارن ۾ ڪا دلچسپي نه ٿو رکي. انهيءَ ڪري ئي ڊراما جا اهڙا ڪردار ڪامياب ٿيندا آهن جيڪي سوچ کان وڌيڪ جذبات کان ڪم وٺندا آهن.

عظيم ڊرامن جو مرڪزي خيال تمام سادو سودو هوندو آهي ۽ گهڻو ڪري پراڻو به هوندو آهي. تماشبين پراڻين ڪهاڻين کي وري وري مختلف انداز ۾ پيش ٿيندو ڏسڻ چاهيندا آهن. هو پراڻن چرچن تي کلندا آهن ۽ ساڳين ڏاڍ جي نظارن تي وري وري پيا روئندا آهن.

هڪ واقعو اهڙو ياد اٿم جيڪو هت بيان ڪرڻ مناسب ٿيندو، ته ۱۹۶۴ع ۾ هڪ دوست لنڊن مان ٿي آيو ۽ ٻڌايائين ته اي - ايم فارسٽر جو ناول اي پئسيج ٽو انڊيا، ڊرامائي صورت ۾ براڊوي ۾ ڏيکاريو پيو وڃي. هن ٻڌايو ته اهو ڊرامو گذريل چئن سالن کان هلي پيو ۽ ڏاڍي رش اٿس ۽ ڪيترا ڪراڙا ۽ ڪراڙيون انگريزياڻيون روزانه ساڳيو ڊرامو ڏسڻ ٿا اچن ۽ ڊرامي جي مک ڪردار ڊاڪٽر عزيز سان ٿيندڙ ناانصافي ڏسي اوڇنگارون ڏئي روئن ٿا.

تماشبينن جي مزاج جو خيال رکندي ڊراما نگار کي هميشه انسان جي بنيادي دلچسپيءَ وارن جذبن جي اپٽار ڪرڻي پوندي آهي، جهڙوڪ پيار، نفرت، لالچ، همدردي ڏک ۽ ڏپ

وغيره . هو اهڙا موضوع چونڊيندو آهي جن سان ڪنهن هڪ فرد يا ڪلاس جي نه بلڪ سموري انسانذات جي دلچسپي هوندي آهي . جيڪڏهن هڪ ڊراما نويس اهڙي خيال کي برقرار رکڻ ۾ ڪامياب ٿي ويجي ته پوءِ هو ناول نگار کان به وڌيڪ ڪامياب ٿي سگهي ٿو . هن جي هڪ مزاحيه سٽ ڏسندڙ کي کلائي کيرو ڪري سگهي ٿي . جڏهن ته ڪئين مزاحيه ناول نگارن جون ڪاوشون وڏي مشڪل سان ڪنهن کي مرڪائڻ ۾ ڪامياب ٿي سگهنديون آهن . مرزا قليچ بيگ جي ”انڪواري آفيسر“ يا محمد عثمان ڏيپلائي جي ”بدڪار“ جو ئي مثال ڪڍي وٺو . پڙهڻ ۾ اهي ڊراما ٿي سگهي ٿو ته ڪنهن کي کلائڻ ۾ ڪامياب نه ٿيا هجن ليڪن انڪواري آفيسر جڏهن اسٽيج تي پيش ٿيو ته سڄو هال کلڻ جي ڪوڪرن ۾ ٻڏي ٿي ويو .

تماشبين مختلف قسمن جا ٿيندا آهن - جنهن ڪري هنن جو ڪهاڻيءَ جي مختلف موڙن ڏانهن رد عمل به مختلف ئي ٿيندو آهي . ڪي ڏسندڙ غم وارن نظارن کي دلچسپيءَ سان ڏسندا آهن ته ڪي وري کل خوشيءَ جا ڪوڏيا هوندا آهن . ڪي بهادريءَ وارن قصن جا شائق ته ڪي وري پيار محبت جي قصن سان دلچسپي رکندا آهن - انهن سڀني کي هڪ ئي وقت ۾ خوش رکڻ جو ڏکيو ڪم صرف ڊراما نگار ئي پورو ڪري سگهي ٿو - سو به ان پابنديءَ سان ته هن کي اها ڪهاڻي ٻن يا ٽن ڪلاڪن جي اندر ئي پوري ڪرڻي آهي ته جيئن اها اسٽيج تي پيش ڪري سگهجي . جڏهن ته هڪ ناول نگار تي اهڙي ڪا به پابندي ڪانهي - پيو ته هن کي پنهنجي ذات کي ڊراما کان الڳ رکڻو آهي - هن کي جيڪي ڪجهه چوڻو آهي اهو ڪردارن

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڪان گفتگو يا عمل وسيلي ڇوائيندو ۽ ڪرائيندو آهي، جڏهن ته ناول نگار بيانيه انداز ۾ ڪهاڻي ۽ موقع محل بابت سمجهائيندو آهي.

ڊراما نگار جو تيز مشاهدو ۽ انساني نفسيات متعلق ڄاڻ ئي هن جي فن جي پيشڪش ۾ مددگار ۽ معاون ثابت ٿيندا آهن. خاص ڪري اهي ٻه عنصر موضوع جي چونڊ ۽ واقعات جي تاڃي پيٽي آڻڻ ۾ ڏاڍي مدد ڪندا آهن. هو مشاهدي جي زور تي اهڙن موضوعن کي چونڊي ٿو جيڪي نه رڳو عام پسند جا آهن بلڪ گهڻن جي پسند جا آهن ۽ اهڙن موضوعن کي ڇڏي ٿو ڏي جن کي پيش نه ڪرڻ ئي بهتر آهي- هن سان مسئلو اهو آهي ته جيڪڏهن سندس پيش ڪيل موضوع ڏسندڙن ۾ پسند نه پيو ته ٿيٽر جون ڪرسيون ۽ اسٽيج به سلامت نه رهندا يا ڏسندڙ بيزار ٿي هليا ويندا. ٻئي طرف جيڪڏهن ڪو ناول يا مختصر ڪهاڻي سماج جي ڪنهن هڪ طبقي يا سوچ رکندڙن کي پسند ناهي ته پوءِ وري ان کي پسند ڪري خريد به ڪري سگهي ٿو. اتي ڪا اهڙي مشترڪ سوچ يا گڏجاڻي نه ٿي ٿئي بلڪ لکڻين کي انفرادي سطح تي پسند يا ناپسند ڪيو ٿو وڃي.

ڊراما ڏسندڙ يا پڙهندڙ پنهنجو پاڻ کي سورمي جي روپ ۾ ڏسڻ لڳندا آهن ۽ هن سان ٿيندڙ ڏاڍ، ظلم ۽ نا انصافي يا هن جي انصاف پروري، بهادري ۽ شرافت سان پنهنجي جذبن کي پيڙڻ لڳندا آهن- بديءَ وارا ڪردار وري هنن جي اندر ۾ بديءَ لاءِ لعنت، ڌتڪار ۽ نفرت وارا احساس پيدا ڪندا آهن.

هو ڊراما ۾ پيش ايندڙ هر واقعي ۽ ڪشمڪش ۾ خود به پاڳي پاڻيوار ٿي ويندا آهن. تنهنڪري هو اهڙن ئي موضوعن سان مطمئن ٿيندا آهن، جن جو يا ته هو شڪار رهيا هجن يا اهي سندن

Scanned with CamScanner

عام ۾ هجن- زميداري ظلم (خانچند درياڻي) ۽ انڪوائري آفيسر (محمدعثمان ڏيپلائي) اهڙائي ڊراما هئا جيڪي انڪل اڌ صدي اڳ لکيا ويا، اسٽيج تي پيش ٿيا، پسند پيا ۽ ۱۹۸۰ع ۾ اسٽيج تي پيش ٿيا ۽ اوترولي پسند پيا- سبب؟ هنن جا موضوع لافاني هئا- انهن جو واسطو سڌوسنئون سنڌ جي رسم و رواج، مروج سرڪاري قانون ۽ طريقن سان هئو. انهن ۾ انساني جبلتن سان واسطو رکندڙ حقيقتن کي پيش ڪيو ويو، تنهن ڪري ڏسندڙن جي دلچسپيءَ جو تسلسل به قائم رهيو.

سنڌي ڊرامن جا موضوع گهڻو تڻو عام پسند جا ئي رهيا آهن. ورهاڱي کان اڳ واري دور ۾ عام رومانوي ۽ تاريخي ڊرامن سان گڏ سماجي ناانصافين، غلط رسم و رواج ۽ نيڪي ۽ بديءَ جي وچ ۾ جهيڙي وارا موضوع عام رهيا. ورهاڱي کان پوءِ اسٽيج جو مزو ختم ٿي ويو باقي ريڊيو ۽ بعد ۾ ٽيليويزن رستي جيڪي ڊراما پيش ٿيندا رهيا آهن تن جا موضوع به اڳ يڪ سا ڪيا آهن. البته انهن ۾ جاسوسي ۽ جديد موضوعات تي لکيل ڊراما به شامل آهن. تڏهن به پسند اهي ڊراما پيا آهن جن ۾ ثقافتي رنگ شامل آهي ۽ سماج جي اوڻاين کي پيش ڪيو ويو آهي.

موجوده مجموعي ۾ ريڊيو ۽ ٽي وي لاءِ لکيل ۽ انهن تان ئي پيش ڪيل ڊراما شامل آهن، جن جا خاص موضوع سنڌ جي رسم و رواج (ننڍي عمر جي شادي، بدي جي شادي، غلط خانداني رسمون- جديد سماجي برائيون- نفرت- محبت وغيره) سان واسطو رکن ٿا. خاص ڪري هي ڊراما ادب جي شاگردن لاءِ ڏاڍا ڪارائتا ثابت ٿيندا، جن کي ڪي اهڙا ڊراما نظر ايندا جن مان کين ڊراما ۽ ٽي وي لاءِ لکڻ جو بنياد فراهم ٿي سگهندو.

جيئن ته ريڊيو ڊراما جو واسطو آواز ۽ ٻڌڻ سان هوندو آهي ۽ ان جو هر سين آواز رستي واضح ڪيو ويندو آهي، جنهن لاءِ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

صوتي اثرات، موسيقي ۽ آواز جو لاهه ۽ چاڙهه ڪم ايندو آهي تنهنڪري ريڊيو ڊرامن ۾ اهڙا موضوع ڪامياب ٿيندا آهن، جن جو واسطو سنئون سڌو انساني جذبات سان هجي. پيار، نفرت، ڏڪار، ۽ جاسوسي يا جنگي ۽ تاريخي موضوع ريڊيو لاءِ ڏاڍا ڪامياب ثابت ٿيا آهن. ٻئي طرف ٽيليويزن ۾ ٻڌڻ کان وڌيڪ ڏسڻ جو حصو هوندو آهي. اتي هر واقعو اسٽيج وانگر ڏيکاريو ٿو وڃي. تنهنڪري ان ۾ عام سماجي موضوعات يا ريتون رسمون ڪاميابيءَ سان اثرائتي انداز ۾ پيش ڪري سگهبيون آهن. هنن ڊرامن ۾ ڏسندڙ گفتگو ۾ ايتري دلچسپي نه وٺندا آهن، جيتري حرڪت يا هلچل ۾. تنهنڪري ٽي - وي ڊراما لکڻ جو انداز به مختلف ٿيندو آهي. ان ۾ نه رڳو مڪالما يا گفتگو ڪي قلمبند ڪيو ويندو آهي بلڪ منظرنامو به لکيو ويندو آهي جنهن ۾ هلڻ چلڻ، اٿڻ ويهڻ ۽ اسڪرين تي پيش ايندڙ هر واقعي جي تفصيل سان اهڙي نموني لکيو ويندو آهي جو انهن واقعن کي فلمبند ڪرڻ وقت يا اداڪارن کي اداڪاري ڪرڻ وقت ڪا، تڪليف نه ٿئي.

ريڊيو ۽ ٽيليويزن ڊرامن ۾ مون کي جن پروڊيوسرن، صداڪارن، اداڪارن ۽ صوتي اثرات ڏيندڙن سان واسطو پيو سي هي آهن:

پروڊيوسر :- مراد علي مرزا، مصطفيٰ قريشي، عبدالڪريم بلوچ، پير اسحاق جان سرهندي، الله بخش شاهه بخاري، سڪندر بلوچ، انور بلوچ، منظور قريشي، محمد بخش سميجو، ابراهيم شيخ، غلام حسين شيخ، زاهد قلباڻي، جهانگير قريشي ۽ هارون رند.

صداڪار ۽ اداڪار :- غزال رفيق، سيما، ساجده، نسرين، ساوتري،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ٻملا، ٻينا، روشن عطا، قيصر نقوي، نزهت، رخسانه چنه، سڪينه سمون، پروين عباسي، ٻيگم اختري، سڪينه ميمڻ، زرينه بلوچ، شهزادي، پروين اڪبر، نزهت عباسي، اي. آر. بلوچ، مصطفىٰ قريشي، ڪريم بلوچ، منصور بلوچ، شفيق انصاري، شفيع محمد شاهه، فريد نواز بلوچ، صالح محمد شاهه، نور محمد لاشاري، انور سولنگي، محبوب عالم، وسيم، اقبال ترين، حيات علي شاهه بخاري، ضياسرهندي، عبدالحق ابڙو، يوسف علي، عابد، جگديش، زاهد مرزا، اختر مرزا، طارق غزنوي، ظهور افغان، سرور بلوچ، سڪندر بلوچ، قاسم فاني، مشتاق مغل، قمر ميمڻ، بادل، زاهد قلباڻي، قربان جيلاني، سرور بلوچ ۽ ٻيا.

صوتي اثرات:- اقبال جعفري، محمد علي، الياس رضا، جهانگير قريشي.

هي ڊراما ريڊيو پاڪستان حيدرآباد، ڪراچي ۽ ڪراچي ٽيليويزن اسٽيشن تان ١٣٦٣ع ۽ ١٩٨٠ع دوران نشر ٿيا ۽ پيش ڪيا ويا.

هتي اهو چوڻ ۾ به ڪو وڌاءُ ڪونه ٿيندو ته هنن ڊرامن جي مقبوليت ۽ ڪاميابيءَ ۾ مون سان گڏو گڏ ٽيئن پروڊيوسرن، اداڪارن ۽ صداڪارن جو به هڪجيترو ئي حصو آهي، ڇو جو ڊرامن جي لکڻ کان وٺي پيش ٿيڻ تائين سڄو ڪم ٽيم جي انداز ۾ ٿيندو آهي، جنهن ۾ هر حصي وٺندڙ جي هڪجيتري ۽ هڪجهڙي اهميت هوندي آهي.

آئون پنهنجن ڊرامن جي هن مجموعي جي اشاعت جي لاءِ سنڌالاجي جي پروفيسر انچارج ۽ پنهنجي استاد محترم ڊاڪٽر غلام علي الانا جو ٿورائتو آهيان، جنهن ذاتي طرح مون کان به وڌيڪ دلچسپي وٺي، هن ڪتاب جي ڇپائيءَ جو ذمو کنيو. تنهن کان سواءِ ريڊيو ۽ ٽيليويزن جي اختياريءَ وارن جو به ٿورائتو آهيان، جن هن ڏس ۾ منهنجي مدد ڪئي. حالانڪ هي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مجموعو "سنڌي ڊرامن جي صدي" واري سلسلي ۾ پيش ٿيڻو هو، ليڪن فني دشوارين جي ڪري ان ۾ ڪجهه دير ٿي وئي آهي. تڏهن به هيءَ مختصر ڪوشش انهيءَ سلسلي ۾ ٿي سمجهڻ گهرجي. آخر ۾ آءٌ پنهنجي پٽ طارق جو به شڪريو ضرور ادا ڪندس، جنهن روزانو باقاعدگيءَ سان پريس مان پروف آڻي ٿي ڏنا ۽ زوريءَ مون کان اڌ رات جو پڙهائي ويندو هو.

قاضي خادم -

سنڌ يونيورسٽي — ڄام شورو

٥-١-١٩٨١ع

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

Scanned with CamScanner

ريڊيو ڊراما

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

احسـاس

کردار :-

اختر : فضيلت وارو نوجوان ، جنهن کي غريبن سان همدردي آهي .

اسلم : بد ڪردار وڏيرو، اختر جو وڏو ڀاءُ .

بيگم : اسلم ۽ اختر جي ماءُ .

نازو : ڳوٺاڻي سادي ڇوڪري .

سلميٰ : اختر جي فيشن ايبل مڱ .

ڏاڏي : نازوءَ جي پوڙهي ڏاڏي .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيک پهريون]

(شروعاتي موسيقي)

[ٽانگي هلڻ ۽ هڪ هنڌ بيهڻ جو آواز]

پوڙهي — اتي روڪ ابا، اتي روڪ. رئيس سيف الله جو گهر اچي ويو.

نازو — بس ڏاڏي لهون؟

پوڙهي — لهنداسين نه ته ڪو ٽانگي ۾ ويٺا هونداسين!

نازو — ڏاڏي در کڙڪايان؟

پوڙهي — ها ابا، هي وٺ پنج روپيه.

(ٽانگي جي هلڻ ۽ وڃڻ جو آواز)

نازو — ڏاڏي ڪنڊو ته آهي ئي ڪونه، چا کڙڪايان!

پوڙهي — امان هي وڏن ماڻهن جو گهر آهي، هتي ڪڙو ڪونه کڙڪائبو آهي، هو اچو هٿ لڳو پيو آهي نه، تنهن کي زور ڏيو.

نازو — چڱو، (وقفو.... هلڪو گهنٽيءَ جو آواز) اوئي!

پوڙهي — ڇو ڇو، ڇرڪي ڇو وئين؟

نازو — مون هٿ دٻايو ته گهنٽي وڄڻ جو آواز آيو.

پوڙهي — اهو گهنٽيءَ جو بٽڻ ئي ته آهي.

نازو — پر اچي ته اڃا ڪير به ڪونه ٿو.

پوڙهي — ماٺ نٿي ڪرين.

نازو — مون ڪيئي ته لنڊو پئي اچي.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

(در ڪڙڪڻ جو آواز)

اختر — رات جو هيڏيءَ مهل وري ڪير آيو آهي... جي فرمايو!

پوڙهي — ابا رئيس سيف الله جو گهر هي آهي نه؟

اختر — اڙي ڏاڏي تون!

پوڙهي — ابا اختر آهين ڇا؟

اختر — ڇو ڏسڻ ۾ ڪونه ٿو اچان ڇا؟

پوڙهي — ابا نظر وڃي آهي گهٽ ٿي.

اختر — اچو اچو، اندر اچو. (در بند ٿيڻ جو آواز)

(ڇوڪريءَ جي ٽهڪن جو آواز)

اختر — هيءَ ڪير آهي؟

پوڙهي — ابا، هيءَ نازو آهي، ڪمونءَ جي ڌيءُ.

اختر — الين نتي ڇوين ته، تنهنجي پوٽي آهي. پر هيءَ ايترو ڪلي ڇو پئي؟

پوڙهي — هوش ڪر نازو، ڪو ايڏو کلبو آهي ڇا!

نازو — هو ڏس ڏاڏي، (کل جو آواز) هو ڏس.

پوڙهي — ڇا ڏسان، ڇري ته ڪونه ٿي آهين.

نازو — ڏس نه کهڙا پٽاپٽي ڪپڙا پايو بيٺو آهي.

اختر — سو ان ۾ کلڻ جي ڪهڙي ڳالهه آهي، هيءَ ته سليپنگ ڊريس آهي.

نازو — اها ڇا ٿيندي آهي؟

اختر — رات جو اهي ڪپڙا پائي سمهبو آهي.

نازو — هنه جهڙو پٽاپٽي ڳڏهه.

پوڙهي — (دڙڪو ڏيندي) نازو، ڪڏهن وات بند ٿيندءِ... ابا، بيوقوف آهي. هن جي ڳالهين کي دل ۾ نه ڪجانءِ.

Scanned with CamScanner

اختر ــ ڪا ڳالهه ناهي ڏاڏي . منهنجو خيال آهي ته هينئر امان کي جا ڳالهه مناسب ڪونهي . توهان کي آئون ڪمرو کولي ٿو ڏيان . . . . آرام ڪريو .

نازو ــ جلدي ڪر . منهنجو ته ننڊ کان ساهه ٿو وڃي .

پوڙهي ــ امان ڪجهه ته هوش ڪر ، عقل جي ڳالهه ڪر .

نازو ــ هوش ۾ ناهيان ته ڪا بيهوش آهيان ڇا؟

پوڙهي ــ ناحق ٿو ڪي ولي آيس .

نازو ــ مون کو منٿون ڪيون هيون ، تون پاڻ ته ولي آئين ء!

اختر ــ چڱو چڱو هاڻ وڙهڻ ڇڏ . هي سامهون ڪمرو اٿوَ ، جي ڪجهه کاڌي لاء کپيوَ ته ٻڌايو .

پوڙهي ــ نه ابا ، تون وڃي آرام ڪر .

اختر ــ ڏاڏي حجاب نه ڪجئين ، پنهنجو گهر اٿئي .

نازو ــ ٻڌين پئي ڏاڏي ، مونکي ته ڏاڏي بک اچي لڳي آهي .

پوڙهي ــ امان ، سڄڻ سڄي پانهن ڏي ته . . . . . .

اختر ــ نه نه ، اهڙي ڪا ڳالهه ڪانهي . فرج ۾ کاڌو رکيو آهي ، کڻيو ٿو اچان .

(قدمن جو آواز دور ٿيندو ٿو وڃي)

پوڙهي ــ ابا ، الله وڏي حياتي ڏيئي . هن کي ڏسي ته وڏو رئيس ٿو ياد پوي . باقي سندس پاڻ ته شيطان آهي شيطان .

نازو ــ ڏاڏي ، تون مون کي نه روڪين ها ته مزو چکايانس ها .

پوڙهي ــ نه پٽ . . . . پاڻ ڏاڍن سان هٿ نه اٽڪائبو آهي .

(قدمن جو آواز ويجهو پيو اچي)

اختر ــ هيء ولو ماني . هاڻ مان وڃان ٿو .

پوڙهي ــ ابا ، تنهنجي مهرباني . (قدمن جي پري وڃڻ جو آواز)

فضيلت سان ڪاڻ نازو. ڪا تڪڙ ڪانه پئي اٿئي....
سچو پٽ پٽ ڪري ڇڏيو اٿئي.

(موسيقي)

[ڏيک ٻيو]

[موسيقي]

(صبح وارو ماحول ـ جهرڪين جو آواز)

بيگم صاحبه ـ مائي جنا، چڱو ڪيئي جو هاڻي آئين... نازو ته خاصي وڏي ٿي وئي آهي.

پوڙهي ـ ها جيجي. ڏيءُ وڌندي ڪا ويرم ٿي ڪانه ٿي لڳي.

بيگم ـ رات اڪيلا آيا آهيو؟

پوڙهي ـ جيجي، ڳلوءَ جو هو ڀاڻيءَ جو وارو ـ هتي پڌو اٿئون ته اکين جي ڪئمپ لڳي آهي، سو ڇوڪري ساڻ ڪري هلي آيس. سوير پهچي وڃان ها، پر بس وات تي خراب ٿي پئي هئي.

بيگم ـ خير... ڪو فڪر نه ڪجئين... اختر کي چوان ٿي ته توکي ڪئمپ ۾ داخل ڪرائي اچي.

پوڙهي ـ تنهنجا لک لائق جيجي. نازو هتي گهر جو ڪم ڪار ته پئي ڪندي، ڏاڍي سدوري آهي.

بيگم ـ گهر جي ڪم ڪار لاءِ گهڻا ئي نوڪر ۽ نوڪرائيون آهن، تون فڪر نه ڪر. نازو ڀلي هتي رهي پئي هجي. اسلم جي ڪا خبر ڪر.

پوڙهي ـ رئيس ننڍو ته شڪار تي ويل هئو.

بيگم ـ هن کي شڪار ۽ سير کان فرصت هجي ته ڪڏهن ماءُ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سان ملڻ اچي، سال گذريو وڃن.

پوڙهي — جيجان، پنهن جو بکيڙو بہ ته، گهڻو آهي. اختر کي چو نہ ٿا موڪليو تہ پاڻ جو هٿ ونڊائي.

بيگم — اختر جو لاڙو پڙهائيءَ ڏانهن آهي. هينئر ڊاڪٽريءَ جو امتحان پاس ڪيو اٿس — مون تہ چيو مانس تہ ولايت هليو وڃ — پر چوي ٿو تہ نہ، هتي رهي پنهنجي ملڪ جي خدمت ڪندس.

پوڙهي — (حيرت مان) ولات ..... پٽ موڪليندي دل نٿي ڪنبئي، جيجي!

بيگم — اهي وهم ۽ وسوسا پراڻيون ڳالهيون آهن. پر هو خود وڃڻ نٿو چاهي. سو پانيان تہ هاڻ منهن تي موڙ ڏسانس.

پوڙهي — ڪا ڪنوار ڳولي اٿو.

بيگم — ها .... اختر جي مرحوم پيءُ پنهنجي جيئري ئي هڪ دوست جي ڌيءُ سان پڌري ڪري ڇڏي هئس.

پوڙهي — ڪنوار ڪيئن آهي؟

بيگم — سدا ملوڪ .... چنڊ جهڙي. اختر سان گڏ هن بہ ڊاڪٽري ڪئي آهي. اجهو اختر اچي پيو.

(اچڻ وارن قدمن جو آواز)

اختر — امان، آئون پاهر پيو وڃان، ڪم ڪار هجي تہ پڌايو.

بيگم — ابا، مائي جنا کي اکين جي اسپتال ۾ داخل ڪرائي اچ، جتي ڪنمپ لڳي آهي.

اختر — حاضر امان. هل ڏاڏي جنان — تون بہ ڇا ياد ڪندين ٿ.

نازو — آئون ڏاڏيءَ سان گڏ ويندس.

پوڙهي — نہ امان، تون ڪٿي پئي اسپتالن جا ڌڪا کائيندينءَ.

Scanned with CamScanner

نازو ــ نہ نہ، آئون توسان گڏ هلنديس .

بيگم ــ نہ نازو، تون جوان ڇوڪري آهين . تنهنجو اتي وڃڻ ٺيڪ ڪونهي .

نازو ــ ڇو ٺيڪ ڪونهي . جوان آهيان تہ ڇا ٿيو، آئون تہ وينديس.

پوڙهي ــ نازو، جيجيءَ سان ادب سان ڳالهاءِ .

نازو ــ مون ڪهڙي بي ادبي ڪئي آهي . آئون تہ پنهنجي ڏاڏيءَ سان وينديس .

بيگم ــ امان، اتي تنهنجي ڏاڏي اڪيلي ڪانہ هوندي جو فڪر ٿي ڪرين ــ وري اختر بہ پيو ڏسندس .

نازو ــ هن جو فڪر وري ڪنهن کي آهي . . . . پر هتي آئون جو اڪيلي ٿينديس .

پوڙهي ــ ها جيجي، هيءَ مون سان هريل آهي .

اختر ــ اڙي هتي اسين هيترا ماڻهو جو ويٺا آهيون ــ اجا بہ تون اڪيلي ٿيندينءَ؟

نازو ــ پلا تون مون سان ڳالهائيندين؟

اختر ــ ڇو نہ . . . ڪو گونگو آهيان ڇا، جو ڪونہ ڳالهائيندس .

نازو ــ تہ پوءِ ٺهيو، ڪٿي رهان ٿي . . . پر پڌ . . .

اختر ــ ها چئہ .

نازو ــ مون تي رعب نہ هلائجئين .

پوڙهي ــ ڏاڍي ردي ڇوڪري آهين .

نازو ــ آهيان، آهيان، آهيان . . . پوءِ . . .

بيگم ــ (کلندي) چڱو اختر، تون ماسي جنا کي ڇڏي اچ تہ وري وڪيل صاحب جي گهر هلئو آهي .

اختر ــ پر سلمي تہ اڄ پاڻ اچڻ جو چيو هئو .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

بيگم — نه، مون روڪي ڇڏيو هئو مانس . . . . آئون ڪمري ۾ ٿي وڃان . (قدمن جو آواز) .

پوڙهي — الله هميشه سکي رکيس، اسان غريبن جو هميشه خيال رکندي آهي .

نازو — هاڻي جلدي اچجو .

اختر — تون فڪر نه ڪر . هو ڏس، ميز تي فوٽن وارو ڪتاب پيو اٿئي، وڃي ڏس .

نازو — منهنجو به فوٽو ڪڍايو .

پوڙهي — هاڻ چوئين ٿي ته بڪ بند ڪر . ابا هل، دير نه ٿي وڃي .

نازو — هونه، . . . (چيڙن واري انداز ۾) ابا هل دير نه ٿي وڃي .

اختر — (ڪل جو آواز) ڏاڍي ڏنگي آهي .

(قدمن جو آواز آهستي آهستي دور ٿيندو تو وڃي)

[ڏيک — ٽيو]

(صبح جو پکين جا آواز — ڪنهن شئي جو پٽ تي ڪرڻ جو آواز)

اختر — ڪير آهي . . . اڙي، تون هتي چا پئي ڪرين . آف . . . هي فريم پجي ڇڏيئي .

نازو — مون چاڻي واڻي ڪونه ڪيرايو آهي . . . پاڻهي ڪري پيو .

اختر — ها ها . . . اهو ته آئون به سمجهان ٿو ته توکي ڏسندي ئي ان فريم جو هانءُ ڦاٽي پيو . پر اهو ٻڌاءِ ته تون صبح ساڻ منهنجي ڪمري ۾ ڇا پئي ڪرين؟

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

نازو — ڇو هتي صبح ساڻ اچڻ ڪو ڏوهه آهي ڇا؟

اختر — (ٿورو ڪاوڙجي) ٻهرين منهنجي ڳالهه، جو جواب ڏي، ڇو آئي آهين . . . !

نازو — (سڏڪا ڀريندي) معاف ڪري ڇڏيو . . . وري ڪانه ايندي س. معاف ڪري ڇڏيو.

(دڪڻ جو آواز)

اختر — عجيب ڇوڪري آهي! (در کلڻ جو آواز). ڪير، امان توهين . . . !

بيگم — ها پٽ . . . تنهنجي ڪمري مان آواز ٻڌم ته هلي آيس. ہر هيءَ نازو ڊوڙي ڇو نڪتي؟

اختر — ڪجهه به ڪونه هئو امان . . . . . هي فريم هٿن مان ڪري پيم.

بيگم — اڙي، هي ته ڇيهون ڇيهون ٿي ويو آهي . . . . سنڀالجئين ڪٿي پيرن ۾ شيشو نه لڳئي — آئون نوڪر کي ٿي وجي موڪليان ته اچي صاف ڪري.

اختر — نه نه امان . . . . ٻه ٽي شيشي جا پور آهن، آئون پاڻ ٿو صاف ڪريان.

بيگم — نه نه، شيشي کي هٿ نه لائجئين. آئون نوڪر کي موڪليان ٿي. (قدمن جو آواز)

اختر — (پنهنجي منهن) سچي فريم جو ڪارو منهن ٿي ويو. ڪيڏي نه شوق سان ٺهرايو هوم . . . سلمىٰ ڏسندي ته اها دل ۾ ڪندي. امان سوچيو هئو ته هن فريم جي هڪ پاسي منهنجي تصوير لڳندي ۽ ٻئي پاسي سلمىٰ جي — (قدمن جو آواز) ڪير . . . وري تون !

Scanned with CamScanner

نازو — مونکي جهڄيءَ موڪليو آهي ته ڪمرو صاف ڪري اچان.

اختر — ڀلي مون تي مهرباني ڪر، وري نه ڪو ڀيو زيان ڪري وجهين.

نازو — تنهنجو زيان ٿيو آهي نه!

اختر — ڀيو نه ته ڇا، ڏسين نٿي پنجاهه روپئين جو فريم ڀڃي ڀور ڪري ڇڏيو اٿئي . . . . هي ڇا پئي ڪرين . . . هان . . .

نازو — (مڏڪا ڀريندي) بابا ٻه آنا روز ڏيندو اٿم، تنهن مان هي پنج روپيه گڏ ڪيا هئم ته شهر ۾ وڃي خرچيندس، پر هي تون وٺ، ۽ آئون گهوٽ وڃي توکي ٻيا پئسا به موڪليندس — (روئڻ جو آواز)

اختر — اڙي چري . . . مون توکي پئسا ڀري ڏيڻ لاءِ ٿورو ئي چيو آهي.

نازو — ته ڀيو هن شيشي جي ٽڪر پٽڻ تي ايتري ڪاوڙ ڇو ڪئي اٿئي!

اختر — اوهوهه! هاڻ توکي ڇا سمجهايان. هي پنهنجا پئسا وٺ — هاڻ روئڻ ڇڏ، مون توبهه ڪئي.

نازو — وري ڪاوڙبين ته ڪونه؟

اختر — نه بابا، ڪونه ڪاوڙبس - - - بس.

نازو — چڱو ڏي منهنجا پئسا، هاڻ پاسي ٿي ته شيشا ميڙيان.

اختر — ڀلا، هڪڙي ڳالهه ته ٻڌاءِ.

نازو — پڇ.

اختر — تون صبح سان منهنجي ڪمري ۾ ڇو آئين؟

نازو — آئون ته تو سان ڳالهيون ڪرڻ آئي هئس، پر تون ستو پيو هئين، تنهنڪري ائين ئي رهي پيس. هي خالي شيشو ڏٺم

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

پئي ته هٿ مان ڇڏائجي ويو. ڀلا هي خالي ڇو هئو.

اختر ــ انڪري جو اڇا هن ڪي پرنٽ لاء فوٽو تيار ڪونه ٿيا آهن.

نازو ــ فوٽو پيل هجنس ها ۽ پوء شيشو ڪري پوي ها ته.

اختر ــ ته پوء آئون تنهنجو مٿو به پچي ڇڏيان ها ــ سمجهئي!

نازو ــ ڇو، اهڙا قيمتي فوٽو آهن ڇا، جو تون منهنجو مٿو به پچي ڇڏين ها!

اختر ــ تو ڇا سمجهو آهي؟

نازو ــ اسان جي ڳوٺ ۾ ڇهين ڇهين مهني هڪڙو فوٽو ناهڻ وارو مشين کڻي ايندو آهي ۽ روپئي روپئي فوٽو ڪڍي ڏيندو آهي.

اختر ــ فوٽوء جي قيمت ڪا روپين سان هوندي آهي ڇا؟

نازو ــ ٻيو نه ته وري ڇا سان هوندي آهي؟

اختر ــ دل سان ــ چري، دل سان هوندي آهي.

نازو ــ دل سان فوٽن جو ڪهڙو واسطو؟

اختر ــ اهي ڳالهيون تنهنجي سمجه، کان مٿي آهن.

نازو ــ ڇو آئون ڪا بيوقوف آهيان!

اختر ــ انهيءَ ۾ ڪهڙو شڪ آهي...!

نازو ــ مون کي بيوقوف نه چوندو ڪر.

اختر ــ ڇو... ڇو نه چوان؟

نازو ــ ڇو جو آئون عقلمند، سلڇڻي ۽ سهڻي آهيان.

اختر ــ ۽ ڏاڏي جو تو کي بيوقوف، زبان دراز ۽ جاهل چوندي آهي!

نازو ــ اڙي، اها ته پيار مان چوندي آهي، اڪيلائيءَ ۾ پڇينس ته خبر پوندي...

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اختر – ڇگو بابا، هاڻ شيشا ڪٽي وڃ ... مون کي پيا به ڪم ڪرڻا آهن .

نازو – وڃان ٿي، وڃان ٿي، لوڏين ڇو ٿو؟ ڪو آئون پنهنجي مرضيءَ سان آئي آهيان ڇا! هونهه.... (در جو بند ٿيڻ ۽ موسيقيءَ جو آواز) .

اختر – صفا عقل ڪونهيس – (پنهنجي منهن ڳالهائڻ جو آواز) .

(موسيقي)

[ڏيک چوٿون]

(ڪلب جو گڏيل آواز)

سلمىٰ - ڇا ڇي هاڻ اسان وڃون ٿا، ڏسو نه ڪيترو ٽائيم اچي ٿيو آهي؟

بيگم - ها پٽ پلي وڃو. مون کي هن سنڌن جي سور ماري وڌو آهي. ڪڏهن ٺيڪ ته ڪڏهن وري جن اچيو پويس نه ته آءٌ به توهان سان گڏ هلان ها.

اختر - آءٌ ته ڇوان ٿو امان هلي هل، موٽر ۾ سور ڇا ڪندو؟

بيگم - نه ابا، جيءَ خوش نه هجي ته ڪا ڳالهه ڪانه ٿي وڻي. توهين ٿي اچو.

اختر - ڇگو امان - هل سلمىٰ (قدمن جو آواز، در کلڻ ۽ بند ٿيڻ جو آواز).

بيگم - نازو، او نازو –

نازو - جي اچان پئي (ويجهو قدمن جو آواز) جي جيجي.

بيگم - ماڻيءَ ڏک ته پريو اچجئين .

(قدمن جو آواز)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نازو - هي وڏو ٿي پاڻي.

بيگم - ڇا ٿئي ڏسين؟

نازو - هيءُ ڪير هئي جيجي؟

بيگم - تو اڳي ڪانه ڏٺي آهي ڇا...؟

نازو - اونهون... مون ته اڳي ڪانه ڏٺي آهي.

بيگم - اها اسان جي عزيز آهي، اختر سان گڏ فلم تي وڃي ٿي.

نازو - (کلي ٿي) ته جيجي اها اختر سان گڏ کيل تي ٿي وڃي!

بيگم - ها- تو ڪڏهن کيل ڏٺو آهي...؟

نازو - اونهون... ڏاڏي نه ٿي ڏسڻ ڏي.

بيگم - هنن سان گڏ ويندينءَ؟

نازو - نه.

بيگم - چڱو تون پلي وڃ، ڏاڏهين جون اکيون ٺن چئن ڏينهن ۾ ٺيڪ ٿي وينديون.

نازو - آءٌ ڏاڏيءَ کي ڏسڻ وڃان؟

بيگم - اختر کي چوندس ته وٺي وڃنئي.

نازو - نه آءٌ پاڻهي ويندس، ويجهي ته اسپتال آهي.

بيگم - تنهنجي مرضي پر اچجئين جلدي.

نازو - ها. (قدمن جو آواز)

بيگم - ڏاڍي هنيلي ڇوڪري آهي.

(موسيقي)

Scanned with CamScanner

[ڏيک پنجون]

(قدمن جو آواز)

بيگم — اختر، سلميٰ کي ڇڏي آئين؟

اختر — ها امان، ڏاڍي مزيدار فلم هئي، توهين هلو ها...
سچ پچ ڏاڍو مزو اچيو ها.

بيگم — پٽ، هاڻ اسين وهي ڪائي چڙهيا آهيون، پر ها....
پڻ نازو آئي؟

اختر — ڇو، (حيرت مان) نازو ڪيڏانهن وئي آهي؟

بيگم — توهان جي وڃڻ کان پوءِ هوءِ به ڏاڏيس ڏانهن هلي
وئي هئي.

اختر — اڪيلي...! توهان هن کي اڪيلو ڇو ڇڏيو امان؟

بيگم — ابا، ڇيائين تي ته ڪيس رستي جي خبر آهي.

اختر — اڪيلو نه موڪليوس ها امان، آخر هوءَ اسان وٽ نئي
تڪيل آهي...

بيگم — ها پٽ، چوين سچ ٿو. جوان ڌيءَ آهي، وقت ۾ رهيو
ڪونهي... خدا خير ڪري... تون وڃينس ته سهي.

اختر — هاڻي ڪٿي وڃي ڳوليانس — اسپتال کان اسان جي گهر
ڏانهن ڪو هڪ رستو ته ڪونه ٿو اچي. خبر نه آهي ته
ڪهڙي رستي تان وئي هوندي، امان توهان هن کي اڪيلو
نه ڇڏيو ها!

بيگم — ڏس متان اسپتال ۾ دير تي وئي هجيس. هاڻ ٽيڻ ڪي
ته ٿي چڪو... جلدي وڃ.

اختر — چڱو امان وڃانس ٿو ڏسڻ.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

بيگم ــ ويچاري هن گهر ۾ نوڪرياڻين کان ٻه وڌيڪ ڪم ٿي ڪري. آخر پنهنجي ڳوٺ جي ڇوڪري آهي.

اختر ــ (خوشيءَ مان) اڇها اچي پئي. (در کلڻ جو آواز) ڪيڏانهن وئي هئينءَ! هيڏي دير ڇو لاتي اٿئي!

بيگم ــ ها امان، ايڏي دير ڇو لاتئي! رستو وڃائجي ويو هوئي ڇا؟

نازو ــ ڏاڏيءَ وٽ وئي هئس ــ سو ويهي رهيس.

بيگم ــ پر ايتري دير ڇو لڳايئي؟

نازو ــ ڏاڏيءَ ويهاري ڇڏيو. مون ته چيو ٿي ته اتيئي ٽڪي پوان.

اختر ــ آئون ته پريشان ٿي ويس.

نازو ــ ڇو! تون ڇو پريشان ٿيو هئين؟

اختر ــ (منجهي) ائين ئي... منهنجو مطلب آهي ته، آخر... ائين ئي بس.

بيگم ــ امان هي شهر آهي، هتي هر قسم جا ماڻهو آهن، آخر تون اسان جي ڳوٺ مان آئي آهين. اسان وٽ امانت آهين. سو تون دير ڪندينءَ ته دل ۾ ڪونه ٿيندو!ــ جي خدا نخواسته تون ڪٿي گم ٿي وڃين ته اسين تنهنجي ڏاڏيءَ کي ڇا جواب ڏينداسين؟

اختر ــ ڇگو امان، آئون ته وڃي ٿو سمهان ــ ڏاڏي ننڊ پئي اچي.

بيگم ــ ماني ته کاءُ، بک لڳي هوندءِ.

اختر ــ ٻاهر ڏاڍو کائي آيو آهيان، بک ئي ڪانه اٿم. نازو تو ماني کاڌي آهي؟

نازو ــ تنهنجو ڇا. (قدمن جو آواز)

اختر ــ عجيب نالائق ڇوڪري آهي. ڇگو امان، آئون وڃان ٿو.

بيگم ــ ڇگو پٽ. (قدمن جو آواز)

[ڏيک ڇهون]

(صبح جو پکين جو آواز)

اختر ــ (اوباسي ڏيندي) شڪر آهي جو اڄ ننا ڪنهن ڪڙڪي ڇي اک کلي اٿم : دريءَ کان ٻاهر ڪيڏو نه مٺو نظارو آهي . . . اڙي هيءَ لان تي نازو اڪيلي ڇو ويٺي آهي! . . . . شايد روئي پئي . ڏسانس ته سهي ــ (قدمن جا آواز ــ ڏاڪڻ تان لهڻ جا آواز) .

اختر ــ نازو.....!

نازو ــ هونهه .

اختر ــ هتي اڪيلي ڇو ويٺي آهين .

نازو ــ مون ته اڳ ئي چيو ته مون کي ڏاڏيءَ وٽ موڪلي ڇڏيو .

اختر ــ منهنجو مطلب اهو ٿورو ئي هئو، منهنجو مطلب هو ته . . .

نازو ــ تنهنجو مون سان ڪهڙو مطلب؟

اختر ــ ايڏي ڪاوڙ . . . آخر ڳالهه ڇا آهي!

نازو ــ آئون ڇو ڪاوڙبس . مون کي ته اها حيرت آهي ته شهر آهس ڇو! اتي ئي ڳوٺ ۾ ويٺي هجان ها .

اختر ــ ڇو شهر ڪونه وڻيئي ڇا؟

نازو ــ شهر ڏئو ڪنهن‌آهي جو شهر وڻي! .... گهر کان ڏاڏيءَ واري اسپتال تائين ته رڳو رستو آهي ، شهر ته مون ڪٿي ڪونه ڏٺو.

اختر ــ (کلندي) چريءِ اهو ئي ته شهر آهي .

نازو ــ ها، اهو شهر آهي! ٻاهه لڳي اهڙي شهر کي. آئون ته پنهنجي ڳوٺ ۾ ئي چڱي هيس .

Scanned with CamScanner

اختر- هل ته ڪڏهن توکي شهر گهمايان.

نازو- مون کي ڇا جي لاءِ گهمائيندين؟

اختر- ڇو تون انسان ناهين ڇا؟

نازو- پر تنهنجي مٽ ته ناهيان.

اختر- الائجي ڇا پئي چوين؟ ڪجهه سمجهين ٿي ته ڳالهائي‌ن ڇا پئي؟

نازو- منهنجو ڳالهائڻ سمجهه ۾ نٿو اچنئي ته پوءِ ڳالهائين ڇو ٿو؟

اختر- عجيب ڇوڪري آهين، هر وقت نڪ تي ڪاوڙ رکي اٿئي.

نازو- ڀلا منهنجي جان ڇو نه ٿو ڇڏين، مون ته تنهنجي ڪمري ۾ اچڻ ئي ڇڏي ڏنو.

اختر- مون روڪيو هئو مئين ڇا؟

نازو- ڀيو نه ته وري ڪنهن روڪيو هو!

اختر- مون ته ڇيو هئو ته رڳو هر ڇر نه ڪندي ڪر.

نازو- ته ڀلي اچان... (خوشيءَ مان) هان!

اختر- ها ها، توکي ڪنهن روڪيو آهي. هاڻ ته اٿي اندر هل.

نازو ـ هل... هل... مون کي فوٽن وارو ڪتاب ڏيکار.
(قدمن جو آواز)

اختر- امان پئي اچي.

بيگم - صبح ساڻ ڪٿان پيا اچو؟

اختر- امان، نازو اڪيلي ڪمري ۾ منجهي پئي آهي، سو لان ۾ وٺي هئس.

بيگم - ڇو امان ايڏي ڪک ٿي آهين ڇا؟

نازو- نه جيجي آئون ته صبح جي ٿڌي هير کائڻ وٺي هئس.

بيگم - اختر، نازو پنهنجي ڳوٺ جي ڇوڪري آهي. هن جي

ابن ڏاڏن هميشه اسان جـي خدمت ڪئي آهي، هي
اسان تي بار ڪانهي، سمجهئي. هن ڪـي ڪابہ تڪليف
نہ ڏيڻ گهرجي.

اختر- ها امان، پر ضدي ڏاڍي آهي. آئون تہ چونـدو آهيان تہ
ڳالهيون ٻولهيون ڪري، پر... هن ڪي ڪير سمجهائي!

نازو- ايترو تہ ڳالهائيندي آهيان. جي ڳالهايان تہ چئوتا تہ بڪ بڪ
ٿي ڪرين، نہ ڳالهايان تہ ضدي - هن.

بيگم- ڏاڍي ڏنگي آهين.

اختر- امان نيرن ڪئي اٿو؟

بيگم- نازوءَ اهڙو تہ هيرائي ڇڏيو آهي سٺي نيرن تي جو پانڄجي
تہ رڳو هن جي هٿن جي پڪل ماني ڪائجي.

نازو- آئون اجهو تي پچائي اچان. (قدمن جو آواز)

بيگم- ابا، ڳوٺاڻين ڇوڪرين ۾ ڏس تہ سگهڙ پڻي جـو ڪيترو
احساس آهي، ٻہ چار ڏينهن آئي ٿيا اٿس، تہ بہ لڳي ٿو
چڻ تہ هن گهر جوئي فرد آهـي. ڪوڙ ۽ تصنع سان تہ
واسطوئي ڪونہ اٿس.

اختر- ها امان، هن جي ساد گي شهر جيءَ بناوتي انداز کان بچيل آهي.

بيگم- سچ ٿو چوين، هتي تہ هر شئي ۾ ملاوٽ، هر شئي ۾
کوٽ، ڪابہ تہ نج شئي ڪانهي.

اختر- چڱو امان آئون هٿ منهن ڌوئي اچان تہ گڏجي ٿا نيرن
ڪائون. مون کي بہ بک لڳي آهي.

بيگم- ها ابا تون بہ اچ تہ گڏجي ڪائون، اڪيلو ڪائڻ ۾ ڪهڙو مزو!

(موسيقي)

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيڪ سنون]

(صبح جو وقت)

اختر- اڄ نازو، اڙي ويھ، نہ!

نازو- ڊپ ٿو لڳيم تہ ڪٿي دڙڪا نہ کان!

اختر- حرڪت ڪندينءَ تہ دڙڪا نہ کائيندينءَ؟

نازو- ھي شيشو نئون ورتو؟

اختر- ھا. ڪالھہ ئي وڃي بازار مان نئون وٺي آيس.

نازو- پوءِ انھيءَ لاءِ تہ مون کي دڙڪا ڏنو. انھيءَ ڏينھن تہ ائين ٿي لڳو ڄڻ اھو وري ڪونہ ٿيندو!

اختر- ھاڻ ڇڏ اھي ڳالھيون. تون ٻڌاءِ تہ ڳوٺ ۾ خوش ھئينءَ يا ھتي؟

نازو- (کلندي) ظاھر آھي تہ ڳوٺ ۾ وڌيڪ خوش ھوندي ھئس.

اختر- ڇو، ڳوٺ ۾ ڪھڙي خاص ڳالھہ ھئي؟

نازو- (کلندي) ڇين ڇو ٿو، اڙي اھو منھنجو ڳوٺ آھي، اتي بابا آھي ۽ منھنجون ساھيڙيون آھن.

اختر- امان پئي چيو تہ تنھنجي شادي ٿيڻ واري آھي؟

نازو- ھون.

اختر- ڇو، ماٺ ٿي وئينءَ ٻڌاءِ نہ!

نازو- شادي ڪندو منھنجو موچڙو.

اختر- سو وري ڇو؟

نازو- ڇو بہ ڇو!

اختر- وري بہ ٻڌاءِ ڪٿي، مون کان ڇو ٿي لڪائين؟

نازو- ڀلا تون ٻڌاءِ، آئون شڪل جي ڪيئن آھيان؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اختر - ٺيڪ آهين. هون، بلڪل ٺيڪ، ماڻهن جهڙو ماڻهو.

نازو - نہ سچ ٻڌاءِ، منهنجون سڀ ساهيڙيون چونديون آهن تہ آئون ڪرم ٻور جو نڪ آهيان.

اختر - (کلندي) ٻر مون کي تہ لڳي ٿو تہ صرف تنهنجو نڪ ڪرم ٻور جهڙو آهي.

نازو - مون سان چرچا نہ ڪر ... ٻڌ. مون کي ٻڌاءِ ... ها ... جلدي ٻڌاءِ ...

اختر - تون تمام سهڻي آهين نازو.

نازو - (خوشيءَ مان) سچ.

اختر - ها، تون تمام سهڻي آهين، تنهنجيون گلابي ٻرندڙ اکيون، تنهنجا نازڪ رت رڱيل چپ، موتين جيان جرڪندڙ ڏند، تنهنجو مرڪندڙ منهن، تنهنجو قد، تنهنجا هٿ، تنهنجون ٻانهون، تون حسن جو مجسمو آهين، نازو.

نازو - سچ. (ڊوڪ ٻاڻ، دروازي ۾ زور سان بند ڪرڻ جو آواز)

اختر - اي نازو، (وقفو) ڪير سلميٰ!

سلميٰ - هيءَ نازو تنهنجي ڪمري مان ڊوڪندي ٿي نڪتي ڇو؟

اختر - اڄ سلميٰ نہ سلام نہ دعا، سوال شروع.

سلميٰ - آئون حيران ٿي ويس، هن ڇوڪريءَ کي ڇا ٿي ويو؟

اختر - ڇهہ ڪهڻ اچڻ ٿيو هيترو جلدي صبح سان!

سلميٰ - جي تڪليف ٿي هجيو تہ معاف ڪريو، وڃان ٿي.

اختر - هي ڇا ٿي چوين - ويهہ - آئون تہ پاڻ اڪيلو بور ٿي ٿيس.

سلميٰ - نہ، هاڻ توکي بور ٿيڻ جو ڪو سبب ڪونهي، آئون ويهي ڇا ڪريان!

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

اختر - چوين ٿا پيئي، آئون به ته سمجهان!

سلميٰ - ايترو پولو پالو نه ٿي، ٿا مون کي خدا اکيون ڪو نه ڏنيون آهن؟

اختر- سلميٰ ذهن ڪانسواءِ اکيون کهڙي ڪم جون، ڪجهه دماغ کان ڪم وٺ.

سلميٰ - اج ئي ته دماغ کان ڪم ورتو اٿم.

اختر - ڇ هيستائين؟

سلميٰ - هيستائين دل کان ڪم وٺندي هيس.

اختر - تون غلط ٿي سمجهين سلميٰ.

سلميٰ - جي آئون غلط آهيان ته پوءِ اهو ٻڌاءِ ته هيءَ ڇوڪري هتي ڇو رهي پئي آهي؟

اختر - توکي خبر آهي ته هن جي ڏاڏي بيمار آهي. اکين جي ڪئمپ ۾ آپريشن ڪرايو اٿس، ٻن چئن ڏينهن ۾ ٺيڪ ٿيندي ته هيءَ هلي ويندي.

سلميٰ - ڇ اوستائين تون هن سان دل وندرائيندو رهندين!

اختر - هوش ڪر سلميٰ، ڪنهن معصوم تي اهڙا الزام نه مڙهه.

سلميٰ - معصوم، نا سمجهه هنر . . . . نا سمجهه ته آئون آهيان.

اختر - ڀلا هرو ڀرو وڙهڻو اٿئي ڇا؟

سلميٰ - مون کي ڪهڙي ڇتي ڪتي ڪاٽو آهي جو توسان وڙهنديس.

اختر - ـ ڀلا وڃ، ته سهي.

سلميٰ- وهار وڃي هن لاڏلي کي، آئون وڃان پئي. (قدمن جو آواز)

اختر - سلميٰ . . . سلميٰ . . . ترس سلميٰ-

سلميٰ. مري وئي سلميٰ! مون سان تنهنجو ڪهڙو واسطو ڪونهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اختر - پڇتائيندينءَ سلميٰ.

سلميٰ - پرواهه ناهي.

اختر - هڪ غلط فهميءَ جي ڪري بس اڪيون ڦيرائي ڇڏيون اٿئي.

سلميٰ - اکيون ڪوليون اٿم چئه. خدا حافظ.

(در زور سان بند ٿيڻ جو آواز)

(موسيقي)

••••

[ڏيک - اٺون]

بيگم - اختر تون ڪجهه خاموش پيو ڏسجين؟

اختر - ڪا ڳالهه ڪانهي امان.

بيگم - پٽ، ماءُ کان ڪهڙي ٿو لڪائي سگهين، تنهنجو چهرو چئه غم جو آئينو بڻجي ويو آهي.

اختر - مون چيو نه امان ته ڪا خاص ڳالهه ڪانهي.

بيگم - مون کان لڪائين ٿو پٽ، توهان جي پيءُ جي وفات کان پوءِ مون توهان کي ماءُ نه بلڪ پيءُ بڻجي نپايو آهي... هر ڏک سک ۾ توهان سان گڏ رهي آهيان... ڇا تون مون کي پنهنجو ڏک ڪونه ٻڌائيندين.

اختر - سلميٰ ڪاوڙجي وئي آهي امان.

بيگم - (حيرت مان) ڇو؟ ڇو ڪاوڙجي وئي آهي!

اختر - خبر ناهي.

بيگم - ته پوءِ وڃي پرچائي اچينس.

اختر - نه امان، هوءَ ڪانه پرچندي.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

بيگم - ته، پوءِ آئون ٿي فون ڪريانس.

اختر - نه، امان توهين تڪليف نه ڪريو.

بيگم- نڪو ٿــو هيئن ڪرڻ نڪو هونئن. آخر چاهين ڇا ٿو!

اختر- ڇڱو آئون پاڻ ٿو هليو وڃان.

بيگم - ها پٽ، توهان کي ته زندگي ڪڏ گذارڻي آهي ۽ ها!
پڻ اڄ پاڻين اچي پيو.

اختر- ادا اچي پيو، پر ڪنهن ٻڌايو.

بيگم - ڪمدار آيو هئو ڪم سان شهر، سو ٻڌائي ويو... هو اڄ
اچي پيو... خبر ناهي وري ڪهڙو زهر اچي هاريندو... هو
ته منهنجي حياتيءَ لاءِ ناسور بڻجي چڪو آهي.

اختر- توهين فڪرمند نه ٿيو امان، ادا هاڻ بدلجي چڪو هوندو.
آخر هو ڪو ٻار ته ڪونهي!

بيگم - ابا پڪن گهڙن ڪڏهن ڪنا پيا! بهرحال تون به جلدي
اچي وڃجانءِ.

اختر- آئون ڪلاڪ کن ۾ اچان ٿو.

بيگم - چاچهين کي منهنجا سلام ڏجئين ۽ ٻڌائجينس ته مون سلمي
لاءِ هڪ نئون سيٽ ٺهرايو آهي، جوي ته ڏياري موڪليانس.

اختر- حاضر امان.

(قدمن جو آواز)

(موسيقي)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيک ناٿون]

(در تي ٺڪ ٺڪ جو آواز)

سلميٰ - ڪير آهي!

(در کولڻ جو آواز)

اختر - آئون آهيان سلميٰ. ڪمري ۾ بند ٿيو ڇو ويٺي آهين؟

سلميٰ - اهو منهنجو ذاتي مسئلو آهي.

اختر - منهنجي باري ۾ ڇا خيال آهي؟ آئون به ته تنهنجو ذاتي مسئلو آهيان.

سلميٰ - توسان منهنجو ڪهڙو واسطو؟

اختر - ناهي ته ٿي ويندو.

سلميٰ - مشڪل آهي.

اختر - ڀلا معمولي ڳالهه، تان ايتري ڪاوڙ ڪبي آهي ڇا؟

سلميٰ - اها ڳالهه تنهنجي نظر ۾ معمولي آهي باقي هڪ عورت لاءِ زندگي ۽ موت جو سوال آهي.

اختر - پر ڪا ڳالهه به هجي نه!

سلميٰ - (رڙ ڪري) هڪ نوجوان ڇوڪريءَ کي پنهنجي ڪمري ۾ وهاريو ويٺو آهين ۽ چوين ٿو ته ڪا ڳالهه به هجي نه!

اختر - اڙي پر هوءَ ته پنهنجي ڏاڏيءَ جي اکين جي آپريشن لاءِ آئي آهي.

سلميٰ - اهي به سڀ بهانا آهن، آئــون هاڻ سڀ سمجهي وئي آهيان. آئون ڪا بيوقوف ناهيان.

اختر - جي اهو سڀ هجي ها ته آئون هتي ڇو اچان ها! مون کي

sooriHsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

کھڙي پئي ھئي جو ھرو ڀرو توکي منٿون ڪريان ھا!

سلميٰ- مون کي کھڙي خبر!

اختر- تون سمجھين ٿي ته مون کي تنھنجي دولت سان پيار آھي.

سلميٰ- مون اھو ته ڪونه چيو.

اختر- تون چوين نه چوين، آئون چڱي طرح سمجھان ٿو. آئون ڪو ٻڪيو پينگيو ڪونه آھيان، سمجھئي، جي توکي مون سان جان ڇڏائڻي آھي ته پوء بھانا ڳولھڻ جي کھڙي ضرورت آھي، سڌو سنئون چو نه ٿي چوين ته . . .

سلميٰ- اھو فيصلو منھنجو ڪونه ھئو، تنھنجي پيءُ ۽ منھنجي پيءُ ڪيو ھو.

اختر- مون کي انھيءَ کي ٽوڙڻ ۾ ڪو اعتراض ڪونھي.

سلميٰ- تون اھو رشتو ٽوڙڻ ٿو چاھين؟

اختر- (رڙ ڪري) آئون . . . آئون ٽوڙڻ ٿو چاھيان، تڏھن ھتي ھلي آيو آھيان!

سلميٰ- پوء چوين ڇو پيو؟

اختر- تون پئي چوين.

سلميٰ- آئون ته ڪاوڙ ۾ ھئس.

اختر- ھاڻ ته لھي ولئي نه؟

سلميٰ- نه.

اختر- ڇو ھاڻ وري ڇا ٿيو؟

سلميٰ- تون ته مون سان رشتو ٽوڙڻ لاء تيار آھين نه.

اختر- ڏس سلميٰ تون ھڪ پڙھيل ماڊرن ڇوڪري آھين توکي اھي ننڍيون ننڍيون ڳالھيون نه سوچڻ گھرجن.

سلميٰ - پلا وري ته هن سان ڳالهيون ڪونه ڪنديون.

اختر - هوءِ اسان جي هاريءَ جي ڌيءَ آهي، جي هن سان نه ڳالهائيندس ته ڪوٺ ۾ وڃي ڇا چوندي!

سلميٰ - ڇا ٿو چوين، واعدو ڪريو ته هن سان ڪونه ڳالهائيندؤ.

اختر - اجايون ڳالهيون نه ڪر.

سلميٰ - ته ڇٿو مون سان نه ڳالهايو.

اختر - وري ساڳيون ڳالهيون.

سلميٰ - بس وڃو وڃو. مون سان ملڻ جي ڪا به ضرورت ڪانهي.

اختر - آئون وڃان ٿو سلميٰ، مون کي پڪ ٿي وئي آهي ته تون مون کي ڇڏڻ ٿي چاهين.

سلميٰ - پنهنجا ڪرتوت ڪونه ٿا ڏسو.

اختر - وري ساڳي ڳالهه. ڇٿو (ڪاوڙ واري انداز ۾) خدا حافظ.

(قدمن جو آواز)

سلميٰ - (سڏ ڪري) اختر.

اختر - هنه.

سلميٰ - ڪيڏانهن ٿو وڃين.

اختر - گهر.

سلميٰ - مون کي وٺي ڪونه هلندين.

اختر - (خوشيءَ مان) تون هلندينءَ!

سلميٰ - هاڻ ته خوش ٿي ويئو نه.

اختر - توتي ڪهڙو ڀروسو، هل.

(ٻنهي جي ڪلڻ جو آواز)

جلدي هل متان خيال نه بدلائين.

(موسيقي)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيک ــ ڍهون]

اسلم ـ امان تون خوامخواه ناراض آهين . مون ۾ ته سڀ خراب عادتون ڇڏي ڏنيون آهن.

بيگم ـ (ٿڌو ساهه ڀري) ابا، تنهنجو پيءُ وفات ڪري ويو ته به مون توهان ٻن پٽن کي ڏسي پٺي ساهه کنيو — تون ننڍڙو ته ڪو نه آهين، پڙهئين ڪو نه ته ڏنڊو سنڀالين ها — ڏنڊو سڄو تباهه ٿي ويو . هاڻ ٻنين تي ويو آهين ته سال ڪان فصل مڙئي گهٽجڻ لڳو آهي .

اسلم ـ امان ان ۾ منهنجو ڪهڙو قصور، ٻوڏ، طوفان، سوڪڙ مطلب ته اهي قدرتي آفتون آهن. انهن آڏون ڇا ڪريان ـ

بيگم ـ ابا، تون ته رڳو شڪار ڪر، توکي ڪهڙو فڪر .

اسلم ـ امان اهي ڳالهيون ڪنهن دشمن توهان کي ٻڌايون آهن.

بيگم ـ دشمن ته تون پنهنجو پاڻ آهين، بس ابا منهنجو نصيب ـ پٽي کي ڪهڙو ڏوهه ڏجي.

اسلم ـ (ڪاوڙ ۾) ته پوءِ اختر کي ڪٽي ٻنين تي موڪليو نه ـ

بيگم ـ هن ڊاڪٽري پاس ڪئي آهي ، سو هاڻ ڪيئن ٻنيون سنڀاليندو .

اسلم ــ پوءِ مقاطع تي ڪٽي ڏيو .

بيگم ــ مطلب ته تون گهر ۾ ويهي ڪاليندين؟

اسلم ــ ڏسو امان ، هونئن به توهين ٿا چئو ، وري جي آئون ٿو چوان ته ان جي مخالفت به توهين ٿا ڪريو .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

بيگم — تنهنجي مرضي ابا، آئون ته پريشان ٿي ويئي آهيان. هاڻ تون هٿ منهن ڌوءُ ته آئون ماني ڪڍايان.

(قدمن جو آواز — در کلڻ جو آواز)

اسلم — اڙي ڪير، نازو! تون هتي؟

نازو — رئيس تون!

اسلم — واهه ڙي قدرت واهه، مون ته ٻڌو هئو ته تون ڪنهن اسپتال ۾ هئينءَ!

نازو — ڏاڏي اسپتال ۾ آهي، آئون ته هتي ٽڪيل آهيان.

اسلم — واهه جي ملاقات ٿي آهي.

نازو — منهنجي ويجهو نه اچو.

اسلم — ڇو، آئون ڪو ڀوت آهيان يا ڪو جنڙو!

نازو — رئيس، آئون چوانءِ ٿي ته منهنجي ويجهو نه اچ.

اسلم — هي منهنجو ئي گهر آهي، ڏسان ته توکي ڪير ٿو ڇڏائي.

نازو — هئو.... مون ڪان ڀري هئو، (رڙ ڪري) مون ڪان پري هئو.

اختر — (در کلڻ جو آواز) ادا!

اسلم — ڇا آهي؟

اختر — هوش ڪريو ادا! پنهنجي گهر جي عزت جو به ته خيال ڪريو.

اسلم — گهر رکو تنهنجو ڪونهي، جو تون ئي عيش ڪرين.

اختر — نازوءَ جو هٿ ڇڏيو.... آئون چوان ٿو ته نازوءَ جو هٿ ڇڏي ڏيو.

اسلم — همت اٿئي ته هٿ ڇڏاءِ. (زور ڏيڻ جا آواز)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اختر ـــ آئون چوان ٿو ته هن جو هٿ ڇڏ.

اسلم ـــ تون هتان وڃ!

نازو ـــ خدا جي واسطي . . . . توهين پاڻ ۾ نه وڙهو.

اسلم ـــ هونهه! ته اها ڳالهه آهي! آئون به چوان ته هي مفت ۾ ڪيئن حمايتي ٿيندو.

اختر ـــ توهان غلط پيا سوچيو، ان ڪري جو اوهان جي ذهن تي شيطان جو قبضو ٿيل آهي.

اسلم ـــ اها ته خبر پنهنجي ويندي، اختر! ليڪن تون اهو نه سمجهه ته هن گهر ۾ لڪي لڪي جيڪي ڪم تون پيو ڪرين، اهي توکي ڦٻي ويندا.

اختر ـــ مون ڪجهه به ڪونه ڪيو آهي.

اسلم ـــ ها، تون ته صفا پورو پالو آهين ـــ معصوم آهين . . . .

(در کلڻ جو آواز)

بيگم ـــ (رڙ ڪري) هي ڇا آهي! هيءُ سڀ ڇا آهي! توهين چريا ته ڪونه ٿيا آهيو؟ اُف خدا . . . . مون کي هاڻ موت ڏي . . . هن حياتيءَ مان ڪهڙو فائدو؟

(قدمن جو آواز ـــ سلميٰ داخل ٿئي ٿي)

سلميٰ ـــ هي سڀ ڇا آهي؟

اسلم ـــ پنهنجي لاڏلي اختر جو نالو ٿو اچي ته موت ٿا ڳهرڻ لڳو! هونهه. . . . آئون وڃان ٿو ۽ وري هن گهر ۾ پير ڪونه وجهندس.

بيگم ـــ ها ها، نڪري وڃ ۽ وري ڪڏهن به مون کي پنهنجي منحوس شڪل نه ڏيکارجئين، آئون سمجهنديس ته تون چالو ٿي ڪونه هئين. خدا مون کي ته الائجي ڇو ڪٿي نه ٿو!

Scanned with CamScanner

سلميٰ — چاچي توهان دل نہ لاهيو.

اختر — امان ڳالهہ ڪي نہ پڇيو، آئون جذبات کان مجبور ٿي ويس،
ادا نازوءَ جي ٻانهن نٿي ڇڏي.

بيگم — ڳالهہ ڪي نہ پڇيان! جوان پٽ هڪڙي ڇوڪريءَ ۾ هٿ
وجهيو بيٺا هجن ۽ آئون خاموش ٿي ويهي ڏسان!

سلميٰ — جيڪڏهن ادا اسلم ڪٿي نازوءَ جي ٻانهن جهلي بہ هئي
تہ ڇا ٿيو؟ هوءَ هڪ هاريءَ جي ڌيءَ آهي، ڪا نوابزادي
تہ ڪانهي!

اختر — (رڙ ڪري) ڇا هاريءَ جي ڌيءَ جي ڪا بہ عزت ڪانهي!
ڇا عزت صرف نوابن جي ڌيئرن جي ٿيندي آهي؟ خبردار!
جو هڪ لفظ بہ وڌيڪ ڪڇيو آهين، هوءَ هن گهر ۾
امانت آهي، هڪ معصوم امانت.

بيگم — هل پٽ سلميٰ، اندر هل، منهنجو تہ هاڻ هانءُ پيو ٻڏي.

سلميٰ — ها، چاچي هلو، اندر هلو.

اختر — آف خدايا، هي ڇا آهي — هن معصوم ڇوڪريءَ کان
ڪهڙو بدلو ورتو پيو وڃي؟ هن جو ڏوهہ ڪهڙو آهي —
ڇا هوءَ غريب آهي، تنهنڪري هرڪو هن جو دشمن
ٿي پيو آهي — آف...

(موسيقي)

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

[ڏيک ـــ يارهون]

بيگم ـــ بيوقوفيءَ جون ڳالهيون نہ ڪر سلميٰ.

سلميٰ ـــ چاچي، مون سوچي سمجهي فيصلو ڪيو آهي.

بيگم ـــ ليڪن اهو تہ سوچ تہ تنهنجي هن فيصلي مان نہ صرف
ٻہ زندگيون تباهہ ٿينديون، بلڪ ٻن خاندانن جي قديم
دوستيءَ تي بہ اثر پوندو.

سلميٰ ـــ چاچي آئون مجبور آهيان، ڏني واڻي مک ڪير ڳهندو.

بيگم ـــ ليڪن مون کي پڪ آهي تہ توکي غلط فهمي ٿي آهي.

سلميٰ ـــ مون کي غلط فهمي ڪانہ ٿي آهي. مون پنهنجي اکين
سان ڏٺو آهي.

بيگم ـــ تو آخر ڇا ڏٺو آهي؟

سلميٰ ـــ توهان اٿڻ ويهڻ جي ڪوشش ڇو پيا ڪريو؟ (تيزيءَ
سان) اختر توهان جي سامهون پنهنجي وڏي ڀاءُ جو لحاظ
بہ ڪونہ ڪيو.

بيگم ـــ ليڪن، اهو تہ هن پنهنجي گهر ۾ آيل مهمان جي عزت
بچائڻ لاءِ ڪيو هئو.

سلميٰ ـــ تہ معنيٰ توهان بہ هن جي حمايت ٿا ڪريو.

بيگم ـــ سلميٰ، اهو نہ وسار تہ اسان ڳوٺن مان شهرن ۾ آيا آهيون،
اسان جي تهذيب جون پاڙون ڳوٺن جي معصوم ۽ پاڪ
فضا ۾ کُتل آهن. نازو اسان جي هاريءَ جي ڌيءَ سهي،
پر هن جي لڄ اسان جي لڄ آهي، جنهن سان ڪيڏڻ جو
ڪنهن کي بہ حق ڪونهي. اختر بہ پياءُ سان نہ، پر لڄ
لٽيري سان منهن اٽڪايو هئو ـــ خدا بخشي اختر جي مرحوم
پيءُ کي، جيڪڏهن هو جيئرو هجي ها، تہ اسلم کي گولي
هڻندي بہ ويرم نہ ڪري ها!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سلميٰ — توهان بيشڪ ائين سمجهو، پر مون کي پڪ آهي تہ اختر جو هن سان پيار آهي.
بيگم — ٻاراڻي ڳالهہ، ٻہ ڏينهن ۾ ويندي هلي. هن جهڙي ڏاڏي اڄ سيان ۾ ايندي ۽ ٻہ هوء هتان هلي ويندي.
سلميٰ — چاچي، اختر ٻدلجي ويو آهي.
بيگم — نہ، توکي غلط فهمي ٿي آهي. تون وري ملي آهينس.
سلميٰ — نہ.
بيگم — ڪالهہ تنهنجي گهر ٻہ تہ آيو هو.
سلميٰ — ها.
بيگم — تہ ڇا تنهنجي مرضي آهي تہ تون اختر سان شادي نہ ڪرين! ڇا اها ڳالهہ عقل جي آهي؟
سلميٰ — جيئن ٻہ هجي چاچي، پر مون کي پنهنجي زندگيءَ جي باري ۾ فيصلو ڪرڻ جو پورو پورو اختيار آهي.
بيگم — آئون هڪ ڀيرو اختر سان تہ ڳالهائي وٺان.
سلميٰ — توهان جي مرضي، پر مون کي پڪ آهي تہ ورندو ڪجهہ بہ ڪونہ.
بيگم — ڀلا هل تہ سهي اختر جي ڪمري ۾، هڪ ڀيرو تہ ڳالهائي ڏسينس — اهڙا فيصلا ايتري جذباتي انداز ۾ ڪونہ ڪبا آهن.

(قدمن جو آواز)

[موسيقي]

Scanned with CamScanner

[ڏيک ـــــ ٻارهون]

اختر ـــ نازو، ڏهه دفعا سڏيو اٿم، تڏهن مس آئي آهين.

نازو ـــ مون ۾ ڪهڙو ڪم اٿئي؟

اختر ـــ ٻه ٽي هزار روپيا اڌارا وٺڻا اٿم.

نازو ـــ (کِل جو آواز) مون وٽ ته ٻه ٽي ٽڪا به ڪونهن.

اختر ـــ شڪر آهي، کِلئين ته سهي.

نازو ـــ تنهنجو منهنجي کِل سان ڇا!

اختر ـــ ادا واري ڪاوڙ اڃا ڪانه لٿي اٿئي؟

نازو ـــ مون کي ڪاوڙ آهي ئي ڪانه. اسين غريب اهڙين معمولي بيعزتين تي هريا پيا آهيون.

اختر ـــ ائين نه چئه نازو، غريب بيعزتيءَ جي قابل ڪونهي. جيڪي ائين سوچين ٿا سي انسان نه پر حيوان آهن. تون اهو ٻڌاء ته تون ڪاوڙي ڇو آهين؟

نازو ـــ مون ڇيو نه، ته آئون ڪانه ڪاوڙي آهيان.

اختر ـــ تڏهن هيترا ڏينهن مون سان ڳالهايئه به ڪونه.

نازو ـــ آئون ڏاڏيءَ جي فڪر ۾ هيس.

اختر ـــ تون پنهنجي ڏاڏيءَ کي ڏاڍو پيائيندي آهين!

نازو ـــ اها به ڪا پڇڻ جي ڳالهه آهي، هن مون کي نپايو آهي ۽ چوندا آهن ته نيپاج ڄم کان وڌيڪ پيارو ٿيندو آهي.

اختر ـــ ته پوءِ توکي ڏاڏيءَ جو قسم، پلا هاڻ ٻڌاء ته تون ڇو ڪاوڙي آهين؟

نازو ـــ آئون تو سان ڪاوڙي آهيان.

اختر ـــ پر آئون ته تنهنجي لاءِ وڙهيو هئس.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نازو ــ ته ڇا ٿيو.

اختر ــ تنهنجو پاسو ڪنيم ته اها ڪا ڳالهه ئي ڪانه ٿي، باقي ڪاوڙجڻ ڇا تان ــ ها، ته پوءِ پڪ سلمىٰ جي ڳالهين تان ڪاوڙي هونديءَ.

نازو ــ هن جي ڳالهين تان ڪاوڙجي منهنجو پادر!

اختر ــ ته پوءِ ٻڌاءِ نه، ته ڇا تان ڪاوڙي آهين؟

نازو ــ تون هن سان گڏ ڪليو ڪليو ڪٿان پئي آئين!

اختر ــ اڙي ــ اڙي ڇوري، هوءَ منهنجي مڱ آهي.

نازو ــ (هلڪي موسيقيءَ اداسيءَ جو انداز) تو مون کي پهرين ته ڪونه ٻڌايو هئو!

اختر ــ مون ڀانيو هو ته توکي خبر هوندي.

نازو ــ سچ ٿا چئو ــ مون کي اها خبر هجڻ گهرجي ها.

اختر ــ تون اداس ڇو ٿي وئينءَ؟

نازو ــ آئون اداس ڇو ٿيندس، نه نه آئون اداس ناهيان.

اختر ــ منهن مان ته ائين پيو لڳي.

نازو ــ منهن هميشه سچ ٿورو ئي ڳالهائيندا آهن.

اختر ــ واهه، فلاسافرن واريون ڳالهيون شروع ڪري ڏنئي!

نازو ــ خبر ناهي، ڏاڏي اڃا تائين ڇو ڪونه آئي آهي.

اختر ــ نازو!

نازو ــ هونهه....

اختر ــ خبر اٿئي ته انهيءَ ڏينهن کان پوءِ سلمىٰ ٻه مون سان ڪانه ملي آهي.

نازو ــ پوءِ توهان ته ڏاڍا بيچين هوندا.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

اختر — ٻڌڻ وري ڇا جو، پر عجب ضرور ٿو لڳيم، آخر ته سالن جو ساٿ آهي!

نازو — سچ ٿا چئو، (آهستي) مون کي ته صرف چند گهڙين تي لئي ڪيڏو مانُ هئو!

اختر — ڇا چيئي؟

نازو — هر ڳالهه وري ٻڌائڻ جي ڪانه هوندي آهي.

اختر — اڄ ته تنهنجون ڳالهيون عجيب پيون لڳن.

نازو — مون کي پاڻ به عجيب پيون لڳن.

اختر — آخر ڇو؟

نازو — اها ته خبر ڪانه اٿم، پر اڄ مون کي پنهنجو ڳوٺ ڏاڍو ياد پيو اچي، دل چوي پئي ته ٻار جو رٻنگٽ ٻڌان، جهار هڪلڻ وارن جي "هو هو" ٻڌان. ڏاڏيءَ کي چوان ته آئون کوهه تي پڻو ڏيڻ تي وڃان ۽ هوءَ مون کي پرچائي ۽ منٿون ڪري (سڏڪن جو آواز)، اڄ شهر جي هوا ڪائڻ پئي اچيم.

اختر — اهڙي ڪهڙي ڳالهه ٿي آهي، جو ايتري مايوس ٿي ويئي آهين؟

نازو — تو کي ڪهڙي خبر، تون ته پنهنجي سالن جي قائم ڪيل ساٿ جو خيال ڪر!

اختر — نازو، اڄ هل ته تو کي شهر گهمايان.

نازو — مون کي شهر گهمڻ جي ڪا آرزو ڪانهي.

اختر — ڀلا ڳوٺ ويندينءَ ته اسان کي ياد ڪندينءَ؟

نازو — اها به ڪا پڇڻ جي ڳالهه آهي!

اختر — ڀلا ٻڌاءِ، تو کي سڀ کان وڌيڪ ڪير ياد ايندو؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نازو ــ ڳوٺ وڃان ته خبر پوي .

اختر ــ ڀلا تون وري گهمڻ ايندين؟

نازو ــ وچڻ وارا اڃ ڪڏهن آيا آهن؟

اختر ــ اُبتا جواب ته نه ڏي .

نازو ــ سوال اُبتا هوندا ته جواب به اُبتا ملندا .

اختر ــ ڏاڍيون عقلمندن واريون ڳالهيون پئي ڪرين .

نازو ــ ڪجهه ڏينهن عقلمندن ۾ جو رهي آهيان .

اختر ــ هاڻ ڪاوڙ ڇڏ ــ ڪلهه ٺهڪ ڏي، مون کي تنهنجي ته چڀا، پر ڪنهن به غريب جي منهن تي ڏک ڏسڻ جي همت ڪانه آهي .

نازو ــ ڏاڍي همدردي اٿوَ غريبن سان! توهان جي مرضي آهي ته آئون کلان، ٺهڪ ڏيان!

اختر ــ ها!

نازو ــ (زور زور سان ٺهڪ ڏيڻ جا آواز).

اختر ــ نازو، نازو، ڇا ٿي ويئي؟

نازو ــ (کلندي) ڇو، منهنجا ٺهڪ به برداشت ڪري نٿا سگهو ــ اهڙين شين جي گهر ڇو ٿا ڪريو، جيڪي برداشت ڪان به ٻاهر هجن . (هينئر نازوءَ جو آواز ڏک وارو آهي ۽ ٺهڪ به ڏک ڳاڏڙ آهن) .

بيگم ــ (در کلڻ جو آواز) ڇا، ته هتي هي ڊراما پيا ٿين!

سلميٰ ــ چاچي، مون ڇا چيو هئو!

اختر ــ امي! اچو .

بيگم ــ تون خاموش رهه ــ نازو، تون هيڏانهن اچ، ڏائڻ، توکي ڪاڻڻ لاءِ منهنجو ئي گهر مليو هئو؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نازو ـــ جيجي . . . . جيجي . . . .

بيگم ـــ جيجيءَ جي ٻچي ! هيڏانهن اچ تہ تنهنجي منڊي ٿـي مروڙيان ! ڪم ظرف، ڪم ذات، واقعي جُتي هميشه پيرن ۾ ئي ٺهندي آهي ! هيڏانهن اچ ، (مارڻ جو آواز، نازوءَ جا سڏڪا)، نڪر هن گهر مان . . . . هن ئي وقت نڪر ، ذليل، ڪميڻي ، نڪر ٻاهر . . . . (ڌڪو ڏيڻ جو آواز ، در بند ٿيڻ جو آواز)، ٽون ڇا پيو ڪرين ـــ اختر ... (ڪنهن شئي جو زور سان ڪرڻ جو آواز) اڙي . . . اختر !

سلميٰ ـــ اختر بيهوش ٿي ويو .

بيگم ـــ اختر ... اختر ... جلدي ڪري ڊاڪٽر کي گهرايو ـــ سلميٰ جلدي ڪر . . . . منهنجي پٽ کي الائجي ڇا ٿـي ويو . الائجي ڏائڻ ڪهڙو جادو ڪري ويس ! جلدي ڪر ، ڊاڪٽر کي سڏاءِ .

سلميٰ ـــ آئون هينئر ئي ڊاڪٽر کي فون ٿي ڪريان ! (تيز ڊوڙڻ جو آواز) .

(موسيقي)

[ڏيک ٽيرهون]

ڊاڪٽر ـــ توهان فڪرمند نہ ٿيو بيگم صاحبہ ، ڪا خاص ڳالهہ نہ آهي ـــ بس ٿوري پريشاني آهي ، سو هي ننڊ جون گوليون ڏيان ٿو، جيڪي روزانو رات جو ڏيندا وڃوس، ڪيس ننڊ ايندي تہ پاڻيهي ٺيڪ ٿي ويندو .

بيگم ـــ خدا منهنجي پٽ کي صحت ڏي، هاڻ هوش ۾ تہ آهي نہ؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڊاڪٽر — ها، توهين وڃي سگهو ٿا.
بيگم — هل ڪمري ۾ سلميٰ.
سلميٰ — هلو.
ڊاڪٽر — آئون هاڻ وڃان ٿو، ضرورت پوي ته ڪٿي فون ڪجو.
بيگم — مهرباني ڊاڪٽر. (قدمن جو آواز).
بيگم — (در کوليندي) اختر...
اختر — نازو ڪٿي آهي!
بيگم — نازو ڏاڏيس وٽ اسپتال ويٺي آهي.
سلميٰ — پر توکي هن ڪميڻيءَ سان ڇا؟
اختر — (ڪاوڙ مان) زبان سنڀالي ڳالهاءِ سلميٰ.
سلميٰ — ڏس ڇاڇي، اختر هڪ ذليل ڇوڪريءَ لاءِ مون کي ڇا چيو ڇوي.
بيگم — پٽ! سلميٰ تنهنجي مڱ آهي، ڪجهه ته خيال ڪر.
اختر — مون کي ڪابه ضرورت ڪانهي ڪنهن جي! جيڪو انسان ٻئي انسان جي عزت نه ٿو ڪري، اهو منهنجي آڏو حيوان آهي، ۽ سلميٰ بيگم! ڪن کولي ٻڌي ڇڏ، هوءَ ذليل ۽ آواره ڇوڪري ڪانه هئي — پر ڳوٺاڻي سادگي، خلوص ۽ معصوميت جي تصوير هئي — جيڪا هميشه لاءِ منهنجي دل ۾ رهندي. سمجهيئه! توهان هن سان ڇا ڪيو، تنهن جو توهان کي ڪوبه احساس ڪونهي! پر هوءَ بيوس هئي — ڇو جو هن وٽ توهان سان وڙهڻ لاءِ نقلي خانداني پس منظر ۽ دولت جو هٿيار ڪونه هئو.
بيگم — اختر....
اختر — توهان سلميٰ تي ته هٿ کڻي ڏسو.

Scanned with CamScanner

سلميٰ ــ مون تي ڇا لاءِ ڪو هٿ ڪڻندو!

اختر ــ هوءَ بيوسيءَ سبب مار کائيندي رهي ــ مون ڏاڍهن ڏٺائين، پر آئون صدين جي روايتي نظام جي زنجيرن ۾ جڪڙيو بيوس ٿيو بيٺو هئس ــ آف . . . ڪاش! ڪو وري هن تي هٿ کڻي ته آئون اهو هٿ ئي ڪپي ڇڏيان! ــ ڪاش! ڪو وري هن تي هٿ ته کڻي ڏسي!

سلميٰ ــ آئون هاڻ هڪ منٽ به هتي ترسي نٿي سگهان.

اختر ــ بهتر، اهو آهي ته تون هتان هلي وڃ.

سلميٰ ــ آف .... هيڏي بيعزتي! آءٌ وڃان ٿي.

(قدمن جو آواز ــ در جو زور سان بند ڪرڻ جو آواز)

بيگم ــ سلميٰ! ترس ته سهي . . .

اختر ــ امان! مون کي اڪيلو ڇڏي ڏيو ــ خدارا! مون کي اڪيلو ڇڏي ڏيو.

بيگم ــ پٽ! اڪيلي ماڻهو کي اڃا به اڪيلو ڪرڻ ٿو گهرين؟

اختر ــ توهان جو نظام ئي اڪيلائي پسند آهي ــ جتي توهان پنهنجن تصورن جي محلن ۾ اڪيلا مالڪ هجو ــ آئون به اڪيلو رهڻ ٿو چاهيان . . . اڪيلو!

بيگم ــ اختر! هوش ڪر، هوش ڪر.

اختر ــ هاڻ ته هوش ۾ آيو آهيان ۽ ها، امان، آئون وڌيڪ تعليم حاصل ڪرڻ لاءِ ٻاهر هليو ويندس.

بيگم ــ پر پٽ، تو ته چيو هئو ته اڃا . . . .

اختر ــ اهو اڳ چيو هئم. هاڻ آئون جلدي ٻاهر وڃڻ ٿو چاهيان. مون کي سڪون جي ڳولا آهي . . . سڪون . . . آرام . . . مون کي اڪيلو ڇڏي ڏيو . . . بس اڪيلو!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

بيگم ـ اختر، ٻڌ اختر!

اختر ـ آئون جوان ٿو ته، مون کي اڪيلو ڇڏي ڏيو، مون کان
ڪنهن ٻئي جو وجود برداشت ڪونه ٿو ٿئي ـ ٻيو وجود
مون کي ڏنگي ٿو.

بيگم ـ آئون تنهنجي ماءُ آهيان اختر....

اختر ـ خدارا! مون کي اڪيلو ڇڏي ڏيو. ڪاش! آئون هڪ
دفعو ٻيهر ٻيوسيءَ جي تصوير کان معافي ٿي وٺي سگهان
ها! پنهنجي بزدليءَ تي پشيمان ٿي ٿي سگهان ها!....
ڪاش! ٻيو ويل گهڙي ڪڏهن واپس آئي آهي!

(موسيقي)

[پورو ٿيو]

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

فاصلن جو موت

ڪردار:

اختر : ڀاڳل جو پٽ

جميله : سيائيءَ جي ڌيءُ

ڀاڳل : اختر جي ماءُ

سيائي : جميله جي ماءُ

عباس : اختر جو پيءُ، سيائيءَ جو ڀاءُ

مامو : جميله جو پيءُ

حامد : جميله جو ڀاءُ

گل محمد : جميله جو بدڪردار مڙس

نوران : گل محمد جي ڀيڻ ۽ حامد جي زال.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيک پهريون]

(شروعاتي موسيقي)

اختر — جميل .

جميل — هون . . . . !

اختر — (زور سان) جميل !

جميل — (زور سان) چا آهي ، پڙهڻ ڀي نٿو ڏين . . . . ڪجهه تہ خيال ڪر ، صبح جو امتحان آهي .

اختر — اها تہ مون کي بہ خبر آهي تہ صبح جو امتحان آهي .

جميل — ڀلا جلدي چئي وٺ چاهين؟

اختر — ڀس ڪجهہ ڀي نہ ، ڀس ائين ئي تو سان ڳالهائڻ تي دل ٿي هئي .

جميل — اهو ڳالهائڻ تہ روز ٿيو ٿيندو . . . ڪجهہ امتحان جو بہ خيال ڪر .

اختر — بيوقوف ، امتحان بہ ڪا اهڙي شئي آهي ، جنهن جو ايڏو خيال ڪجي؟

جميل — ڏسو جناب ، توهين تہ آهيو هوشيار ، هميشہ جا پوزيشن هولڊر . پر آءٌ آهيان ڏڏ . . . ڳوناٺي ڇوڪري ، سو مهرباني ڪري منهنجو سال نہ ڪاريو .

اختر — تون امتحان جو ٿي سوچين ۽ مون کي ان ڏينهن جو ٿو خيال اچي ، جڏهن تون هتان هلي ويندين .

جميل — پر آءٌ رزلٽ نڪرڻ تائين تہ هتي ئي رهندس .

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اختر — چاچا! ائين ته تو ٿي سگهي ته تون هميشه هميشه لاءِ هتي رهي پئين؟

جميلہ — (ڌڏو ساهہ ڀري) اهو ڪيئن ٿو ٿي سگهي . . . ؟

اختر — ڇو! اهو ڇو نہ ٿو ٿي سگهي؟

جميلہ — آءٌ ڇوڪري آهيان اختر — امان بہ زور ڪري پڙهائيءَ لاءِ موڪليو اٿم ، سو بہ اُن ڪري جو انٽر ڪان پوءِ بي. اي. ڪرڻ لاءِ مون کي شهر جي ڪاليج ۾ ئي داخلا وٺڻي هئي — نہ تہ هتي شايد ڪڏهن بہ اچي نہ سگهان ها .

اختر — مون کي خبر آهي جميلہ ، تہ تنهنجو بہ‍يءُ امان کي پسند ڪونہ ڪندو آهي . (آهستي) شايد امان پئي اچي.

(قدمن جو آواز)

ڀاڳل — ٻارو! اجا پڙهو پيا ڇا . . . . ماني نہ کائيندؤ؟

اختر — امان! اسين هيڏا سارا اچي ٿيا آهيون ، بي. اي. جي آخري سال ۾ پيا پڙهون — اجا بہ ٻار آهيون؟

ڀاڳل — ابا، اولاد ڪٿي ڪيڏو بہ وڏو ٿي وڃي ، پر مائٽ جي اکيان تہ ٻار آهي .

جميلہ — مامي ، سڀاڻي امتحان آهي ، سو منهنجي تہ ٻڪـ لئي مري ويئي آهي .

اختر — هيڏانهن بہ ساڳيو حال آهي .

ڀاڳل — پر پٽ، مانيءَ جو گرهہ پيٽ ۾ هوندو تہ سبق بہ سولو ياد ٿيندو .

اختر — نہ امان، مون کي تہ بک ڪانهي .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

جميله — چڱو مامي ، توهان جي دل ٿي چوي ته پلا ڏيو ماني.

پاڳل — اختر کي به ته چئه نه ته ماني کائي .

اختر — آئون به کان ٿو . . . هاڻ اٿين لڳي ٿو ته جڻ واقعي بک به لڳي اٿم .

پاڳل — بس ابا ، پوڙهيءَ ماءُ جو چوڻ چو وٺين؟

اختر — واه امان . . . . ته هي ڪنهن جو چوڻ ورتو اٿم؟

پاڳل — ابا ، مون به زمانو ڏٺو آهي ، هي وار ڪي آس ۾ اڇا ڪونه ڪيا اٿم .

اختر — پر امان ، توکي اڇا وار آهن ڪٿي؟

پاڳل — اهو مٿو ڪيس ڪيو اٿم ، نه ته مٿو مٿو جهڙو ڪپهه ٿي ويو آهي . . . پر هاڻي آئون ماني کنيو ٿي اچان . . . توهين کائو .

جميله — مامي ، آئون ٿي ماني کڻي اچان .

پاڳل — نه امان ، توهين ويهي پڙهو — امتحان مٿي تي اٿوَ ، آئون ٿي ماني کڻي اچان .

(قدمن جو آواز)

جميله — (مخاطب ٿيندي) اختر . . .

اختر — (پري کان) جي . . .

جميله — (ويجهو ايندي) مامي پاڻ کي ڪيترو نه پيانئي ٿي .

اختر — مون کي ته ڪونه ٿي پيانئي ، پر توکي ته ڏاڍو ٿي پيانئي.

جميله — وري چرچو ڪيئي نه؟

اختر — پر هميشه وانگر وري هينئر نه رمجهڻ ، سياڻي امتحان آهي ۽ پاڻ کي اڇا پڙهڻو آهي .

Scanned with CamScanner

جميل ـ (ٽڏو ساهہ ڀري) ها، امتحان بہ هڪ عجيب شئي آهي، ڀيون سڀ ڳالهيون وساريو ڇڏي .

اختر ـ مثلاً، ڪهڙيون؟

جميل ـ مثال طور ـ منهنجي جان ڪان وڌيڪ عزيز هڪ ساهيڙي رقيہ آهي . . . . جنهن کي ڪيترن مهينن کان هڪ خط بہ ڪونہ لکي سگهي آهيان .

اختر ـ هون . . . . تہ ضرور رقيہ سهڻي بہ هوندي .

جميل ـ ها، آهي تہ ڏاڍي سهڻي . . . . توهان کي شوق هجي تہ ملايانوَ .

اختر ـ وري تني وٺڻ نہ جاهل ڇوڪري !

جميل ـ انهيءَ ۾ جهالت جي ڪهڙي ڳالهہ آهي؟

اختر ـ اهو ساڙ ۽ حسد، جهالت نہ آهي تہ ٻيو ڇا آهي؟

جميل ـ مون کي ڇو ساڙ ۽ حسد ٿيندو؟

اختر ـ مون جو ٻيءَ ڇوڪريءَ جو نالو ورتو !

جميل ـ هڪ نہ، ٻہ هزارن ڇوڪرين جا نالا کڻي وٺ، مون کي ان سان ڇا؟

اختر ـ چڱو، اسين بہ ڏسنداسين .

(قدمن جو آواز)

ڀاڳل ـ ابا، ڇا ڏسندؤ . . . . وري جميل کي ڪاوڙايو اٿئي ڇا؟

اختر ـ نہ نہ، امان . . . . امتحان جي تياريءَ ڪري منهن اهڙو ڪيو اٿس ـ اسين تہ ٻيهرن جي ڳالهہ ڪري رهيا هئاسين، ڪيئن جميل؟

جميل ـ (ڪاوڙ مان) ها .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پاڳل ــ چڱو چڱو، هاڻي ماني ڪاڻي وٺو، هيتري دير تائين پڙهندؤ ته صبح جو دماغ ڪهڙو ڪم ڪندو ــ چڱو، آئون وڃان ٿي.

(قدمن جو آواز)

اختر ــ هاڻ هڪدم صلح ڪر، نه ته . . . .

جميل ــ نه ته ڇا ڏيندو؟

اختر ــ نه ته، نه ته آئون به ڪاوڙجي پوندس.

جميل ــ مون کي ڪا پرواهه ناهي.

اختر ــ محترمه! مون کي ته پرواهه آهي. بس هاڻ ته پرچي پئه.

(ٻنهي جي کلڻ جو آواز)

(خوشيءَ واري موسيقي)

[ڏيک ـــ ٻيو]

(جميل ۽ اختر جي کلڻ جو آواز)

اختر ــ امان . . . . امان اسين پاس ٿي وياسين.

پاڳل ــ ابا، لک لک شڪرانا الله جا. هيڏانهن ته اچو . . . ماءُ جي سيني سان لڳي وڃو.

جميل ــ مامي، اختر وري به پهريون نمبر آيو آهي.

اختر ــ پر امان، پڪ جميل جي ڪاپين جاچڻ واري کان چڪ ٿي وئي آهي! نه ته هن مون کان وڌيڪ پڙهيو هو، خبر ناهي ڇو هيءَ ٻيو نمبر آئي آهي!

پاڳل ــ ابا، تو ۾ ۽ جميل ۾ ڪو ورهايو آهي ڇا؟ ٻئي نمبر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

توهان کي مليا آهن نه . . . . ۽ ها . . . . جميل ، ادو به اڄ آيو آهي .

جميل — بابا آيو آهي؟

پاڳل — ها ، ادو بازار ويو آهي . . . . پر چئي ويو آهي ته تون تيار ٿي ويهه ، ڇوجو هو توکي اڄ شام جو ڳوٺ وٺي ويندو .

جميل — (حيرت مان) اڄ شام جو . . . . ايترو جلدي !

پاڳل — امان ، مون ڇيو هئو مانس ته به ٿي ڏينهن ترڪ ، پر چيائين ته نه ، اڄ ئي وڃڻو اٿم . خير . . . . توهين ويهو ته آئون مٺائي گهرايان ، پاس باسي هئم نه .

(قدمن جو آواز)

جميل — چو اختر ، خاموش چو ٿي وئين .

اختر — اهو ئي ٽيو نه ، جنهن جو انديشو هو .

جميل — پر ان ۾ مٺهن گهٻرائڻ جي ڪهڙي ڳالهه آهي . آئون به ته ڳوٺ ٿي وڃان نه !

اختر — مون کي ته صرف ايتري خبر آهي ته مون وٽان پئي وڃين .

جميل — ڇا ، تنهنجي دل ۾ به ڪانه هونديس؟

اختر — دل ته تون پاڻ سان گڏ کنيو پئي وڃين .

جميل — دل نه لاهه اختر ، مون ماما ۽ مامي کي ڳالهائيندي ٻڌو هو ، هو پاڻ اچي بابا جن سان ڳالهائيندا ۽ پوءِ . . . .

اختر — خدا ڪري ائين ٿئي .

جميل — پر تون هرويرو چو پريشان ٿيو آهين؟

اختر — خبر ناهي ، مون کي ڪابه ڳالهه سمجهه ۾ نٿي اچي . ڇا ، واقعي تون هلي ويندينءَ؟

جميل — اختر ، هوش ڪر . . . . آئون مري ته ڪانه پئي وڃان .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اختر — جميل . . . .

جميل — جي . . . .

اختر — تون ڳوٺ وڃي مون کي وساري ته ڪانه ڇڏيندين؟

جميل — اختر. پهرين منهنجي وچڻ ڪان پوءِ تون به مون کي وساري ته ڪونه ڇڏيندين؟

اختر — ڇا، اهو ممڪن آهي؟ نه جميل نه، اختر ته اهو سوچي به نه ٿو سگهي.

جميل — ته بس، تنهنجي سوال جو جواب توکي ملي ويو.

اختر — جميل . . .

(پريان ماءُ جي سڏڻ جو آواز)

ماءُ — اختر، جميل . . . اچو ماني کائو.

جميل — هل، مامي سڏي ٿي.

اختر — هل.

(موسيقي)

[ٻيو ڏيک]

سيائي — (در کلڻ جو آواز) امان، ڪير آهي در تي . . . رقيه تون!

رقيه — ها، ماسي آئون آهيان. ڪٿي آهي جميل، آئي آهي، يا وري ڪنهن مون سان چرچو ڪيو آهي!

سيائي — ها، اچا ڪالهه آئي آهي، هنهنجي ڪمري ۾ ويٺي آهي.

رقيه — ته آئون وڃي ٿي ملانس.

سيائي — ڀلي ڀلي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

(قدمن جا آواز ٻري ٿيندا وڃن ٿا ۽ در کلڻ جو
آواز اچي ٿو)

رقيه — (ٻري کان) ائي بيوفا، آئي آهين ته ٻڌايو ته ڪونه ائٿي؟

جميل — (خوشيءَ مان رڙ ڪري) اڙي، رقي تون! آئون ته هاڻ
تيار ٿي، تو ڏانهن آيس پئي.

رقيه — (طنزيه انداز ۾) هـا، مون کي خبر آهي ته تون منهنجي
لاءِ ڏاڍي آتي هئينءَ!

جميل — بلي! ڏاڍيون ڪي باهيون ائٿي!

رقيه — ٻـاهه جي ڳالهه ٿـي ڪريـن . . . . وس ٻچيم تـه تـوسان
ڳالهايان به ڪونه.

جميل — ٻر منهنجي راڻي، منهنجو ڏوهه به ته ٻڌاءِ؟

رقيه — بس هتان وڃڻ کان پوءِ ته چٺ سڃاتئي به ڪونه.

جميل — ٻر رقي، آئون تـه امتحان ۾ مصروف هئس، تون ڀاڻ چئه
ته جميل پنهنجي رقيءَ کي ڪيئن ٿي وساري سگهي.

رقيه — اهي ته صرف ڳالهيون آهن.

جميل — ڀلا تون ئي ٻڌاءِ، آئون ڪوڙ چو ڳالهائيندس؟

رقيه — ڪوڙ تـه نـه، البت . . . . . مصروفيتون ڪجهه وڌي ويـون
ائٿي نه!

جميل — هاڻ ته هتي اچي وئي آهيان.

رقيه — (خوشيءَ مان) سچ.

جميل — ڀلا مون کي ڪوڙ ڳالهائڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي.

رقيه — ڀلا هاڻ ته شهر ڪونه ويندينءَ نه؟

جميل — ڪجهه وقت کان پوءِ ويندس ۽ هميشه لاءِ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

رقيه — اوهه . . . . ته اها ڳالهه هئي . . . . ته منهنجو شڪ بلڪل صحيح نڪتو .

جميل — ڪهڙو شڪ؟

رقيه — اِهو، ته تو ڪٿي دل لڳائي آهي .

جميل — ڏس رقيه، پيٽ جي هلڪي نه ٿي . . . . اهي ڳالهيون دل ۾ رکبيون آهن .

رقيه — ها سائين، دل جون ڳالهيون ضرور دل ۾ ئي رکبيون .

جميل — چڱو پلا، اهو ته ٻڌاءِ ته تنهنجو به ڪو بندوبست ٿيو آهي يا نه؟

رقيه — اسان جو بندوبست ٿيل آهي — تون پنهنجو فڪر ڪر .

جميل — مون کي ڪوبه فڪر نه آهي . بس، ٻن چئن ڏينهن ۾ ماءِ ايندي .

رقيه — اوهو! ته اهو قصو آهي! آئون به چوان ته ايڏي زور شور سان پڙهائي جو ڇا هلي!

جميل — بس رقيه، ڳالهه ٿي نه پيئي، هاڻ ته رکو انتظار اٿم .

رقيه — پلا ٻڌاءِ ته سهي، ڪيئن آهي . . . . اسان ته ڏٺو لوءِ ڪونه آهي .

جميل — بس، ڏسي وٺجئين .

رقيه — اهو ته منهنجي سوال جو جواب ڪونهي .

جميل — بس، ماڻهن جهڙو ماڻهو آهي .

رقيه — تنهنجي پسند به ڪا شئي هوندي .

(قدمن جو آواز)

سيالي — امان، ڪهڙين ڳالهين ۾ آهيو؟

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

رقيہ — اوهو . . . . ماسي ، جميل کي هڪ هار پسند آيو آهي ، تنهن جي ڳالهہ پئي ڪئي سين .

سيائي — ڇو جميل . . . . جيڪڏهن توکي هار پسند هو تہ وٺي ڇو نہ ٿي آڻينءَ؟

رقيہ — توهين وٺين ڏيوس ، هيءَ ويچاري ڪٿان وٺندي !

سيائي — سٺو هار ، منهنجي ڌيءَ لاءِ .

رقيہ — ها ماسي ، توهان جو پاڻُ ايندو نہ ، تہ ان کي ڪٺي چنجو .

سيائي — ادو ايندو ڇا ؟

جميل — ها امان ! اڄڻ جو تہ چيو هئائون .

سيائي — الله ڪري ، اختر کي بہ وٺي اچي . . . . ڪيترا ئي ڏينهن ڏٺي ٿيا آهن .

رقيہ — ڇا ، هو بہ ايندو ، ڪيئي نہ ، جميل؟

جميل — مون کي ڪهڙي خبر ، هروڀرو تنگ نہ ڪندي ڪر .

سيائي — واه مائي ، انهيءَ ۾ تنگ ٿيڻ جي ڪهڙي ڳالهہ آهي .

رقيہ — ڏس نہ ماسي . جميل هاڻ مون مان تنگ پئي ٿئي .

جميل — رقي ، هاڻ تہ جند ڇڏ — هل ، تہ هلي ٻاهر پينگهي ۾ ويهون .

سيائي — توهان جون ڳالهيون ، توهان ئي ڄاڻو ، آئون تہ هاڻ وڃان ٿي .

(موسيقي)

[ڏيک چوٿون]

(ٽانگي جي در تي اچي بيهڻ جو آواز)

سيائي — ادا، ڀلي ڪري آيا. ڀاڄائي ڀاڳل، خوش ته آهين نه؟

ڀاڳل — ها ادي، الله جا شڪرانا آهن . . . . توهين ته سڀ خوش آهيو نه.

عباس — ادي، تو ته اسان کي وساري ڇڏيو آهي.

سيائي — نه ادا، ائين ڪونهي. جميلو هيستائين پڙهائي ۾ هئي، سا توهان وٽ ڪيئن اچي . . . . سمجهي گهر جو بار هئو منهنجي ڪلهن تي، سو نڪرڻ ڪونه ٿي ڏيو.

عباس — بس ادي، جميله به پڙهائي پوري ڪئي.

سيائي — ها ادا. خبر اٿئي ته مون ڪيئن وڙهي، جهيڙا ڪري، جميله کي پڙهايو آهي، نه ته پڻس ته پڙهائڻ جي سخت خلاف هئو.

ڀاڳل — جميله آهي ڪٿي؟

سيائي — رقيه وٽ وئي آهي، بس ايندي ئي هوندي.

ڀاڳل — تو کي ڇا پڌاءِ ان ادي، جميله به سال مون وٽ رهي آهي . . . . ته ڇڻ جهڙي هميشه کان مون وٽ رهي آهي.

سيائي — ها ادي، چوندا آهن ته، جم کان نيپاڄ وڏيڪ ملو ڏيندو آهي.

عباس — ڀلا ادو ڪٿي آهي، حامد به ڏسڻ ۾ ڪونه ٿو اچي.

سيائي — ڪيڏانهن ڪم سان ويا هوندا، تو اختر کي ڪونه آندو؟ ڪيس ڏٺي سال ٿي ويا آهن.

ڀاڳل — ادي، گهر ۾ به ته ڪنهن نه ڪنهن کي رهڻو هئو نه؟

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

ڏسو، شهر جو معاملو آهي، خالي گهر ڇڏڻ ڏاڍو خطرناڪ ٿيو پوي !

سياڻي — ادا، مون سان جميل ڳالهه ڪئي هئي ته اوهين اينداءِ، سو بس ڏينهن پئي ساريم ته ڪڏهن ٿا اچو.

عباس — توهان دل سان ساريو ته آئون به اچي نڪتس. مونء به جميل سان ته اسان کي ايترو پيار ٿي ويو آهي، جو دل ٿي چوي ته هوء هر وقت اسان جي اکين اڳيان رهي.

سياڻي — ها ادا، پنهنجو رت آهي، سو ڇو نه وڻندي ! (ٿڌو ساهه ڀري) پر ڌيء ٿيندي آهي پرايو ڌن، تنهن سان ڪهڙي دل لائجي. . . .

عباس — انهيء ڪري ته ادي، اسين هتي آيا آهيون.

سياڻي — مون سمجهيو ڪونه !

ڀاڳل — بس ادي، ائين ٿي سمجهه ته اختر به تنهنجو ئي پٽ آهي.

سياڻي — سو ته آهي.

ڀاڳل — پوء ڇا، اهو بهتر نه ٿيندو ته تون اختر کي پنهنجي غلاميء ۾ به وٺين.

عباس — ها ادي، اسين هن پيري خاص انهيء لاء ئي آيا آهيون.

سياڻي — ادا، توهان جيڪا ڳالهه ڪئي آهي، سا اڻ ٿيڻي آهي !

عباس — پر ڇو ! اسان ۾ ڪهڙي خرابي آهي؟

ڀاڳل — ادي، اختر به ته توهان جو پنهنجو ئي آهي.

سياڻي — اهو ته سڀ صحيح آهي، پر . . . .

عباس — پر ڇا؟

سياڻي — پر، اسان جميل جو رشتو ته اڳي ئي ڪري ڇڏيو آهي.

ڀاڳل — جي . . . . !

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

عباس — هي توهان ڇا پيا چئو!!!

سيائي — مون ان ڪري ئي هن کي ٽڪڙو ڪپرابو هو.

عباس — پر . . . . سگ ڪٿي ڪيو اٿو؟

سيائي — گل محمد کي سڃاڻو نه؟

عباس — ها ها، هو ادي جي سوٽ جو پٽ نه؟

سيائي — ها ها . . . . آهو.

عباس — مون ته پڌو آهي ته هو وڏو لوفر آهي، شهر ۾ به ڪيترا ئي دفعا فساد ڪيا اٿس.

سيائي — ادا، پڻس سڀ عيب لڪابو ڇڏي، ۽ وڏي ڳالهه هيءَ آهي، ته اسان جي حامد کي به ته هن جي ڀيڻ ملي آهي.

عباس — ڀين اکرن ۾ ته اسان وٽ پڌي ڏيڻ لاءِ ڇوڪري ڪانهي، ۽ سڄا سڪڻا به آهيون، ڇوڪريءَ کي به خوش رکي نه سگهنداسون.

سيائي — نه ادا، منهنجي ڇوڻ سان اها مراد ڪانه هئي.

عباس — ڏاريا ته اکيون ڦيرائيندا آهن، پر پنهنجن کي به اڄ آزمايو سين. ڀاڳل، هل ته هاڻ اڄ ئي واپس هلون — هنن بي قدرن وٽ اسان جو ڪهڙو ڪم!

ڀاڳل — ادي، اسين ته وڏي آس رکي آيا هئاسين!

سيائي — آئون ڇا ڪريان، آئون بلڪل مجبور آهيان! پر توهين رُسي ته نه وڃو، ڀاڻهين سان ته ملندا وڃو.

عباس — اسين هينئر ئي وينداسين. هاڻ هتي ترسي ڇا ڪبو . . . هل ڀاڳل . . . . هل.

ڀاڳل — ها . . . . هلو. (قدمن جو آواز)

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

سيائي – (پنهنجي منهن) هيءُ ڇا ٿي ويو! . . . . آئون ڇا ٿي ڪري سگهان!

(موسيقي)

[ڏيک – پنجون]

رقيه – هي سڀ ڇا ٿي ويو؟

جميل – مون کي ته ڪجهه سمجهه ۾ ڪونه ٿو اچي. آف . . . يا خدا، هي سڀ ڇا ٿي ويو؟

رقيه – هاڻ تنهنجو ڪهڙو ارادو آهي؟

جميل – ارادو؟ ارادو ڇا ٿيندو آهي . . . . رقي، منهنجا ارادا ته امان جي زبان ڏيڻ سان دم ٽوڙي چڪا آهن. جنهن تي ڀروسو هئو، سو ئي ڦري ويو – باقي ڀراون تي ڪهڙي حجت هلندي!

رقيه – پر ماسيءَ کي پنهنجي پاڻ سان ائين ڳالهائڻ نه گهربو هو!

جميل – هن کي پنهنجي پٽ جو به ته خيال هئو.

رقيه – حامد کي ڪٿان نه ڪٿان سڱ ملي وڃي ها.

جميل – منهنجو نصيب جو ڦٽو هئو!

رقيه – ته تون ماٺ ميٺ ۾ شادي ڪري ڇڏيندين ءِ؟

جميل – ماٺ ميٺ ۾ ڇو، وڏي ڌوم ڌام سان ٿيندي منهنجي شادي.

رقيه – ڪهڙيءَ دل سان پئي چئين؟

جميل – دل ته ٽٽي چڪي آهي، سو ان جي ته ڳالهه ئي ڇڏي ڏي. بس، زبان ئي آهي، تنهن سان پئي ڳالهايان.

رقيه – اختر جو ڪهڙو حال ٿيندو؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

جميل — جنهن کي پنهنجي حال جي ڪا خبر نه هجي، تنهن کي ٻئي سان ڪهڙو واسطو!

رقيه — پر هو پاڻ ڇو ڪونه آيو؟

جميل — چڱو ٿيو جو هو پاڻ نه آيو.

رقيه — ڇو؟

جميل — جيڪڏهن هو اچي ها، ته هي جواب ٻڌي ڏاڍو ڏک ٿئيس ها.

رقيه — ۽ پنهنجي ڏک جي ڳالهه ڇو نٿي ڪرين، تون به ته پريشان ٿي وئي آهين!

جميل — آئون ته پنهنجي پوري ڇڪي آهيان. (قدمن جو آواز) امان پئي اچي.

سيائي — جميل، پٽ هين پيو سڏئي.

جميل — هاڻ ڇا بچيو آهي، جيڪو ڦرڻ ٿو چاهي!

سيائي — امان هوش جون ڳالهيون ڪر! — جوانيءَ جي جوش ۾ اهو نه وسار، ته اسين تنهنجا مائٽ آهيون، ۽ مائٽ هميشه اولاد جي ڀلائيءَ لاءِ ڪوششون ڪندا آهن.

جميل — مون کي ڪنهن سان به ملڻو ڪونهي.

سيائي — امان رقيه، تون ئي سمجهائينس، آخر سندس پيءُ ڇا چوندو!

رقيه — ها ماسي، توهين هلو، آئون وڃيو ٿي اچانس.

سيائي — امڙ، تون ئي سمجهائينس. مون ته ڏس، سندن ڀلي خاطر پنهنجي پاڻ کي به جواب ڏئي ڇڏيو. تون پاڻ ئي ڏس نه، ته هيءَ هتي رهندي ته راڻي ٿي رهندي راڻي! گل محمد پئسي وارو به آهي ته حيثيت وارو به آهي — ڏس نه، حامد لاءِ حسنه جي پانهن ڏيڻ به قبولي اٿس. ڀلا

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

ادا جي گهر ۾ وينديءَ ته اتي آهي ڇا؟ يا رکي ڇڏڪي
تي گذارو ڪرڻو پوندس، يا وري ڪٿ نوڪري ڪرڻي پوندي،
هر اچڪلهه جا نوجوان آهن چريا!

(قدمن جو آواز آهستي آهستي پري ٿيندو ٿو وڃي)

رقيه — هل جميله ٻاهر هلون.

جميله — مون کي تنگ نه ڪر رقيه، آئون هتي سان ملڻ ڪونه ٿي چاهيان.

رقيه — ليڪن چاچا دل ۾ ڪندو.

جميله — جن منهنجي دل جي پرواهه ڪانه ڪئي تن جو آئون ڇو خيال رکان؟

رقيه — پر زماني جي خاطر به ته ڪجهه ڪرڻو پوندو.

جميله — مون کي اهي سبق نه ڏي.

رقيه — ادي تنهنجي مرضي.

جميله — ٺيڪ آهي ته جڏهن وٺين تڏهن ڪن.

رقيه — خير ادي. قسمت ۾ جيڪي لکيل هوندو سو ٿيندو.

جميله — بس ماٺ ڪري ويهي رهه.

رقيه — چڱو راڻي - اسين ماٺ ڪري ٿا ويهون - بس.

[موسيقي]

Scanned with CamScanner

[ڏيک ـ ڇهون]

ارشد ـــ اختر، اڄ ته تون واقعي ڏاڍو غمگين پيو لڳين ؟

اختر ـــ نه آئون غمگين ڪونه آهيان .

ارشد ـــ مون کان ڇو ٿو لڪائين يار، آئون ڪو تنهنجي حالت کان بيخبر ناهيان .

اختر ـــ جي تون سمجهيءَ ويو آهين ته پوءِ توکان ڇا لڪائجي !

ارشد ـــ ها، اهوئي ته آئون توکي گذريل اڌ ڪلاڪ کان سمجهايان پيو .

اختر ـــ اڄ هن جي شادي ٿيندي هوندي .

ارشد ـــ ڪنهن جي ؟ اڙي تنهنجي هن مائٽياڻيءَ جي ؟

اختر ـــ ها .

ارشد ـــ پر يار، تو به ڪهڙي خرابي هئي، جو تنهنجي لاءِ هن جو سڱ ڪو نه ڏنائون ! يا ڇاچا جن گهر ئي ڪا نه ڪئي !

اختر ـــ سڱ ته گهريائون پر هن جي ماءُ پيءُ انڪار ڪري ڇڏيو .

ارشد ـــ ڇو ! ڇو انڪار ڪيائون !

اختر ـــ ان ڪري جو مون کي ڪا ڀيڻ ڪانه هئي .

ارشد ـــ (حيرت مان) توکي ڀيڻ هجي ها ته ڪهڙو فائدو ٿئي ها؟

اختر ـــ ها، ته پوءِ اها بدي ۾ ڏئي سگهان ها .

ارشد ـــ يار، اها رسم اڃا تائين هلي پئي؟ ڪمال آهي!

اختر ـــ بس، ارشد هاڻ ته منهنجي زندگي ئي ويران ٿي وئي آهي .

ارشد ـــ ڀلا ٻڌاءِ، هاڻي ڇا ڪندين؟

اختر ـــ بس يار، وقت جي ڪا خبر ڪانه ٿي پوي، پر ڀانيان

Scanned with CamScanner

ٿو ته هي زخم ڏاڍو ڏکيو پرجندو . منهنجي طبيعت جي ته توکي خبر آهي .

ارشد — اڙي يار! تنهنجي حساس طبيعت کان ڪير واقف ڪونهي!

اختر — بس ادا، هينئر کان ئي دل ڀڄي پئي، اڃا ته لڳي ٿو ته جڻ الائجي ڇا ٿيندو؟

ارشد — ٿيندو وري ڇا، هل ته هلي توکي وندرايان.

اختر — اهي فلمي ڳالهيون نه ڪر ارشد، منهنجي دل کي وندرائڻو اٿئي ته مون کي اڪيلو ڇڏي ڏي .

ارشد — نه ميان نه! هينئر دل ٽٽل اٿئي، ڪٿي ڪو غلط قدم نه کڻي ويهين!

اختر — غلط ۽ صحيح قدم مان هاڻ ورندو ڇا؟

ارشد — تڏهن ته چوئين ٿو ته هل، ته هلي توکي گهمائي اچان.

اختر — نه نه، ارشد نه، منهنجي دل اصل ڪجهه به نٿي چاهي.

ارشد — ڀلا، هل ته فلم ڏسڻ هلون .

اختر — يار، مون توکي چيو نه، ته مون کي ڪابه شئي ڪانه ٿي وڻي .

ارشد — ٺيڪ آهي، ڀلي تون ماٺ ڪري، ماضيءَ جي ڏنڊ ۾ گم ٿي وڃ ۽ آئون وري ويهي ڪتاب ٿو پڙهان، بس .

(در تي ڪڙڪو ٿو ٿئي ۽ دروازو کلي ٿو)

پيا ڪِل — ابا، ويٺا آهيو؟

ارشد — ها ماسي .

پيا ڪِل — ابا، ڏس ته سهي، اختر ڪيترو نه اداس آهي! اچ مالي به ڪونه ڪاڏي اٿس — تون ئي ڪارائينس .

Scanned with CamScanner

ارشد ــ ماسي، توهين ماني رکي وڃو، آئون زوريءَ ٿو کارايانس.
پاڳل ــ ابا، الله وڏي ڇمار ڏيندءِ.

(قدمن جو آواز ۽ در بند ڪرڻ جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک ــ ستون]

(سيٽي وڄائڻ جو آواز)

گل محمد ــ اڄي، تون جاڳين پئي؟
جميلہ ــ اوهان جو انتظار پئي ڪيم.
گل محمد ــ مون توکي ڪيترا ڀيرا دفعا چيو آهي، تہ تون منهنجو انتظار نہ ڪندي ڪر، پر تو تي تہ ڪو اثر ئي ڪونہ ٿو ٿئي.
جميلہ ــ اڳتي خيال ڪنديس.
گل محمد ــ ها، نہ تہ جي ڪنهن مهل منهنجو هٿ کڄي ويو، تہ پوءِ ان کي روڪڻ وارو ڪير بہ ڪونہ هوندو.
جميلہ ــ (آهستگيءَ سان) توهان لاءِ ماني کڻي اچان.
گل محمد ــ هيڏيءَ مهل ماني؟ بيوقوف رات جا ٻہ اچي ٿيا آهن، هن وقت ڪهڙو عقلمند ماني کائيندو؟ آئون تہ ماني کائي آيو آهيان.
جميلہ ــ مون کي ڪا ڳالهہ بہ ڪرڻي هئي!
گل ــ ها ها، پلي ڪر.
جميلہ ــ اسان ماڻهو موڪليو آهي تہ وٺانئس ٿي وڃان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

گل محمد ـ (ڪاوڙ ۾) ڇو ـ ماڻهن کي اسان جي گهر ۾ اچڻ
ڪان عار ٿو ٿئي ڇا؟
جميلہ ـ توهين ڪجهہ تہ خيال ڪريو. آخر هوءَ منهنجي ماءُ آهي.
گل محمد ـ خيال آءٌ پنهنجي ماءُ جو بہ ڪونہ ڪريان، سو هوءَ
وري ڇا آهي. بهرحال نہ، تون ڪانہ ويندينءَ.
جميلہ ـ پر اوهان کي ان ۾ بيعزتي ڇو ٿي محسوس ٿئي؟
گل محمد ـ هنہ، اسان جي پيءُ تہ شاديءَ کان پوءِ اڄ تائين
هتي ڪانہ آئي آهي، باقي منهنجي زال ڇو وڃي! آءٌ ڇو
هنن کي سندن ڇوڪريءَ جو منهن ڏيکاريان، ۽ ها هل
تہ سيائي شهر گهمائي اچئون. پر ماڻهن جي گهر ڪونہ
ويندينءَ. هن ۾ منهنجي چڱي بيعزتي ٿئي آهي.
جميلہ ـ آءٌ شهر ڪونہ هلنديس.
گل محمد ـ ڪيئن نہ هلندينءَ. (سيٽي وڄائڻ جو آواز) هاڻ
ڇا ايٽي ڪرين، ڏهي پڻ، صبح جو سويل اٿڻو آهي.
(موسيقي)

[ڏيک اٺون]

اختر ـ (پنهنجي منهن) تہ هوءَ جميلہ ئي هئي، نہ نہ، ڪا ٻي
عورت هئي. جميلہ هجي ها تہ مون ڏانهن ڪيئن نہ نهاري
ها؟ جميلہ صفا اهڙي تہ نہ ٿي ٿي سگهي. ڪاش هوءَ ڪا
ٻي عورت ئي هجي ها. نہ مون کي ڏنو تہ ضرور هوندائين.
سندس مڙس ڪيئن نہ ڇتائي مون ۾ ڏٺو هئو. (قدمن جو آواز)

ارشد — ڪنهن سان پيون ڳالهيون ٿين جناب؟

اختر — (منجهي) ڪنهن سان به نه، ڪنهن سان به نه.

ارشد — وري اها لڪ، پهريءَ يارن کان ڇا ڳجهو هوندو.

اختر — تون سچ ٿو چوين.

ارشد — مون کي پڪ آ ته دل تان ڪجهه بار هلڪو ٿيندي.

اختر — توکي سڀ خبر آهي ارشد، اڄ مون جميله ڏٺي هئي.

ارشد — جيئن روز خواب ۾ ڏسندو آهين، پهريءَ تون ته الف ليليٰ جي دور جو عاشق ٿي پيو آهين. هاڻ الادين وارو ڏيئو به هٿ ڪر.

اختر — تو وري مذاق ڪرڻ شروع ڪيو نه؟

ارشد — چڱو چڱو ناراض نه ٿي، پڪ آ ته سچي ٿيو ڇا؟

اختر — اڄ صبح جيئن ئي بزار مان موٽيس پئي ۽ رستو پئي پار ڪيم ته هڪ جيپ اچي بلڪل منهنجي پر ۾ بيٺي ۽...

۽ جيپ ۾ جميله پنهنجي مڙس سان گڏ ويٺي هئي.

ارشد — پوءِ ڪا ڳالهه ٻولهه ٿي يا....

اختر — هن ته مون ڏانهن ڏٺو به ڪونه.

ارشد — اهڙي بي مروتي.

اختر — ان ۾ هن جو ڪهڙو ڏوهه؟ هاڻ ته هوءَ هڪ شادي شده عورت آهي.

ارشد — ها يار، مون ڪڏهن چيو ته هن جو ڏوهه هئو. پر هاڻ تون وري نئين سنئين ٿڏا شوڪارا پيو ڀرين؟

اختر — بس ادا اهي ٿڏا ساهه ته جان سان گڏ آهن.

ارشد — پر ڏس تو فنڪشن ۾ هلڻ جو واعدو ڪيو هو!

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ارشد ـــ دل ته نه ٿي چوي، پر واعدو ڪري ويٺو آهيان ـــ هل ته هلون.

(موسيقي)

[ڊيڪ ـــ ناٿون]

جميل ـــ ڇا ٻڌايان توکي رقيه، منهنجو ته ساهه اچا به ڄڻ ڪنهن به طرح ڪونه پيو ڪڇي.

رقيه ـــ پر آخر شهر ۾ تو ڏٺو ڇا، جو اهو حال ٿيو اٿئي؟

جميل ـــ مون اختر کي ڏٺو هئو رقيه.

رقيه ـــ اختر کي! .... ڪٿي؟ ڪا ڳالهه ٻولهه به ٿي؟

جميل ـــ (اداس) هاڻ وري ڪهڙي ڳالهه ٻولهه ٿيڻي هئي؟

رقيه ـــ وري به توهان هڪٻئي کي ڏٺو ته هوندو.

جميل ـــ هن ته حيرانيءَ ۾ مون ڏانهن اکيون ئي ڪونه ٿي کڻيون، پر مون بلڪل ڏانهس ڪونه نهاريو.

رقيه ـــ ايڏو ظلم!

جميل ـــ جيڪڏهن آئون اهو ظلم نه ڪريان ها، ته مون تي ان کان به وڏو ظلم ٿئي ها. منهنجي مڙس ڪان تون واقف ڪونه آهين، هو ته اشاري وهيلو آهي.

رقيه ـــ ته پوءِ هو ته ڏاڍو اداس ٿيو هوندو!

جميل ـــ آئون پنهنجي آداسيءَ مان به انهيءَ جو اندازو لڳائي سگهان ٿي (ٿڌو ساهه ڀري)، اسان ته هڪ پل به جدا نه گهارڻ جا واعدا ڪيا هئا.

رقيه — خير، ڇو ٿي ياد ڪرين اهڙيون ڳالهيون، جيڪي هاڻ خواب بڻجي چڪيون آهن .

جميله — اهڙا حسين خواب، جن مان ڪڏهن به اڪ ڪولڻ تي دل نٿي چاهي، ڪاش! اهو واقعي هڪ خواب هجي ها!

رقيه — تو ته اڇي هي گهر وسايو، پلا اختر شادي نٿو ڪري ڇا؟

جميله — مون کي ڪهڙي خبر؟ نه هو شاديءَ ۾ آيا، ۽ نه وري ڪو اطلاع ئي ڏنائون .

رقيه — ماسيءَ جو توکي سڏايو هئو، سو ڪونه وئين ڇا ؟

جميله — هو چوي ٿو ته ڪڏانهن به ڪونه ڇڏيندو سانءَ .

رقيه — هيءُ ته سراسر ظلم آهي. سائڻن سان ملڻ ۾ هن کي ڪهڙو اعتراض آهي.

جميله — جڏهن هڪ ظلم ٿيو، ته ٻين جو وري ڪهڙو روئڻ!

رقيه — چڱو ادي، آئون هلان ٿي .

جميله — رقي! ڪڏهن ڪڏهن ته ايندي ڪر، نه ته هن قيد ۾ ڪنهن ڏينهن منهنجو ساهه گهٽجي ويندو.

رقيه — دل نه لاهه جميله، هاڻ ته تون غمن کي ويجهو به اچڻ نه ڏي — تنهنجي جان سان هڪ ٻي جان به لاڳو آهي.

جميله — تون ٺيڪ ٿي چوين!

رقيه — چڱو خدا حافظ — (قدمن جي وڃڻ جو آواز).

(سيٺيءَ جو آواز ويجهو ٿيندو اچي)

گل محمد — محترمه جميله هي ڪهڙيون ڳالهيون پئي ٿيون .

جميله — ڪا خاص ڳالهه ڪانهي -

گل محمد — مونکان لڪائڻ جي ڪا به ضرورت ڪانهي .

جميله — ليڪن آئون توهان کان ڪجهه به ته ڪونه پئي لڪايان.

soorihsindhiadab

گل محمد— (ڪاوڙ ۾) ايڏو وڏو ڪوڙ- سچ سچ ٻڌاءِ- تون ڀانئين ٿي ته آئون بيوقوف آهيان-؟ مون دريءَ جي پويان بيهي توهان جون سڀ ڳالهيون ٻڌيون آهن .

جميلہ — جي سڀ ڪجهه ٻڌي ڇڏيو اٿو ته ٺيڪ آهي ان ۾ لڪائڻ جي ڪهڙي ڳالهه آهي؟

گل محمد— (ڪاوڙ ۾) بي حيا عورت , ٻنهجن معاشقن جو بيان ڪري چوين ٿي ته ان ۾ لڪائڻ جي ڪهڙي ڳالهه آهي؟ مونکي هاڻي خبر پئي ته تون سڄو ڏينهن اداسيءَ جون آهون ڇو پئي ڀريندي آهين . ته اها ڳالهه هئي .

جميلہ — توهين زبان سنڀالي ڳالهايو .

گل محمد— نه ته - تون ڇا ڪندينءَ - راڄ کي سڏيندينءَ - ۽ ڪين ٻڌائيندينءَ ته تون اهڙي پاڪباز عورت آهين؟

جميلہ — مون ڪوبه گناه ڪونه ڪيو آهي .

گل محمد— (زور سان) مونکي معلوم ٿي ويو آهي - سڀ ڪجهه معلوم ٿي ويو آهي .

جميلہ — هون- ڇا معلوم ٿيو اٿئي؟

گل محمد— اهو ته مونکي عورت جي ناليءَ ۾ هڪ مڪار عورت سان پرڻايو ويو آهي.

جميلہ — مڪار عورتن جي صحبت ۾ رهندي رهندي تون هر عورت کي مڪار ۽ فاحشه سمجهڻ لڳو آهين.

گل محمد— (ڪاوڙ مان) بڪواس بند ڪر ۽ ذڪر هن گهر مان - پڙهائيءَ جي آڙ ۾ شهر ۾ معاشقا پئي هليا . . . . .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

(اهل ڪري) ويچارو هينئن نهاري رهيو هئو، هونئن نهاري رهيو (زور سان) آئون چوان ٿو ته، نڪري وڃ منهنجي گهر مان اصل هينئر جو هينئر.

جميله — ائين نه ڪريو، زمانو ڇا چوندو؟ آئون ڪيڏانهن وينديس؟

گل محمد— جيڏانهن وڻيئي تيڏانهن وڃ - سمجھئي- مونکي تون ڪونه گهرجين نڪر هن گهر مان.

جميله — خدارا منهنجي ڳالهه ٻڌو!

گل محمد— آئون ڪجهه به ٻڌڻ لاءِ تيار نه آهيان.

(ڌڪي ڏيڻ جو آواز)

جميله — (روئيندي) خدارا مونتي هي در بند نه ڪريو. مونکي هن گهر مان نه ڪڍو........

(موسيقي)

●●●●

[ڏيک ڏهون]

جميله — (ڏڪندي) مون توهان جو ڪهڙو قصور ڪيو هو امان ان ڪان ته مون کي ڪنهن اندي ڪـوهه ۾ ڪٽي ڦٽو ڪريو ها.

سياڻي — پٽ نصيب جي خبر ڪا اڳوات ته ڪونه هوندي آهي . . .

حامد — (سخت ڪاوڙ وچان رڙ ڪري) ليڪن هن منهنجي ڌيءُ سان هي سلوڪ ڪرڻ جي همت ڪيئن ڪئي؟

ٻيءُ — (ڪاوڙ مان) ڳلوءَ جي هيءَ مجال . . . .

سياڻي — هاڻ ڇا ٿيندو؟

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

حامد — ڀوربن ته آءٌ هن نوران جي ڀڃيءَ کي ڏکو ڏيان ته پلي وچي پاڻس جي بنگلي ۾ کري. نوران. (سڏ ڪندي) او نوران.

نوران — جي چا آهي.

حامد — هيڏانهن اچ.

نوران — جي ! !

حامد — برقعو پاءِ هل.

نوران — پر ڪيڏانهن؟

حامد — پاڻهين وٽ.

نوران — چو؟ ادا وٽ چو هلان؟

حامد — اچا پڇين ٿي چو؟ هن منهنجي ڀيڻ کي گهران ڪڍي ڇڏيو آهي ۽ چيو اٿس ته طلاق ڏيندو. سو آءٌ وري ڪو توکي رکندس چا؟

نوران — (آڙي ڪندي) چاچي! توهان هن کي سمجهايو.

سيالي — امان بدي جو ڪم آهي، جيڪو ڪندو سو پرڀندو! سمجهائڻو آهي ته ڀورين وچي پاڻهين کي سمجهاءِ. اڳرائي ته هن ڪئي آهي.

حامد — بس هل، وڏيڪ بڪ بڪ نه ڪر.

نوران — چاچا!

ٻيءُ — پاڻهين منهنجي ڌيءَ کي ڪيڏي ڪو منهنجن اچن وارن جو خيال ڪيو جو آئون هن جي ڀيڻ جو پاسو ڪٽان!

حامد — بس بس هاڻ گهڻو ٿيو، هل هتان.

جميل — (رڙ ڪري) حامد! خبردار جو پاچاليءَ جو نالو به ورتو اٿئي!

Scanned with CamScanner

سيالي — (حيرت وچان) جميل! هي ڇا پيو چوين؟

حامد — ادي! هن جي پاڻ تنهنجي بيعزتي ڪئي آهي، هن اسان جي عزت سان کيڏڻ جي ڪوشش ڪئي آهي، تون وري هن جو پاسو پيئي وٺين؟

جميل — ها ها، هن جي پاڻ منهنجي بيعزتي ڪئي آهي، ليڪن هن معصوم اسان جو ڇا بگاڙيو آهي؟ هن ڪي پيءُ جي ڪئي جي سزا ڇو ملي؟

پيءُ — پٽ تون اهي ڳالهيون ڪونه ٿو سمجهين . . .

جميل — آئون سڀڪجهه سمجهان ٿي سڀڪجهه . . . توهان مون تي ظلم ڪيو مون ڪابه شڪايت ڪانه ڪئي، نه ته ڇا توهين اهڙي آسانيءَ سان مون کي الئين وڪڻي سگهو ها؟ آئون ڪا بي جان شيءِ ڪانه هيس جو توهان ڪنهن کي بخشي ڇڏي! مون کي خبر آهي ته مون کي ڪهڙا حق حاصل آهن. ليڪن مون صدين جي ٺهيل رسمن جي ديوار کي ٽوڙڻ ڪونه چاهيو . . . ۽ اوهان جو مان رکڻ لاءِ انهن رسمن تان قربان ٿي ويس ليڪن هاڻ . . . آئون پاڻ جهڙي مظلوم عورت تي ظلم ٿيندو نٿي ڏسي سگهان.

نوران — (روئيندي) پاپي!

جميل — پاپي نه، صرف جميل چئه . . . هي ڪوڙا رشتا ته صرف ڏسڻ جا آهن. هيءَ به ته منهنجي ماءُ آهي نه، جنهن پٽ جي خوشين لاءِ منهنجي خوشين جو سودو ڪيو ۽ هي پيءُ ۽ پاڻ به اوڏي مهل ته چپ هئا، خوش هئا جڏهن

Scanned with CamScanner

آئون روئندي رڙندي هڪ اهڙي شخص جي حوالي ٿيس جنهن سان مون کي دلي نفرت هئي.

سيائي — امان هي تون ڇا پئي چوين؟

جميله — آئون ٺيڪ پئي چوان. توهان هنن ڪوڙين رسمن ۽ رواجن جي ناليءَ تي آخر ڪيستائين پنهنجين معصوم نيائين تي ظلم ڪندا رهندو! آخر ڪيستائين؟ (روئڻ جو آواز) حامد، پاپيءَ کي ڪمري ۾ وٺي وڃ.

حامد — ليڪن ادي!

جميله — خبردار جي هڪ لفظ به وڌيڪ ڪڇيو آهين.

(قدمن جو آواز)

سيائي — تون به پريشان آهين هلي آرام ڪر.

جميله — توهين منهنجو فڪر نه ڪريو.

پيءُ — نه پٽ، فڪر ڇا جو... تون ڪا امان تي بار آهين ڇا؟

جميله — بار آئون بنجڻ به ڪونه ٿي چاهيان. هاڻ آئون شهر ويندس اتي نوڪري ڪنديس ۽ اتي ئي رهنديس.

پيءُ — پر ڇو؟ هن گهر ۾ تنهنجي لاءِ جڳهه ڪانهي ڇا؟

جميله — آهي، پر هاڻ آئون توهان تي بار ٿيڻ نٿي چاهيان.

سيائي — پر امان، شهر ۾ تون اڪيلي ڪٿي رهندينءَ؟

جميله — اڪيلي! ڇو، ماما جو گهر ڪيڏانهن ويو؟

سيائي — پر امان، هو ته جيئن رُسي ويا آهن، وري ڪا سار ئي ڪانه لڌي اٿن.

جميله — اوهان وري سندن ڪهڙي سار لڌي آهي! باقي رهيو رسڻ جو معاملو، سو هو مون سان نڪي رسيا آهن ۽ نه وري رسي سگهن ٿا.

ڀيڻ — پر بابا، تنهنجو هنن وٽ رهڻ ٺيڪ ڪونهي.

جميل — ڇو، توهان جي ان ۾ بيعزتي آهي؟

ڀيڻ — نه بابا نه، مون ڇيو ٿي ته ڀيڻ تي بار ٿيڻ ڪو چڱو ڪم ڪونهي.

جميل — آئون بار ڇو ٿيندس؟ آئون پڙهيل ڪڙهيل آهيان، پاڻ نوڪري ڪندس.

ڀيڻ — پر آخر تو کي نوڪري ڪرڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي؟

جميل — بابا، توهين آخر ڇا ٿا چاهيو؟ ڇا توهان جي مرضي آهي ته آئون هتي پوسانجي مري وڃان؟

سيائي — مرن تنهنجا دشمن....

ڀيڻ — پٽ تنهنجي مرضي، مون کي ته ڪجهه سمجهه ۾ نٿو اچي. (قدمن جي پري وڃڻ جو آواز).

سيائي — آئون رقيه کي ٿي سڏ ڪريان، ته هوءَ توسان ويهي ڳالهيون ڪري.

جميل — هوءَ پاڻيهي ايندي....

سيائي — ڀلا پٽ...... آئون به توسان گڏ مامهين جي گهر هلندس. آخر رت آهي، هڪڙو ئي ته ڀاءُ اٿم.... ڏاڍو ياد ٿو اچيم!

جميل — (ٽوڪ واري انداز ۾) هنن کي به توهين ڏاڍو ياد ايندا هوندؤ!

سيائي — امان، تون ڀلي ٽوڪون ڪر...... پر خبر ناهي ته ڪهڙي ست منجهي هئم — بس، نصيب کان ڪير ٿو ڀڄي سگهي!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

جمولا — هاڻي مهرباني ڪري، جيڪي ٿي ويو، تنهن کي وساري ڇڏيو — آئون ماضيءَ کي وري ياد ڪرڻ نٿي چاهيان. منهنجي آڏو صرف منهنجو نه، پر هڪ ٻيءَ هستيءَ جو به مستقبل آهي.

(موسيقي)

[پورو ٿيو]

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پيار ۽ سپنا

ڪردار:

اقبال : آمنہ جو پٽ .

پروين : سيٺ نعيم جي ڌيءُ .

آمنہ : اقبال جي ماءُ .

صفيہ : اقبال جي ڀيڻ .

نوشابہ : پروين جي ساهيڙي .

سيٺ نعيم : پروين جو پيءُ .

۽ چند آواز :

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيکُ ـــ ٻهريون]

(موسيقي)

آمنه ـــ صفيه، اقبال ڪٿي آهي؟

صفيه ـــ خبر ناهي امان، ٿوري دير اڳي ته هتي ئي هو.

آمنه ـــ ويو هوندو وري دوستن سان گڏ.

صفيه ـــ دوست ته ڪوبه هينئر ڪونه آيو هئس.

آمنه ـــ ها ها، ياد آيم. اڄ آخري پيپر هئس نه، چيائين پئي ته آخري پيپر کان پوءِ سمورا هم ڪلاسي گڏجي هڪ دعوت ڪندا.

صفيه ـــ تڏهن چوان ته سوير ڪيئن پيو تيار ٿئي، نه ته هن جي منجهند جي ننڊ ستين بجي کان اڳ ته ڪڏهن به ختم ڪونه ٿيندي آهي! پر مون کي ڇو ڪونه ٻڌايائين، اچي ته سهي.

آمنه ـــ توهان ته ڪا ڇري آهين، هو ڪو تو کي پاڻ سان گڏ وٺي وڃي ها ڇا؟

صفيه ـــ ڇو ڪونه وٺي وڃي ها! آخر هن جون هم ڪلاسي ڇوڪريون به ته پارٽيءَ ۾ آيون هونديون. هاڻي ڀلي مون کي به ڪو ڪم چوي.

آمنه ـــ پٽ، وڏي ڀاءُ سان به رسبو آهي ڇا؟

صفيه ـــ پيو ڪنهن سان رسان امان! منهنجو به ڀاءُ ڪان سواءِ پيو ڪير آهي؟

آمنه ـــ الله، توهان ٻنهي ڀاءُ ڀيڻ کي هميشه سکيو رکي. منهنجو ته اندر ئي ٺاري ڇڏيو اٿوَ.

صفيه ـــ امان، تون ته سڄو ڏينهن پئي اسان جون تعريفون ڪرين!

آمنه ـــ صفيه، توهين ٻئي منهنجي ٻـن اکين برابر آهيو. توهان جو پيءُ ته توهان کي ننڍپڻ ۾ ئي هـن دنيا ۾ ڇڏي ويو هو. تون سمجهي ڪونه سگهندينءَ ته مون تـوهان ٻنهي کي ڪيئن نپائي وڏو ڪيو آهي! ڪيترا ڏينهن راتيون، سيارا ۽ اونهارا توهان جي سنڀال ڪندي جاڳندي، بيچين رهندي گذاريا اٿم. بس رڳو اها اميد هوندي هئم ته هڪ ڏينهن توهان کي وڏو ۽ سکيو ستابو ڏسان. پوءِ ڀلي اکيون بند ٿينم.

صفيه ـــ اهڙيون ڳالهيون نه ڪر امان. خدا شل اوهان کي هميشه جيئرو رکي.

آمنه ـــ ائين به ڪڏهن ٿيو آهي؟ جيڪڏهن سڀئي انسان دنيا ۾ زنده رهيا پيا هجن ته خبر اٿئي ڪهڙو حال ٿي ويندو! آئون ته هاڻ ڪائي ٻي اڄ چڙهي آهيان، بس رڳو تنهنجو بار اٿم ۽ اقبال جي ڪنوار ڏسڻ جي آس اٿم.

صفيه ـــ (آهستي) هالي ته ادا جو امتحان به ٿي ويو آهي؟

آمنه ـــ ها، پر هو چوي ٿو ته رزلٽ نڪرڻ کان پوءِ ئي ڪو جواب ڏيندو.

صفيه ـــ جواب ڇا ڏيندو، ها ڪندو ٻيو ڇا!

آمنه ـــ آئون تنهنجي ڳالهه سمجهان پئي، پر....

صفيه ـــ پر ڇا؟

آمنه ـــ تنهنجو اشارو پروين ڏانهن آهي نه؟

Scanned with CamScanner

صفيه — ها، بيو نه ته ڪنهن ڏانهن اٿم .

آمنه — پروين سيٺ نعيم جي اڪيلي ڌيءَ آهي. لڪين روپين جي ملڪيت جي اڪيلي وارث .

صفيه — اسان جو تنهن ۾ ڇا؟ اسان ڪي ملڪيت جي ڪا بک ڪانهي ۽ بيو ته منهنجو پاڻ وري ڪو گهٽ آهي ڇا؟ سن جهڙا ذهين ۽ حساس شخص ورلي پيدا ٿيندا آهن .

آمنه — اهو ته تون ٺيڪ ٿي چوين . پر ڇا واقعي پروين به هن سان شادي ڪرڻ تي راضي ٿيندي؟

صفيه — امان، پروين ڇهن سالن کان ادا جي هم ڪلامي آهي. هوءَ منهنجي ساهيڙي به ته آهي، هتي ايندي آهي ته ڏٺو اٿو ته ڪيئن پئي ادا جا ڪتاب اٿل پٿل ڪندي آهي .

آمنه — ها، پر شادي ڪا ٻاراڻي راند ڪانهي. انهيءَ لاءِ وڏي سوچ ويچار کان ڪم وٺڻو ٿو پوي .

صفيه — امان، ادا ۽ پروين جي مرضي ته ڄڻ معلوم آهي .

آمنه — جي ائين آهي ته آئون به راضي آهيان. وڌيڪ جيئن خدا کي منظور .

(موسيقي)

[ڏيڍ بيو]

(هلڪي کلڻ ڳالهائڻ جا گڏيل آواز)

آواز ١ — ڇو اڄ اقبال خاموش آهي؟

آواز ٢ — اها ڪا نئين ڳالهه ته ڪانهي . هو ته هميشه خاموش

هوندو آهي . ها البت ڪڏهن ڪلندو يا ڳالهائيندو آهي .

آواز ١ — هڪڙو ته پڙهي ٿو گهڻو ۽ وري سوچي ڏاڍو ٿو .

آواز ٢ — هي پڪ دانشور ٿيندو . (ڪلڻ جو آواز).

آواز ١ — (سڏ ڪندي) اقبال!

اقبال — هه - جي .

آواز ١ — پيلي ڪجهه ته ڳالهاءِ . . .

اقبال — جيڪي توهان چئو .

آواز ٢ — اڇها- مس پروين به اچي وئي .

پروين — (ڪلندي) معاف ڪجو مون کي ڪجهه دير ٿي وئي .

اقبال — (ڪاوڙمان) ڪجهه دير نه پورو اڌڪلاڪ دير ٿي آهي .

پروين — معافي ته پهرين وٺي چڪيم نه .

اقبال — تنهن مان چا ٿيندو؟ جيڪڏهن هر ڏوهاري ڏوهه ڪرڻ کان پوءِ معافي وٺي ڇڏي ته چا ان کي معاف ڪري ڇڏجي؟

پروين — پوءِ پلا ڪا سزا ڏيو .

اقبال — توکي سزا ڏيڻ معنيٰ پنهنجو پاڻ کي سزا ڏيڻ .

پروين — نه هيئن ٿا مڃو نه هوئٽن ٿا مڃو .

آواز ١ — اهڙي ڏسي حيرت انگيز شخص کي اقبال چئبو آهي . هاڻي ڪجهه ڪائو پيئو .

پروين — (آهستي) هاڻي موڊ ٺيڪ ڪريو .

اقبال — (آهستي) ٺيڪ آهي .

پروين — اونهون . مون ڏانهن ڏسو . ها . هاڻي مرڪو .

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

اقبال — هرو ڀرو مرڪان.؟

پروين — ته ڇا مرڪڻ لاءِ به فائدي نقصان جو سوچيو آهي؟

اقبال — تو ڪان ڳالهين ۾ ڪڏهن کير ڪٽي سکيو آهي؟

پروين — ها — توهان.

اقبال — ڇڏ خوشامد — (ڪالڻ جو آواز).

آواز ١ — پڙهائي ته ٿي ختم. دوستو هاڻي رزلٽ جو انتظار ڪريو ۽ پوءِ نوڪريءَ جي ڳولا.

اقبال — (کلندي) اسين ڇو نوڪريون ڳوليون. نوڪريون ته اسان کي ڳوليندڀون.

آواز ٢ — تنهنجو وات گلاب. يار اقبال تون ته پڪ پهريون نمبر کڻندين.

اقبال — منهنجي خيال ۾ ته پهريون نمبر پروين ايندي.

پروين — اها ته نا انصافي ٿيندي جو توهان جي هوندي مون کي پهريون نمبر ملي.

آواز ١ — خير ڪير به نمبر کٽي بهرحال انجي پارٽي ضرور ٿيندي.

پروين — منظور.

اقبال — پر پارٽي منهنجي طرفان ٿيندي.

پروين — ڇو؟ توهان جي طرفان ڇو ٿيندي.

اقبال — بس، مون جو ڇيو؟

پروين — توهان جيڪي چيو سو ڪو لوهه تي ليڪو ته ڪونهي.

اقبال — بحث جي موڊ ۾ آهين ڇا؟

پروين — توهان سان بحث ڪرڻ مان فائدو؟

اقبال — آهين نه سيٺ جي ڌيءَ؟ هر ڳالهه ۾ فائدي جو پهلو ضرور ڳوليندينءَ.

پروين — فائدو نقصان ته سوچڻو ئي پوي ٿو نه .

اقبال — پر ڪيتريون ڳالهيون اهڙيون به آهن جن ۾ فائدي ڪان وڌيڪ نقصان سهڻ تي خوشي ٿيندي آهي .

پروين — اها اوهان جي فلاسافي هوندي .

اقبال — نه پروين، تون منهنجي ان ڳالهه سان ته يقينن اتفاق ڪندين ته ڪي ڳالهيون دل سان سوچڻ جون هونديون آهن ته ڪي دماغ سان .

پروين — ڳالهيون تــه سڀ دماغ سان سوچبيون آهن . پر ڪي حقيقت پسنديءَ سان سوچبيون آهن ته ڪي جذباتي انداز ۾ .

اقبال — خير، لفظن جي ڦير گهير آهــي، نه ته مقصد منهنجو به ساڳيو هو .

پروين — پلا توهان هي بحث ڪري، دعوت جو مزو ڇو پيا وڃايو!

نوشابه — اڙي پروين، اسين هتي انتظار پيا ڪريون ۽ تون هتي لڪي ويٺي آهين .

اقبال — هيءَ ته بلڪل سامهون ويٺي آهي .

نوشابه — توهان جي اوٽ ۾ نظر نٿي آئي .

پروين — هلو ته پاڻ به اوڏانهن هلون، هو سڀ ڏسو نه، ته ڪيئن نه ڪنهن ڳالهه تي پيا کلن ! (ٺهڪن جو آواز)

اقبال — آئون هتي ئي ٺيڪ آهيان .

پروين — وري ساڳي ڳالهه . . . . . هلو نه .

اقبال — پلا منهنجو هلڻ ضروري آهي ڇا؟

پروين — بلڪل ضروري آهي . . ., . . هلو، هلو نه .

soorhsindhiadab

نوشابہ — تون ڪا پڇينس ، باقي جهڙي تهڙي جي وٽ جو ناهي.
(ڪالڻ جو آواز ۽ قدمن جو آواز) هاڻي هاي ماني ڪاڻو .
(ماني ڪائڻ لاءِ وقفو) ماني واقعي ڏاڍي مزيدار هئي.

پروين — هاڻي هلڻ گهرجي ، ڪافي دير ٿي وئي آهي .

اقبال — تنهنجي مرضي .

پروين — آئون توهان کي وات تي لاهيندي ويندس .

اقبال — نہ آئون پاڻيهي ٿو وڃان .

پروين — مون کي تہ توهان جي طبيعت سمجهہ ۾ نٿي اچي ،
پلا آخر ان ۾ هرج ئي ڪهڙو آهي؟

اقبال — آئون ڪنهن بہ اهڙيءَ آڇ کي قبول ڪرڻ لاءِ تيار
ناهيان، جيڪا پاڻ بہ پوري نہ ڪري سگهان .

پروين — مون سان بہ ٿا اهي حساب رکو؟

اقبال — اصول تہ سڀني سان لاڳو آهي .

پروين — تہ پوءِ توهان جي مرضي — چڱو ، خدا حافظ.

اقبال — پروين، پڌ . . . . توکي صفيہ ياد پئي ڪيو.

پروين — تنهن ۾ توهان جو ڇا؟

اقبال — منهنجو مطلب آهي تہ تون . . . . ايندينءَ نہ؟

پروين — ڏ سان .

اقبال — سڀاڻي آئون بہ گهر هوندس .

پروين — تنهن ۾ منهنجو ڇا؟

اقبال — (سنجيدگيءَ سان) چڱو خدا حافظ .

پروين — پلا پڌو .

اقبال — هون . . . . ڇڻ .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پروين ـــ آئون صبح ساڍي سَتين وڳي اينديس، مون کي سولٽر جو هڪ نمونو هن کان سکڻو آهي.

اقبال ـــ آئون پڌائي ڇڏيندو سانس.

پروين ـــ توهان کان ڪجهه ڪتاب به وٺڻا اٿم.

اقبال ـــ ڀاڻ ڳولي ڪڍجئين.

پروين ـــ توهين به هوندؤ نه؟

اقبال ـــ ها، ڇو ڪونه!

پروين ـــ هي ڀيا سڀ ڪيڏانهن رهجي ويا؟

اقبال ـــ سڀ ڪي ڀاڻ وانگر تڪڙا ٿورولئي آهن. تو ته ماني به چڱيءَ طرح ڪانه کاڌي.

پروين ـــ مون ڇيو هو نه، ته مون کي بک ئي ڪانهي. (زنانه ۽ مردانه گڏيل آواز ويجهو ايندا ٿا وڃن). اجهو هو به سڀ اچن پيا.

نوشابه ـــ واهه، اسين هتي ڀيا ڳوليون ته هي ڪاٿينڌي ڪاٿينڌي ويا ڪيڏانهن؟

اقبال ـــ منهنجو ڪوبه ڏوهه ڪونهي.

نوشابه ـــ خير، ڏوهاري ته منهن مان ئي پڌرا آهن.

هڪ آواز ـــ ڀيلي، اسين هاڻي وڃون ٿا ـــ خدا حافظ. (گڏيل آواز ۾ ـــ خدا حافظ).

نوشابه ـــ پروين، تون مون کي وات تي لاهيندي وڃجئين.

پروين ـــ هل . . . . . اها به ڪا چوڻ جي ڳالهه آهي؟

نوشابه ـــ ڇو، اقبال نٿو هلي ڇا؟

پروين ـــ نه.

Scanned with CamScanner

نوشابہ — ہر هيڏيءَ مهل گهڙي سواري ملنديس ۽ ڪيئن گهر وينديو؟

پروين — (ٽوڪ مان) هو پنهنجي اصول تي چڙهي گهر ويندو!

(ڪلرڪ جو آواز) چڱو خدا حافظ.

اقبال — خدا حافظ.

(گاڏيءَ جو در بند ٿيڻ ۽ اسٽارٽ ٿيڻ جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک ٻيون]

(سيٽي وڄائڻ جو آواز)

آمنہ — ابا رات دير سان گهر آيو هئين ڇا؟

اقبال — (سيٽي بند ڪندي) نہ اماں توهان سويل سمهي رهي هئينءَ.

آمنہ — ابا، جلدي ننڊ اچڻ وارا وقت تہ گذري ويا هاڻ تہ سڄيون راتيون پاسا ورائيندي گذريو وڃن، بس ڪو ننڊ جو جهوٽو اچي ويو هوندم.

اقبال — مون تہ هاڻ سوچيو پئي تہ توهان جاڳنديون هونديون. پر صفيہ بہ ستي پئي هئي.

(قدمن جو آواز)

صفيہ — منهنجو نالو ڪنهن ورتو؟

اقبال — اها غلطي مون کان ٿي مائين.

آمنہ — وري شروع ٿئين نہ.

اقبال — هن ڪي پڪ ڪاوڙ هوندي تہ ڪالهہ آئون ڪيس ٻڌائڻ بنا ڇو ويس.

صفيه ــ اڳي ڪڏهن پڙهائڻ بنا ويا هجو ها ته هينئر ڏڪ نه ٿئي ها.

اقبال ــ اڙي چري - مون کي دير ٿي وئي هئي سو وسري ويم، جاڙي واٽي ٿورو ڏي ڪيم.

صفيه ــ پلا پروين آئي هئي؟

اقبال ــ ها ها، چيائين پئي ته اڄ تو وٽ ايندي.

صفيه ــ (ڪلي کي روڪيندي) مون وٽ ايندي؟

اقبال ــ پيو ڪنهن وٽ ايندي. هون!

صفيه ــ تون پائنين ٿو ته اسان کي ڪا به خبر ڪانهي.

اقبال ــ (ڪوڙي ڪاوڙ مان) ڇا خبر اٿو؟

آمنه ــ صفيه، پاڻ کي تنگ نه ڪر.

صفيه ــ آئون ته ائين ئي پئي چوان.

اقبال ــ زبان اٿئي يا ڪئنچي!

آمنه ــ چڱو جو ياد ڏياريئي ابا، ڪپڙن ڪترڻ واري ڪئنچي خراب ٿي پئي آهي اڄ ٺهرائي اچجئين.

اقبال ــ في الحال صفيه جي زبان ڪان ڪم وٺو.

صفيه ــ امان چوينس نه.

آمنه ــ توهين ته روز روز ننڍا ٿيندا پيا وڃو.

اقبال ــ صفيه.

صفيه ــ ايڏي پيار مان سڏڻ معنيٰ ڪو ضروري ڪم (ڪلڻ جو آواز).

اقبال ــ (آهستي) مون کي ڪهڙو ڪم هوندو. ها البته ايترو ٿو چوان ته مهمان جو خيال رکجئين.

صفيه ــ (ڪوڙي بيخبريءَ وچان) ڪهڙو مهمان؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اقبال — (آهستي) منهنجو مطلب آهي ته پروين . . . .

صفيه — هوءَ ته منهنجي ساهيڙي آهي، توهان جو هن سان ڇا؟

آمنه — ابا، آئون ته وڃي ٿي ڪم ڪار کي لڳان. (قدمن جي پري وڃڻ جو آواز)

اقبال — تون ته امان جي سامهون به نٿي مڙين!

صفيه — الهيءَ ۾ ئي ته، توهان جو فائدو آهي.

اقبال — ڇا مطلب؟

صفيه — مطلب هي آهي، ته هاڻ امان ويچاريءَ جا خواب هڪ خاص قسم جو رخ وٺي رهيا آهن.

اقبال — هي تون روز بروز فلاسافر ڇو پئي ٿيندي وڃين! سڌو سنئون ڇو نه ٿي ٻڌائين، ته آخر هيءُ ٿئي ڇا پيو؟

صفيه — ٿيندو وري ڇا! اوهان امتحان ڏئي ڇڏيو آهي، شاگرديءَ وارو وقت ته پورو ٿيو، آخر هاڻ گهر جون ذميواريون به کڻندؤ يا نه؟

اقبال — صفيه، توکان وڌيڪ اهو خيال مون کي آهي. مون کي اهو به احساس آهي ته امان اسان جي ماءُ به آهي ته پيءُ به — هن ڪهڙا سبي ۽ ننڍا ننڍا ڪم ڪاريون ڪري، اسان کي اهو به احساس ٿيڻ نه ڏنو ته ڪو اسان کي ڪنهن شئي جي کوٽ آهي! پر هاڻي هن کي ڪجهه به ڪرڻو نه پوندو. بس، هڪ ٻن مهينن جي ڳالهه ئي آهي، مون کي نوڪري ملي ويندي ۽ پوءِ هن گهر جو نقشو ئي بدلائي ڇڏيندس.

صفيه — پاڻ تون نه بدلجي وڃجانءِ.

اقبال — ڇو پلا، مون ۾ اهڙي اميد اٿئي ڇا؟

صفيه — نه ادا، مون کي اها خبر آهي ته زمين ۽ آسمان ته بدلجي سگهن ٿا، پر توهان نٿا بدلجي سگهو.

اقبال — پلا پيون ڪهڙيون ڳالهيون ڪنديون آهيو.

صفيه — اهو ئي چيم پئي، ته اڄ اهان خواب ڏسندي هئي ته توهين وڏا ٿي ويا آهيو، عزت واري نوڪري ملي اٿو، هن گهر ۾ خوشيون آيون آهن، وغيره ..... پر هاڻي هن جي خوابن ۾ گلن جي هارن سان جهنجهيل، مينديءَ رتن هٿن واري هڪ ڪنوار به اچي وئي آهي!

اقبال — اهو ته پوءِ وڏو مسئلو ٿيو — هاڻ صرف ڪنوار خوابن ۾ اچي وئي آهي ۽ جڏهن ڪنوار گهر ۾ ايندي، تڏهن وري ڪو ننڍڙو پار اچي خوابن جا در کڙڪائيندو.

صفيه — ائين به ٿيندو.....، ڏسجئين! (موٽر جي بيهڻ ۽ در کڙڪائڻ جو آواز) شايد پروين آئي آهي.

اقبال — پيو موٽر وارو ڪير هوندو؟ جلدي در کول، آئون پنهنجي ڪمري ۾ آهيان. (قدمن جو آواز ۽ پوءِ وري در کلڻ جو آواز).

صفيه — پروين! چڱو ٿيو جو اڄ پاڻهي آئينءَ ته سهي.

پروين — واهه، تون ته مون وٽ اچي اچي ٿڪجي پئي آهين نه؟ رڳو هڪڙو پيرو منهنجي سالگرهه تي آئي هئينءَ، آئون ته وري به پئي اچان.

صفيه — پلا اندر به هلنديءَ، يا اتي ئي بيٺي سوال جواب ڪنديءَ؟ (قدمن جو آواز)

sooriinsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پروين — ماسي ڪٿي آهي؟

صفيہ — رڌڻي ۾ هوندي، تون هلي اندر ويهہ تہ ڀائيهي ايندي.

پروين — نہ، آئون رڌڻي ۾ ئي هلان.

صفيہ — تنهنجي مرضي، اندر هلين ها تہ شايد بهتر ٿئي ها.

پروين — صفيہ، تون بہ تہ هاڻي پہ معنيٰ جملا سکي پئي آهين. ڀلا ٻڌاءِ، هو ڪٿي آهي؟

صفيہ — هو وري ڪير؟

پروين — منهنجو مطلب آهي .... اقبال ڪٿي آهي؟

صفيہ — اهو بہ اندر ڪمري ۾ آهي، شايد ڪجھہ پڙهي پيو.

پروين — پڙهي پيو! پڙهندو هوندو ڪو ناول، پيو ڇا؟ بس، هاڻ پڙهائي پوري ٿي تہ چڻ ٿياسين بيڪار. (قدمن جي ويجهو اچڻ جو آواز) ماسي، السلام عليڪم.

آمنہ — وعليڪم سلام. امان آءُ .... ڏاڍا ڏينهن ٿي ڏيکارين.

پروين — ڇا ڪريان ماسي، هڪ طرف پڙهائي هئي، ٻئي طرف بابا جي ناچاق طبيعت، رت جو دورو اوچتو اوچتو وڌيو ٿو وڃيس.

آمنہ — امان الله خير ڪندو، اهي ميون بيماريون تہ روز روز وڌنديون پيون وڃن. اڳ جن جو ڪڏهن نالو بہ ڪونہ ٻڌو هئو سون، سي بيماريون بہ هاڻي عام ٿي ويون آهن. سون ڪي بہ ڪنهن ڪنهن مهل، ڦيري اچيو ڪٿي، چون ٿا تہ رت جو دورو گهٽجي ويو اٿئي. ها امان، اسان ۾ هاڻ رت آهي بہ ڪهڙو؟ توهين ڪمري ۾ هلو تہ آئون اچان ٿي.

پروين — ماسي، توهين ايترو ڪم نہ ڪريو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

آمنہ — امان، آئون ۽ صفيہ تہ آهيون، ڪجهہ ڪم هوندا تہ ڪري ۽ ڪجهہ آئون — هاڻ تہ سوچيان ٿي تہ اقبال جي شادي ڪرائي ڇڏيان، گهر ۾ ڪو نئون ڀاتي ايندو تہ رونق وڌي ويندي .

پروين — هل صفيہ، اندر هلون. (ڪلڻ جو آواز ۽ قدمن جو آواز).

آمنہ — (پنهنجي منهن) آخر شرمائجي وئي. ڪيترو بہ پڙهن، پر حياءُ ۽ شرم مشرقي ڇوڪرين جو زيور ٿي رهندو. پروين ڪيئن نہ شرمائجي وئي ڀڳي . اڄ آئون بہ اقبال سان ڳالهايان ٿي . پروين جهڙي ڇوڪري واقعي ملڻ مشڪل آهي . پر خبر ناهي، هن جو پيءُ راضي بہ ٿئي يا نہ؟ وڏا ماڻهو آهن — اقبال تہ بس، سٺي مستقبل جي اميد تي آهي . ڏسون، الله مڙئي چڱي ڪندو .

(موسيقي)

[ڏيک چوٿون]

صفيہ — ڪمال ٿي ڪرين پروين، پر بہ بسڪوٽ بہ ڪائي نٿي سگهين !

پروين — ڀلا توسان ڪو حجاب اٿم ڇا؟ پنهنجو گهر اٿم، ٻيٽ ۾ جيڪي ماڻهو تو اوترو ڪان ٿي .

اقبال — صفيہ ڪڏهن ڪڏهن مون کي بہ ائين ٿي چوندي آهي .

صفيہ — تون بہ کائڻ جو اهڙو ٿي آهين پيو ڇا ! نيرن تہ ڪرين ڪونہ، منجهند جو هڪڙي ماني کائين، رات جو ڪڏهن کائين تہ ڪڏهن غائب .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com
Scanned with CamScanner

پروين — ڀاءُ جو ڇڱو حساب ڪتاب ٿي رکين !

صفيه — هن ڀاءُ ڪان سواءِ منهنجو ٻيو ڪير آهي؟ ٻس، امان آهي يا ادا .

اقبال — پروين، ڪجهه شعرن جا مجموعا ورتا اٿم .

صفيه — مطلب ته هيءَ توهان جي ڪمري ۾ هلي ڏسي .

اقبال — تون ڪڏهن باز نه ايندينءَ ؟

پروين — توهين ڇو ٿا وڙهو . . . . صفيه، هل ته هلي ڪتاب ڏسون.

اقبال — صفيه، تون پهرين مون کي پاڻي ته پيار .

صفيه — پهرين ڪتاب ڏسون، پوءِ ٿي پاڻي پياريانوَ .

اقبال — (آهستي) مصيبت آهي. شڪر آهي وڃي پئي - (قدمن جو آواز)

پروين — هاڻ اڪيلي لاءِ ڇا سوچيو اٿوَ ؟

اقبال — ڪنهن جي باري ۾ ؟

پروين — پنهنجي مستقبل جي باري ۾ ، ٻيو وري ڪنهن جي باري ۾ .

اقبال — مستقبل لاءِ سوچون ته گهڻيون ئي آهن .

پروين — وڏين نوڪرين لاءِ هڪڙو مقابلي وارو امتحان ٿيو ٿئي، انهيءَ ۾ ويهندؤ ؟

اقبال — وڏين نوڪرين لاءِ مقابلو ڪرڻ جي طاقت گهرجي .

پروين — توهان وٽ ذهن جي طاقت آهي .

اقبال — انهيءَ کي نوڪريءَ جي پٺيان ڇو ضايع ڪجي؟

پروين — جملا گهڙڻ ته توهان کي اچن ٿا . پر آئون ته نهايت سنجيدگيءَ سان سوچي رهي آهيان. مون بابا سان به ان باري ۾ ڳالهايو آهي . اڄ شام جو بابا توهان کي گهر گهرايو آهي ، ايندؤ نه ؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اقبال — هون . . . . ڏسندس . (قدمن جو آواز)

صفيه — ڇا ڏسندؤ ادا . . . . ! ضرور وڃجو .

اقبال — ها ها، ڇو نه ويندس — تون هي ڪتاب ڏس پروين .

پروين — توهان جي چونڊ جو ته ڪو مقابلو نٿو ڪري سگهجي .

صفيه — ادا، واقعي ڀاڻي ڀيٺندا ڇا ؟

اقبال — واقعي، نه ته ڇا ڪوڙ پڇاڻي ڪري پيٺندس؟

صفيه — ته آئون پربو ٿي اچان. (قدمن جو آواز پري ٿيندو وڃي)

پروين — توهان سان ڪيڏو نه پيار اٿس .

اقبال — اسان جو هڪيئي ۾ ساهه آهي ساهه.

پروين — هتي اچي مون کي ائين لڳندو آهي، ڇڻ ته پنهنجن ۾ اچي وئي آهيان. مون ننڍپڻ کان ئي ماءُ جي هنج نه ڏٺي آهي، پر ماسيءَ کي ڏسي خبر پئجي ٿي وڃي ته ماءُ اهڙي ئي هوندي آهي .

اقبال — توکي به ته هتي ڪو ڌاريو ڪونه سمجهندو آهي .

پروين — ڪيڏي نه عجيب ڳالهه آهي ! پاڻ کي ملئي چار سال ٿيا آهن، پر لڳي ائين ٿو ڄڻ پري ڪڏهن رهيا ئي ڪونه آهيون . رڳو توهان جي رڪائي ڪنهن ڪنهن مهل احساس ڏياريندي آهي ته اوپرائي به ڪا شئي آهي، جيڪا سولائي سان مٽائي نٿي سگهجي .

اقبال — مون توکي ڪيترا ئي دفعا ٻڌايو آهي، ته اها رکائي ڪانهي . منهنجي طبيعت هميشه کان ئي اهڙي آهي، تڏهن ته آئون چوندو آهيان ته جيڪڏهن مون سان ڪو واسطو رکڻو اٿئي، ته توکي منهنجي طبيعت جو ضرور خيال رکڻو پوندو .

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پروين — رات تون مون سان گاڏيءَ ۾ نہ هلئين . نوشابہ ان تي ايڏي تہ حيران ٿي جو ڇا ٻڌايان .

اقبال — هنن دنيا ۾ ڏلو ٿي ڇا آهي- هو تہ هر ڳالهہ تي حيران ٿين تہ بہ ڪا وڏي ڳالهہ ڪانهي.

پروين — بابا سان ٺيڪ نموني ڳالهائجو .

اقبال — اڳي ڪڏهن خراب نموني ڳالهايو اٿم ڇا؟

پروين — توهان جي موڊ جي ڪهڙي خبر !

اقبال — ڀلا تون هاڻي ڇا ڪندينءَ ؟

پروين — ماٺ ڪري گهر ۾ ويٺي هوندس ٻيو ڇا؟

اقبال — اڳي تہ ڪاليج ۾ روز ملڻ ٿيندو هو .

پروين — هاڻي بہ توهين مون وٽ اچي سگهو ٿا ، آئون تہ توهانجي گهر ايندي رهنديس !

اقبال — تہ بہ حالتون تہ ساڳيون نہ رهنديون . روز روز ملڻ جي عادت دير سان ويندي .

پروين — نيٺ تہ انسان کي نين حالتن سان عادي ٿي وڃڻو پوي ٿو.

اقبال — (قدمن جو آواز) صفيہ آهي .

صفيہ — ادا ، هي ٻاڻي پيو (قدمن جو آواز) شايد امان آهي .

آمنہ — امان هاڻ آئي آهيان واندي ٿي .

پروين — ماسي ڪڏهن توهين بہ تہ امان جي گهر اچو نہ؟ ڇا توهين مونکي ڌاريو ٿا سمجهو !

آمنہ — نہ امان نہ .... آئون ضرور تنهنجي گهر اينديس .

صفيہ — اڄ ادا کي پروين جي ٻيءَ سڏايو آهي .

آمنہ — ها ابا ٿي اچجئين ، شل جڙيا هجو .

اقبال — توهان جون دعائون ڪلا هونديون ته پوءِ اسان کي ڪهڙو فڪر.

ماءُ — منهنجي دعائن ۾ ته رڳو توهان جو ذڪر هوندو آهي ٻچا.

صفيه — امان، پروين چوي ٿي ته ادا وڏين نوڪرين جي مقابلي واري امتحان ۾ ويهي.

ماءُ — اهو ته ڏاڍو سٺو ٿيندو.

صفيه — پر ادا جو موڊ نٿو پائنجي.

ماءُ — ڇريو ٿيو آهي ڇا؟ ابا اهڙي صلاح پيو ڪير ڏيندءِ!

اقبال — مون ناڪار ته ڪانه ڪئي امان.

صفيه — پر هاڪار به ڪونه ڪئي اٿو.

اقبال — وقت اچڻ ڏيو.

پروين — وقت ضرور ايندو پر گهٽ ۾ گهٽ فيصلو ته ڪري وٺو نه، وڏي نوڪري ۾ رتبو ملندو ته سماج ۾ به وڏي عزت ۽ مان حاصل ٿيندو. هن دور ۾ وڏي نوڪري ملڻ ڪو سولو ڪم ڪونهي.

اقبال — دنيا ۾ ڪروڙين بلڪ اربين انسان هن ڪان خراب نموني سان پيا حياتي گذارين.

پروين — مثال هميشه پاڻ کان بهتر حالتن جا ڏيڻ گهرجن. خراب حالتن جو مثال ڏيئي ڇا اهو ٿا ثابت ڪرڻ چاهيو ته اوهان هن حالت ۾ ئي خوش آهيو. پنهنجي حالت کي سڌارڻ نٿا چاهيو!

اقبال — مون اڪ ئي هن ماحول ۾ کولي آهي، تنهنڪري

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ان ڪان وڏيڪ حالت سان پوٽ ڪري نٿو سگهان.
بهرحال هي سڀ ڳالهيون آهن وقت ته اچڻ ڏيو.

پروين — ماسي توهين سمجهايوس، آخر ڪيستائين هن تصوراتي دنيا ۾ رهندو، زندگيءَ جون حقيقتون ڇو نٿو سمجهي.

آمنه — ابا، پروين ٺيڪ ٿي چوي. آخر خدا اسان جا ڏينهن به ڦيرائيندو يا نه!

اقبال — بس، بس، هاڻي امتحان جو وقت اچڻ ڏيو نه!

صفيه — (خوشيءَ وچان) واهه، ادا راضي ٿي ويو.

پروين — چڱو ڀلا هاڻ آئون وڃان ٿي.

آمنه — امان ماني کائڻ کانسواءِ ڪيئن ويندينءَ.

صفيه — ادا، توهين به ته مهمان کي مانيءَ لاءِ چئو نه!

اقبال — آئون ڇا چوان، توهين ڪافي آهيو.

پروين — پنهنجي ماني کا جدا آهي ڇا! ۽ پيو ته آئون هت مهمان به ڪونه آهيان. هاڻ بابا انتظار ڪندو هوندو تنهنڪري موڪلي وڃڻ ڏيو.

اقبال — هيترو انتظار ڪيو هوندئين، اُت اڌ ڪلاڪ وڌيڪ سهي.

پروين — چڱو ڀلا، جيئن توهان جي مرضي.

صفيه — اسان جو چوڻ نه ورتئي نه.

اقبال — هنن، وري شيطاني.

پروين — پنهي جو چوڻ ورتو اٿم.

صفيه — (ٺوڪ وچان) ڏاڍو!

(موسيقي)

Scanned with CamScanner

[ڏيک پنجون]

سيٺ نعيم ــ اقبال، پروين هميشه تنهنجو ذڪر ڪندي رهندي آهي. مون به چيو ماڻس ته هن کي هٿ وٺي اچ، اسين به اهڙو ذهين نوجوان ڏسون ته سهي.

اقبال ــ جي....

سيٺ ــ مون کي به هن جي هم ڪلاسين مان تون وڌيڪ وڻيو آهين.

اقبال ــ اها توهان جي مهرباني آهي.

سيٺ ــ نه نه، ان ۾ مهربانيءَ جي ڪا ڳالهه ناهي. حقيقت ۾ تون هڪ ذهين ۽ شريف نوجوان آهين. مون کي اهڙا ماڻهو وڻندا آهن.

اقبال ــ آئون ڪو خاص ذهين ڪونه آهيان.

سيٺ ــ خير، هيري کي پنهنجو قدر ڪونه ٿيندو آهي. بهرحال اڄ مون توکي ڪا خاص ڳالهه چوڻ لاءِ گهرايو آهي.

اقبال ــ حڪم ڪريو.

سيٺ ــ نه نه... حڪم احڪام ڪونهي... پروين مون سان اڳ ۾ ڳالهه ڪئي هئي ته تون پڪ پهريون نمبر کڻي پاس ٿيندين!

اقبال ــ اها خبر خدا کي آهي.

سيٺ ــ بهرحال، مون کيس صلاح ڏني ته توکي وڏين نوڪرين جي مقابلي واري امتحان ۾ ويهڻ لاءِ چوي.

اقبال ــ جي ها، پروين چيو هو.

سيٺ ــ مون کي يقين آهي ته تون ان ۾ ڪامياب ٿي ويندين.

soorhinsindhiadab

Scanned with CamScanner

بس ، هڪڙو پيرو ڪا سٺيرڙي نوڪري ملي وڃي ، ته پوءِ مزا ئي مزا آهن .

اقبال — مون مطلب ڪونه سمجهيو.

سيٺ — منهنجو مطلب آهي ته زندگي سڌري ويندءِ. توکي شايد خبر ئي ڪانهي ته جنهن وقت توکي وڏي سرڪاري نوڪري ملي ، ان وقت تنهنجي حيثيت ۾ ڪيڏو ڦيرو اچي ويندو!

اقبال — توهان چئو ٿا ته آئون يقين ڪريان ٿو .

سيٺ — يقين نه ڪرڻ جو ڪو سبب ئي ڪونهي . . . . ۽ ها ، اتي ڪجهه اثر رسوخ جي ضرورت پئي ته آئون ويٺو آهيان . . . . ڪوبه ڊپ ڊاءُ نه ڪج ، سمجهئي .

اقبال — ها . . . . سمجهان پيو . . . . (ڏاڪڻ تان لهڻ جو آواز).

سيٺ — پروين ، اچ .

پروين — ڪمال آهي ، توهان ڪهڙيءَ مهل آيا آهيو ؟

اقبال — بس ، ٿوري دير ٿي آهي .

سيٺ — اقبال ، ڪڏهن پنهنجي گهر وارن کي به هتي وٺي اچ ، آخر هي به ته تنهنجو ئي گهر آهي . . . . چڱو ، توهين ويهو ته آئون به ٿي ضروري فون ڪري ٿو اچان ، ۽ اقبال ، پنهنجي تياري شروع ڪر . (قدمن جو آواز)

پروين — بابا چا ٿي چيو ؟

اقبال — (سنجيدگيءَ سان) اها ئي ڳالهه چيائين ، جنهن جو ٻڌايو ته ڏاڍو هو .

پروين — پر انهيءَ ۾ موڊ خراب ڪرڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي ، تنهنجي ڀلي جي ڳالهه آهي .

اقبال — ٺيڪ آهي ، پر توکي اها خبر آهي ته آئون سفارش يا اثر رسوخ جي ڪيترو خلاف آهيان .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پروين ــ اقبال، اوهان هاڻ پنهنجي اصولن ۾ ٿوري لچڪ پيدا ڪريو. آخر هيءَ حياتي ڪيئن گهاريندؤ؟

اقبال ــ آئون اصولن تي حياتي قربان ڪري سگهان ٿو.

پروين ــ اهڙيون ڳالهيون هاڻ نه ڪريو، ڇو ته اوهان جي حياتيءَ سان ٻيون به ڪي حياتيون ڳنڍيل آهن.

اقبال ــ مثلاً؟

پروين ــ ماسي، صفيه ....

اقبال ــ بس؟

پروين ــ هر ڳالهه چوڻ ضروري ته ڪونهي.

اقبال ــ پر آئون هر ڳالهه ڪي ٻڌڻ چاهيندو آهيان.

پروين ــ ڇا، ڳالهه ڪي سمجهائڻ جي لاءِ لفظن جا سهارا ڳولڻ ضروري آهن؟

اقبال ــ لفظ به ته اظهار جو هڪ طريقو آهن.

پروين ــ ڳالهين ۾ ته توهان ڪان ڪونه کٽبو.

اقبال ــ پروين ....

پروين ــ جي ....

اقبال ــ هڪڙي ڳالهه ٻڌاءِ.

پروين ــ پڇو.

اقبال ــ تنهنجي پيءُ کي، اوچتو سون ۾ ڇو اچي دلچسپي پيدا ٿي آهي؟

پروين ــ اول ته اها اوچتي دلچسپي ڪانهي. ٻيو ته هو هر ان ڳالهه ۾ دلچسپي وٺندو آهي، جنهن ۾ منهنجي دلچسپي هوندي آهي.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اقبال — رانديڪا خريد ڪري ڏيڻ واري عادت شايد اڃا ڪانه
وئي اٿس .
پروين — آئون سمجهان پئي ته توهان ڇا پيا سوچيو، پر توهان
جي سوچ غلط آهي .
اقبال — منهنجا گمان گهڻو ڪري درست ثابت ٿيندا آهن .
پروين — پلا ماسيءَ جن کي ڪڏهن ٿا وٺي اچو؟
اقبال — ڏسان، جلدي وٺي ايندس .
پروين — آئون انتظار ڪنديس .
اقبال — پلا، آئون هلان ٿو . سيٺ صاحب شايد گهڻو مصروف
آهي، خدا حافظ . (قدمن جو آواز)
پروين — (پنهنجي منهن) هڪ پل ۾ ڪيئن اجنبي بڻجي ويو!
(قدمن جو آواز) شايد بابا اچي پيو .
سيٺ — اقبال ويو هليو ڇا ؟
پروين — ها بابا .
سيٺ — مانيءَ لاءِ ته ترسائينس ها نه . . . . !
پروين — بس، موڪلائي هليو ويو .
سيٺ — بابا، ڊرائيور کي چوين ها ته کيس ڇڏڻ وڃي ها .
پروين — پر بابا، هو پئي ڪنهن جي ڪار ۾ ڪونه چڙهندو آهي.
سيٺ — بيوقوف آهي . . . . زندگيءَ جو ڪو تجربو ڪونهيس .
جيستائين پين جي گاڏين ۾ نه چڙهندو، تيستائين ڪيئن
پنهنجي گاڏي ملندس . . . . پر نيڪ ٿي ويندو . . . .
منهنجي صلاح تي عمل ڪندو ته سندس ست پيڙهيون
مون کي دعائون ڏينديون .

پروين — پر هو سفارش ڪرائڻ لاءِ اصل تيار ڪونهي.

سيٺ — تون ماڻ ڪيو ويٺي هج، هيءَ دنيا الين ئي هلندي رهندي آهي، سفارش نہ ڪرائيندو تہ پيو چا ڪندو.

پروين — بابا، آئون بہ اهو امتحان ڏيان؟

سيٺ — نہ پٽ، ڪهڙو فائدو، توکي چا جي کوٽ آهي. .... تنهن ڪانسواءِ ....

پروين — توهين چپ ڇو ٿي ويا...؟

سيٺ — ڪجهہ ناهي، سوچيم ٿي، هن هيڏي ساري گهر ۾ پاڻ بہ ڇڏا... ڪيڏو نہ عجيب ٿو لڳي.

پروين —هاڻ تہ عادي ٿي چڪا آهيون.

سيٺ — آئون چاهيان ٿو..... آئون .... خبر ناهي چا ٿو چاهيان.

پروين — بابا!

سيٺ — پروين، هڪڙو وقت هو جڏهن هن گهر ۾ هر وقت ٽهڪ گونجندا هئا، ٽهڪ... آهستي آهستي اهي گهٽبا ويا... اڄ هيڏي وڏي گهر جا پاڻ بہ پاتي وڃي بچيا آهيون... پاڻ بہ.

پروين — توهين ايترو نہ سوچيو بابا.

سيٺ — رڳو مئنيجر، ڪلارڪ، بيرا، بورچي، ڊرائيور، مالهي ۽ چوڪيدار ڏسي ڏسي منهنجي دل پرجي ويئي آهي. اڄ اقبال کي هتي ڏٺم تہ هي گهر مولکي اڳي کان بدليل نظر آيو، هو هن گهر ۾ ائين لڳي رهيو هو ڄڻ تہ ڪنهن فريم ۾ انجي اصلي تصوير لڳائي وئي هجي... خبر ناهي تہ چا پيو چوان.

پروين — (تڪڙ ۾) خير بابا هلو تہ لان ۾ چڪر هڻون... هلو.

(موسيقي)

Scanned with CamScanner
soorihsindhiadab

[ڏيڪ چوڻ]

آمنه — ابا، پروين جي ڳالهه ڪهڙيون ڳالهيون ڪيون؟

اقبال — اهي ئي، سيڻن واريون ڳالهيون.

آمنه — چو، منهن ٺيڪ طرح ڪونه ڏنائين ڇا؟

اقبال — منهن ته ٺيڪ ڏنائين.

صفيه — نيٺ ڇا چيائين، جو توهان ڇڻ ته مرڪ ٻاهر وساري آيا آهيو.

اقبال — اهو ئي، ته ڪا وڏي نوڪري حاصل ڪريان.

آمنه — ابا، اها ته خيرخواهيءَ واري ڳالهه ٿي.

اقبال — ها، خيرخواهيءَ واري ڳالهه ته آهي، پر ....

صفيه — پر ڇا؟

اقبال — پر امان، آئون ڪاڻ اهڙي نوڪري قبول نه ڪندس، جنهن ۾ مون کي اثر رسوخ استعمال ڪرڻو پوي.

آمنه — پر ابا، ان ۾ ڇا آهي؟

اقبال — اهو توهان ٿا چئو امان! توهان ئي ته اسان ۾ خودداريءَ جو مادو پيدا ڪيو آهي.

آمنه — برابر پٽ، پر هي ته زماني جو دستور ٿي ويو آهي.

اقبال — آئون اهڙي ڪنهن به دستور کي مڃڻ لاءِ تيار ناهيان.

آمنه — پوءِ دنيا سان گڏ ڪيئن هلي سگهندين؟

اقبال — آئون پنهنجي دنيا پاڻ ٺاهيندس؟

آمنه — اهي پاراٺيون ڳالهيون آهن.

صفيه — ادا، توهان امتحان ته ڏجو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

آمنه ــ ها ها، خدا ڪندو ته توهان ٿي پاس ٿيندين . . . .
توکي ڪنهن جي سفارش جي ضرورت ٿي ڪانه پوندي.
اقبال ــ (ٿڌو ساهه ڀري) ٺيڪ آهي، آئون امتحان ۾ ويهندس.
صفيه ــ ۽ ادا . . . . نوڪري ملئي ته پوءِ اسين هڪدم پاڇالي
گهر ۾ آئيندا سون.
اقبال ــ توهان زالن کي پيو ڪو ڪم ٻه آهي، اڃا پار اکيون
ٿي مس کوليي ته ڪنوار جي ڳولا شروع ڪريو ڏيو.
صفيه ــ (ٽوڪيندي) پاڻ کي ته چڻ پرواهه ٿي ڪانهيس!
اقبال ــ مون کان ته وڌيڪ توکي فڪر آهي.
آمنه ــ نه بابا، فڪر مون کي آهي . . . . بس، هاڻي وڙهو نه.
اقبال ــ آئون ته ضرور وڙهندس! (کلڻ جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک ـــ ستون]

(ڪوپ ساهر جي کڙ کڙ جو آواز)

سيٺ ــ ادي . . . . توهان کي مبارڪون هجن. مون ته اڳيئي
چيو هو ته اقبال هن امتحان ۾ ضرور پاس ٿيندو. ايم-
اي ۾ ته پهريون نمبر آيو، پر هن پڻي امتحان ۾ به
پهريون نمبر مليو اٿس. هاڻي ڏسون ته نوڪري ڪٿي
ٿي مليس.
آمنه ــ ادا، اهي سڀ توهان جون مهربانيون آهن. جيڪڏهن

Scanned with CamScanner

اوهان صلاح نہ ڏيوس ها، تہ هو اهو امتحان ڪڏهن بہ ڪونہ ڏئي ها.

سيٺ ــ پلا اقبال ڇو نہ آيو؟

آمنہ ــ بس اسان ڪي ڇڏي هليو ويو، پروين سان بہ نہ مليو ؟

پروين ــ مون تہ ڏٺو بہ ڪونہ.

سيٺ ــ مون کي تہ اقبال ڏاڍو ٿو وڻي.

آمنہ ــ توهان جي اولاد برابر آهي.

سيٺ ــ هن کي ڏسي مون کي اها حسرت ٿــي ڪانہ رهندي آهي تہ ڪو مون کي بہ پٽ هجي ها.

آمنہ ــ پنهنجو پٽ ئي سمجهوس. مون کي بہ تہ پروين صفيہ جيتري ئي پياري لڳندي آهي.

سيٺ ــ پروين منهنجي ڪمري مان منهنجي عينڪ تہ کڻي آءُ.

پروين ــ ها بابا (قدمن جو آواز)

آمنہ ــ ادا منهنجي تہ عرصي کان خواهش هئي تہ اوهان سان پروين ۽ اقبال جي باري ۾ ڳالهايان پر همت نٿي ٿي، ڪٿي اسين غريب ماڻهو ڪٿي اوهين....

سيٺ ــ اهڙيون ڳالهيون نہ ڪريــو. آخر انسانيت بہ ڪا شئي آهي... غربت ۽ اميري پنهنجي وس ۾ تہ ڪانهي.

آمنہ ــ توهان واقعي عظيم انسان آهيو، نہ تہ ٻيو ڪير ٿو اهي ڳالهيون سوچي.

سيٺ ــ تنهن کان سواءِ مون تمام گهڻو اڳ اقبال کــي پسند ڪري ڇڏيو هو. مون کي خبر هئي تہ روشن مستقبل هن جو انتظار ڪري رهيو آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

آمنه — بس جهڙو به آهي، اوهان جي آڏو آهي.

سيٺ — جهڙو به آهي مون کي قبول آهي.

آمنه — پروين . . . هن کان به پڇو . . .

سيٺ — پروين منهنجي ڌيءَ آهي، هن جون نگاهون اڃ سڃاڻندو آهيان.

آمنه — ته پوءِ پڌريءَ جي ڪا تاريخ مقرر ڪريو.

سيٺ — پڌري ڇا جي، جڏهن جهه وٺي اچو . . . پر . . .

آمنه — پر ڇا . . . ؟

سيٺ — (غمگين لهجي ۾ آهستي آهستي ڳالهائي ٿو) ڪيترو عرصو ٿيو جو هي گهر به ماڻهن سان ڀريل هوندو هو . . . ۽ هاڻ . . .

آمنه — مون توهان جو مطلب ڪو نه سمجهيو.

سيٺ — منهنجو مطلب آهي ته . . . توهان سڀ هن گهر ۾ ڇو نه ٿا اچي رهو؟

آمنه — جي ! !

سيٺ — منهنجو مطلب آهي ته اقبال ۽ پروين جي رشتي کان پوءِ.

آمنه — اهو ممڪن ڪونهي، اسين پنهنجو گهر ڪيئن ڇڏيندا سين !

سيٺ — ته پوءِ پلا اقبال کي هتي رهڻو پوندو.

آمنه — اهو اقبال پڌائي سگهي ٿو، جيڪڏهن هو هتي رهڻ چاهي ٿو ته پوءِ مون کي ڪو اعتراض ڪونهي.

سيٺ — پروين منهنجي اڪيلي ڌيءَ آهي، آئون هن عمر ۾ هن کانسواءِ رهي نٿو سگهان ۽ پيو ته هوءَ نازن جي

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پليل آهي . . . . هوءَ هن گهر ۾ ئي خوش رهي سگهي ٿي . . . . بهرحال توهين سوچيو.

آمنه — آئون اقبال کي چوندس .

سيٺ — انهيءَ ۾ اقبال جو به ڀلو آهي . . . . هن جو ذهن ۽ منهنجو اثر رسوخ ملي هن جي لاءِ بهتر کان بهتر مستقبل جوڙڻ ۾ مددگار ٿيندا . هو ڪنهن اونداهي گهر جو ڏيئو بڻجي رهڻ لاءِ پيدا نه ٿيو آهي ، هن کي وڏا ڪم سر انجام ڏيڻا آهن .

آمنه — خدا توهان جي زبان مبارڪ ڪري. (قدمن جو آواز)

پروين — بابا ، عينڪ ته اتي ڪانه هئي.

سيٺ — ها ، مون ڪان پل ٿي ، عينڪ ته هتي پئي آهي . اڄ ويهه . . . . هي پيريءَ جا ڪم آهن .

آمنه — ادا آئون هاڻ ويندس .

پروين — آئون توهانکي گهر ڇڏي ٿي اچان .

آمنه — نه نه مونکي ڪا رڪشا گهرائي ڏيو ته آئون هلي وڃان.

پروين — آئون پاڻ صفيه سان به ملي ايندس .

سيٺ — ۽ ڏس ، جي اقبال اچي ويو هجي ته چئجانس ته سڀاڻي مون سان ضرور اچي ملي ، هڪڙو ڏينهن نٿو اچي ته چڻ بيي آرامي ٿيو پوي.

پروين — ها بابا ، هلو ماسي .

آمنه — خدا حافظ .

سيٺ — ادي ، خدا حافظ . منهنجي ڳالهين تي ضرور سوچجئو . (قدمن جو آواز)

(موسيقي)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيڪ ــــ اٺون]

اقبال ــ مونکي خبر نه هئي ته پروين جو پيءُ اهڙا شرط وجهندو .

آمنه ــ پٽ، جوش ۾ نه اچ ، هو به اڪيلي ڌيءَ جو پيءُ آهي . هن مان به ته ڪي مجبوريون آهن .

اقبال ــ ليڪن هن اهو ڪيئن سمجهيو ته اسانکي سندس سهاري جي ضرورت آهي ! آئون ڪو به سهارو قبول ڪرڻ لاءِ تيار ناهيان .

آمنه ــ هن اٿين ته ڪونه چيو ته تون سندس آڏو هٿ ٽنگ .

اقبال ــ جيڪي ڪجهه هن چيو تنهن جو پيو مطلب اهوئي ٿي سگهي ٿو .

آمنه ــ نه نه ، هن ته پنهنجي مجبوري ظاهر ڪئي .

اقبال ــ مجبوري هن جي آهي .... منهنجي ڪانهي . . . . مونکي ته حيرت ٿي ٿئي ته هن توهان کي اهو چيو ڪيئن ! آئون . . . . آئون پنهنجو گهر ڪيئن ڇڏيندس !

آمنه ــ تون ته ڳالهه جو ڳالهوڙو پيو ناهين . جيڪڏهن هن چيو ته تون وڃي سندس گهر رهه ته ان ۾ آخر ڪهڙو حرج آهي .

اقبال ــ آئون هن جي گهر وڃي رهان ! (ڪاوڙ مان) ۽ سڄي عمر هن جي در تي پيو هجان ! نه نه ، اهو ڪڏهن به ڪونه ٿو ٿي سگهي ، ۽ توهان کي ته آئون اصل ڪونه ٿو ڇڏي سگهان .

آمنه ــ ڇڏڻ جو تو کي ڪير ٿو چوي ، روز هڪ دفعو هتي به هليو اچجئين . اسين به پيا تو وٽ ايندا سين .

soorhisindhiadab

Scanned with CamScanner

اقبال ــ ڪهڙيون ڳالهيون پيئي ڪرين امان ــ؟ پل ۾ ڏاريــن
واري گفتگو شروع ڪري ڇڏيئي ــ آئون صفيه ڪي ۽
توهان کي ڇڏي وڃان, واهه!

صفيه ــ ادا توهان کي پنهنجو گهر به ته ناهنو آهي.

اقبال ــ منهنجو پنهنجو گهر هي آهي ڪو ٻيو ناهي. آئون ڪنهن
ٻئي جي گهر کي ٿا هي پنهنجي گهر کي ڏاهڻ نٿو چاهيان.

صفيه ــ پر پروين ڇا چوندي . . . !

اقبال ــ مون پروين سان ڪوبه واعدو ڪونه ڪيو آهي. پر توهان
سان ساٿ نڀائڻ جو ازلي وعدو ڪيل اٿم.

آمنه ــ تون وري به سوچ, اهو به ته خيال ڪر ته توکي نوڪري
ضرور ڪٿي ٻاهر ملندي, پوءِ هن شرط جــو ڪهڙو اثر
رهندو؟

اقبال ــ آئون ڪنهن اهــڙي هنڌ ٻاهر وڃڻ لاءِ به تيار ناهيان
جتي توهان نه هجو. توهين هرهنڌ مون سان گڏ هوندا.

آمنه ــ ٻاراڻيون ڳالهيون نه ڪر.

اقبال ــ توهان جيئن به سمجهو, منهنجو جواب اهو آهي. آئون
هاڻي ڪاليج ٿو وڃان. خبر ناهي پرنسپال صاحب مون
کي ڇو سڏايو آهي. (قدمن جو آواز)

صفيه ــ امان هاڻي ڇا ٿيندو . . .

آمنه ــ خدا جيڪي ڪندو چڱو ئي ڪندو.

(موسيقي)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيک ــــ ، ناٽون]

سيٺ ــ مون تنهنجي ڳالهه ڪانه سمجهي . . .؟

پروين ــ بابا . . . سمجهه ، ۾ ته مون کي به نٿو اچي ته هن الين چو ڪيو . . .؟

سيٺ ــ هيڏي وڏي نوڪريءَ جي آڇ ٺڪرائي وڃي معمولي ليڪچرار ٿيو آهي .

پروين ــ مون ته وري ڏٺوئي ڪونهي .

سيٺ ــ جيڪڏهن توکي ملي ته مون ڏانهن ضرور موڪلينس اجا به وقت ڪونه ويو آهي . آئون ٻوڙي ٻڪي ٺيڪ ڪري وٺندس . عجيب ڇوڪرو آهي ، خوامخواه پنهنجي حياتي برباد ڪرڻ جي پٺيان اچي پيو آهي .

پروين ــ توهان ان ڏينهن ماسيءَ کي ڇا چيو هو؟

سيٺ ــ ڪا خاص ڳالهه ته ڪانه چئي هئم ــ ڇو؟

پروين ــ خبر ناهي ڇــو ان ڏينهن کان اقبال مون سان مليوئي ڪونهي .

سيٺ ــ جي هو توکي ملڻ لاءِ تيار ڪونهي ته پوءِ توکي ڪهڙي پئي آهي جو هر هر هن جو ذڪر پئي ڪرين .

پروين ــ بابا . . . (سڏڪن جو آواز)

سيٺ ــ روءُ نه . . . ائين ڪاوڙ اچــي وڃــ . . . مون تــه هميشه تنهنجي ڀلي جو چاهيو آهي . اهو سوچي به نٿو سگهان ته ڪڏهن تنهنجي پيشاني تي ڪو گهنج اچــي . بس رڳو ايترو خيال اٿم ته حياتيءَ جا باقي جيڪي ڏينهن آهن تن ۾ تون مون سان گڏ هجين ... اکين سامهون هجين.

soorhsindhiadab

Scanned with CamScanner

پروين— آئون اوهان کي ڪڏهن ڪونہ ڇڏينديس بابا.... ڪڏهن بہ نہ.

سيٺ — پٽ، مون تولئہ خوشيون خريدڻ ٿي چاهيون... ڏکيو سودو آهي پر ڇا ڪريان...

پروين— توهين پاڻ کي فڪرمند نہ ڪريو... آئون بالڪل خوش آهيان.

سيٺ — تون صفيہ وٽان گهمي ڇو نٿي اچين، گهڻا ڏينهن ٿي ويا اٿئي.

پروين— سوچيان ٿي تہ وڃان يا نہ...

سيٺ — ڇو...؟ ضرور وڃ، هوءَ تنهنجي ساهيڙي آهي. اها بہ توسان رسي وئي آهي ڇا!

پروين— خبر ناهي. خير... آئون صفيہ وٽ ٿي وڃان. مون کي ضرور وڃڻ گهرجي.

سيٺ — پر جلدي اچجئين...

پروين— ها بابا... (قدمن جو آواز)

سيٺ — ٿي سگهي تہ اقبال کي وٺيو اچجئين.

(موسيقي)

[ڏيک ڏهون]

صفيہ — ڇو پروين، هاڻ تہ واقعي عيد جو چنڊ ٿي وئي آهين. اڙي، هيڏانهن هوڏانهن ڇا پئي ڏسين.... اوهہ... سمجهيم.... ادا ڪمري ۾ آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پروين — نہ نہ . . . آئون تہ . . .

صفيہ — ها ها، تون تہ ماسيءَ کي ڀئي ڳولين ! ڀلا تون اندر هل تہ آئون امان کي وٺي اچان . (قدمن جو آواز)

اقبال — (در کڙڪڻ جو آواز) اچ پروين .

پروين — ايڏو رڪائيءَ وارو آڌرڀاءُ تہ تو ڪڏهن ڪونہ ڪيو .

اقبال — اها شڪايت تہ توکي هميشہ کان رهي آهي .

پروين — ها، شايد هاڻ مستقل ٿي وڃي .

اقبال — ڇو، هاڻ ڇا ٿيو آهي؟

پروين — ڀهرين تہ اهو ٻڌايو، تہ اوهان هيڏي وڏي نوڪريءَ جي آڇ ڇو ٺڪرائي؟

اقبال — ڪيڏي وڏي نوڪري . . . . هيڏي !

پروين — مذاق نہ ڪريو، آئون سنجيده آهيان .

اقبال — جنهن نوڪريءَ کي تون هيڏي وڏي نوڪري ٿي سمجهين، اها منهنجي لاءِ هيڏڙي ننڍڙي آهي ، سمجهئہ !

پروين — ۽ هيءَ ليڪچراري جڻ تہ تمام وڏي نوڪري آهي .

اقبال — مونکي گهٽ ۾ گهٽ پنهنجيءَ سوچ جي اظهار جو تہ موقعو ملندو .

پروين — خيالي سوچن مان ڪهڙو فائدو؟

اقبال — فائدو ۽ نقصان ڪٿي ڪٿي بي معنيٰ لفظ ٿي پوندا آهن.

پروين — مون کي سمجهہ ۾ نٿو اچي تہ توهان جي ذهن ۾ ڇا آهي؟ بابا ويچارو ڏاڍو پريشان آهي. اڄ بہ چيائين تہ توهان کي وٺي اچان .

اقبال — ڇو؟ ان ڪري جو مون وڏي نوڪريءَ کي ٺڪرائي ڇڏيو؟ ڀلا انہ۾ پريشانيءَ جي ڪهڙي ڳالهہ آهي؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پروين — هو توهان جو خيرخواهہ آهي .

اقبال — منهنجو يا پنهنجو ؟

پروين — توهان جي فائدن مان هن کي ڇا حاصل ٿيندو؟

اقبال — تون مون کي ايڏو سادو نہ سمجهہ . ڇاڪاڻ تہ هو مون کي تنهنجي لاءِ خريد ڪرڻ چاهي ٿو ، پر ان ۾ بہ سندس ڪوشش اها آهي تہ هو مون کي پنهنجي غريبيءَ سميت خريد نہ ڪري . تنهنڪري هو چاهي ٿو تہ آئون ڪو وڏو آفيسر ٿيان . . . تہ جيئن هو ماڻهن ۾ اوچو ڳاٽ ڪري هلي سگهي . هونهہ . . . هو چاهي ٿو تہ آئون پنهنجيءَ پيءُ ۽ ماءُ کي بہ ڇڏي ڏيان .

پروين — توهان آخر ڇوڻ ڇا ٿا چاهيو؟

اقبال — آئون اهو ٿو ڇوڻ چاهيان ، تہ آئون پنهنجي ماءُ ۽ پيءُ کي اصل ڪونہ ٿو ڇڏي سگهان — آئون پنهنجي حياتيءَ جو هڪ هڪ پل هنن تان قربان ڪري ڇڏيندس .

پروين — آئون بہ پنهنجي پيءُ کي اڪيلو ڇڏي نٿي سگهان .

اقبال — اهو تنهنجو مسئلو آهي . (ڪنهن جي اچڻ جو آواز امان پٺيان اچي .

آمنہ — اقبال، تون پروين سان تڪو ڇو پيو ڳالهائين؟

اقبال — نہ امان، اهڙي تہ ڪا ڳالهہ ڪانهي .

پروين — ماسي ، اهڙي ڪابہ ڳالهہ ڪانهي .

آمنہ — مون کي تہ ڪجهہ بہ سمجهہ ۾ نٿو اچي ، جيئن توهان جي مرضي .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پروين — ڀلا، توهان مون سان گڏ هلندؤ؟

آمنه — ها ها، امان ڇو ڪونه هلندو؟ اقبال وڃ، وڃي پروين کي ڇڏي اچ.

پروين — جيڪڏهن منهنجي گاڏيءَ ۾ نه هلڻ ته پوءِ آئون رڪشا ۾ به هلڻ لاءِ تيار آهيان. گاڏي پاڻهي ڊرائيور اچي ڪاهي ويندو.

اقبال — ها، رڪشا ۾ ئي هلنداسين. امان، آئون اتان ٿي پوءِ ڪجهه دوستن وٽ هليو ويندس.

پروين — هتان ته هلو، چڱو ماسي.... (قدمن جو آواز)

آمنه — خدا ڪو هوش ڏئيس، ويچاري ڪيڏي نه پريشان آهي. (قدمن جو آواز)

صفيه — امان، ادا جن ويا ڇا؟

آمنه — ها پٽ.

صفيه — خبر نه آهي هاڻ ڇا ٿيندو؟

آمنه — سمجهه ۾ مون کي به نٿو اچي، چڱي ڀلي نوڪري ڇڏي وڃي ليڪچرار ٿيو آهي. ڇوري ٿو ته هن وڏي نوڪريءَ ۾ بدليون پيون ٿينديون رهنديون. سفر وري تنهنجي لاءِ ٺيڪ ڪونهي! اڙي ڇريا، زندگي توکي گذارڻي آهي يا مون کي — آئون ته لهندڙ سج آهيان، اجها ڇڻ هيٺر لٿيس، ڪي هيٺر لٿيس.

صفيه — اهڙيون ڳالهيون نه ڪر امان.

آمنه — تنهنجو به بار لهي پوي ته ساهه آرام سان نڪريم.

صفيه — امان! (سڏڪن جو آواز)

(موسيقي)

Scanned with CamScanner

[ڏيک يارهون]

سيٺ — اقبال آئون تنهنجو گهٽگهرو آهيان .

اقبال — مون کي خبر آهي سيٺ صاحب .

سيٺ — پوءِ تون منهنجي ڳالهه ڇو نٿو مڃين؟

اقبال — ليڪن مون کي ڪڏهن سمجهايو ته ليڪچراري هن نوڪري کان ڇا ۾ گهٽ آهي . ساڳيو پگهار ، مان ۽ عزت واري نوڪري آهي ته پوءِ هرو ڀرو ساڳي پگهار تي آئون ٻي نوڪري ڇو ڪريان؟

سيٺ — تون ٻار آهين اقبال ... توکي خبر ئي ڪانهي ته ٻنهي نوڪرين ۾ ڪهڙو فرق آهي؟

اقبال — فرق جي خبر اٿم .

سيٺ — تڏهن به تو ڇوين ته هن مان ڪهڙو فائدو ؟

اقبال — بس رڳو اها خرابي اٿــم ته هرڳالهه ۾ پنهنجو فائدو ڪونه ڳوليندو آهيان .

سيٺ — يعني تو اهو پڪو پهه ڪري ڇڏيو آهي .

اقبال — ها . . .

سيٺ — انهيءَ جو نتيجو سوچيو اٿئي —؟

اقبال — نتيجو نڪري ته خبر پوي .

سيٺ — ته توکي نه وڏي نوڪري قبول آهي ۽ نه هن گهر ۾ اچي رهڻ وارو شرط!

اقبال — آئون ڪنهن شرط کــي مڃڻ لاءِ تيار نه آهيان . مون هميشه پنهنجن شرطن تي حياتي گذاري آهي .

سيٺ — مون کي اهڙو ڪٺو جواب تو ڏين!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اقبال — توهان ته واپاري آهيو، سودو ڪرڻ ڄاڻو ٿا. اسان ڪي ڪهڙي خبر! اسين ته سادا سودا ماڻهو آهيون.

سيٺ — هُن.

اقبال — هاڻي مون کي اجازت ڏيو.

سيٺ — ها... ڪڏهن ڪڏهن پيو اچجئين.

اقبال — مهرباني، خدا حافظ. (قدمن جو آواز)

(در کلڻ جو آواز)

پروين— (ڏکويل آواز ۾) وڃو پيا؟

اقبال — ها.

پروين— وري ايندا؟

اقبال — ڇو؟

پروين— اڄ اهو به سوال ٿا ڪريو.

اقبال — تنهنجون ۽ منهنجون راهون جدا آهن.

پروين— توهان بابا جي ڳالهه ڇو نٿا مڃو؟

اقبال — تون منهنجي ڳالهه ڇو نٿي مڃين؟

پروين— آئون بابا کي اڪيلو ڪنهن جي آسري تي ڇڏيان؟

اقبال — آئون اسان ۽ پيٽ کي ڪيئن ڇڏيان؟ ڇا امان منهنجي پرورش ۾ پنهنجي سڄي حياتي انڪري ڏئي ڇڏي ته جيئن وڏو ٿي آئون کين ڇڏي هليو وڃان. هي ته وقت آهي جڏهن آئون هن جي سڄي حياتيءَ جي ڄاڪوڙ جو بدلو ڏئي سگهان ٿو. باقي رهيو تنهنجو سوال، سو ته تون ۽ آئون جوان آهيون. جدا رهڻ جو ڏک سهي سگهون ٿا.

پروين — (سڏڪن جو آواز) مون ته اهو ڪڏهن سوچيو به ڪونه هو.

اقبال — هاڻ به نه سوچ. سمجهه، ته هڪ خواب ڏٺو هوسين.

soomhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پروين — مون ته زندگيءَ ۾ اهڙو ڪوبه خواب ڪونه ڏٺو هئو، جنهن ۾ توهان مونسان گڏ نه هجو!

اقبال — هاڻ ته اهڙائي خواب ڏسنداسين. انهن تي ته ڪنهن جو به زور ڪونهي.

سيٺ — (اندران) پروين -

پروين — اچان ٿي بابا. چڱو خدا حافظ.

اقبال — خدا حافظ.

(موسيقي)

[ڏيک ٻارهون]

آمنه — پٽ جيئن ٻاهران آيو آهين ماٺ ماٺ آهين ڇو؟

اقبال — ڪائي ڳالهه ڪانهي.

صفيه — پروين جي پيءُ ڇا چيو؟

اقبال — انهيءَ ڳالهه جو ذڪر نه ڪريو ته بهتر آهي.

آمنه — ايئن نه ٿئي ها ته ڏاڍو چڱو ٿئي ها.

اقبال — ڇا ٿئي ها، ڇا نه ٿئي ها، هاڻ ته سڀ ڪجهه ٿي ويو.

صفيه — خبر ناهي پروين جو ڇا حال هوندو؟

اقبال — جڏهن هوءَ پيءُ جي ضد جو مقابلو نه ڪري سگهي ته آئون ڇا ٿو ڪري سگهان؟ هاڻي آرام ڪريو رات گهڻي ٿي وئي آهي.

(قدمن جو آواز)

(موسيقي)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيکَ ـــ تيرهون]

(صبح جو پکين جو آواز)

(موٽر جي اچڻ ۽ بيهڻ جو آواز)

آمنه ــ بابا در تي ڪا موٽر اچي بيٺي آهي !

اقبال ــ پاڙي ۾ ڪو آيو هوندو .

صفيه ــ نه نه، آهي ته پنهنجي در تي. آواز به ته پروين جي موٽر جهڙو اٿس .

آمنه ــ دروازو ته کول.

(در تي ٺڪاءَ جو آواز- در کولڻ جو آواز)

اقبال ــ (حيرت مان) سيٺ صاحب! پروين !

آمنه ــ (حيرت مان) ادا توهين ! اچو اچو.

سيٺ ــ اندر ته اچان ٿو . پر پهرين اهو ته ٻڌايو ته هي نالائق مون کي بابا نه ٿو چئي سگهي ؟ چاچا به نه ٿو سڏي سگهي ؟ سيٺ صاحب، سيٺ صاحب جي ڪڏهي رٽ لڳائي اٿس .

آمنه ــ توهين اندر ته اچو- اقبال ڏسين ڇا پيو ؟ ڪرسيون سيري وٺ.

صفيه ــ پروين مون ته سمجهيو ٿي ته هاڻ پاڻ ڪڏهن به نه ملنداسين !

پروين ــ سمجهيو ته مون به ايئن ٿي. (ڪرسيون سيرڻ جو آواز)

آمنه ــ ويهو ادا، هي صبح ساڻ ڪيئن تڪليف ڪئي اٿو؟

سيٺ ــ تڪليف . . . . پنهنجي گهر ۾ اچڻ سان ڪا تڪليف ٿيندي آهي ! آئون ته رات ئي اچان ها پر سگهه نه ساري

soorihsindhiadab

سکيس. تون به ويهه، ته اقبال. . . . خبر اٿيئي امان نيرن به ڪانه ڪئي آهي ؟

آمنه — صفيه، تون جلدي نيرن جو بندوبست ڪر.

پروين — هل صفيه، آئون توسان رڌڻي ۾ ٿي هلان. (قدمن جو آواز)

آمنه — ڪيڏو نه پيار اٿن پاڻ ۾. (ٿڌو ساهه ڀرڻ جو آواز).

سيٺ — سڄي رات مون به اهوئي ويٺي سوچيو آهي. مون اقبال جي وچڻ ڪانپوءِ ڏٺو ته مونکي پروين جي اکين ۾ نااميديءَ جا اهڃاڻ نظر آيا، بس آئون سمجهي ويس ته هن پوڙهي ڀيءُ جي پرم رکڻ لاءِ مات اختيار ڪئي آهي. پر هن ائين ڇو ڪيو؟ آئون ڪو هميشه هن سان گڏ ڪونه هوندس. آئون اهنڌڙ سج وانگي آهيان. . . . منهنجي مات تي ڪهڙو ڀروسو، مون ته اقبال کي به وڏو ماڻهو ان ڪري ڏسڻ ٿي چاهيو ته جيئن سندس زندگي سٺي گذري، پر جڏهن هو ٻئي اهو سوچي چڪا آهن ته پوءِ مونکي ڪهڙو اعتراض آهي.

آمنه — ته ڇا توهان کي. . . . توهان کي هن شاديءَ ۾ اعتراض ڪونهي!

سيٺ — بلڪل نه، آئون پروين جو هٿ اقبال جي هٿ ۾ ڏيڻ لاءِ تيار آهيان. آئون اقبال کي هتان وڃائڻ نٿو چاهيان. ڇو جو خبر اٿم ته جي اقبال کي هتان وڃايم ته پروين سڄي حياتي خوشين کي ڳوليندي ئي رهندي.

ءِ ها. . . . اقبال. . . . اجان به تون مون کي سيٺ صاحب چوندين؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اقبال — ڀيهر غلطي نہ ٿيندي معاف ڪريو.

آمنہ — (خوشيءَ وچان) ادا، آئون ڇھ وٺي ڪڏهن اچان؟

سيٺ — ڏي بہ توهان جي، پٽ بہ توهان جو. جڏهن وڻيو تڏهن ڇھ وٺي اچو. اڙي! هي اقبال بہ شرمائي ٿو.

(سيني جي ڪلڪ جو آواز)

[موسيقي]

[پورو ٿيو]

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

روپ ڀهروپ

ڪردار:

اختر : نواب عظيم جو پٽ

پروين : نواب عظيم جي ڌيءُ

شهناز : نواب عظيم جي ڀهرين زال ۽ اختر جي ماءُ

راحيلہ : اسلم صاحب جي سيڪريٽري

اسلم صاحب : هڪ مشهور وڪيل

وڪيل : سرڪاري وڪيل

جمشيد : نواب عظيم خان جو سيڪريٽري

نعيم : نواب عظيم جو ڀاڻيجو

اشرف : نواب عظيم جو ڀاڻيو

نوڪر :

جج ۽ پيادا:

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيک ــــ پهريون]

(شروعاتي موسيقي)

(دروازي تي وقفي وقفي سان ٻه دفعا ڪال

بيل وڄڻ جو آواز)

نوڪر ــ (دروازي کلڻ جو آواز) جي سائين .

اختر ــ منهنجو نالو اختر آهي ، نواب صاحب مون کي ملڻ لاءِ سڏايو آهي .

نوڪر ــ ها سائين ، اچو اچو ، ڪافي دير کان اوهان جو انتظار پيو ٿئي ــ اچو ، اندر اچو .

اختر ــ مهرباني . (قدمن جا آواز)

نوڪر ــ سائين ، هن طرف هلو ، صاحب پنهنجي لائبرريءَ ۾ ويٺو آهي .

اختر ــ (آهستي) ڪمال آهي ! هيڏي ساري گهر ۾ ڪوبه ڪونه ٿو ڏسجي !

نوڪر ــ جي سائين ، مون کي ڪجهه چيوَ .

اختر ــ نه نه مون پنهنجي منهن پئي ڳالهايو ، ڪا ڳالهه نه آهي .

نوڪر ــ سائين مون کي حڪم آهي ته اوهان کي هن در تي پهچائي واپس وڃان .

اختر ــ عجيب ڳالهه آهي .

نوڪر ــ سائين ، صاحب ڪمري ۾ آهي . آئون وڃان ٿو ، جيڪڏهن

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مون کي صاحب هتي ڇيتل ڏٺو ته ناراض ٿيندو. هو چوندو آهي ته سندس حڪم جي خلاف ورزي نه ڪئي وڃي. (قدمن جو آواز)

اختر — (در تي آگر سان ٺڪ ٺڪ ڪرڻ جو آواز - وقفو). اندران ته ڪو جواب ئي ڪونه ٿو ملي. در کولي ڏسان - (در آهستي کولڻ جو آواز) ڪرسي ته خالي پئي آهي. هتي ته ڪير به ڪونهي. اوهه — (زور سان) هي ڇا اوه — هن کي ته ڪنهن چاقو هڻي ماري ڇڏيو آهي! شايد اجا جيئرو هجي. مون کي هن جي جان بچائڻ کپي . مون کي هن جي پيٽ مان چاقو ڪيڏي ڇڏڻ گهرجي . (زور ڏئي چاقو ڪيڏڻ جو آواز) اوهه — (در کلڻ جو آواز - زناني رڙ جو تيز آواز)

نجمه — (پري کان بابا بابا ڪندي اندر اچي ٿي) بابا هي ڇا ٿي ويو. (سڏڪن جو آواز)

اشرف — (ٻاهران پري کان قدمن جا آواز) ڇا آهي نجمه! (حيرت مان) اڙي هي ڇا! چاچا کي ڪنهن خون ڪري وڌو آهي (رعب سان) تون ڪير آهين؟

اختر — (ڪنبندي) جي آئون (ڊڄندي) آئون اختر.

نعيم — (اوچتو ڳالهه ڪاٽيندي) تون قاتل آهين. قاتل. پوليس کي فون ڪريو, ڏسو هي ڀڄي نه وڃي, جلدي ڪريو.

اختر — (رڙيون ڪندي) آئون قاتل ڪونه آهيان, مون قتل ڪونه ڪيو آهي, مون قتل ڪونه ڪيو آهي, مون کي ڇڏي ڏيو, مون کي ڇڏي ڏيو.

(موسيقي)

Scanned with CamScanner

[ڏيک ڀيو]

شهناز — (دروازي کلڻ جو آواز- آفيس جو تاثر) امان، وڪيل صاحب آهي؟

راحيله — (ٽائيپ بند ڪرڻ جو آواز) آهي ته سهي، پر هن وقت مصروف آهي.

شهناز — امان مون کي تمام ضروري ڪم آهي، وڪيل صاحب سان ڳالهائڻو آهي.

راحيله — اهو ته صحيح آهي، پر وڪيل صاحب گهڻي ڪم جي ڪري اڳواٽ وقت ڏيڻ کان سواءِ ڪنهن سان به ڪونه ملندو آهي.

شهناز — آئون پوڙهي زال آهيان. منهنجو پٽ ڪوڙي ڪيس ۾ ڦاٿل آهي. تون ٻڌائينس ته سهي هو مون سان ضرور ملندو. مون ٻڌو آهي ته هو ڏاڍو رحمدل آهي.

راحيله — چڱو توهان ويهو، مان فون تي پڇانس ٿي. (فون جو آواز) هيلو- سر- جي- توهان ٻه چار منٽ ڪيدي سگهو ته هتي هڪ پوڙهي عورت آئي آهي. جي- آئون سمجهان ٿي، پر هوءَ تمام گهڻي پريشان ٿي لڳي. جي سر (فون رکڻ جو آواز) چڱو توهان هن در مان اندر وڃو ۽ گهڻو وقت نه سيڙائجو.

شهناز — الله وڏي ڄمار ڏينئي. (قدمن جو آواز- در کلڻ جو آواز)

وڪيل— اچو، امان اچو، هتي ويهو. ها- ٻڌايو، توهان جو ڪهڙو معاملو آهي؟

شهناز — ابا، منهنجي ٻچڙي کي ٻي ڏوهي ڪٽي ٻڌو اٿن.

وڪيل— ڇا، هن چوري ڪئي آهي.

شهناز — نه ابا، هو ويچارو گگدام، سو ڇا چوري ڪندو؟

Scanned with CamScanner

وڪيل — ته پوءِ ڪهڙي ڏوهه ۾ ڦاسو اٿئي؟

شهناز — (خوف ۾) جوڻ ڏنا ته هن خون ڪيو آهي. سو به، سو به . . . .

وڪيل — چاچ، توهان هن ڪيس جي باري ۾ ته ڪونه پيا ڳالهايو، يعني هو عظيم خان جي خون وارو ڪيس؟

شهناز — (روئندي) ها ابا، منهنجي ٻچڙي تي هروڀرو ڪٿي اهو ڏوهه مڙهيو اٿن.

وڪيل — اوهه، اهو ته وڏو معاملو آهي. جيستائين ابتدائي معلومات جو سوال آهي، مون کي اها خبر آهي ته خوني اختر نالي ڪو آواره شخص آهي.

شهناز — وڪيل صاحب، اهڙا لفظ نه چئو. اختر جي تربيت مون ڪئي آهي. هن ته بي- اي- پاس ڪئي آهي، هو ڪنهن کي به خون ڪري نٿو سگهي، هو ته ايڏو شرميلو ۽ سادو سودو آهي جو . . .

وڪيل — هرهڪ ماءُ کي پنهنجو پٽ شرميلو ۽ سادو سودو ئي لڳندو آهي.

شهناز — نه وڪيل صاحب، آئون توهان کي پنهنجي ايمان جي ساک سان ٿي چوان ته اختر خوني نه آهي، اختر هي خون ڪري ئي نٿو سگهي!

وڪيل — اهو توهان ايڏي يقين سان ڪيئن ٿا چئي سگهو؟ اختر ڪنهن لالچ ۾ اچي به خون ڪري ٿو سگهي. عظيم خان جهڙي وڏي ماڻهوءَ جي حويليءَ تي هو ڇو ويو؟ ظاهر آهي ته اتي هو ڪجهه چورائڻ جي نيت سان ويو هوندو.

شهناز — نه نه، هن کي اتي گهرايو ويو هو. هن کي صبح جو ڪنهن ماڻهوءَ نياپو ڏنو هو.

وڪيل— جي توهان کي خبر هئي ته هو عظيم صاحب جي حويلي ڏانهن پيو وڃي ته پوءِ توهان هن کي روڪيو ڇو ڪون؟

شهناز — آئون ڇو روڪيانس، مون ته پاڻ چاهيو ٿي ته، هو اوڏانهن وڃي.

وڪيل — آئون سمجهيس ڪونه، آخر توهان ڇو ٿي چاهيو ته هو اوڏانهن وڃي.

شهناز — (آهستي) ان ڪري جو اهو هن جو حق هو. اختر پنهنجي پيءُ جي گهر پئي ويو. (تيز موسيقي)

وڪيل— جي، ڇا چيو؟

شهناز — ها، اڄ کان پنجويهه ورهيه اڳ عظيم صاحب مائٽن جي مرضيءَ جي خلاف پنهنجي خاندان کي ڇڏي مون سان شادي ڪئي هئي، پر دولت جي هوس کان مجبور ٿي هڪ سال بعد ٿي هي پٽ نشاني ڏيئي هو مون کي ڇڏي ڏيساور هليو ويو، جتي هن ٻي شادي ڪئي.

وڪيل— (پر خيال انداز ۾) هون، پوءِ توهان کي ڪيئن خبر پئي؟ هو ته گذريل سال ئي يورپ مان وريو هو.

شهناز — ڪهڙن سوڙن جي ڳالهه ٻڌايانو! مون ڏک ڏاڪڙا ڏسي اختر کي پالي وڏو ڪيو. اختر جي ڪنن تي اها ڳالهه ڪڏهن به نه وڌم ته سندس پيءُ جيئرو آهي ۽ ٻي شادي به ڪئي اٿس.

وڪيل — پر جيتري قدر مون کي ياد آهي ته ڪيس جي معاملي ۾ هن جي ڪنهن ذيءَ جو به ذڪر ٿيو هو.

شهناز — ها. آها ذيءَ هن کي ٻي زال مان آهي.

وڪيل — پر توهان کي ان جي خبر ڪيئن پئي؟

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

شهناز — مون کي .... هن مون کي پاڻ ڀڄايو هئو. (ڳالهائڻ جي رفتار آهستي ٿيندي وڃي) پاڻ خون ٿيڻ کان هڪ مهنو اڳ مون وٽ آيو هو. هو ڏاڍو پريشان هو.... ان رات.

(پس منظر واري موسيقي ۽ فليش بيڪ)

(تيز طوفان ۽ مينهن جو آواز)

شهناز — (پنهنجي منهن) يـا الله خير ڪجانء. اختر الائجي اڄا ڇو ڪونه موٽيو آهي؟ (در تي ٺڪ ٺڪ) اوهه! اختر هوندو! (زور سان) آيس. (در کولڻ جو آواز - حيرت مان) ڪـر آهين! ڪير آهين تون! تون، تـون هت ڇالاء آيو آهين؟ هليو وڃ، هتان هليو وڃ. آئون توکي ڪونه ٿي سڃاڻان.

عظيم — مون کي سڃاڻ شهناز، آئون آهيان عظيم، تنهنجو عظيم.

شهناز — ڪير! ڪهڙو عظيم؟ (ڏک ۾) اهـو عظيم جيڪو پنهنجي دولت جي زور تي دنيا جو هر ڪارنامو انجام ڏئي سگهي ٿو!

عظيم — نه شهناز نه، آئون اهو ساڳيو عظيم آهيان جنهن تنهنجي خاطر پنهنجي خاندان جي ريتن ۽ رسمن سان ٽڪر کاڌو هو.

شهناز — ۽ انهيء ٽڪر ۾ منهنجي وجود کي پيچي پور ڪري ڪري ويو هو!

عظيم — هن تيز طوفان ۾ مون کي گهر ۾ اندر ته اچڻ ڏي. آخر آئون تنهنجو مڙس آهيان.

شهناز — هي طوفان ته انهيء طوفان جي آڏو ڪجهه به ڪونهي، جيڪو منهنجي اندر ۾ پڙڪا پيو ڏي. ان کان اڳ جـو آئون ڪو پيو قدم کڻان، بهتر آهي ته تون هتان هليو وڃ.

عظيم — آئون هليـو ويندس شهناز. صـرف هڪ دفعـو مون کي

پنهنجي گهر جي چانئٺ ٽپڻ ڏي ته جيئن پنهنجي پٽ کي هڪ دفعو ڏسي سگهان!

شهناز — نه نه - اختر تنهنجو پٽ ڪونهي - اختر تنهنجو پٽ ڪونهي - هو منهنجو پٽ آهي، صرف منهنجو. ڇا تون هاڻ منهنجي پيريءَ جو سهارو به ڦرڻ آيو آهين؟

عظيم — آئون ڪجهه به ڦرڻ ڪونه آيو آهيان، آئون ته هن کي پنهنجو سڀ ڪجهه ڏيڻ آيو آهيان.

شهناز — هن کي ڪجهه به ڪونه کپي. (ڏک وچان) مون ٻانهن جو پورهيو ڪري هن کي تعليم ڏني آهي. هن بي. اي. ڪئي آهي، خدا هن جا ٻازو سلامت رکي، هن کي ڪنهن به شيءِ جي گهرج ڪانهي.

عظيم — شهناز تون منهنجي ڳالهه ته ٻڌ. مون کي پنهنجي جگر جي ٽڪري سان ملڻ ته ڏي، مون کي هڪ دفعو ته پنهنجي صفائي پيش ڪرڻ ڏي. پنهنجي دل جو بار هلڪو ڪرڻ ڏينم ته جيئن زندگيءَ جي آخري ڏينهن ۾ چار ساعتون سک جون گذاري سگهان.

شهناز — (ٽوڪ مان) ڇڻ مون ته سڄي حياتي سکن جي سيج تي گذاري آهي (روئندي) عظيم، خدا جي واسطي تون هتان هليو وڃ، منهنجو اختر ايندو هوندو.

عظيم — پر آخر تون منهنجي ڪابه ڳالهه ٻڌڻ کان انڪار ڇو ٿي ڪرين؟ توکي پنهنجي پٽ جو قسم، هڪ دفعو ته ٻڌي وٺ ته مون سان ڇا وهيو واهيو.

شهناز — جيڪي چوڻو اٿئي جلدي چئي وٺ، نه آئون توکي اندر اچڻ ڏينديس نه پاڻ لئي گهڻو وقت در تي بيهڻ ٿي چاهيان.

عظيم — آئون پنهنجي ڪئي تي ڏاڍو پشيمان آهيان شهناز.

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

يقين ڪر، توکان الڳ رهي مون به پنهنجي زندگي ڪنهن جي سهاري تي گذاري آهي. جڏهن مالڪن مون کي ملڪيت مان عاق ڪرڻ جي ڌمڪي ڏني ته آئون دل هاري ويٺس ۽ مامي جي ڌيءَ سان شادي ڪري ٻاهر هليو ويس. ان ڪري ته جيئن هتي جون يادون نه ستائينم. پر اهو منهنجو گمان هو، وطن کان ٻاهر رهي به مون هردم هرگهڙي توکي ياد رکيو. مون کي اها خبر هئي ته اسان وٽ هڪ نئون انسان جنم وٺڻ وارو هو، پر مون کي اها خبر نه پئجي سگهي ته مون کي پٽ ڄائو يا ڌيءَ.

شهناز ــ اهو آخر مون کي ڇو پيو ٻڌائين؟

عظيم ــ ان ڪري، جو اهو سڀ ڪجهه ٻڌڻ جو صرف توکي حق آهي.

شهناز ــ نه نه، هرگز نه. منهنجو هاڻ توسان ڪوبه واسطو نه آهي.

عظيم ــ شهناز، آئون توکي پنهنجي ڪهاڻي ضرور ٻڌائيندس. توکي شايد خبر نه آهي ته منهنجي ٻي زال صرف هڪ ورهيه زنده رهي، يعني نجمه کي جنم ڏئي فوت ٿي وئي ۽ نجمه، جيڪا ڄائي ڄم کان رت جي خرابيءَ جي مريض آهي، آئون صرف انهيءَ جي لاءِ يورپ ۾ رهيو پيو هوس. ڊاڪٽرن چيو هو ته هن جي جوانيءَ تائين هن جو علاج هلندو. اتان مون توکي ڪافي خط به لکيا، پيغام به موڪليا، پر تنهنجو ڪو پتو نه پيو. پوءِ جڏهن هتي آيس ته مون تنهنجي ڏاڏي گولا ڪئي، پر تو پرائو گهر به ڇڏي ڏنو هو. اها ته اوچتو ڪالهه هڪ پراڻي واقفڪار کان خبر پيم ته تون هتي آهين. هاڻ تون هل، مون سان گڏ شهناز.

شهناز ــ (جوش وچان) اهو ناممڪن آهي .

عظيم ــ هڪ دفعو مون کي تون پنهنجي خدمت جو موقعو ڏي، ته جيئن آئون پنهنجي غلطين جو ازالو ڪري سگهان.

شهناز ــ اها ڳالهه ناممڪن آهي، ناممڪن . خدا جي واسطي تون هتان هليو وڃ .

عظيم ــ ڀلا پٽ مان ملائينم .

شهناز ــ نه نه، مون ته هن کي اڳ ۾ ئي ٻڌائي ڇڏيو هو، ته تنهنجو پيءُ تنهنجي ننڍپڻ ۾ ئي فوت ٿي چڪو آهي! هاڻ . . . .

عظيم ــ پر مون اهو پڪو پهه ڪيو آهي، ته هن کي پنهنجي ملڪيت جو جائز حصو ڏيان . آئون هن سان ضرور ملندس، ضرور ملندس. دنيا جي ڪابه طاقت هڪ پيءُ کي پٽ سان ملڻ کان روڪي نٿي سگهي . آئون پنهنجي وڪيل کي چئي، هن لاءِ پنهنجي ملڪيت جو حصو به ڇڏيندس ۽ هن سان ضرور ملندس .

شهناز ــ خدا جي واسطي ائين نه ڪجئين .

عظيم ــ مون کي قسم نه وجهه، تون هڪ پيءُ کي پنهنجي پٽ سان ملڻ کان هرگز نٿي روڪي سگهين. آئون نٿو چاهيان ته پاڻ هوندي به نجم مون کان پوءِ هن جڳ ۾ اڪيلي ٿي زندگي گذاري .

شهناز ــ ته ڇا، تو هن کي هي سڀ ٻڌايو آهي؟

عظيم ــ نه، اڃا نه، پر مناسب وقت تي ضرور ٻڌائيندو سانس . آئون وڃان پيو، وري توسان ملندس. چڱو، خدا حافظ .
(قدمن جو آواز)

شهناز ــ (پنهنجي منهن)، اُف، هيءَ حقيقت هئي يا ڪو خواب! ڇا واقعي عظيم اسان کي وساريو ڪونه هو! نه نه .
(قدمن جو آواز) ڪير، اختر!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اختر ــ امان، در ڇو کوليو بيٺا آهيو؟ منهنجي انتظار ۾!
(ڪلڻ جو آواز)

شهناز ــ نه نه، ائين ڻي، ائين ڻي. اندر هل آلا ڪپڙا بدلاءِ ڪٿي ٿڌ نه لڳي پوندي.

اختر ــ (پري ويندي) تون منهنجو ايڏو انتظار نه ڪندي ڪر امان.

(موسيقي)

(وري حال ۾ اچڻ ٿا)

وڪيل ــ هون، امان آئون واعدو ته نه ٿو ڪريان، پر اڄوڪو ڏينهن ڇڏيو ته آئون ڪيس جو مطالعو ڪريان. توهان سڀاڻي شام ڌاري اچجو.

شهناز ــ ابا، الله ڪندو وڏي ڄمار ماڻيندين، (قدمن جو آواز آهستي آهستي پري ٿيندو وڃي ٿو.)

وڪيل ــ (فون ڪڙڪڻ جو آواز) راحيلا، ڏس عظيم خان واري ڪيس جون سڀ ڪٽنگس مون ڏانهن ڪڍي اچ، جي ڪا راءِ هجنئي ته اها به پڙهي لکي ڇڏجانءِ. (فون رکڻ جو آواز- پنهنجي منهن) واقعي، هي هڪ دلچسپ ڪيس ٿيندو.

(موسيقي)

[ڏيک ــ ٻيون]

وڪيل ــ مس راحيلا، توهان اڄ جون اپائنٽمنٽون ڪينسل ڪري ڇڏيو ءِ ها، هوءَ پوڙهي جيڪا ڪي اچي مون وٽ وئي اچوس.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

راحيله — سر، مون کي لڳي ٿو ته توهان هن ڪيس ۾ ڏاڍي دلچسپي پيا وٺو.

وڪيل — هڪ وڪيل کي هن جو هر ڪيس دلچسپ لڳندو آهي ۽ ڏکيو به.

راحيله — جي سر.

وڪيل — هڪ طرف واقعات اهو ثابت ڪيو بيٺا آهن ته پوڙهي ءَ جو پٽ قاتل آهي. ڇو جو هن جو عظيم صاحب جي گهر وڃڻ ۽ عين وقت ان جو قتل ٿيڻ، وري چاقوءَ جي دستي تي هن جي آڱرين جا نشان ۽ گرفتار ٿيڻ مهل هن جو گم سم رهڻ.

راحيله — پر سر، جيتري قدر مون پڙهيو آهي ته انهي گهر جا پيا پاتي به گهر ۾ موجود هئا، جن مان هڪڙو عظيم جو ڀائيٽيو ۽ ٻيو ڀائيجو آهي، خود عظيم صاحب جو سيڪريٽري ۽ نواب صاحب جي ڌيءَ به گهر ۾ موجود هئا، ۽ ظاهر آهي ته اختر کي نواب صاحب جي ڪمري تائين به ته ڪو ماڻهو وٺي ويو هوندو؟

وڪيل — اهي سڀ ڳالهيون غور طلب آهن ۽ سڀ کان وڏي ڳالهه هن پوڙهي عورت جو بيان آهي. هن تي يقين نه ڪرڻ جو ڪو سبب ڪونهي ڇو جو پنجويهه ورهيه اڳ جي اخبارن مان هن جي بيان جي مڪمل تائيد ٿئي ٿي.

راحيله — سر، جي توهان اجازت ڏيو ته مان پنهنجي طور تي ڪجهه معلوات حاصل ڪريان.

وڪيل — چڱو جو تو پاڻ اها ڳالهه ڪئي، آئون پاڻ چاهيان ٿو ته اختر کي انصاف پلئه پوڻ گهرجي. ٿي سگهي ٿو ته هن ئي قتل ڪيو هجي. اهو ڪنهن اوچتي

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڪاوڙ جو نتيجو به تي سڪهي ٿو. تي سڪهي ٿو ته
نواب صاحب هن ڪي گهرائي، اهو ٻڌايو هجي ته هو
سندس پٽ آهي ۽ انهيءَ تي اختر کي ڪاوڙ اچي
وئي هجي.

راحيله ــ بلڪل سر، توهان بلڪل ٺيڪ پيا چئو. انسان ڪڏهن
ڪڏهن ڪاوڙ ۽ جوش ۾ اچي، غلط قدم به کڻي
ويهندو آهي.

وڪيل ــ مس راحيله. توهان وڪالت نامو تيار ڪريو ۽ ان تي
اختر کان دستخط وٺي، منهنجي ملاقات جو وقت
حاصل ڪريو. مون کي سڀ کان پهرين اختر سان
ملڻو آهي.

راحيله ــ ۽ ها سر، مون اهو به معلوم ڪيو آهي ته نواب صاحب
جي ڌيءَ نجمه، اعزازي طور شام جو ڪاليج ۾
پڙهائيندي آهي.

وڪيل ــ اهو ته ڏاڍو سٺو. هن سان ملو ۽ ڏسو، متان ڪا
خاص ڳالهه ملي پوي.

راحيله ــ يس سر. (قدمن جو آواز)
(موسيقي)

[ڏيک چوٿون]

راحيله ــ توهان جو نالو نجمه آهي؟

نجمه ــ (تمام سنجيدي آواز ۾) جي، فرمايو.

راحيله ــ مون کي راحيله چوندا آهن. آئون توهان جي والد
جي افسوسناڪ واقعي جي باري ۾ توهان کان ڪجهه
پڇڻ آئي آهيان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نجمہ — ته توهان جو واسطو پوليس سان آهي؟

راحيلہ — نہ، آئون مشهور وڪيل اسلم صاحب جي جونئر پارٽنر ۽ سيڪريٽري آهيان.

نجمہ — ته ڇا هن اهو ڪيس کنيو آهي؟

راحيلہ — ها.

نجمہ — پر، توهان اهو ڪيئن سمجهيو ته آئون ان ماڻهوءَ سان تعاون ڪنديس، جنهن منهنجي ڀيءُ جي قاتل جو ڪيس کنيو هجي!

راحيلہ — ان ڪري، جو مون کي يقين آهي ته توهان ضرور پنهنجي ڀيءُ جي اصلي قاتل کي سزا ڏيارڻ چاهيندا.

نجمہ — پر، اصلي قاتل اهو نہ آهي ته پيو ڪير آهي؟

راحيلہ — اها خبر ته تڏهن پئجي سگهي ٿي، جڏهن توهان تعاون ڪريو.

نجمہ — ته ڇا، توهان وٽ ان يقين جو به ڪو اهڙو خاص سبب آهي؟

راحيلہ — سبب ته اهڙو آهي، جو ان تي توهان کي به اعتبار ڪرڻو پوندو، پر اهو توهان کي وقت تي ٻڌائبو.

نجمہ — توهان پڇڻ ڇا ٿا چاهيو؟

راحيلہ — صرف هڪڙو سوال. ڇا نواب صاحب ڪجهہ ڏينهن کان پريشان هو؟

نجمہ — ها، خبر ناهي ڇو. مهني کن کان هو ڪجهہ منجهيل پئي لڳو.

راحيلہ — توهان سبب ڪونہ پڇيس؟

نجمہ — پڇيو هئم -

راحيلہ — پوءِ ڇا چيائين؟

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نجم ـــ چيائين ته ڪا فڪر جي ڳالهه ڪانهي. وقت ايندو ته ٻڌائي ڇڏينديس.

راحيله ـــ ڀلا، هن سان ملڻ وارن ۾ ڪهڙا ڪهڙا خاص ماڻهو هوندا هئا؟

نجم ـــ وڪيل چاچا کان سواءِ هن جي ڪنهن سان به دوستي ڪونه هوندي هئي. بس جڏهن هو ايندو هو ته شطرنج راند ۾ شروع ٿي ويندا هئا.

راحيله ـــ ڀلا، واقعي واري ڏينهن به وڪيل وٽس آيو هو؟

نجم ـــ آيو ته ڪونه هو، پر پاڻ ان کي فون ڪري گهرايو هئائين ۽ هن جي اچڻ کان ٿورو اڳ.... (سڏڪن ڀرڻ جو آواز)

راحيله ـــ معاف ڪجو، مون توهان جي دل ڏکائي، هاڻ آئون وڃان ٿي. وري ملنداسين.

نجم ـــ خدا حافظ.

(موسيقي)

[ڏيک ـــ پنجون]

وڪيل ـــ مسٽر اختر، توهان جي والده مون کي توهان جو وڪيل مقرر ڪيو آهي.

اختر ـــ (اداسيءَ مان) سڀ شاهديون منهنجي خلاف ثابت ٿي چڪيون آهن. هاڻ ڇا ٿيندو؟

وڪيل ـــ اهو سوچڻ منهنجو ڪم آهي، پر مون کي خود توهان جي بي گناهي ثابت ڪرڻ لاءِ توهان جو تعاون گهرجي.

اختر ـــ آئون ته ڏوهاري آهيان سائين!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

وڪيل — ڇا، تو خون ڪيو آهي؟

اختر — نه.

وڪيل — ته پوءِ پاڻ کي ڏوهاري سمجهڻ ڇڏي ڏي، قانون تو سان ضرور انصاف ڪندو. بس، تون رڳو مون کي يقين ڏيار ته مون سان هميشه سچ ڳالهائيندين.

اختر — ڪوڙ ته مون سڄي زندگيءَ ۾ ڪڏهن ڪونه ڳالهايو آهي وڪيل صاحب. مون کي منهنجي ماءُ ڪوڙ ته ڪنين ڪونه وڌو آهي!

وڪيل — مسٽر اختر، توهان جي ماءُ کي توهان جي بي ڳناهيءَ جو پورو پورو يقين آهي. مون کي هاڻ اهو ٻڌايو ته توهين نواب صاحب وٽ ڇو ويا هئا؟

اختر — سائين، آئون پاڻ ته ڪونه ويو هئس، پر ڪو وڪيل مون کي ڇڏي ويو هو ته نواب صاحب مون سان ملڻ ٿو چاهي.

وڪيل — ۽ توهان، اهو ڄاڻڻ کان سواءِ ته آخر نواب صاحب ڪير آهي، هو توهان سان ڇو ٿو ملڻ چاهي، هن سان ملڻ هليا ويا!

اختر — هن وڪيل مون کي چيو هو ته شايد نواب صاحب مولکي ڪا نوڪري ڏيڻ ٿو چاهي، ۽ ان جي مون کي ضرورت به هئي.

وڪيل — هون .... پوءِ؟

اختر — شام جو پنجين وڳي آئون جيئن ئي نواب صاحب جي حويليءَ تي پهتس ته اهي حالات پيش آيا.

(وقفو ۽ موسيقي)

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

وڪيل — ته تو نواب صاحب کي ڀهرين ڪڏهن به ڪونه
ڏٺو هو؟

اختر — نه.

وڪيل — ظاهر آهي ته جن ماڻهن سان تنهنجي اڳ ملاقات نه
ٿي هوندي، اهي تنهنجا دشمن ڪيئن ٿا ٿي سگهن؟
۽ ها.... ڇا، توکي اها خبر آهي ته تنهنجو پيءُ
ڪير هو؟

اختر — ها، منهنجو پيءُ هڪ غريب شخص هو. هو منهنجي
ڄمڻ کان ترت پوءِ وفات ڪري ويو هو. بس، پوءِ
امان مون کي پيءُ ٻنهي پاليو آهي.

وڪيل — خير، هاڻي ڏسڻو اهو آهي ته ڪير آهي، جو توکي
خون جي ڏوهه ۾ ڦاسائڻ ٿو گهري!

اختر — ته توهان کي پڪ آهي سائين، ته آئون خوني
ڪونه آهيان؟

وڪيل — جيڪڏهن تنهنجو بيان حرف بحرف صحيح آهي، ته پوءِ
ڪوبه فڪر نه ڪر. چڱو، هاڻ آئون وڃان ٿو...
خدا حافظ.

اختر — خدا حافظ.

(قدمن جو آواز ۽ موسيقي)

[ڏيک ڇهون]

(ڪورٽ، ماڻهن جو هاڪو ڪوڙ، ٽائيپ
جي ٽڪ ٽڪ جو آواز)

اسلم — يوئر آنر، مون کان ڀهرين آئون هڪ دفعو وري مختصر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

طرح ڪيس جا واقعا پيش ڪريان ٿو، ته جيئن عدالت کي معاملي جي تهه تائين پهچڻ ۾ وڌيڪ سهولت ٿئي.

سرڪاري وڪيل — ليڪن آئون سمجهان ٿو ته اهو وقت جو زيان ٿيندو. يوئر آنر، هيءَ ڪورٽ اهي رسمي ڪارروايون اڳ ۾ ئي پوريون ڪري چڪي آهي.

اسلم — جيڪڏهن انصاف جي راهه ۾ ٿورو وقت وڌيڪ ڏنو وڃي ته، منهنجي خيال ۾ ڪا وڏي ڳالهه ڪانهي.

(هلڪا آواز اڀرن ٿا)

جج — آرڊر، آرڊر. (ٽيبل تي هٿوڙي جو آواز) اعتراض رد ڪيو ٿو وڃي. عدالت جو مقصد انصاف ڪرڻ آهي. ٿوري دير برداشت ڪري سگهجي ٿي.

اسلم — ٿينڪ يو، يوئر آنر. ته مون پهرين چيو ته نواب صاحب جو خون هن جي پنهنجي ئي گهر ۾ ان وقت ٿيو ٿو، جڏهن ملازم يعني اختر نالي هڪ اجنبي شخص خود نواب صاحب جي سڏ تي هن جي گهر ۾ پهچي ٿو.

جج — عدالت کي انهيءَ ڳالهه جي خبر آهي.

اسلم — جي، يوئر آنر. ان وقت گهر ۾ مقتول جو پرائيويٽ پاٽيجو ۽ ڊيءَ، سيڪريٽري ۽ هڪ نوڪر به موجود آهن.

سرڪاري وڪيل — سيڪريٽري ان وقت ريسٽ هائوس ۾ ڪم ڪري رهيو هو.

اسلم — مهرباني، مطلب ته هو به آسپاس موجود هو، ته ان وقت صرف ملازم اختر ئي ان گهر ۾ موجود ڪونه هو، تنهنڪري اهو گمان آهي ته ملازم اختر جي پهچڻ کان اڳ ئي ڪنهن ٻئي شخص پنهنجي شخصي عداوت يا ڪنهن لالچ ۾ اچي، مقتول کي پورو ڪري ڇڏيو هجي.

جج — اوهان جي انهيءَ گمان جو سبب؟

soorhsindhiadab

Scanned with CamScanner

اسلم — حالات ۽ واقعات پورا آهن. پر اهي پيش ڪرڻ کان اڳ آئون ان موقعي تي موجود شاهدن کي هڪ دفعو وري ڪٺهڙي ۾ آڻڻ جي اجازت ٿو گهران.

جج — اجازت آهي.

اسلم — ته پهريون شاهد... نواب صاحب جو نوڪر.

جج — نوڪر کي حاضر ڪيو وڃي. (قدمن جو آواز- وقفو)

اسلم — تون نواب صاحب جو نوڪر آهين؟

نوڪر — جي سائين.

اسلم — ڪيتري عرصي کان؟

نوڪر — سائين، مهنو کن ٿيو اٿم.

اسلم — يعني ته بلڪل نئون نوڪري ۾ گهڙيو آهين؟ ها پلا، پهرين ته تو کي نوڪريءَ ۾ ڪنهن رکايو هو؟

نوڪر — سائين، نواب صاحب جي ڀائيٽي نعيم صاحب.

اسلم — يعني ته تون نعيم صاحب کي اڳ ئي سڃاڻندو هئين؟

نوڪر — جي ها سائين.

اسلم — پلا، قتل جي واقعي واري ڏينهن ڪا اهڙي خاص ڳالهه ٿي هئي، جيڪا تو محسوس ڪئي هجي؟

نوڪر — پر ته ڪا خاص ڳالهه ڪانه هئي. البت صبح جو نواب صاحب ۽ نعيم صاحب جي وچ ۾ ڪجهه تيز ڳالهه ٻولهه ٿي هئي.

اسلم — تو کي اها خبر ڪيئن پئي؟

نوڪر — سائين، آئون در جي ٻاهران ئي بيٺو هوس، وري اندران سيڪريٽري صاحب نڪتو، هن مون کي اتان هليو وڃڻ جو اشارو ڪيو، آئون ان مان سمجهي ويس ته ڪو جهيڙو ٿيو هوندو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اسلم — ٻيو ڪجھ؟

نوڪر — بس سائين، شام جو اهو ماڻهو آيو، جنهن لاءِ نواب صاحب سون کي چيو هو ته هن کي هرگز اندر وڃڻ نه ڏيان... ۽ پوءِ... پوءِ اندر وڃي رڙيون ٿيون.

اسلم — ٺيڪ آهي. تون وڃي سگهين ٿو. هن نقطي کي ڌيان ۾ رکيو وڃي. يوئر آنر.

جج — عدالت جي ڪارروائي سڀاڻي صبح تائين ملتوي ڪئي ٿي وڃي.

(ماڻهن جا ڳالهائڻ آواز)

(موسيقي)

[ڏيک ستون]

راحيلہ — سر، مس نجم آئي آهي.

(قدمن جو آواز)

اسلم — اچو اچو، توهان سچ پچ ته سون تي وڏي مهرباني ڪئي آهي، جو هتي هلي آيا آهيو، ويهو.

نجم — وڪيل صاحب.

اسلم — منهنجو نالو اسلم آهي.

نجم — اسلم صاحب، آئون دلي طور چاهيان ٿي ته بابا جو قاتل هٿ اچي.

اسلم — انهيءَ لاءِ ته آئون پاڻ ٻتوڙي رهيو آهيان.

نجم — ليڪن توهان جي ان شڪ جو سبب ڇا آهي، ته قاتل اهو شخص نه پر ڪو ٻيو آهي؟

soorhsindhiadab

Scanned with CamScanner

اسلم — سبب ته مون وٽ اهڙو آهي، جو توهان کي ٻڌايان ته توهان پاڻ ڇرڪي ويندا، پر في‌الحال ان جو وقت ڪونهي آيو آهي. بس، رڳو ايترو چئي سگهان ٿو ته پنهنجي پندرهن سالن جي تجربي مون کي ٻڌائي ڇڏيو آهي، ته ڏوهاري جون اکيون هن جي چپن جو ساٿ ڪونه ڏينديون آهن. جڏهن ته ملزم اختر جون اکيون سندس ڳالهين ڪان به وڌيڪ ڇپيوز آهن. مون انهن ۾ جهاتي پائي ڏٺو آهي، پر اجا ڪٿي به ڏوهارين وارا شڪ شبهي جا پاڇولا نظر ڪونه ٿا اچنم، ۽ پيو ته...

نجمه — پيو ته ڇا؟

اسلم — پيو ته خون جو سبب آخر ڇا هو؟ قتل ڪا ڇڪي جي راند ته ڪانهي، نه ئي ڪو هڪ عام ڏوهه. ضرور ڪا لالچ، ڪو خوف، يا ڪاوڙ ئي ان جو سبب هوندي.

نجمه — آئون توهان سان هن معاملي ۾ هرقسم جو تعاون ڪرڻ لاءِ تيار آهيان.

اسلم — مهرباني. ڀلا اهو ته ٻڌايو، توهان جو ماروٽ ۽ سئوٽ ڪڏهن کان توهان سان گڏ رهندا آهن؟

نجمه — بابا هنن کي به پاڻ سان گڏ يورپ وٺي آيو هو. هو ته پڙهيا ئي مون سان گڏ آهن.

اسلم — هونهه... راحيله، تون ڇانهه ته گهراءِ.

راحيله — بهتر آهي سر.

(قدمن جو آواز)

اسلم — هڪ ذاتي سوال پڇان؟

نجمه — پڇو، ضرور پڇو.

اسلم — ڇا، انهن سان ڪنهن جو توهان ذاتي ڪو خاص لاڙو آهي؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نجمه — مون کي ان جو ڪو به اندازو ڪونهي.

اسلم — ڀلا نواب صاحب ڪنهن کي وڏيڪ پيئيندو هو؟

نجمه — اها به خبر ڪونه اٿم، ڇو جو هو ته ٻنهي کي هڪ برابر رکندو هو.

اسلم — آخري سوال، توهان جو.... منهنجو مطلب آهي ته توهان جو لاڙو ڪنهن ڏانهن وڌيڪ آهي؟

نجمه — سچ ته اهو آهي ته آئون ٻنهي کي پنهنجو پياءُ سمجهندي آهيان.

اسلم — خير، اهو ته اٿين ئي پڇيم.

(قدمن جو آواز)

راحيله — سر چانهه.

اسلم — چانهه پيئو مس نجمه.

نجمه — مهرباني. (ڪوپ کڙڪڻ جو آواز)

اسلم — ڀلا نواب صاحب گذريل ڏينهن ۾ ڪجهه پريشان ته ڪونه هو.

نجمه — اهو ته آئون راحيله کي ٻهرين پڏائي چڪي آهيان. ڪو خاص پريشان ته ڪونه هو. البته هڪ رات جڏهن گهر آيو.

(موسيقي)

(فليش بيڪ)

(طوفاني رات جو تاثر)

نجمه — ڇو بابا، ڇا ڳالهه آهي اڄ توهين ڪجهه پريشان پيا ڏسجو؟

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

نواب — نه نه پٽ، اهڙي ڪا ڳالهه ڪانهي آءٌ ٿورو ڪم سان ويو هوس.

نجم — توهان ماني کائو.

نواب — نه نه (آهستي جهيڻي آواز ۾) مون کي بک ڪانهي بک ڪانهي.

نجم — بابا ڪا ڳالهه آهي جيڪا توهين مون کان لڪايو ٿا.

نواب — ها ڪا ڳالهه آهي پر آئون جلدي اها ڳالهه توکي ٻڌائي ڇڏيندس.

نجم — (ضد ڪندي) ڪڏهن؟ هينئر ٻڌايو نه.

نواب — وقت اچڻ ڏي، آئون توکي سڀڪجهه ٻڌائيندس. نجم.

نجم — جي بابا.

نواب — جيڪڏهين توکي خبر پوي ته تنهنجو بابا هڪ غلط ڪار شخص آهي ته تون....

نجم — (ڳالهه ڪٽيندي) اهڙيون ڳالهيون نه ڪريو بابا. مون کي خبر آهي ته منهنجو بابا هڪ عظيم شخص آهي. ڪيئن بابا؟

نواب — ها ها تنهنجو بابا. خير هل ماني کائون.

نجم — بابا سيڪريٽري ٻه دفعا توهان جو پڇي ويو آهي.

نواب — هو نهايت ايماندار ۽ محنتي شخص آهي، مونکي هن تي پورو پورو ڀروسو آهي.

نجم — آئون هن کي چڱي طرح سڃاڻان. هو نيڪ آهي بابا، تڏهن ته توهان جي نظر داري ته ضروري آهي.

نواب — پر تون آهين، نعيم آهي، اشرف آهي، آخر توهين چونه ٿا ڏندي ڏاڙيءَ ۾ هٿ وجهو؟

نجم — او بابا.

Scanned with CamScanner

نواب ـــ خير جيستائين آءٌ آهيان تون فڪر مند نہ ٿي. هونءَ بہ جلد آئون توکي هڪ چڱي خبر ٻڌائيندس.

نجم ـــ الا- ڪيستائين انتظار ڪريان؟

نواب ـــ بس ٿورو وقت. ٿورو وقت.

(فليش بيڪ)

نجم ـــ (سڏڪن جو آواز) ان ڏان ڪجھہ ڏينهن پوءِ . . . .

اسلم ـــ مون کي افسوس آهي جو هن واقعي کي دهرائي مون توهان کي ڏکويو. بهرحال ڇا ڪجي، جيڪا رب جي رضا!

نجم ـــ اسلم صاحب آئون اجازت وٺندس.

اسلم ـــ مهرباني، مهرباني، راحيلہ مس نجم کي در تي ڇڏي آءُ.

(قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک ـــــ اٺون]

اشرف ـــ خبر ناهي نجم ڪيڏانهن هلي وئي آهي.

نعيم ـــ ڪنهن کي ٻڌائي بہ تہ ڪانہ وئي آهي. (قدمن جو آواز) اچو سيڪريٽري صاحب.

سيڪريٽري ـــ ڇو سائين فڪر مند پيا لڳو.

نعيم ـــ خبر ناهي نجم بنا ٻڌائي سويل ڪان ڪيڏانهن وئي آهي!

سيڪريٽري ـــ مس نجم ڪا ننڍڙي ٻار تہ ڪانهي، سمجھو چوکري آهي، وئي هوندي ڪنهن سان ملڻ، توهان فڪرمند ڇو ٿا ٿيو؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اشرف — ڪمال آهي هيتري دير ڪان هوءَ آلي ڪانهي .(قدمن جا آواز) اوهه، نجمه اچي وئي .

نجمه — چو خير ته آهي ؟ !

سيڪريٽري - بي بي، هي سڀ تنهنجي لاءِ فڪر مند هئا .

نجمه — ڪمال آهي، آئون ڪا ننڍڙي ته ڪونه آهيان .

نعيم — تڏهن به تون ڪيڏانهن وئي هئينءَ؟

نجمه — اهو ٻڌائڻ ضروري ڪونهي .

اشرف — ته لڪائڻ جي به ڪهڙي ضرورت آهي ؟

نجمه — (لاپرواهي سان) آئون توهان کي ٻڌائڻ لاءِ ٻڌل ته ڪانه آهيان .

اشرف — اسين توڪان ٻه چار ڏينهن وڏا آهيون .

نجمه معاف ڪجئو، توهان جي وڏي هجڻ سان مون تي ڪو به اثر ڪونه ٿو پوي .

سيڪريٽري — اوه ، وڙهو ته نه ، ان سان عظيم صاحب جي روح کي تڪليف ٿيندي .

نجمه — ڪنهن کي هن جي روح جو فڪر آهي ! هونهه.

(قدمن جو آواز)

سيڪريٽري — مسٽر اشرف، توهان کي نجمه بي بيءَ سان ائين ڳالهائڻ نه گهربو هو .

نعيم — پر هن کي به اسان جو خيال رکڻ گهرجي .

اشرف — آخر هوءَ اسان کي بلڪل ائين چو ٿي سمجهي - اسين سندس عزيز آهيون.

سيڪريٽري — بيشڪ، توهين هن جا عزيز آهيو پر هوءَ خود سمجهو آهي .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نعيم — توهان کي اسان جي ذاتي معاملات ۾ دخل ڏيڻ نه گهرجي.

سيڪريٽري — آئون معافي ٿو وٺان، آئينده اهڙي ڳالهه نه ڪندس، مون کي اجازت ڏيو.

(قدمن جو آواز)

اشرف — هونهه... "خود سمجهو آهي"... اسين ڇڻ ته هن جا نوڪر آهيون.

نعيم — پر هن سيڪريٽريءَ جو وڃ ۾ ڇا ٿو وڃي- هر ڳالهه ۾ اڙڪيو بيٺو آهي.

اشرف — اڇا رکو ڏورو وقت ٿيو اٿس ته ڇڻ سائث ٻنجي ويو آهي. هونهه... بهرحال، اهو ڏسڻ گهرجي ته نجم اڄ وٽي ڪيڏانهن هئي.

نعيم — آئون پاڻ ڪوشش ڪندس ته اها خبر لهان- صبحائي وري شنوائي آهي.

اشرف — ها، منهنجو خيال آهي ته هاڻ هلي آرام ڪجي.

(قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڊيڪ ناڻون]

اسلم — اڇو اڇو مس نجم، معاف ڪجو مون توهان وٽ اڄي گفتگو ڪرڻ مناسب نه ڄاتو تنهنڪري توهان کي هت اچڻ جي دعوت ڏنم.

نجم — ڪا ڳالهه نه آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

راحيلہ -- سر توهان ڳالهہ ٻولهہ ڪريو تہ آئون چانهہ جو بندوبست ڪري اچان . (قدمن جو آواز)

اسلم — درحقيقت مس نجمہ، مون اوهان سان وري فقط ان ڪري ملڻ چاهيو، تہ جيئن توهان جي والد جي قتل واري معاملي تي ڪجهہ روشني پئجي سگهي .

نجمہ — اهو ڪم تہ ڪورٽ ۾ بہ ٿي سگهي ٿو .

اسلم — ها، پر ڪي اهڙا سوال بہ آهن، جيڪي مون ڪورٽ ۾ پڇڻ مناسب ڪونہ ٿي سمجهيا .

نجمہ — مثال طور؟

اسلم — ڏسو نہ، توهان تعليم يافتہ آهيو، يعني پڙهيل لکيل آهيو، مون کي رڳو ايترو ٻڌايو تہ، نعيم ۽ اشرف جي وچ ۾ ڪو جهيڙو تہ ڪونهي؟

نجمہ — نہ . . . توهان غلط پيا سوچيو، بابا اشرف ۽ نعيم کي هميشه پاڻ سان گڏ رکيو هو، ۽ هو بہ کيس ڏاڍو پيار ڪندا هئا.

اسلم — پر توهان جو وجود ڪافي اهميت رکي ٿو .

نجمہ — ايڏو بہ نہ جو ڪو جهڳڙو پيدا ٿيئي .

اسلم — هڪ ذاتي سوال ٿو ڪريان، ڇا ملڪيت جي باري ۾ مرحوم ڪا وصيت ڇڏي ويو آهي .

نجمہ — وصيتنامو تہ تيار هو- پر بابا مهنجو ڪن اڳ ڪورائي ان ۾ ڪا تبديلي ڪئي هئي . . . مون پڇيومانس ڪونہ.

اسلم — پلا اهو آهي ڪٿي؟

نجمہ — مونکي تہ ڪونہ ٿو لڳي، ڳوليو بہ هئم .

اسلم — تنهن جي معنيٰ تہ اهو گهر مان ئي گم ٿي ويو آهي .

(موسيقي)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيکــــ ٿهون]

(ڪورٽ وارو ماحول - ماڻهن جو هلڪو گوڙ -
ٽائيپ جو آواز)

اسلم — نعيم صاحب، توهان مقتول نواب صاحب جا ڇا ٿيو.

نعيم — آئون هن ڀاڻيجو آهيان.

اسلم — توهان جا والدين زنده آهن؟

نعيم — منهن جو والد زنده آهي -

اسلم — پوءِ توهان نواب صاحب وٽ ڇو رهندا هئا؟

نعيم — انهيءَ ڪري جو هن ئي اسانکي نپايو آهي.

اسلم — اسانکي مان توهان جي مراد ڇا آهي؟

نعيم — يعني مون کي ۽ اشرف کي هن ئي نپايو آهي.

اسلم — ڇا توهان اهو ٻڌائي سگهندا ته، نواب صاحب جي وصيت نامي مطابق توهان کي ڇا مِلڻو هو؟

نعيم — مونکي ان جي باري ۾ ڪا خبر ڪانهي.

اسلم — ڀلا توهانکي اها خبر آهي ته، تازو نواب صاحب پنهنجي وصيتنامي کي واپس گهرايو هو، ته جيئن ان ۾ ڪا تبديلي ڪري سگهي.

نعيم — نه مونکي ان جي ڪا خبر ڪانهي.

سرڪاري وڪيل — جناب هن سوال جو مقصد آخر ڇا آهي؟

اسلم — يوئر آنر، معزز وڪيل شايد اهو وساري ڇڏيو آهي، ته دولت ۽ جائداد به قتل جو سبب ٿي سگهن ٿا!

جج — اعتراض رد ٿو ڪجي توهان سوال جاري رکو.

اسلم — مسٽر نعيم، توهان ٻڌائي سگهندا ته توهان ڪڏهن نواب

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

صاحب جي ڌيءُ مس نجمه سان شاديءَ ڪرڻ جو اظهار
ته ڪونه ڪيو هو ؟

سرڪاري وڪيل — هي بلڪل ذاتي نوعيت جو سوال آهي
يوئر آنر .

اسلم — ليڪن هن سوال جو هن معاملي سان گهرو تعلق ٿي
سگهي ٿو .

جج — جيڪڏهين معزز وڪيل کي سوال جي ڪنهن حصي
تي اعتراض آهي ته اهو رد ڪري سگهجي ٿو باقي سوال
جو جواب ڏنو وڃي .

اسلم — ٿئنڪ يو يوئر آنر، ها . . . مسٽر نعيم .

نعيم — نه، مون ڪڏهن به اهڙو خيال ظاهر ڪونه ڪيو هو .

اسلم — ڇو، ڇا ان جو ڪو خاص سبب هو ؟

نعيم — نه ان جو ڪو خاص سبب ڪونه هو .

اسلم — ڪٿي ائين ته نه، جو توهان ان احساس ڪمتريءَ
جو شڪار هئا، ته نجمه جي پيءُ توهان کي پاليو ۽
وڏو ڪيو آهي .

نعيم — نه نه، نه . . . مون کي ڪا به احساس ڪمتري ڪونهي
(تيز آواز) آئون پاڻ به دولتمند پيءُ جو پٽ آهيان . . .
آئون ڪو نوڪر ڪونه آهيان، (ڪاوڙمان) آئون نجمه
جو نوڪر ڪونه آهيان، نوڪر ڪونه آهيان .

اسلم — ديٽس آل يوئر آنر . اها ڳالهه نوٽ ڪئي وڃي، ته مسٽر
نعيم ۽ هن ڪان اڳ شاهديءَ لاءِ پيش ٿيل مسٽر اشرف
مس نجمه جي آڏو سخت احساس ڪمتريءَ جو شڪار هئا .

اشرف — (دور کان آواز) نه نه . . . اهو غلط آهي، غلط آهي .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

جج — آرڊر، آرڊر . . . عدالت جي ڪارروائي سڀاڻي صبح تائين ملتوي ڪئي وڃي ٿي .

(ماڻهن جي اٿڻ جو گوڙ)

(موسيقي)

[ڏيک يارهون]

اسلم — شاهد ته سڀ پورا ٿيا، ۽ اها ڳالهه صاف طور معلوم ٿي چڪي آهي ته قاتل اختر نه بلڪ ڪو ٻيو آهي، پر اهو آهي ڪير؟

راحيله — سر، مونکي ته هي معاملو الجهيل ٿو لڳي . . . . نعيم ۽ اشرف جو ذهني ڏانهن رويو به عجيب آهي . هن مون کي ٻڌايو آهي ته هاڻ هو پئي ڪيس ڏاڍو تنگ ٿا ڪن.

اسلم — پر انهيءَ مان به اهو ثابت ڪونه ٿو ٿئي ته ڪو هو ئي قاتل آهن .

راحيله — سر، اوهان جي ذهن ۾ ضرور ڪو اهڙو نالو هوندو جنهن تي اوهان جو شڪ هوندو؟

اسلم — نه في الحال نه . . . . نوڪر جو بيان، اشرف ۽ نعيم جو بيان ۽ سيڪريٽريءَ جو بيان، سڀني جو پاڻ ۾ اهڙو ربط آهي جو ڪٿان به ڪا ڪڙي گم ٿيل نظر ڪونه ٿي اچي . (در تي ڪڙڪي جو آواز) ڏس ته شايد ڪو آيو آهي .

راحيله — (قدمن جو آواز) اچو، اچو . . . . هينئر وڪيل صاحب وينو آهي .

اسلم — (زور سان) ڪير آهي؟

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

راحيله ــ سر، اختر جي والده آهي.

اسلم ــ اوهه، اچو اچو.... توهان کيئن تڪليف ڪئي.

شهناز ــ مونکي ڪهڙي تڪليف ٿي ابا.... تڪليف ته تون پيو ڪرين.... آئون ته اڄ هڪ اهم ڳالهه توکي ٻڌائڻ آئي آهيان.

اسلم ــ ها ها، ٻڌايو.

شهناز ــ هي وٺو.... هي تصوير.

اسلم ــ هي ڪير آهي؟ مون کي ڪو ڏٺل چهرو پيو لڳي؟

شهناز ــ ها... ۽ افسوس جو هيترن ڏينهن تائين آئون ڪورٽ ۾ ان چهري کي سڃاڻي ڪونه سگهيس! پر اڄ.... اڄ صبح ڪورٽ ۾ جڏهن هن پنهنجن اکين کي اگهڻ لاءِ ڪارو چشمو لاٿو ته....

اسلم ــ پر... پر، اوهه! ليڪن هيءَ تصوير توهان وٽ ڪيئن پهتي؟ مون کي ٻڌايو. ڏسو، پنهنجي وڪيل کان ڪجهه به لڪائڻ نه گهرجي.

شهناز ــ مون وٽ اهڙا لفظ ڪونهن، جو ٻڌايان....

اسلم ــ راحيله، تون پنهنجي ڪمري ۾ وڃ. (قدمن جو آواز) هاڻي ٻڌايو: (آهستي آهستي سس ڦس جو آواز ۽ وڪيل جي ”ها، اوهه ۽ اڇا“ جا آواز) اوهه... ته اها ڳالهه آهي (جوش مان)، مهرباني، هاڻ توهان ڀلي وڃو.

شهناز ــ مهرباني ابا. (قدمن جي پري وڃڻ جو آواز ۽ راحيله جي قدمن جي ويجهو اچڻ جو آواز)

راحيله ــ سر، توهان هيئنر ڏاڍا خوش پيا نظر اچو. هي ڪنهن جو فوٽو آهي؟

اسلم ــ سڀاڻي ڪورٽ ۾ سڀ خبر پئجي ويندي... سڀ ڳالهه ظاهر ٿي ويندي.

(موسيقي)

Scanned with CamScanner

[ڊيک ٻارهون]

اسلم — او مسٽر . . . . مسٽر ٻڌ ته سهي.

نوڪر — ڪير، وڪيل صاحب.

اسلم — اڙي يار اڌ ميل کان پيو توکي سڏ ڪريان ٻڌڻ ئي ڪونه ٿو.

نوڪر — واهه سائين، ڪورٽ ۾ ته اهڙا سوال ٿي پڇيئي جو اصل قاسي ڪهاٽ نظرن جي سامهون اچي ويو ۽ هاڻ يار ۽ دوست پيا بڻايو.

اسلم — ادا، ڏنڊو ئي اهڙو آهي، تون پاڻ چئه تنهنجو مالڪ توکي جيڪي چوندو اهو ڪونه ڪندين.

نوڪر — (ٿڌو ساهه ڀري) ها سائين چوين سچ ٿو.

اسلم — ڀلا، ٻڌ ته سهي . . . . اڄڪلهه ڀاڄيءَ مان بچت ته ضرور ڪندو هوندين.

نوڪر — اڙي سائين، اڳ ئي ڀاڄي ايتري ته مهانگي آهي- اهي بچت وارا ڏينهن ويا.

اسلم — ٻڌ ته سهي، تنهنجي صاحب جي لائبريري ته ٻڌو اٿم ڏاڍي سٺي آهي.

نوڪر — سائين، بس ڪتاب ئي ڪتاب آهن.

اسلم — اسان کي به ته ڏيکار.

نوڪر — بي بيءَ کي چوان، هوءَ توهان کي سڀ ڪتاب ڏيکاريندي.

اسلم — نه يار، تون هلي لائبريري ڏيکار ته مڃانءِ.

نوڪر — ائين آهي . . . ته پوءِ هيٺئر ئي هلو . . . اشرف صاحب

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڪهڙي آهي جي ڇپايون ته چونڊوسانس ته توهين ڪم لاءِ ٻيا ٻه سان ساڻ آيا آهيو.

اسلم — ڇو لائبريريءَ ۾ ڀڃيان وڃڻ جو ڪو رستو ڪونهي؟

نوڪر — آهي ڇو ڪونه، پر ان جي چاٻي ڪم تي وئي آهي. تڏهن ته اصل تالوئي ڪنجي ويو اٿس.

اسلم — اڇا . . . (حيرت جو اظهار).

نوڪر — پر سائين، چڱو جو ياد ڏياريو. ان ڏينهن جڏهن نواب صاحب جو خون ٿيو هو ۽ پوليس آئي هئي ته منهنجي هٿ لائڻ تي دروازو کلي پيو هو . . ها سائين ياد آيو . . . ان وقت ته دروازو کليل هو (پنهنجي منهن) پر ڪالهه ته مون ڀاري ڏيڻ مهل دروازو ڏٺو هو، بند هو . . خبر ناهي . . . ڪو حساب ته ڪونهي ڪمري ۾! ڪو ڪوجن آهي . . . نه بابا . . . آئون ته هن ڪمري ۾ نه هلان!

اسلم — چڱو ادا، مهرباني.

نوڪر — ڇو سائين، هلو لائبريري ڏسو ته.

اسلم — نه يار، بس ڪنهن مهل اچي مس نجمه سان گڏ ڏسندس.

نوڪر — (حيرت مان) توهان جي مرضي.

(موسيقي)

[ڏيک تيرهون]

(نجمه جو گهر، (گهنٽي وڄڻ جو آواز)

نجمه — بابو، ڏس ڪير آهي؟

نوڪر — جي، بي بي. (قدمن جو آواز در کلڻ جو آواز) اچو سائين اچو.

Scanned with CamScanner

نجمه — ڪير آهي؟

نوڪر — بي بي، وڪيل صاحب آيو آهي.

نجمه — اوه، توهان، راحيله به آهي!

راحيله — ها، اڄ خيال آيو ته توهان سان ملڻ اچجي.

نجمه — توهان جي وڏي مهرباني.

اسلم — مس نجمه، هتي پيو ڪو ڪونه ٿو ڏسجي.

نجمه — نعيم ۽ اشرف ويا آهن ڪنهن ڪم سانگي- توهين ويهو، بابو چانهه ڪٽي اچ.

اسلم — اوه، تڪلف جي ڪابه ضرورت ناهي.

نجمه — ان ۾ تڪلف ڪهڙو.

اسلم — نواب صاحب گهر ته ڏاڍو سٺو ٺهرايو آهي.

نجمه — (ٿڌو ساهه ڀري) بابا کي اڏاوت سان عشق هو، هي گهر ته سندن غير موجودگيءَ ۾ ٺهيو هو، اڃان ته خبر ناهي گهر ۾ چا چا ڪرڻ ٿي چاهيائين. . . پر . . .

اسلم — بس، قسمت سان ڪهڙي ويڙهه.

نجمه — ڀلا ڪيس ڪيستائين هلندو؟

اسلم — بس، اميد ته هن ٻي شنوائي تي معاملو صاف ٿي ويندو.

نجمه — ليڪن ڪيئن؟

اسلم — ڏسو ڳالهه ته بلڪل واضح ٿي ويئي آهي ته نواب صاحب کي ڪنهن اهڙي ماڻهوءَ قتل ڪيو آهي جيڪو ان ڪان واقف هئو ته نواب صاحب ڪهڙي وقت ڪهڙي جاءِ تي موجود هوندو- بلڪ اهو به ته ان وقت هو ڪنهن جو انتظار ڪندو هوندو.

نجمه — ان ڳالهه جو قتل سان ڪهڙو واسطو!

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

اسلم — اها خبر ته توهان کي پنهنجي ويندي. توهانکي ڪي ياد هوندو ته مرحوم نواب صاحب توهان کي ڪا چٺي ڳالهه ٻڌائڻ ٿي چاهي.

نجم — ها، پر خبر ناهي ته اها ڪهڙي ڳالهه هئي؟

اسلم — اميد ته اها خوشخبري آئون توهان کي ڏيندس. ها، ته مون پئي چيو ته قاتل هن گهر کان چڱيءَ طرح واقف آهي. رڳو هڪ اجنبيءَ جي موجودگي اهو ثابت نه ٿي ڪري ته ڪو هن خون ڪيو آهي.

نجم — ليڪن چاقو ته هن جي هٿ ۾ هو.

اسلم — اهو ته عام انساني رد عمل آهي. هن جو نواب صاحب جي سيني ۾ چاقو لڳل ڏٺو، ته هڪدم اهو ڇڪي ڪڍي ورتائين. منهنجي پڇا ڳاڇا جو به اهو ئي مقصد هو ته آئون ڪيس جي تهه تائين پهچان. هاڻ ته قدرتي مدد به ملي وئي آهي: مون کي پڪ آهي ته هن شاهد کي ڪورٽ ۾ پيش ڪرڻ تي سڄو معاملو صاف ٿي ويندو.

نجم — ڪهڙو شاهد؟

اسلم — اها خبر توهان کي وقت تي پوندي. پر اهو ته ٻڌايو ته نواب صاحب جي فون جا ڪي ايڪسٽينشن به آهن؟

نجم — ها. منهنجي ڪمري ۾، اشرف ۽ نعيم جي ڪمري ۾ ۽ خود سيڪريٽري وٽ به هڪڙو ايڪسٽينشن آهي.

اسلم — اوهه.... ته منهنجو خيال به صحيح هو.

نوڪر — (قدمن جو آواز) سائين چانهه...

نجم — تون هل، آئون پاڻيهي ٿي ٿاهيان. راحيله، تون ڇو خاموش آهين؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

راحيلہ — سڀ پڌان ويٺي. مون کي هن ڪيس ۾ جيتري دلچسپي نظر آئي آهي، اها ٻئي ڪنهن ڪيس ۾ نظر نہ آئي.

نجم — منهنجي دل چاهي ٿي تہ جلد هن ڪيس جو فيصلو ٿي وڃي. (چانهہ پيئڻ ۽ ٿانو کڙڪڻ جا آواز)

اسلم — بلڪل، اها تہ قانون جي بہ خواهش آهي. چڱو ڀلا، هاڻي اسين هلون ٿا.

نجم — توهان جي وڏي مهرباني، خدا حافظ. (قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک چوڏهون]

راحيلہ — سر... لڳي ٿو تہ توهان سڄي رات ڪونہ سُتا آهيو...

اسلم — تو سگريٽ جي ٽوٽن مان اندازو لڳايو آهي ڇا؟

راحيلہ — سر، مون کي خبر آهي تہ اوهان سگريٽ پيئندا ئي ڪونہ آهيو... پر هيترا سگريٽ ڪنهن پيتا آهن، سي بہ ڪي عام سگريٽ نہ ٿا لڳن.

اسلم — اهو واقعي سوال آهي مس راحيلہ. ڪالهہ مون اختر جي اڪيلي گهر واري هڪ پاڙيسري ۽ کي هٿ گهرايو هو.

راحيلہ — هن سان ڪهڙو ڪم هو؟

اسلم — هڪ معلومات وٺڻي هئي.

راحيلہ — تہ شايد ان فوٽوءَ جي سڃاڻپ ڪرائڻي هئي؟

اسلم — ها.

راحيلہ — توهان پڪ ڪنهن نتيجي تي پهچي چڪا آهيو؟

اسلم — منهنجي لاءِ اهو ڪم ڪو ايڏو ڏکيو ڪونہ هو، پر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

رکيو اهو مسئلو هو جو مائي شهناز اهو راز پٽ کان لڪائڻ ٿي گهريو ته ڪو هو نواب صاحب جو پٽ آهي. سو هاڻ مس مس وڃي مڃيو ائس ، اهو رات جو گهر وڃي مڃايو اٿمانس . مون صاف چيومانس ته ڪورٽ ۾ اختر کي ٻي ڏوهي ثابت ڪرڻ لاءِ ان حقيقت جو انڪشاف ضروري آهي ، تڏهن ئي هن مون کي سندس نڪاح نامي جي ڪاپي ۽ ڪجهه نواب جا خط به ڏنا ۽ هاڻ...

راحيله — سر ، هيءَ عورت مون کي ڏاڍي عظيم ٿي لڳي. هن ڪيترين نه مشڪلاتون ڏٺيون آهن .

اسلم — ها ۽ ڏس نه هوءَ پنهنجي پٽ کي صرف ان ڪري اهو ٻڌائڻ نٿي چاهي ته هو نواب جو پٽ آهي ، جو ڪيس احساس ٿو ٿئي ته سندس پٽ کيس ڪوڙو ۽ خبر ناهي ڇا سمجهندو. راحيله انسان جي اصلي پرک ته آزمائش جي وقت ئي ٿيندي آهي .

راحيله — سر ، ڪالهه شام جو هڪ ڪال آيو هو جنهن ڪانپوءِ تو‌ن‌ان جو موڊ ڏاڍو خراب ٿي ويو هو.

اسلم — هنه . هڪ اڻواقف شخص جو ڪال هو هن چيو پئي ته اختر جي ڪيس تان هٿ ڪڍي وڃ نه ته . . .

راحيله — اوهه . . . اهڙو ڪريل ڪير ٿي سگهي ٿو ؟

اسلم — تون هاڻ وڌيڪ سوال نه پڇ ، ٿوري دير ڪانپوءِ ڪورٽ هلڻو آهي .

راحيله — (کلي) او ڪي سر . . . .

(موسيقي)

[ڊيڪ - پندرهون]

ڪورٽ - (ميز تي مترڪي جو آواز ۽ ماڻهن
جو آواز ختم ٿئي ٿو)

اسلم - هاڻي آءٌ معزز عدالت جي اجازت سان هڪ شاهد کي وري پيش ڪرڻ جي اجازت گهرندس.

جج - ڇا ان شاهد کان وري پڇا ڪرڻ ضروري آهي؟

اسلم - يور آنر، نئين مليل ثبوت جي بنياد تي اهو نهايت ضروري ٿي پيو آهي ته هن شاهد کي پيش ڪيو وڃي، ان سان ڪيس جي نوعيت ئي بدلجي ويندي.

سرڪاري وڪيل - لڳي ٿو ته وڪيل صفائي کي ڪو مضبوط ثبوت هٿ اچي ويو آهي، انهيءَ ڪري وڏيڪ وقت ورتو پيو وڃي.

اسلم - انصاف ۽ قانون جي تقاضائن کي پورو ڪرڻ لاءِ ٿوري دير برداشت ڪري سگهجي ٿي.

جج - شاهد پيش ڪيو وڃي.

اسلم - آءٌ مرحوم نواب صاحب جي سيڪريٽري مسٽر جمشيد کي وري گهرائڻ چاهيان ٿو.

جج - مسٽر جمشيد کي پيش ڪيو وڃي!

سرڪاري وڪيل - ليڪن هو ته ملازم ماڻهو آهي. هن جو ڪيس سان ڪهڙو واسطو!

(ماڻهن ۾ چوبول ۽ ميز تي مترڪي جو آواز)

جج - خاموش... خاموش...

اسلم - آئون ڪورٽ جي اڳيان سڀ کان پهرين هي انڪشاف ڪرڻ چاهيان ٿو، ته اختر، يعني ملزم، نواب صاحب جو پٽ آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner
soorthsindhiadab

(ڪورٽ ۾ زبردست ڀڻ ڀڻ ۽ وري جج جو ھتوڙو
۽ آرڊر جو آواز)

جج — ڇا اھو سچ آھي ؟

اسلم — جي ھا، ۽ ھي يور آنر، ان جو ثبوت، نواب صاحب ۽ مسمات شھناز جو نڪاح نامو.

اختر — (رڙ ڪري) اُف ھي آئون ڇا پيو ٻڌان!

اسلم — مون کي خبر ھئي ته توھان تي ان ڳالھ جو وڏو اثر پوندو، پر ان کان سواءِ ڪو چارو ڪونه ھو.

اختر — ليڪن امان . . . امان مون سان ڪوڙ ڳالھايو .

اسلم — نه مسٽر اختر، توھان جي ماءُ رڳو توھان کي محروميءَ جي احساس کان بچائڻ لاءِ ھيءَ ڳالھ، توھان کان لڪائي ھئي. ھن پنھنجا غم لڪائي توھان کي خوش رکڻ ٿي چاھيو.

جج — غير ضروري ڳالھين کان پاسو ڪيو وڃي ته جيئن عدالتي ڪارروائيءَ ۾ رخنو نه پوي.

اسلم — آئون معافي ٿو گھران، ليڪن ڇا ڪريان جذباتي ٿي ويس. بھرحال، يور آنر، ھيءَ اھم ڳالھ رڪارڊ تي رکي وڃي. ھن معلومات جي بنياد تي پيا به ڪيترا اھم ثبوت ھٿ آيا آھن، جنھن جي ڪري ھيءَ شاھدي وٺڻ ضروري ٿي پئي آھي. مسٽر جمشيد، توھان جو اصل نالو ؟

جمشيد — جي، آئون مطلب ڪونه سمجھيس .

اسلم — مون توھان کان ھڪ معمولي سوال پڇيو آھي، توھان کي گھر ۾ ڪھڙي نالي سان سڏيو ويندو آھي .

جمشيد — جي . . . . جمن . . . . جمشيد .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اسلم — توهان عظيم صاحب وٽ ڪڏهن ڪان ملازم هئا؟

جمشيد — ان ڪي ڪي ڪهڻا ڏينهن ڪونه ٿيا .

اسلم — تڏهن به .

جمشيد — جڏهن عظيم صاحب يورپ مان واپس پئي آيو تڏهن جهاز ۾ هن جي مون سان ملاقات ٿي هئي ، هن ڪي سيڪريٽري جي گهرج هئي ۽ مونکي نوڪري جي .

اسلم — توهان اصل ڪهڙي شهر جا رهاڪو آهيو؟

جمشيد — هتي جو ، بلڪل هن شهر جو .

اسلم — هن ، ۽ توهانجو اصلوڪو گهر؟

جمشيد — اسٽيشن جي پرسان . . . .

اسلم — جتي اڄ مسمات شهناز رهندي هئي . يور آنر ، هي ڳالهه نوٽ ڪئي وڃي ته مسٽر جمشيد ملزم اختر جي والده جي اڪيلي گهر وٽ رهندو هو . پڻ اڪرن ۾ هنن جو پاڙيسري هو .

جمشيد — ليڪن . . . . ليڪن . . . .

اسلم — توهين صرف سوالن جا جواب ڏيو . ته ها ، هتي ڪورٽ ۾ ويٺل ماڻهن تي نظر وجهو ۽ ٻڌايو ته توهين ڪنهن ڪنهن کي سڃاڻو ٿا ؟

سرڪاري وڪيل — ليڪن ان ڳالهه جو هن ڪيس جي ڪاروائي سان ڪهڙو واسطو!

اسلم — يور آنر . . . . آئون تمام ضروري ڳالهه ثابت ڪرڻ ٿو چاهيان . . . .

جج — جواب ڏنو وڃي .

جمشيد — ساڄي ڪان ڪاٻي نجمه بي بي ، نعيم ، اشرف صاحب ۽ . . . . ۽ . . . . ڪورٽ جا ڪارڪن .

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

اسلم — نه نه، هوءَ عورت.

جمشيد — نه نه.... هوءَ قاتل جي ماءُ آهي، قاتل جي ماءُ.

اسلم — ها اختر جي ماءُ. ليڪن توهان هن ڏانهن ڏسندي نظرون چو پيا ڦيرايو، هوءَ ته توهانکي ڪونه سڃاڻي.

جمشيد — توهين مون کان سوال پڇو... سوال پڇو.

اسلم — هي فوٽو سڃاڻو ٿا؟ لڳي ٿو توهان جي جوانيءَ جو فوٽو آهي.

جمشيد — نه نه... ها ها... هي هي منهنجو فوٽو آهي.

اسلم — يور آنر آئون ڪورٽ سڳوري کي استدعا ڪندس ته هن فوٽو کي رڪارڊ تي رکيو وڃي، هي مسٽر جمشيد عرف جمن جي جوانيءَ جو فوٽو آهي.

جج — ليڪن عن مان چا ٿو ثابت ٿئي؟

اسلم — جناب اعليٰ، هي فوٽو مون کي ملزم اختر جي ماءُ مسمات شهناز ڏنو آهي.

جمشيد — (رڙيون ڪري) بس ڪريو... بس ڪريو... آئون وڌيڪ ڪجهه به نه ٿو ٻڌڻ چاهيان. بس ڪريو. توهين مون کي ڦاسائڻ ٿا چاهيو، توهين مون کي ڦاسائڻ ٿا چاهيو.

جج — (مترڪو هڻي) آرڊر آرڊر... مسٽر جمشيد ڪورٽ جي آداب جو خيال ڪريو.

اسلم — ته چا اهو ڪوڙ آهي ته اڄ کان پنجويهه ورهيه اڳ تو به شهناز سان شادي ڪرڻ ٿي چاهي؟ چا اهو به ڪوڙ آهي ته شهناز جي شادي ٿيڻ تي تون دلبرداشته ٿي هليو ويو هئين ۽ شهناز کي هڪ خط ۾ اهو چئي ويو هئين ته تون هن کي ڪڏهن به معاف نه ڪندين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڇا هي خط ڪوڙو آهي؟ هي هٿ اکر تنهنجا نه آهن؟ (ڪڙ ڪڙ جو آواز) يور آنر هي خط رڪارڊ تي رکيو وڃي. (وقفو) ڇا تنهنجو وطن واپس ورڻ جو سبب اهو ڪونه هو ته تون شهناز کان بدلو وٺين! ڇا هي سڀ ڪوڙ آهي؟ ٻڌاءِ جواب ڏي. تون ڪيترا به روپ مٽائين پر قانون جي نظرن کان لڪي نه ٿو سگهين.

(ڪورٽ ۾ هلڪو چوٻول ٿئي ٿو ۽ جج وري مترڪو ميز تي هڻي ٿو)

جج — آرڊر... آرڊر...

جمشيد — (رڙيون ڪري) هي ٺيڪ ٿو چوي... هي ٺيڪ ٿو چوي... آءٌ جمشيد نه پر جمن آهيان اهوئي جمن جنهن جي غربت هڪ وڏي ماڻهوءَ جي آڏو سٽ نه سهي سگهي. ها... مون به پيار ڪيو هو... مون به پيار ڪيو هو پر... مون سان هر وقت نفرت وارو ورتاءُ ٿيندو رهيو... مون کي ڪنهن به ان قابل نه سمجهو جو منهنجي دل ۾ جهاتي پائي ڏسي... ۽ جڏهن منهنجي اکين آڏو هڪ وڏو ماڻهو منهنجي اميدن جي شمع اجهائي ويو تڏهن آءٌ هي ملڪ ئي ڇڏي ويس...

جج — واضح لفظن ۾ ڳالهاءِ...

جمشيد — جج صاحب، هيءَ پنجويهه سال اڳ جي ڳالهه آهي.

(فليش بيڪ موسيقي)

جمن — ليڪن ائين هرگز نه ٿو ٿي سگهي شهناز، آئون هر صورت ۾ توکي حاصل ڪندس.

شهناز — جمن تون منهنجو پاڙيسري به آهين ته هم ڪلاسي به. توکي اهڙيون ڳالهيون نه ڪرڻ گهرجن...

جمن — ليڪن، ليڪن آءٌ به ته توسان شادي ڪرڻ ٿو چاهيان...

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

شهناز — ليڪن توکي ته خبر آهي ته منهنجي شادي عظيم خان سان ٿيڻي آهي.

جمن — (رڙ ڪري) ڇا؟ ته تون نواب عظيم سان شادي ڪرڻ جا خواب ڏسي رهي آهين؟

شهناز — اها حقيقت آهي.

جمن — اوهه... ته اِها ڳالهه هئي، ته ڇا تون مون کي رکيو ان ڪري ٺڪرائي رهي آهين جو آئون دولت مند نه پر هڪ غريب شخص آهيان.

شهناز — تنهنجو ته دماغ ئي خراب آهي هاڻي آئون ڇا جواب ڏيان... آئون وڃان پئي. (قدمن جو آواز)

جمن — آف، خدايا — هي ڇا ٿي ويو... ڇا هڪ معمولي خوشي به مون کي نه ٿي ملي سگهي! هاڻ آئون هت نه رهندس، آئون ڪيڏانهن هليو ويندس، هليو ويندس.

(فليش بيڪ)

(موسيقي)

جمشيد — ۽ پوءِ پنجويهه سال ٻاهر گذارڻ کان پوءِ جڏهن اوچتو وطن جو خيال آيم ته دل ۾ چڻ ٿي وئي، واپسيءَ ۾ جهاز تي عظيم خان سان ملاقات ٿي، ۽ اتفاق سان عظيم صاحب مون کي نوڪريءَ لاءِ چيو ۽ مون به هاڪار ڪئي. پر مون کي اها خبر ڪانه هئي ته ڪو عظيم شهناز کي ڇڏي ٻي شادي ڪري چڪو آهي. اهو ته اوچتو هڪ رات، مون عظيم خان کي ٽيليفون تي ڪنهن سان ڳالهائيندي ٻڌي ورتو، هو ڪنهن کي چئي رهيو هو ته، ڪنهن به صورت ۾ اختر کي ونس پهچائي جو هن پنهنجو پٽ ڏسڻ چاهيو ٿي. بس منهنجي دل ۾ انتقام جي باهه ٻري اٿي ۽ مون.. ۽ مون سوچيو، ته شهناز ۽ عظيم صاحب کان بدلو وٺڻ جو هي بهترين

Scanned with CamScanner

موقعو آهي، بس مون وقت نوٽ ڪري ورتو ۽ هڪدم لائبريري جي پوئين ڊر جي چابي لهرائي ڇڏيم، ۽ پوءِ، پوءِ، جڏهن اختر گهر جي در جي گهنٽي وڄائي ته ان وقت مون پوئين در مان اچي نواب صاحب کي چاقوءَ جا وارا ڪري ماري وڌو... هن جون آسائشيون اڪيون در ۾ ڪتل هيون ۽ اهي الينڊي ڪليل رهيون... ان ڪان پوءِ... ان ڪان پوءِ... توهان ڪي سڀ خبر آهي... آئون پنهنجي ڏوهه جو اقرار ڪريان ٿو... اقرار ڪريان ٿو...

(ماڻهن جو چوٻول شروع ٿئي ٿو)

جج — آرڊر- آرڊر.. مضبوط شاهدين ۽ ڏوهاريءَ جي اقبال جرم کان پوءِ اهو ثابت ٿي چڪو آهي ته ملزم اختر بيڏوهي آهي. عدالت هن کي باعزت آزاد ڪرڻ جو حڪم ڏئي ٿي... ۽ ملزم جمشيد کي گرفتار ڪري مٿس نئين سر ڪيس هلائڻ جو حڪم ڏئي ٿي.

...(عدالت ۾ خوشيءَ جو آواز)... عدالت برخواست ٿئي ٿي.

شهناز — (رڙيون ڪري) اختر منهنجا پٽ.

نجمه — ادا... اوهه، مون کي اها خبر ڪانه هئي ته ڪو دنيا ۾ منهنجو پاڻ به آهي.

اختر — امان... هاڻ ته خوش ٿي... پٽ سان گڏ ڌيءَ به مليئي.

شهناز — منهنجا ٻچا... منهنجا پٽ!

اختر — هي وڪيل صاحب ڪٿي آهي؟

نجمه — او هو بيٺو آهي، نعيم ۽ اشرف به گڏ بيٺا اٿس.

(قدمن جو آواز)

اسلم — راحيله، مون کي ٻهرين ئي شڪ پئجي ويو هو ته

Scanned with CamScanner

معاملو رقابت جو آهي ۽ مون ڪا ثبوت ٿي
ڳوليا . . . اهڙا ثبوت جن جي آڌو ڏوهاريءَ جا سمورا
بچاءَ جا رستا ختم ٿي وڃن .

سرڪاري وڪيل ـــ اسلم صاحب توهان کي ڪيس کٽڻ جي
مبارڪ هجي .

اسلم ـــ انصاف جي جيت تي اوهان کي به مبارڪ هجي .

راحيلہ ـــ ها ـ سر توهان ڀڏايو پئي . . . .

اسلم ـــ وڌيڪ مدد خود محترمہ شهناز ڪئي جنهن ڪورٽ ۾
ان وقت جمشيد کي سڃاڻي ورتو جڏهن هو هڪ ڏفعي
عينڪ لاهي اکيون اگهي رهيو هو ـ هن کي هميشه
کان کاٻي اک وٽ هڪ وڏي ڪاري تر جو نشان
هو . بهرحال هاڻ تہ ڳالھ صاف آهي . وقفو ـ اوھ اماں
توهان کي ڌي ۽ پٽ جون مبارڪ هجن . . .

نجمہ ـــ اصلي مبارڪ جا حقدار تہ توهان آهيو . وڪيل صاحب
هاڻ هلو تہ سڀ گڏجي چانھ پيون . راحيلہ تون بہ هل ـ

اسلم ـــ هلو ـ هلو سڀ ٿا هلون .

(خوشي واري موسيقي)

[پورو ٿيو]

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

رشتو

کردار :

انور :	هڪ نوجوان
زرينه :	انور جي ڀيڻ
نصير :	انور جو دوست
نوشابه :	نصير جي ڀيڻ
بيگم :	انور جي ماءُ
پيءُ :	انور جو پيءُ
چاچي :	انور جي چاچي
ماءُ :	نصير جي ماءُ

soorhsindhiadab

Scanned with CamScanner

[ڊيڪ ـــ ٻهريون]

(شروعاتي موسيقي)

ٻيگم ـــ (قدمن جو آواز) انور، انور.

انور ـــ جي امان.

ٻيگم ـــ ڇهين شام واري گاڏيءَ ۾ اچي پيو يا نه؟

انور ـــ نه امان، اڃا هيءَ تار آئي آهي.

ٻيگم ـــ الله خير ڪري، ڇا لکيو اٿس؟

انور ـــ لکيو اٿس ته سڀاڻي شام جو چاچيءَ سميت اچي پيو.

ٻيگم ـــ ها، چيو ته چاچهين کي وٺيو پيو اچي.

انور ـــ تار ۾ ته بس اهو ئي لکيل آهي ته، چاچيءَ سميت
اچان پيو، بس.

ٻيگم ـــ (حيرت وچان) پندرهن ورهين ۾ ته هنن امان سان منهن
ڏيئي ڳالهايو به ڪونه.

انور ـــ گذريل ڳالهيون گذريل وقت سان گڏ هليون ويون امان.
چاچا جي حياتيءَ ۾ ته ٻي ڳالهه هئي، هاڻي حالتون
بدلجي ويون آهن.

ٻيگم ـــ تڏهن به هنن جي ۽ اسان جي رهڻ ڪرڻ، سوچ ويچار ۽
زندگيءَ جي رنگ ڍنگ ۾ وڏو فرق آهي.

انور ـــ اهو ته رهندو.

ٻيگم ـــ ته پوءِ آخر هوءَ اسان سان ڪيئن رهي سگهندي؟ ۽ ها
جمال به ته ايندو؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

انور ــ ظاهر آهي ههڙو ڇوڪرو ته ڇڏ ٿو، هٽ اٿس، تنهن کي ڪنهن جي حوالي ڪري ايندي!

بيگم ــ اهو ڇوڪرو ته اسان جي لاءِ عذاب ٿي ويندو. ٻڪ ٻڪ جي ايڏي ته عادت اٿس جو ماڻهو کي ڏينهڪ بيزار ڪيو وجهي.

انور ــ تون فڪر نه ڪر امان.

بيگم ــ مون کي ڇا جو فڪر؟ منهنجو خيال آهي ته هنن لاءِ مٿيان ٻئي ڪمرا صاف ڪرائي ڇڏيو.

انور ــ اهوئي بهتر رهندو.

بيگم ــ ۽ ها، هيءَ زرينه ڪٿي آهي؟

انور ــ پنهنجي ڪمري ۾ هوندي.

بيگم ــ نه اتي ته ڪانهي!

انور ــ ته پوءِ ڊرائينگ روم ۾ ويٺي ڪنهن ساهيڙيءَ سان فون تي ٻڪ ٻڪ ڪندي هوندي.

بيگم ــ ڏسانس ٿي، هن کي به سمجهائي ڇڏ ته مڙئي ڪجهه خيال رکي، ڇوته ماڻهو هر ڳالهه کي زياده محسوس ڪندا آهن.

انور ــ توهين فڪر نه ڪريو امان، سڀ ٺيڪ ٿي ويندو. (قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک ٻيو]

(هلڪي موسيقي)

زرينه ــ (ٽيليفون تي ڳالهائيندي) ٻيو ٻڌاءِ نجمه جا ڪهڙا حال آهن؟ ڪالهوڪي فلم جي هيرو ٻئي تعريف ڪيائين.

Scanned with CamScanner

منهنجي ته مٿي ۾ سور ٿي پيو- جي . . . ڇا؟ ها . . . هن جو ذوق ٿي اهڙو آهي . . . نه نه منهنجو ڪهڙو ڪم جو چوانس — ها . . . شام جو پارٽيءَ ۾ ضرور ايندس، هونئن به اڄ اسان وٽ نوان مهمان پيا اچن. آهي منهنجي چاچي ۽ سئوٽ . . . مون توکي ٻڌايو ڪو نه هو ته منهنجي چاچي جو ڊيٿ ٿي ويو آهي . . . ها . . . هاڻي ته رهندائي اسان وٽ . . . نه نه منهنجو ڪهڙو واسطو؟ اسان ٻئي چئو ته هنن کي چوڪرين جي آزادي پسند ڪانهي. (ڪلڪ جو آواز) پر تنهن ۾ منهنجو ڇا . . . ضرور ايندس. چڱو خدا حافظ.

(فون رکڻ جو آواز)

انور — پهرين فون تي مختصر ڳالهائيندي ڪر، هاڻ ڏس ڪلاڪ کان انتظار ۾ ويٺو آهيان ته ڪو وارو ملي، فلم جو ٽائيم به نڪري ويو پر تو فون نه ڇڏيو.

زرينه — هون ڪلاڪن جا ڪلاڪ فون خالي پيو هوندو ته ڪو نه ڪندؤ، آئون اچا ڪٿي پهرين منٽ ڪنهن سان ڳالهايان ته بس.

انور — هاڻ هر وير ڪاوڙ ڏيکارڻ جي ضرورت ڪانهي.

بيگم — (قدمن جو آواز) چؤ، وري ڇا جو جهيڙو آهي؟

انور — ڪجهه به ڪونهي اماں.

زرينه — ها، مون کي هيترا دڙڪا ڏنئي، هاڻ چوين ٿو ته ڪجهه به ڪونهي.

انور — دماغ خراب اٿئي ڇا، ڪڏهن دڙڪا ڏناماءِ؟

بيگم — هيڏا وڏا ٿيا آهيو، پر اڃان جهيڙو ڪو نه ڇڏيو اٿو، ڀاءُ ڀيڻ آهيو يا دشمن آهيو؟

Scanned with CamScanner

زرينه ــ اڙون ٽوروڻي وڙهندي آهيان؟

بيگم ــ چڱو، ڇڏيو ان ڳالهه کي. تون ڏس ته مٺيان ڪمرا ٺيڪ ٿيا يا نه؟

انور ــ اهي ته ڪالهه ئي صفا ڪرائي، سامان ٺيڪ ٺاڪ ڪرائي ڇڏيو هئم.

بيگم ــ شام جو ٽوهين ٻئي پيءُ کي وٺڻ اسٽيشن تي وڃجو.

زرينه ــ امان، مون کي ته دعوت ۾ وڃڻو آهي.

انور ــ ها، ٺيڪ آهي، آئون اڪيلو ئي هليو ويندس.

بيگم ــ پٽ، اڄ دعوت ۾ نه وڃين ها ته چڱو هو.

زرينه ــ نه امان، اڄ تمام وڏي پارٽي آهي. منهنجو وڃڻ تمام ضروري آهي، نه ته نوشابه ويچاري دل ۾ ڪندي.

بيگم ــ خير، جيئن تنهنجي مرضي، پر جلدي واپس اچجئين.

انور، گل کي موڪل ــ چوينس ته ڪجهه بسڪيٽ ۽ فروٽ وٺي اچي ۽ چئجانس ته جلدي اچي.

(آواز گهٽجندو ختم ٿي ويندو)

(موسيقي)

[ڏيک ــ ٻيون]

(ٽانگي جي کڙڪڻ جو آواز)

پيءُ ــ پاڇائي، هي گهر تنهنجو آهي. ڪنهن به شئي شڪل جي ضرورت هجي ته حجاب نه ڪجئين.

بيگم ــ ها ادي، ڪوبه حجاب نه ڪجئين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

چاچي – جيڪڏهن اهڙي ڳالهه هجي ها ته آئون هتي اچان ڪيئن ها؟

پيءُ – (اداس لهجي ۾) ادا مرحوم سان ملڻ جي ڪيڏي نه تمنا هئم! پر ملي به ته ڪيئن؟ – (هلڪن زنانن سڏڪن جو آواز) ڪڏهن ڪڏهن حياتي ڪيڏي نه مشڪل ٿي لڳي!

بيگم – توهان وري هي ڪهڙو ذڪر ڇيڙيو.

پيءُ – هي ذڪر ته حياتيءَ سان گڏ رهندو بيگم! خير... جمال ڪٿي آهي؟

چاچي – خبر ناهي.... الائي ڪيڏانهن هليو ويو آهي!

پيءُ – زرينه اچا ڪونه آئي آهي؟

بيگم – زرينه وئي آهي پارٽيءَ ۾.

چاچي – ادا، جمال ۾ عقل ڪونهي، توهين ڪا پنهنجي پاري جي به خبر چار رکو.

پيءُ – پاچائي سونکي پنهنجوئي تمام گهڻو ڪم آهي پر جيئن توهان جي مرضي.

چاچي – ادا هاڻ اهو سڀ بار توهان تي ڪٽنو پوندو. ادا، توهان جي وڏي مهرباني، سون ڪمدار کي چوائي موڪليو هو، هڪ ٻن ڏينهن اندر اچي ويندو.

پيءُ – تون ڪوبه فڪر نه ڪر، منهنجو خيال آهي ته هاڻ وڃي آرامي ٿي.

چاچي – (ٿڌو ساهه پري) آرام!

پيءُ – پاچائيءَ جو ڪمرو ته مٿي آهي نه؟

بيگم – هائو آئون ڪمرو ڏيکاري چڪي آهيان.

جاچي – ها ادا، ستي مون ڪمرو ڏٺو آهي. جمال اچي ته ستي موڪاي ڇڏجئوس. (قدمن جو آواز)

بيگم – هي وري ڪهڙو عذاب پنهنجي ڳچيءَ ۾ وڌو اٿو؟

پيءُ – ڪهڙيون ڳالهيون ٿي ڪرين، آخر هاڻ هن ويچاريءَ جو پيو آهي به ڪير؟

بيگم – تڏهن به پرائي پٽسي ۾ هٿ نه اٽڪاءِ ته بهتر.

پيءُ – پر هن جي مدد ته ضرور ڪرڻي اٿم نه!

بيگم – جهڙي مدد ادا وڏي توهان جي ڪئي هئي!

پيءُ – گذريل وقت کي وساري ڇڏ، هيءَ مهل مهڻن ڏيڻ جي ناهي.

بيگم – توهان جي مرضي.

پيءُ – انور اچي ته مون ڏانهن موڪلجئينس، هاڻ آئون پنهنجي ڪمري ۾ ٿو وڃان.

(قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک چوٿون]

انور – زرينه اڄ ڏاڍي دير ڪئي اٿئي...؟

زرينه – ادا ڪار وات تي بيهي رهي. بس پوءِ ته هاڻي نه.. ويچارو نصير ڏڪا ڏيئي ٿڪجي پيو. وڃي مس مس اسٽارٽ ٿي.

انور – بابا تنهنجو پڇيو پئي!

زرينه – ڇو ڪم هئس ڇا؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

انور — محترمه سمجهين ڇو نه ٿي ته چاچيءَ کي تنهنجو وڏيک فڪر آهي .

زرينه — مونکي ته سمجهه ۾ ڪونه ٿو اچي ته هن چاچيءَ کي منهن ڪيئن ڏجي؟ هرڳالهه جي پيڇ پيڇ . هر وقت سوال جواب . آخر ڪجهي چا ؟

انور — بس پياري وقت کي ته منهن ڏيڻو آهي .

زرينه — چاچي ته ٺهيو پر هي جمال . اف ! وڏو ڪو عذاب آهي !

انور — مونکي به ڏاڍو تنگ ڪيو اٿس . منهنجي ڪمري ۾ گهڙيو اچي ۽ هر طرف اٿل پٿل شروع ڪري ڇڏي ... ڪالهه ٽڪلين واري آلبم جو پيڙو پوڙي ڇڏيائين ۽ پوءِ اچي ٺهڪ ڏيڻ ۾ پيو .

زرينه — منهن جو ته پاهر نڪرڻ مصيبت بنجي ويو آهي . هر وقت . . . بڪ بڪ . . . ڪڏهن زوري چوي ته مونکي به وٺي هل . منهنجي آلبم مان منهنجين ساهيڙين جا فوٽو ڪڍيو انهن جا نالا پڇي .

انور — ڪا زوردار تڙي ڏينس نه !

زرينه — تڙيون . انهن جي ته هن کي پرواه ئي ڪانهي .

انور — خبر ناهي هن جي ڪهڙي نموني پرورش ڪئي اٿن ! هيترو پئسو هوندي به اولاد کي پڙهائڻ جي خلاف آهن .

زرينه — چاچي ته اسان جي پڙهائيءَ تان به ڪلي ٿي .

انور — ڇو ؟

زرينه — بس چوي ٿي ته پڙهي ڪا نوڪري ڪرڻي اٿن چا ؟

انور — پڙهبو صرف نوڪريءَ لاءِ آهي ؟

زرينه — امان به ڏاڍو تنگ ٿي آهي .

انور — خير هاڻ ته منهن ڏيڻو آهي .

زرينه — سيڪڙائي، نصير، نوشابه وغيره اچن پيا. خيال ڪجئين متان ڪو هل بکيڙو نه ٿئي.

انور — هل بکيڙو ڇو ٿيندو؟

زرينه — اِلئين ٿي مون سوچيو ته گهر ۾ نوان ماڻهو آيا آهن متان هنن کي ڪو اعتراض هجي.

انور — جڏهن اسانجا ماءُ پيءُ اعتراض ڪوله ٿا ڪن ته هنن جو ڪهڙو واسطو؟

زرينه — خير. آئون وڃان ٿي بابا وٽ.

انور — هيئنر سمهي پيو هوندو.

زرينه — (اوباسيءَ جو آواز) تون اڃان پڙهين پيو ڇا؟

انور — ها ... باقي ٿورو ڪتاب رهيل آهي پانيان ته پورو ڪري وٺان. (قدمن جو آواز)

موسيقي

soorthsindhiadab

[ڏيک — پنجون]

ماءُ — زرينه ...

زرينه — جي امي.

ماءُ — پاڇائي تنهنجو پڇيو پئي.

زرينه — ڇو، ڪو ڪم هئس ڇا؟

ماءُ — خبر ناهي ڪالهه شام کان تنهنجي پڇا ۾ لڳي پئي آهي.

زرينه — امي مون کي ته چاچيءَ جو رويو سمجهه ۾ ڪونه ٿو اچي... هر ڳالهه جو اونداهو پهلو ٿي ڏسي.

ماءُ — اسان ڳوٺاڻيون عورتون آهن. هنن زندگيءَ کي هڪ

Scanned with CamScanner

مخصوص انداز ۽ رخ سان ڏنــو آهي. جديد زماني ۾ فڪر جي خبر ڪانہ اٿن، تنهنڪري زندگيءَ ڏانهن هنن جو رويو بہ محدود ۽ مخصوص ٿي ويو آهي. ہر تون فڪر نہ ڪر.

زرينہ ــ مون کي فڪر ڪونهي امان . . . اِس مونجهہ تي ٿئيم.

ماءُ ــ ڀلا انور ڪٿي آهي؟

زرينہ ــ اڃا ستو پيو آهي، رات دير تائين پڙهيو اٿس.

ماءُ ــ آئون ٿورو بورچيخاني جي سار سنڀال تي لهان، تــون چاچيءَ سان ماي وٺ. (قدمن جو آواز) اجهو هوءَ پاڻ پئي اچي.

چاچي ــ امان توکي تہ ڏسڻ لاءِ اکيون سڪي ويون آهن!

زرينہ ــ چاچي آئون توهان ڏانهن آيس ٿي.

چاچي ــ پوءِ چا ٿيو، آئون پاڻ ئي اچي ويس.

زرينہ ــ چاچي ڪو ڪم هو چا . . . ؟

چاچي ــ نہ امان ... گهڻا ڏينهن ٿي ويا هئا توسان ڳالهيون ڪندي.

زرينہ ــ اچو ويهو.

چاچي ــ (آهستي) امان هي رات توکي موٽر ۾ ڪير ڇڏڻ آيو هو؟

زرينہ ــ رات تہ گلشن ۽ نوشابہ هيون.

چاچي ــ نہ نہ . . . هو ڇوڪرو ڪير هو؟

زرينہ ــ هو! نصير منهنجو همڪلاسي ۽ نوشابہ جو ڀاءُ آهي.

چاچي ــ امان راتين جو پراين مردن سان گڏ ڪو اچبو آهي؟

زرينہ ــ چاچي آئون تہ نوشابہ جن سان گڏ هيس، هونءَ بہ هــو مون سان گڏ پڙهندو آهي. هو سڀ اسان جــي گهر بہ ايندا ويندا آهن.

Scanned with CamScanner

چاچي— توبهه، پرايا ماڻهو گهر ۾! (قدمن جو آواز) ادا پيو اچي ... ٻر تون ڪيڏانهن؟

پيءُ — ڪيڏانهن زرينه؟

زرينه — بابا، مون ڪي تياري ڪرڻي آهي، اڄ شام جو منهنجي برٿ ڊي به ته آهي!

پيءُ — اوهه، چڱو جو ياد ڏياريئي. هل، آئون به تو هلان، تنهنجي لاءِ پريزنٽ به ته وٺڻو آهي.

(قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک — ڇهون]

(موسيقي — زناني ۽ مرداني
کل جو گڏيل آواز)

هڪ آواز— پيلي، هاڻي ته ڪيڪ ڪاٽيو. ڪاڏي جو سامان سامهون ڏسي، اسان کان ته رهيو ڪونه ٿو ٿئي.

ٻيو آواز— ڪاڏي جي دعوت تي اسان ته نيرن کان وٺي هن وقت تائين نيراڻا آهيون.

انور— (کلي) فڪر نه ڪريو، اڄهو زرينه اچي پئي.

زرينه — لڳي ٿو ته ڏاڍي جلدي اٿو.

نصير— واهه، جيڪڏهن اها جلدي آهي، ته پوءِ دير ڇا کي چئبو آهي؟

انور— بابا، توهين ۽ اسان هيڏانهن اچو... چاچي ڪٿي آهي!... جمال به نظر ڪونه ٿو اچي.

soorthsindhiadab

Scanned with CamScanner

ماءُ — هو ٻئي پنهنجي ڪمري ۾ آهن. جمال ته گهڻو زور ڏني پربو ته، اچان، پر اديءَ روڪي ڇڏيس.

ٻيءُ — خير، ٻه ڪيڪ وڍ.

(ڦوڪن ڏين ۽ تاڙين جو آواز)

سڀ — هيپي برٿ ڊي ٽو يو.... هيپي برٿ ڊي ٽو يو... هيپي برٿ ڊي ٽو يو...

زرينه — (کلندي) ٿئنڪ يو، مهرباني.

انور — هاڻ کائڻ شروع ڪريو.

(پليٽن ۽ چمچن جي کڙڪڻ جو آواز)

نصير — زرينه، تو پنهنجو ڪزن ٻڌايو هو، سو ڏيکار ته سهي.

زرينه — هن ڪي سنڌس ماءُ روڪي ڇڏيو آهي.

نصير — پر ڇو؟

زرينه — ڪمال آهي، هو پراون مردن ۾ ڪيئن ايندو!

نصير — چاچيءَ جو نه اچڻ ته سمجهه ۾ اچي ٿو، پر ڪزن جو ڪنهن ڪان پردو آهي؟

زرينه — اهو ته هو پاڻ ٻڌائي سگهي ٿي.

نوشابه — هي ڪهڙيون ڳالهيون پيون ٿين، اسين به ته ٻڌون.

زرينه — تون کائي ته پيٽ ڀر.

نصير — هن جو پيٽ ڀرجڻ جوئي ڪونهي.

انور — توهين ڇو ماٺ ڪيو ويٺا آهيو، زرينه، تون به ته ڪجهه کاءُ.

زرينه — مون ڪيڪ جو ٽڪرو کنيو هو.

نصير — مون به ڪيڪ مان ذرو کنيو هو.

انور — توکي ته ڏنو هوم ته اڌ پائونڊ جو ذرو تو کاڌو هئي. (کلڻ جو آواز).

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڀيڻ — ڀلي هاڻ توهان ڪاٿو، اسين ڀوڙها ٿڪجي پيا سين.

نصير — الين ڇٽي اوهان ماسيءَ تي به پابندي وجهي ڇڏي.

(ڪلڻ جو آواز).

ماءُ — ڏاڍا ڏنگا آهيو، ڇو نصير پاڻي ڪانه آئي؟

نصير — اڄ بابا گشت تي ٻاهر ويو سو ان جي تياريءَ ۾ لڳي پئي هئي. چيائين ٿي ته صبح جو ٿي ايندس.

ڀيڻ — انور ماما هل، هنن جوانن کي اسان ڀوڙهن جون ڳالهيون ڪٿي وڻنديون.

(موسيقي)

[ڏيک ستون]

ڀيڻ — پاڻيءِ ڳالهه، تون ته ڪانه آئينءَ پر جمال کي به نه ڇڏيئي.

چاچي — ادا، جمال ويچارو ڇا ڄاڻي انهن ڳالهين مان.

ماءُ — تڏهن به ادي اها ڳالهه ٺيڪ ته ڪانه ٿي لڳي ته، گهر ۾ ڪا خوشيءَ جي محفل ٿئي ۽ گهر جا ڀاتي ئي شريڪ نه ٿين.

چاچي — نه ادي، اهڙين محفلن ۾ اسانجو وڃڻ مشڪل آهي ۽ هونئن به ڳالهه ڪنديس ته سيني کي ڏکي لڳندي.

ڀيڻ — خير، خير اڄ صبح ساڻ ڪمدار آيو آهي.

چاچي — ادا توهان منهن ڏيوس، هاڻ اسانجو اوهان ڪانسواءِ ڪير آهي.

ڀيڻ — ڀلا جمال ڪٿي آهي؟

چاچي — (اداس لهجي ۾) جمال ته سوير ئي ٻاهر نڪري ويو

آهي. ڳوٺ ۾ صبح ماڻهن ۾ سان گڏجي ٻاهر نڪري ويندو هو.

ڀيڻ — ڇڏيو آهه ڪمدار کي ٿو ڏسان.

(قدمن جو آواز)

چاچي — ادي تون دل ۾ ته ڪندين ته ٻر هي ڳالهيون نيڪ نه آهن. ڏيءُ کي پڙهايو اٿئي، ٿان هي ڏارين ماڻهن جي گهر ۾ اچ وڃ!

ماءُ — ياچائي ڪهڙيون ڳالهيون ٿي ڪرين، ڪهڙا ڏاريا ماڻهو آيا ويا؟

چاچي — هي ڪالهه هو....

ماءُ — هي سڀ زرينه ۽ انور سان گڏ پڙهندا آهن، انهن مان ڪيترا ته ننڍا ٿي وڏا ٿيا آهن اسان جي آڏو.

چاچي — ته ٻه.

ماءُ — نه ادي اسين ڳوٺن ۾ ڪونه ٿا رهون جتي پنهنجا راڄ ۽ پاڙا ٿيندا آهن. اسين شهرن ۾ ٿا رهون، هي اسانجا پنهنجا تعلقات رستا ۽ ناتا آهن، آخر انسانن سان گڏ ٿي ته رهڻو اٿئون سو هنن سان اسين ڪڏهن ڪونه ڦٽائيندا اسين!

چاچي — (ڪجهه ڪاوڙ مان) مائي تون ته، اصل ڪا ڪاوڙي ويٺي آهين....!

ماءُ — توهان ڳالهه ٿي اهڙي ڪئي.

چاچي — بس امان ڪجهوئي ڪين...

(قدمن جو آواز)

انور — چاچي ڇا ڪونه ڪجهو؟

ماءُ — تون وچي مائي ڪاءُ... اجايو بحث نه ڪر.

انور — (تشويش واري انداز ۾) هتي ته موسم خراب آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

(سيٽي وڄائيندو وڃي ٿو)

چاچي — خوامخواه جوان پٽ کي دڙڪا ڏئي ٿي.

ماءُ — بس ادي، وڃي ڪو ڪم ڪار ڪجي.

چاچي — آءٌ ته مانئ ڪري ويهي ويهي تنگ ٿي ولي آهيان.
آءُ ته ڪو ڪم ڪار ڪريان.

(موسيقي)

[ڏيڪ — ائون]

زرينه — (ڪاوڙ مان) هي منهنجي ڪمري ۾ اٿل پٿل ڪنهن ڪئي آهي؟

انور — ڏس ڪا شي گم ته ڪانه ٿي اٿئي!

زرينه — نه، ويو ڪجهه ڪونهي... پر ڏس نه هي آلبم ڪاڻيو ميز تي رکيو آهي.... ميڪ اپ جو سمورو سامان هيٺ مٿي ٿيو پيو آهي.

انور — رات ننڊ ۾ اوٿارو ته ڪونه ٿيو هوئي؟

زرينه — مذاق نه ڪر. آئون ته بيزار ٿي پيئي آهيان. (قدمن جو آواز) امان ڏس ته سهي!

ماءُ — چو خير ته آهي، صبح ساڻ ڪاوڙي بيٺي آهين؟

زرينه — امان هي ته ڏس ڪمري جو ڪهڙو حال ٿيو آهي؟

ماءُ — پڪ جمال هوندو، آرام سان وهڻ ته اصلي ڪونه ايندس، يا وات پيو هلندس يا هٿ.

زرينه — پوءِ امان تون چاچيءَ کي چوين ڇو نه ٿي؟

ماءُ — ڇا چوانس، هوءَ ته مورڳو اسان تي آڪڙي وتي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

انور — امان توهان کي هن سان تکو نہ ٿيڻ کپي.

ماءُ — آئون تہ پاڻ بہ اهو ڪو نہ ٿي چاهيان، آخر گهر ۾ سڪون گهرجي، يا ڪٽ ڦٽ. پر ڇا ڪريان، هن جون ڳالهيون ئي اهڙيون آهن.

انور — تڏهن بہ هاڻ هوءَ هن گهر جي ئي هڪ فرد آهي . امان ڪان سواءِ هن جو ڪو پيو مٽ مائٽ بہ تہ ڪونهي .

ماءُ — ابا اها ڳالهہ تہ ٺيڪ آهي ، پر ماڻهو بہ تہ پنهنجي حوصلي ۾ رهي نہ !

زرينہ — امان مون کي تہ چاچي هميشه اهڙين نگاهن سان ڏسندي آهي جو ڇا چوان، ڄڻ تہ منهنجي هر قدم تي تنقيد پئي ڪندي آهي .

انور — ان ۾ هن جو قصور ڪونهي، هوءَ رهي ئي اهڙي ماحول ۾ آهي . جنهن ۾ پاڻ کان وڏيڪ پين جي پچار هوندي آهي .

زرينہ — ها، اهو تہ ٺيڪ آهي پر ماڻهو برداشت بہ ڪري سگهي نہ؟

انور — برداشت تہ ڪرڻو ئي پوندو . رڳو اهو سمجهو تہ ڳوٺاڻي ۽ شهري طور طريقن ۾ وڏو فرق آهي. شهرن جون ڪيتريون رسمون هنن ۾ اجا معيوب سمجهيون وينديون آهن.

ماءُ — ڪتابي ڳالهيون نہ ڪر. هيءَ ڳالهہ ئي ٻي آهي.

زرينہ — پيو نہ تہ وري-

ماءُ — هن گهر ۾ سڀئي پڙهيل ڪڙهيل رهن ٿا، هنن جي سوچ ۽ زندگي گهارڻ جو انداز بلڪل آزاد نموني سان رهيو آهي . ڇا تون پنهنجي هر قدم تي هر وقت ڪنهن جي نظرن جو پهرو پسند ڪري سگهندين؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

انور — پلا ڀلو ڪهڙو رستو آهي، آئون ڪري ٻه ڇا ڏئو سگهان؟

زرينه — اهو ته ڏهيو ٻر هي ٻنا اجازت ڪمري ۾ گهڙڻ ۽ سامان

سان هٿ چراند ڪرڻ!

ماءُ — ڪمرن کي تالا هڻي ڇڏيو. (قدمن جو آواز)

زرينه — بابا ايو اچي.

پيءُ — هي ڇا کي تالا هڻڻ جي ڳالهه ٿي هلي.

ماءُ — ڪمرن کي ڀلو ڇا؟

پيءُ — ڇو...؟

ماءُ — هي ڏسو زرينه جي ڪمري جو حال، سڄو سامان ڪيئن

اٿل پٿل ٿيو پيو آهي.

پيءُ — تنهن ۾ ڇا ٿيو؟

ماءُ — ڪمال آهي! توهان کي ڪو فڪر ئي ڪونهي؟ خبر

اٿو ته هي ڪنهن ڪيو آهي؟

پيءُ — ها...

ماءُ — تڏهن ٻه ڪو خيال ڪونه ٿا ڪريو.

پيءُ — پهري منهنجو چشمو گم ٿي ويو هو، سو پنهنجي

ڪمري ۾ نه مليم ته هتي اچي ڳوليم، جو ڪالهه شام

جو هتي زرينه وٽ ويٺو هوس. هاڻ وڏي عمر ٿي وئي

آهي، ايڏي همت ڪانه هئم جو وري سامان ٺاهي رکان.

(موسيقي)

Scanned with CamScanner

[ڏيک ڏائون]

چاچي — ادا، جمال کي موٽر جو ڏاڍو شوق آهي، توهين ان ضد تان لاهيوس.

پيءُ — ليڪن ڇو، هينئر فصل ۾ سٺو ٿيو آهي، پاڻ موٽر وٺي.

چاچي — نه ادا، مون کي ڊپ ٿو لڳي. مون کي ته الله ڏنو ئي هڪڙو پٽ آهي.

پيءُ — پاچالي، تون ته خواه مخواه پئي وهم ڪرين. سڄي دنيا پئي موٽرن ۾ چڙهي، ڪو سمجهو ڊرائيور رکي ڏينداسونس.

چاچي — نه ادا، بس، تون انهيءَ ضد تان لاهينس.

پيءُ — چڱو، آئون سمجهائيندو سانس. (تيز تيز قدمن جو آواز) وڃين پئي زرينه؟

زرينه — ها بابا.

پيءُ — ۽ انور؟

زرينه — اجا تيار ئي ڪونه ٿيو آهي.

چاچي — ڪيڏانهن پئي وڃين امان، اجا ته سوير آهي.

زرينه — امتحان ڏيڻ پئي وڃان.

چاچي — پاڻ سان گڏجي وڃ نه.

زرينه — هو ڪو روز مون سان گڏ هلندو آهي ڇا؟

چاچي — ته پوءِ جمال کي پاڻ سان وٺي وڃ، اڪيلو وڃڻ ڪونه ٿو ڏي.

پيءُ — هيءُ اڪيلي ڪانه وينديءَ، پيون ڇوڪريون به گڏ وينديون اٿس.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

چاچي ــ تڏهن به مرد ماڻهوءَ جو گڏ هجڻ ضروري آهي. زماني ۾ ڪي رهيو ڪونهي.

زرينه ــ آئون وڃان ٿي، خداحافظ. (تيز تيز قدمن جو آواز)

چاچي ــ ادا، شاباس هجي توهان جي جگر کي! جوان جماڻ ڌيءَ کي هينئن ٻاهر ٿا ڇڏيو.

پيءُ ــ بس، زمانو ئي اهڙو آهي. ڇوڪريون پڙهن ته ٿيون، پر پابندي قبول ئي ڪونه ٿيون ڪن.

چاچي ــ هي جو منهن اگهاڙيون ٿيون هلن، مون کي ته اهو سوچي به حيرت ٿي ٿئي.

پيءُ ــ بس، هاڻي صرف حيران ئي ٿي سگهجي ٿو. (قدمن جو آواز) انور.....

انور ــ بابا دير ٿي وئي اٿم، زرينه ته وئي شايد؟

چاچي ــ واهه ادا واهه! ڀيڻ اڪيلي وئي ۽ تون هاڻي ٻاهر نڪتو آهين!

انور ــ چاچي، اڪيلي ڪاليج وئي آهي نه!

چاچي ــ واهه! ته ڄڻ اها ڪا ڳالهه ئي ناهي!

پيءُ ــ چڱو چڱو، تون به وڃ، دير نه ٿي وڃئي.

انور ــ چڱو بابا، خدا حافظ. (قدمن جو آواز)

چاچي ــ ادا، ٻارن تي قبضو رک. منهنجو جمال ڏس، منهنجي مرضيءَ کانسواءِ هڪ قدم به ڪونه ٿو چُري.

پيءُ ــ هينئر اڳيون زمانو ناهي، ٻارن کي آزاديءَ سان سوچڻ جو به موقعو ڏجي.

چاچي ــ بس ادا، توهان جون ته عجيب ڳالهيون آهن. خدا ڀيو خير ڪري!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

بيءُ — اڌي، زمانو بدلجي ويو آهي. تنهن ڪان سواءِ شهر ۽ ڳوٺ جي زندگيءَ ۾ وڏو فرق آهي.

چاچي — توهان پاڻ فرق پيدا ڪيو آهي، نه ته پلا بيو ڪهڙو فرق آهي؟

بيءُ — توهين ماني کائو، ته آئون اخبار واري ڪي ڏسان، خبر ناهي ڇو ڪونه آيو آهي! (قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک — ڏهون]

نوشابه — زري . . . . امتحان ٿي ويا، پڙهائي ختم.

زرينه — بيو ڇا، جيڪڏهن تنهنجي دل ڪاليج ڇڏڻ جو نه چوي ته ڪٿي فيل ٿي. هڪ سال بيو وڌيڪ ملي ويندءِ.

نوشابه — نه بلڪل، هاڻي ته پڙهي پڙهي بور ٿي پيا آهيون.

زرينه — پلا پوءِ، نوڪري ڪرڻ جو ارادو آهي ڇا؟

نوشابه — نه.

زرينه — ته ڇا، ماٺ ڪيو گهر ويٺي هونديئن؟

نوشابه — بس، بيو ڇا ڪبو؟ تون ٻڌاءِ؟

زرينه — منهنجو خيال آهي ته ڪا بئنڪ جوائن ڪريان.

نصير — (قدمن جو آواز ويجهو ايندي) اوهو، ڪهڙي بئنڪ تي ٿي مهرباني ٿئي، ڪجهه اسان کي به ٻڌايو.

زرينه — ڇو قرض ڪڍڻ جو ارادو آهي ڇا؟

نوشابه — هن کي قرض متان ڏين، ڪڏهن ڪونه موٽائي ڏيندءِ!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نصير — (ڪلهي) هاڻي گهر ۾ ڪنهن جو دشمن موجود هجي ته ڀوءِ ڇا ڪجي؟ ڀلا ٻڌاءِ، رزلٽ نڪرڻ تائين ڇا ڪندينءَ؟

زرينہ — ڪجهه ڇا، گهر ۾ ويهندس ۽ ريڊيو ٻڌندس .... اخبارون پڙهنديس، ٻيو وري ڇا؟

نوشابہ — وري ڪنهن ڀاڄ تي هلڻ جو موڊ ڪونهي ڇا؟

زرينہ — موڊ ته ڇو ڪونهي، پر اهو مڙيوئي ڪجهه، مشڪل ٿو ڏسجي.

نوشابہ — ڇو؟ اڳي ڪڏهن ڪونہ ويا آهيون ڇا؟

نصير — توکي خبر ڪانهي، ته زرينہ جي چاچي بہ گهر ۾ ئي موجود آهي!

نوشابہ — چاچي، چاچي، چاچي — چاچي نہ ٿي، ڪو ڀوت ٿيو.

زرينہ — ادي، ڀوت لاءِ بہ ڪو ٽوٽو ڦيٽو ٿيندو آهي، پر هي ته اصل جند نہ ڇڏڻ وارو ڀوت آهي.

نوشابہ — تون گهر ڳالهہ ته ڪر.

زرينہ — نہ بابا، اڳي ته امان بہ هلڻ لاءِ تيار ٿي هئي، شايد چاچي بہ تيار ٿي وڃي، پر هو جو جمال آهي نہ ... اهو بہ ضرور هلندو .... ۽ پوءِ هر وقت اهي گهنڊيون گڏ هونديون.

نصير — تہ پوءِ ڇا ٿيو، آئون بہ بابا جن کي چوان ٿو، هلو ته سڀ گڏجي هلون.

زرينہ — تون سمجهين ڪونہ ٿو ۽ آئون چوڻ ڪونہ ٿي چاهيان، بهرحال هي ناممڪن آهي.

نصير — خير، آئون ته وڃان ٿو انور وٽ. توهان کي هلڻو هجي ته هلو.

نوشابہ — نہ، زرينہ اڄ مون وٽ رهندي، شام جو گهر ويندي.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

نصير — توهان جي مرضي. (سيٽي وڄائڻ ۽ قدمن جو آواز).

نوشابه — زرينه . . . .

زرينه — هون.

نوشابه — تون هر هر ڪهڙن فڪرن ۾ پئجيو وڃين؟

زرينه — ڪا خاص ڳالهه ڪانهي. بس، گهر جو سڪون برباد
ٿي ويو آهي، سو سڄو وقت ڏيان ان ۾ ئي رهيم.

نوشابه — ڪمال جا ماڻهو آهن اهي؟

زرينه — چئو ڀلا، اڄ ڪيرم کونه کيڏنديڻ؟

نوشابه — ها، چئو کونه، ويهه ته آئون ڪيرم بورڊ ڪڍي ٿي
اچان. (قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک يارهون]

نصير — چاچا، انور آهي؟

پيءُ — ها، پنهنجي ڪمري ۾ ويٺو آهي. تون خبرچار ڏي،
گهر ۾ ته سڀ ٺيڪ آهن نه؟

نصير — توهان جي دعا آهي چاچا.

پيءُ — تون پلي انور کي ڏس.

(قدمن جو آواز ۽ پوءِ در کولڻ جو آواز)

نصير — چئو ميان، ڪمري ۾ بند ٿيو ويٺو آهين؟

انور — ڪتاب پيو ڏاهيان، امتحان ۾ هيٺ مٿي ٿي ويا هئا.

نصير — ڀلا خبرچار ڏي، وقت ڪيئن پيو گذري؟

انور ــ اها خبر سونکي نہ اڃ ڪڏهن ٿئي آهي، نہ هاڻ اٿم.

نصير ــ هلين تون ڪيڏانهن تفريح لاءِ، يا گهر ۾ ئي ٻنڌ ٿي ويهڻ جو ارادو اٿئي؟

انور ــ ادا، هاڻ ڪيڏانهن! پڙهائي پوري ٿي تہ وري چاچيءَ جي زمينن جو ڪٽ ڪچيءَ ۾ اچي پيو آهي. هاڻ بابا کي اڪيلو تہ ڇڏي نٿو سگهان؟

نصير ــ پوءِ هو جمال ڪهڙي مرض جي دوا آهي؟

انور ــ وقت ايندو تہ هو پاڻ پنهنجون زمينون سنڀاليندو. في الحال تہ چاچيءَ جو ڀروسو بابا ۾ آهي.

نصير ــ يار ڪمال آهي، پرائي ڪم لاءِ پاڻ پتوڙيندين؟

انور ــ ادا، پرائو تہ ڪم ڪونهي، چاچي تہ آخر اسان جي ئي آڌار تي هتي رهيل آهي.

نصير ــ ڇا پلا، هاڻ سڄي ڄمار توهان وٽ رهندا؟

انور ــ لڳي تہ ائين ٿو.

نصير ــ وهہ تہ توهان جي پنهنجي خانگي حياتيءَ ۾ وڏو رخنو پئجي سگهي ٿو!

انور ــ خير، اهڙي ڳالهہ ڪانهي. گهر ڪافي وڏو آهي. بس، رڳو جمال فضيلت سکي پوي تہ سڀڪجهہ ٺيڪ ٿي ويندو.

نصير ــ مون کي تہ هاڻي تو وٽ ايندي بہ ڏکيو لڳندو آهي.

انور ــ ڇو!

نصير ــ ڪٿي تنهنجي چاچي وري نہ اعتراض ڪري!

انور ــ اهي ڳالهيون نہ سوچ.

نصير ــ واهہ! ڪيئن نہ سوچيان؟

انور ــ ڇڏ، ڇڏ انهيءَ ڳالهہ کي. پهلا اهو ٻڌاءِ تہ رزلٽ ڪڏهن ٿي نڪري؟

soorihsindhiadab

نصير — بس يار، پنهنجو ڪم هو امتحان ڏيڻ، باقي هاڻ رزلٽ ڪڏهن به نڪري ويندي .

انور — پهرين هن سال ته سون ڏاڍي محنت ڪئي آهي .

نصير — ۽ آئون جڻ ڪاهي ڪري آيو آهيان . ميان پڙهائي ۾ رات ڏينهن هڪ ڪري ڇڏيو هوم .

انور — خير سائين . ڏسون ته ڇا ٿو ٿئي .

نصير — چڱو انور آئون هاڻ هلان ٿو، ڪافي دير ٿي وئي آهي .

انور — واهه، اڃان آيو مس آهين ته دير به ٿي ويئي .

نصير — منهنجو خيال هو ته توکي وٺي ٿــو گهمڻ وڃان . پر تون هتي مصروف آهين .

انور — مصروف ته ڪو خاص ڪونه آهيان پر پاڻيان ته ڪتاب ٺيڪ ڪري وٺان .

انور — چڱو (قدمن جو آواز) .

ماءُ — ابا نصير ڪيڏي مهل آئين ؟

نصير — ماسي سوير آيو هوس . هاڻ وڃان پيو .

ماءُ — ابا، چانهه ته پي وڃ .

نصير — نه ماسي هاڻ دير ٿي وئي آهي وري ڪنهن پيري .

(در کلڻ جو آواز)

ماءُ — اچ ادي .

چاچي — آواز پڌم ته سوچيم ته ڏسان ڪير آهي .

نصير — سلام عليڪم .

چاچي — (خاموشي)

نصير — چڱو آئون وڃان ٿو . (قدمن جو آواز)

ماءُ — ادي ڪمال آهي رڳوهان هن کي سلام جو جواب به ڪونه ڏنو .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

چاچي — اسان شاهس هجئي ، ٻن پاڻ پاڻ مائي سلام جو جواب ڇو ڏيان!

ماءُ — ادي، نصير اسان جو پرايو ڪونهي، عزيزن کان به وڌيڪ آهي.

چاچي — توهان جي مرضي، باقي آئون ته ڪا هر ايري غيري جي منهن ڪانه پوندي. جمال الائجي ڪيڏانهن ويو آهي، آئون ته ڳولي ڳولي ٿڪجي پئي آهيان.

(قدمن جو آواز)

پيءُ — خير ته آهي ڀاڀي؟

چاچي — پنهنجو فڪر ڪريو!

ماءُ — ادي، وائي ته سنڀالي ڪيو.

چاچي — سنڀاليون پيون آهن وايون... جمال الائجي ڪيڏانهن ويو؟ (قدمن جو آواز پري ٿيندو وڃي)

پيءُ — ڇو خير ته آهي؟

ماءُ — بس، سا ڳيو رينگٽ. اڄ نصير آيو هو، سو وري به سا ڳي ڳالهه شروع ڪيائين.

پيءُ — خير، هاڻي غلط ته ڀاڄائي به ڪانه ٿي ڇوي. نصير ڪهڙو اسان جو سڳو آهي.

ماءُ — توهان جو به دماغ نيٺ ويو ڪم کان، هونهه....

(ڪاوڙ مان ڳالهائڻ ۽ قدمن جو آواز)

(موسيقي)

Scanned with CamScanner

[ڏيک ٻارهون]

(شيشي جي ڪنهن ٿانوَ جي ڪرڻ جو آواز)

ماءُ — يا الاهي خير! وري الائجي ڇا ڀڳو! آهي ته ٻڪ جمال.

انور — فڪر نه ڪر امان، ٿورن ئي ڏينهن ۾ اهي اُڪاءُ بند ٿي ويندا.

ماءُ — سو وري ڪيئن؟

انور — اهو وري هيئن، جو ايستائين ڪو ٿانءُ بچندو ئي ڪونه، جو ڀڄڻ جو آواز اچي! (کِلڻ جو آواز)

ماءُ — ابا، آئون ته ڏاڍي تنگ ٿي پئي آهيان.

انور — ڪير آهي هن گهر ۾، جيڪو تنگ ڪونه ٿيو آهي؟ اڳي پاڻ سڀ خوش هوندا هئاسين، گڏجي ماني کائيندا هئاسين، ڳالهيون ٻولهيون ڪندا هئاسين ۽ هاڻ....

ماءُ — هاڻ ته ڄڻ هرڪو پنهنجي منهن پيو هلي، ڪو اڻ ڏٺو دپ آهي، جيڪو سڀني کي پيو کائي.

انور — امان! هر ڳالهه تي ٽوڪ، هر ڳالهه تي تنقيد، آخر ڪير ڪيستائين سهندو؟

ماءُ — بس ابا، هاڻ ته الئين ئي ٿيندو.

انور — زرينه، ويچاريءَ کي ته ڏاڍو تنگ ڪيو اٿن. هڪ طرف چاچيءَ جي ڪل ته ٻئي طرف جمال. جيڏانهن ۾ زرينه وڃي ٿي ته، جمال ضد ڪيو ويهو رهي ته آئون به هلندس.

ماءُ — پر ابا، انهن کي سمجهائجي ڪيئن!

انور — توهين پاڻ ڇاڻو. هڪ طرف ماءُ جي ڪنڌ ڪنڌ ته ٻئي طرف پٽ سڄو ڏينهن زبان ڪندو وتي! آخر سمجهن ڇا ٿا؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ماءُ — ابا، پڙهين ٻنهين ٻارن جو ٻار ٻه ته ٻاڻ تي کنيو آهي.

انور — ٻر ٻئسا ٻه ته سنڌن ئي آهن، ڪي امان جا ته ڪونه آهن! زبان ته وري امان جي گهر جو پيو ٿئي! پيو ته هن ٻوڪ منهنجن ڪيترن ئي ڪتابن جون تصويرون ڦاڙي پينگ ڪيون آهن. ڪجهه چوانس ٿو ته ٻس ڏند ڪڍيو کلڻ بيهو رهي.

ماءُ — پڙهين ڪي چيو اٿم ته سمجهائيس.

انور — هن کي ڪير سمجهائيندو؟ اجا نالو ٿو وٺجيس ته چاچي ڳاڙهي پيلي ٿيو وڃي، جڻ ته هن جو سڌورو سون جو ڏهيل آهي!

ماءُ — ابا، ڳالهه تصير دل ۾ ته ڪونه ڪيو هو؟

انور — هو دل ۾ ڪري يا نه، سو ته ٺهيو، پر سيائي ماسي پڻ توهان وٽ اچي. کهڙي سبب لاءِ پئي اچي، سا ٻه توهان کي خبر آهي. خيال ڪجو، چاچي هن کي ٻه نه ڪٿيون ڀڏائي!

ماءُ — (ٽڏو ساهه پڻ جو آواز) ها پٽ، ڪن ته هن گهڻن ئي ڏينهن کان پئي ڪڍايو، سو هاڻ ته امتحان ۾ پورا ٿي ويا. هونئن ٻه امان جي معاشري ۾ جوان ڌيءَ جو گهڻو مائٽن جي گهر ۾ رهڻ ڪي نيڪ نه سمجهيو آهي. زرينه ماشاءالله هاڻ سمجهه ڀري آهي، ڀلي ته وڃي پنهنجو گهر وسائي.

انور — امان، اج رات جي ماني آئون ٻاهر کائيندس، توهين انتظار نه ڪجو.

ماءُ — ابا، گهڻي دير نه ڪجئين.

انور — چاچيءَ سان گڏ رهي ، امان تون به جلد پوڙهي ٿيندي ٿي وڃين ! (ڪلڪ جو آواز)

ماءُ — ڏاڍو ڏنگو ٿي ويو آهين . (قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک تيرهون]

(تيز تيز قدمن جو آواز)

هيءُ — چو پاچائي ، خير ته آهي؟

چاچي — ادا ، آءٌ توهان تي بار ٿي پئي آهيان ڇا؟

هيءُ — نه نه ، چو ، اهڙو خيال توهان کي ڇو آيو؟

چاچي — جنهن کي ڏسو ، سو ٿي منهنجي پٺ تي آرون ڪندو ٿو وتي .

هيءُ — اهو توهان کي اجايو وهم آهي ، اسين ته سڀ جمال کي ڏاڍو پائيندا آهيون .

چاچي — (روئي) ادا ، منهنجو ۽ جمال جو هاڻ هن دنيا ۾ اوهان کان سواءِ پيو ڪير آهي؟

هيءُ — آف ، توهان کي اهڙا خيال دل ۾ آڻڻ نه گهرجن . جيڪڏهن ڪنهن واقعي جمال کي ڪجهه چيو آهي ته ٻڌايو . . . .

چاچي — ويچاري جمال جي هٿ سان پاڻيءَ جو جڳ ڪري پيو ته اديءَ چڙيون ڏئي ڪڍيس ، اڄ صبح زرينه کي ڇوائين ته ڪيس به پاڻ سان وٺي وڃي ته هن به چڙيون ڏئي ڪڍيس ، انور جو هڪڙو ڪتاب ڪنيئين ته هن به چڙيون

Scanned with CamScanner

ڏني ڪيئس! الائجي ڇو؟ پر ڀوائو جو آهي . . . ،
منهنجو يتيم پٽ . . . .

ٻيءُ — خدا جي واسطي اهڙيون ڳالهيون نه ڪريو جو مون کي ادا جي روح جي آڏو شرمندو ٿيڻو پوي . جمال به منهنجو انور جهڙو پٽ آهي . آئون سڀني کي سمجهائي ٿو ڇڏيان هاڻ هن کي ڪير به ڪجهه نه چوندو.

چاچي — مون کي ته ڇڏيو ته واپس ڳوٺ هلي وڃان. هروڀرو توهان تي بار بڻجي پئي آهيان .

ٻيءُ — توهين هاڻ ڪو فڪر نه ڪريو، ڪير به جمال کي ڪجهه به ڪونه چوندو. هو آهي ڪٿي؟

چاچي — ٻاهر نڪري ويو آهي .

ٻيءُ — سمجهايوس ته دير تائين گهر کان ٻاهر نه رهي .

چاچي — پيا ته سڀ راتين جو به دير ڪريو گهر اچن ته ٺيڪ باقي جمال تي هيءَ ڪهڙي پابندي آهي!

ٻيءُ — پابندي ڪابه ڪانهي. پر هو ڳوٺاڻي ماحول جو هريل آهي هتي خراب صحبت ۾ نه پئجي وڃي . شهري ماڻهو ڏاڍا چالاڪ آهن.

چاچي — هو به ايڏو ڪو بيوقوف ته ڪونهي .

ٻيءُ — آئون ته اڃا به چوان ٿو ته پڙهايوس. وقت ڪونه ويو آهي، سڌري پوندو .

چاچي — نه ادا پڙهي ڪو نوڪري ته ڪونه ڪندو. الله سڀ ڪي ڏنو اٿس. هروڀرو ڇو پڙهايانس ته پيو منهن آڏو ٿئي؟

ٻيءُ — اهو وري توهان کي ڪنهن چيو آهي، ته ڪو پڙهڻ کان پوءِ اولاد مائٽ کي منهن آڏو ٿيندو آهي؟ تعليم ته ماڻهوءَ کي سدارينندي آهي.

soorhsindhiadab

Scanned with CamScanner

چاچي — ها جهڙو انور ۽ زرينه سڌريل آهن نه، جو ماڻهو پيءُ جي ڪا ڳالهه ٻڌي نه ٿا ٻڌن. منهنجو جمال ته منهنجي چئي کان سواءِ پاڻي به ڪونه پيئي. آئون ته وڃان ٿي ڪمري ۾ . (قدمن جو آواز).

پيءُ — (پنهنجي منهن) هيءَ مڙئي گهر ۾ گهوٽالو ڪرائيندي.

(موسيقي)

[ڏيک چوٿون]

زرينه — (در کولڻ جو آواز) بابا، سُتا پيا آهيو ڇا؟

پيءُ — جاڳان پيو. هلي آءُ، ويهه. مون پاڻ توکي ڏاڍو ياد پئي ڪيو.

زرينه — بابا . . . .

پيءُ — چئه، ڇو ڪو ڪم ڦاٿو اٿئي. (کلڻ جو آواز)

زرينه — نه بابا، ڳالهه رڳو ايتري هئي ته نوشابه جن گهمڻ لاءِ ٻاهر تي پيا وڃن.

پيءُ — ته ڀلي وڃن.

زرينه — پر هو مون کي چون ٿا ته ساڻن گڏ وڃان.

پيءُ — پر پٽ، هاڻ ته توکي گهر جو خيال رکڻ گهرجي. ويچاري ماڻهين کان اڪيلو گهر سنڀاليو نه ٿو ٿئي!

زرينه — اهو ته ٺيڪ آهي بابا . . . پر . . .

پيءُ — ٺيڪ آهي، ٺيڪ آهي، تون ڀلي وڃ، انور به هلندو نه؟

زرينه — (ڪجهه سوچڻ جي انداز ۾) نه بابا، آءٌ ڪالهه ويندس. واقعي اسان تي ڏاڍو بار پئجي ويو آهي.

Scanned with CamScanner

ٻيءُ – منهنجي ڏاهي ڌيءَ زرينہ .... پڌ تہ!

زرينہ – جي بابا.

ٻيءُ – هي تو جمال کي دڙڪا ڇو ڏنا هئا؟

زرينہ – پڪ ماڻس کي ٽپال ڏني هونداٸين.

ٻيءُ – ها، پاڇاڻي رني پئي.

زرينہ – ڪمال آهي، روئڻ تہ اسان کي گهرجي.

ٻيءُ – تڏهن بہ پٽ ....

زرينہ – بابا. نوشابہ جو پرس ڪوليو، ويٺو هو هن جو سامان ڦلهورڻ، بس پوءِ مون کي بہ ڪاوڙ اچي وئي.

ٻيءُ – پٽ، گهر ۾ آيلن سان اهڙو سلوڪ ڪرڻ ڪبو آهي. آخر هو تنهنجو سوٽ آهي، تون تہ پڙهيل ڪڙهيل آهين، ايتري ڳالهہ بہ نٿي سمجهين تہ جنهن شئي کي اسين پرائيويسي سڏيون ٿا، تنهن کان هو واقف ڪونهي. هونئن بہ ڳوٺاڻن جا غم ۽ خوشيون مشترڪ ٿيندا آهن. انفرادي زندگيءَ جو تصور تہ هن سرمائيدارانہ ماحول جو ورثو آهي. هو ويچارا چا ڄاڻن تہ نجي زندگي ڇا کي چئبو آهي .... هو تہ سادگيءَ وچان هر حال ۾ پائيوار پيا ٿيڻ چاهيندا آهن!

زرينہ – ڇا، سچي ڳالهہ جو مطلب هي آهي تہ جمال جي بدتميزين کي ڪلي برداشت ڪجي ۽ هن کي اصل نہ ڇنجي؟

ٻيءُ – ها .... درگذر ڪرڻ سک.

زرينہ – حاضر بابا.

ٻيءُ – (کلي) مون کي تو مان اها ئي اميد هئي.

زرينہ – هاڻ آئون وڃان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڀيءُ ـــ ها پٽ، ڀلي وڃ .

(قدمن جو آواز ۽ در کلڻ جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک پندرهون]

(صبح جو وقت، جهرڪين ۽ ٻين پکين جا آواز)

ماءُ ـ (سڏ ڪندي) انور .... انور ....

انور ـــ (ننڊاکڙي آواز ۾) امان .... ڇا آهي؟

ماءُ ـــ ابا، جلدي اٿ، ڪجهه ميوو وغيره آڻ، نصير جي ماءُ هيئنر ايندي .

انور ـــ ها امان . (قدمن جو آواز) زرينه ٺهي اچي .

ماءُ ـــ زرينه ، اڄ ڪيڏانهن نه وڃجئين .

زرينه ـــ ڇو؟

ماءُ ـــ نوشابه ۽ ماڻس اچن پيا .

زرينه ـــ پوءِ ظاهر آهي ته ڪيڏانهن ويندس .

انور ـــ ها ساڃين، توکي نوشابه ملي ته ڇڻ سڀڪجهه ملي ويو .

ماءُ ـــ ظاهر آهي ، نوشابه ۽ زرينه ڪي الڳ آهن ڇا .

ڇاڇي ـــ (ٻاهران آواز ڪندي) الائجي سڀ ڪٿي آهن ! (در کلڻ جو آواز) هي اڄ صبح ساڻ ڪهڙيون ڳالهيون پيون ٿين؟

انور ـــ (آهستي) ڦاٿاسين .

ماءُ ـــ اچ ادي .

چاچي — امان، هي جمال اڄ صبح ساڍي الائجي ڪيڏانهن هليو ويو آهي؟

انور — هوندو ڪٿي ٻاهر، ٻيو ويندو ڪيڏانهن.

چاچي — ابا سوٽ اٿئي، ڏسينس ته ڪيڏانهن ويو آهي!

انور — ٻاڦيهي اچي ويندو. امان، تون ٻڌاءِ ته ڇا ڇا آڻو آهي؟

ماءُ — ابا ....

چاچي — (ڳالهه ڪاٽي) سڀڪنهن کي پنهنجي لڳي پئي آهي. منهنجو ته ٻچو الائجي ڪيڏانهن ويو هليو.

(قدمن جو آواز ۽ اهو آواز پري ٿيندو وڃي)

انور — ڦاسي وڃا آهيون، امان ها ته ....

ماءُ — ابا، ڪو چڱو ڪٻڪ آڻ. ميوو وغيره به وٺي اچ آئون ٿي وڃي پڙهين کي ٻڌايان ته ڪيڏانهن ٻاهر نه نه وڃي، زرينه تون ٿورو ڪمري کي ٺيڪ ڪري وٺ.

(قدمن جو آواز)

زرينه — اڄ هي اهتمام ڇو پيا ٿين؟ ماسي ۽ نوشابه ڪو نئين مان پيون اچن ڇا؟

انور — تنهنجي ٻڌڻ جي ڳالهه ڪانهي.

زرينه — ڇو؟

انور — بس وڏن جون ڳالهيون آهن. تون پنهنجو مٿو نه کپاءِ.

زرينه — هئه، هوندو ڳالهه، ٻ ڪجهه ڪونه.

(ٻاهر ماڻهن جي گوڙ جو آواز)

انور — هي گوڙ ڇا جو آهي! در تي ڏسان (قدمن جو آواز. در کلڻ جو آواز) ادا ڇا آهي؟

هڪ آواز — سائين جمال منهنجي ڪڪڙين جي کڏيءَ جو در

Scanned with CamScanner

ڪولي ويو سو سيٺي ڪڪڙيون نڪري ويون. اڃا به
ائين ڪيو هوائين.

انور ــ آئون سمجهائي ٿو ڇڏيانس. آئينده ائين ڪونه ڪندو.

آواز ــ سائين اسان غريبن کي ته ڏاڍو تنگ ڪيو اٿس. صاحب
کي به اڳي ٻڌايو هئوسين.

انور ــ خير سان سمجهايانس ٿو، توهين دلجاء ڪريو.

آواز ــ چڱو سائين (آواز جو آهستي ٿيڻ ۽ قدمن جو واپس ٿيڻ).

انور ــ جمال آهي ڪٿي....

چاچي ــ ڇو، جمال جو ڇيو پڇين؟

انور ــ وري پاڙيوارن جون ڪڪڙيون ڪولي آيو آهي.

چاچي ــ اهي سڀ ٻڪن ٿا، هو ته ٻاهر گهمڻ ويو هو، هاڻ
نيرن پيو ڪري.

انور ــ چاچي، سمجهائي ڇڏينس. هي شهر جا ماڻهو گهٽو
لحاظ ڪونه رکندس.

چاچي ــ ها ابا، جڏهن پنهنجا ئي ائين چوندا ته ڌاريان وري
ڪيئن خيال ڪندا. آئون ته ادا کي چئي چئي ٿڪي
آهيان ته هتي اسان ماءُ پٽ جو گذر ڪونه ٿيندو.

انور ــ چاچي خبر ناهي ته ڇو توهان کي اسان سان ڪاوڙ
ٿي پئي آهي. مون ائين ته ڪونه چيو ته....

چاچي ــ (ڳالهه ڪٽي) ابا، ڇوڻ کي وري ڪي سڱ ٿيندا آهن ڇا؟
(قدمن جو آواز)

ماءُ ــ انور، اڃا تون ويٺو آهين؟

چاچي ــ اڃا ته جمال سان جهيڙو ڪندو، پوءِ ويندو.

ماءُ ــ ڇو ڇا ڪيو آهي جمال؟

Scanned with CamScanner

انور ــ امان . . . .

چاچي ــ تون چا ٿو چئين، آئون ٿي ڀڄايانس . . . بس امان اسين هن گهر ۾ سيٺيءَ تي بار ٿي پيا آهيون.

انور ــ (تڪڙ مان) امان آئون ته وڃان ٿو. (قدمن جو آواز)

چاچي ــ ڪالهوڪا ٻار ٻه ٽا اڪيون ڪڍيو اچن هاٿي ته.

ماءُ ــ ادي هاڻ ڪاوڙ ڇڏ گهر ۾ مهمان پيا اچن، جلدي تيار ٿي وٺ.

چاچي ــ امان آئون چا ڪنديس مهمانن کي.

ماءُ ــ ڪهڙيون ڳالهيون ٿا ڪريو، توهين به ته هن گهر جا بزرگ ڀاتي آهيو، هلو هلي تيار ٿيو.

چاچي ــ هاڻ تون زور ٿي ڀرين ته ڪٿي تيار ٿيان ٿي. ڀهرين جمال کي ڏسان ته ماڻي ڪائي ورتائين يا نه.

ماءُ ــ چڱو، پوءِ مهمان اچن ته توهان کي سڏيان ٿي.

(قدمن جو آواز)

(موسيقي)

[ڏيک سورهون]

ماءُ ــ ادي ڀلي ڪري آيا. ڏاڍن ڏينهن کان پوءِ آيا آهيو.

نصير ماءُ ــ بس ادي تياري ته گهڻن ڏينهن کان هئي پر گهرو ڪم ڪار ۾ ايڏي ته مصروف آهيان جو وقت ئي نه ٿو ملي. هاڻ ڪا عمر به ته ڪم جي ڪانه اٿئون.

ماءُ ــ ها ادي، چوين ٺيڪ ٿي. نوڪرن چاڪرن تي ڀروسو ڪوته ٿو ڪري سگهجي. سڀ ڳالهه سر سان آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هتي به ويچاري زرينه آهي جا هٿ ونڊايو ويٺي اٿم.

نصيرماءُ — اٺين ته نوشابه به ڪم ڪار جي ٺيڪ آهي پر هيستائين ته امتحان هوس، سو مون بار وجهڻ نه ٿي چاهيو، ٻيو اسان هنن نوجوانن اڃا بار ڪنيا ئي ڪونهن. پاڻي ته ڪلهي ڪڏهي وٺن، نيٺ وارو ايندن.

ماءُ — نوشابه، تون ماٺ ڇو آهين؟

نوشابه — نه ماسي ماٺ ته ڪانه آهيان. زرينه ڪٿي آهي؟

ماءُ — هينئر هٿ منهن ڌوئي ڪمري ۾ وئي آهي؟

نوشابه — آءٌ هن وٽ ٿي وڃان.

ماءُ — ها، ۽ اهو به چوينس، ته چاچيس کي هيڏانهن موڪلي.

(قدمن جو آواز)

نصير ماءُ — مون ٻڌو آهي ته توهان جي ڀاڄائيءَ توهان کي چڱو تنگ ڪيو آهي.

ماءُ — نه ادي، تنگ ڇا جو، البته طبعيت ڪجهه عجيب اٿس، نيڪ ٿي ويندي، اڃا اڃي ٿي.

چاچي — ادي بسم الله.

نصيرماءُ — ادي توهان کي ڏسڻ جو ڏاڍو شوق هئم. ڪڏهن اسان وٽ ته اچو ها نه!

چاچي — اسان، اسين جهنگ جا ماڻهو، تن کي ڏسي ڇا ڪندئو؟

نصيرماءُ — ادي اسين سڀ هڪجهڙا آهيون. اهڙي ڪا ڳالهه ڪانهي. اسين به اصلي ڳوٺن جا رهاڪو آهيون. بس نوڪرين ۽ ڌنڌي جي ڪري اچي شهرن ۾ رهيا آهيون.

ماءُ — اڄهو انور جو پيءُ به اچي پيو.

پيءُ — خوش آهيو ڀاڀي؟

نصيرماءُ— ادا، اوهان جي دعا آهي .

(قدمن جو آواز)

انور — امان ـ آءٌ ۽ ماهر نصير سان ويٺو آهيان . ڪو ڪم هجي ته سڏ ڪجو .

ماءُ — ڇو نصير ۽ ماهر ويٺو آهي ڇا ؟

نصيرماءُ— در تي ئي انور گڏجي ويس سو ٻئي اتي ويهي رهيا.

ٻيءُ — ادي ڪر خبر، اڄ اوچتو ڪيئن ياد ڳيري ٿي !

نصيرماءُ— ادا، توهين وسريا ڪڏهن آهيو؟

ماءُ — (زور سان آواز ڪري) زرينه، امان چانهه ته آڻ، ڀورين ادي هي ڪاءُ .

نصيرماءُ— ادا، اڄ توهان سان هڪ خاص ڪم اٿون. ڪو عرض ڪٽي آيا آهيون.

ٻيءُ — ها ها، ڇئو، توهان حڪم ڪريو .

نصيرماءُ— ادا، اڄ آئون هڪ جوان پٽ جي ماءُ جي حيثيت سان توهان وٽ آئي آهيان .

ٻيءُ — سو ته نيڪ آهي .

نصيرماءُ— توهان سان اسان جا تمام پراڻا ناتا آهن . هڪ ٻئي جا ڏٺل وائٺل آهيون. زرينه منهنجي ۽ ڌيءَ وانگر آهي.

ٻيءُ — اها ڳالهه به نيڪ آهي .

نصيرماءُ— ادا، ڌيون بادشاهن به ڪونه وهاريون آهن، زرينه هاڻ وڏي ٿي آهي .

ماءُ — ها ادي، ڌيءَ جوان ٿئي، ته ماءُ ٻيءُ کي فڪر ويڙهيو وجن.

چاچي — پر امان زرينه جو ڪهڙو فڪر!

نصيرماءُ— ڇا مطلب !

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

چاچي — مطلب هي ته جيئن ٻچي ڇوڪرو گهر ۾ ئي موجود آهي. ٻنهنجو رت آهي. ٻرء زرينه کي ڪهڙي پرواهه؟

مـاءُ — مون توهان جو مطلب ڪونه سمجهيو!

چاچي — ڇو؟ مون ڪا فارسي ڳالهائي ڇا! منهنجو مطلب جمال سان آهي. آخر جمال زرينه جو سوٽ آهي. هن جي هوندي زرينه جي لاء ٻيو ڪو ور ڳولبو ڇا؟

مـاءُ — (حيرت مان) هي توهين ڇا ٻيا چئو!

چاچي — ڇو، ڪا گار ڏنم ڇا؟ ادا، توهين ڇو چپ آهيو؟ جمال ۾ آخر ڪهڙي گهٽتائي آهي؟ ڪجهه ڇونه ٿا! (خاموشي)

(چانهه جي سامان جو آواز- قدمن جو آواز)

زرينه — ماسي خوش آهيو؟

نصيرماءُ— (آهستي) امان تون ته خوش آهين نه؟

زرينه — آئون وڃان ٿي- لوشابه منهنجي ڪمري ۾ ويٺي آهي.

نصيرماءُ— امان ڇوينس ته جلدي اچي، هاڻ دير ٿي ٿئي.

مـاءُ — ادي اچا هاڻ ته آيا آهيو.

نصيرماءُ— ادي پويان گهر جو ڪم ڪار به رهيو پيو آهي.

پيءُ — توهان ٻنهنجي ڳالهه پوري ڪونه ڪئي.

نصيرماءُ— (سنجيده لهجي ۾) ڳالهه ئي پوري ٿي وئي.

ماءُ — (مرڪ ڪري) آخر توهين به ته ڪجهه ڪچو.

پيءُ — مون کي ته سمجهه ۾ ئي ڪونه ٿو اچي.

ماءُ — توهان کي پلي سمجهه ۾ نه اچي، مونکي سڀڪجهه سمجهه ۾ اچي ويو آهي. (فيصلي واري لهجي ۾) ادي، آئون زرينه جي راء معلوم ڪري توهان کي جواب ڏينديس.

نصيرماءُ— (بي دلي مان) جيئن توهان جي مرضي.

چاچي — اڙي هان هان ..... هي ڇا ٿي چوين ؟ آخر منهنجو
پٽ ڪو ڇوڙو آهي ڇا ؟

ماءُ — اهو هرگز ٿي نه ٿو سگهي .

پيءُ — (سمجهائڻ واري انداز ۾) انور ماءُ .....

ماءُ — (ٿورو ڪاوڙيل لهجي ۾) توهين خاموش رهو، هاڻ
آئون چپ نه ڪنديس هي ڪو ڇرچو ڪونهي .

چاچي — مون کي ته اڳي ئي خبر هئي ته هتي منهنجي ڪوبه
ڪونه ٻڌندو. هروڀرو هيڏانهن هلي آيس. مون ته توهان
کي ئي پنهنجو سڀ ڪجهه ٿي سمجهيو . مون ته اهو
ٿي گهريو ته جمال کي توهان سان ڳنڍيان . هن کي
ڪٽنب سان هڪ بنايان - پر ....

ماءُ — پر هينئر اهو ممڪن ناهي .

چاچي — (روئڻهارڪي انداز ۾) ادا توهين به ٻڌو پيا ؟

پيءُ — ها، ٻڌان به پيو ۽ سمجهان به پيو .

چاچي — ته آخر منهنجي جمال ۾ ڪهڙي خرابي آهي ؟ آخر
توهان جو ئي رت آهي .

پيءُ — جمال منهنجي مرحوم ڀاءُ جي نشاني آهي ڀاڄائي،
تون ڪو الڪو نه ڪر .

ماءُ — (ڪاوڙ مان) ليڪن آئون توهان کي هي فيصلو ڪرڻ
ڪونه ڏينديس .

پيءُ — ته ڇا تون مون کي انڪار ڪندينءَ ؟

ماءُ — توهين سمجهو ڇونه ٿا !

نصيرماءُ — ادي، منهنجي ڪري پنهنجي گهر ۾ ڦوٽ نه وجهو .
جيئن لکيو هوندو تيئن ٿيندو .

ماءُ — ليڪن هيءَ ته اڻ ٿيڻي آهي . آئون پنهنجي ڌيءَ کي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڀڳڙي ڀوت تباهيءَ جي غار ۾ ڪونہ اڇلينداسين.

چاچي — (سڏڪا ڀريندي) مون کي ڪهڙي خبر تہ هن دنيا ۾ منهنجو ڪير بہ ڪونهي.

ڀيءُ — انور ماءُ، فيصلو ڪرڻ کان اڳ سوچ تہ جمال ڀنهنجو آهي. آخر پنهنجن جي هوندي اسين ڀاڙين سان ڇو ڪنيجون؟

ماءُ — تہ ڇا زرينہ کي لکائي پڙهائي انڪري وڏو ڪيو هئوسون تہ هينئن تباهہ ڪريونس. هيءَ رشتا ڪي روز روز ڪونہ جوڙيا آهن، نہ نہ، آئون ائين ٿيڻ ڪونہ ڏينديس.

ڀيءُ — ليڪن ان ۾ تباهيءَ جي آخر ڪهڙي ڳالهہ آهي؟

ماءُ — تون ٿو چئين! هڪ ستن ورهين جي ڇوڪري سان جوان ڌيءَ جي شاديءَ کي تباهي نہ چئبو تہ ڇا چئبو؟ نہ نہ، آئون اهو هرگز ٿيڻ نہ ڏينديس.

ڀيءُ — آئون بہ مجبور آهيان، تنهنجو ضد اجايو آهي. آخر هو منهنجي ڀاءُ جو پٽ آهي، پيو تہ اسان جي خاندان ۾ اڳ ۾ ٿي ائين ٿيندو رهيو آهي، جي خاندان ۾ اڳ بہ ائين ٿيندو رهيو آهي تہ هيءَ ڪا نئين ڳالهہ ناهي.

نصيرماءُ — چڱو ادي آئون تہ وڃان ٿي. (قدمن جو آواز).

چاچي — هي جمال خبر ناهي تہ ڪيڏانهن هليو ويو، ڏسانس تہ ڪٿي آهي؟ (قدمن جو آواز).

ماءُ — اف! خبر ناهي تہ توکي ڇا ٿي ويو آهي!

ڀيءُ — آئون ٺيڪ آهيان، توکي خبر ناهي تہ ڇا ٿي ويو آهي؟

ماءُ — تون آخر سمجهين ڇو نہ ٿو؟ جي ڇوڪري انڪار ڪري وڃي تہ پوءِ ڇا ٿيندو؟ ڪيڏانهن وينديءَ تنهنجي عزت ۽ رسم ۽ رواج؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ايءُ — (ڪاوڙ ۾) هن جي ڇا مجال جو مونکي انڪار ڪري سگهي.

ماءُ — ڪاوڙ مان ڪو فائدو ڪونه ٿيندو. تون پاڻ هاڻي ڇو نٿو ڳالهائينس.

ايءُ — ها ها، هل .... پر تون به مغز مان واءُ ڪڍي ڇڏ، مون جيڪو فيصلو ڪيو آهي اهو هن جي ڀلي لاءِ ڪيو اٿم، تون ڪونه ٿي سمجهين ... (قدمن جو آواز. هلڪا زنانا آواز)

ماءُ — ترس، شايد نوشابه مان پڇي ڳالهيون ڪري.
(ڳالهين جو آواز تيز ٿيندو پيو وڃي)

نوشابه — تو آخر ڇا سوچيو آهي؟

زرينه — منهنجي سوچڻ يا نه سوچڻ سان ڇا ٿو ٿئي؟

نوشابه — تڏهن به ماسي به تنهنجي پاسي آهي.

زرينه — منهنجو پاسو ڇا؟ آئون ته پاڻ هڪ اهڙي ٻه واٽي تي پهچي چڪي آهيان جتان خبر نٿي پويم ته ڪهڙو رستو وٺان.

نوشابه — ڇا مطلب؟

زرينه — مطلب صاف پيو آهي. هڪ طرف منهنجي پنهنجي زندگيءَ جو سوال آهي ته ٻئي طرف ان هستيءَ جو جنهن مون کي لاڏ ڪوڏ مان نپائي، پڙهائي هن درجي تي پهچايو آهي.

نوشابه — پر زري هيءَ هنن جي خود غرضي نه، ڇنبي جو هو پنهنجي ضد تي توکي قربان ڪري ڇڏين؟

زرينه — تون سمجهين ڇو نه ٿي نوشابه ته هي ضد ڪونهي، بلڪ هي صدين کان ٺهيل انهن رسمن جون زنجيرون

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

آهن جن ۾ هو جڪڙيل آهن . ايترو جلدي تہ هو پاڻ کي ان مان آزاد ڪرائي نٿا سگهن .

نوشابہ — پر زري تون تہ تعليم يافتہ آهين، پنهنجو ڀرو ڀلو خود چڱي طرح سان سوچي سمجهي سگهين ٿي .

زرينہ — صرف سوچي سگهان ٿي ، ڪري ڪجهہ بہ نٿي سگهان. آئون خود انهن رسمن جي اسير آهيان ، منهنجي پيءُ زندگيءَ ۾ ڪڏهن بہ منهنجي پيشاني تي گهنج پوڻ نہ ڏنو ، آئون نٿي چاهيان تہ هن عمر ۾ سندس پيشانيءَ تي پيل گهنجن ۾ اضافو ڪريان .

نوشابہ — تہ ڇا تون پاڻ کي انهن فرسوده ۽ پراڻين رسمن تي قربان ڪري ڇڏيندينءَ؟

زرينہ — نہ، آئون پنهنجي پيءُ جي خوشيءَ ۽ عزت خاطر قرباني ڏيئي رهي آهيان .

نوشابہ — تو کي پنهي ڪنهن جو بہ خيال ڪونهي .

زرينہ — نوشابہ ، زندگيءَ ۾ ماءُ پيءُ کان وڌيڪ ڪو حقيقي رشتو ڪونهي .

نوشابہ — تہ پوءِ تنهنجو اهو آخري فيصلو آهي؟

زرينہ — فيصلي ڪرڻ جي تہ مون ۾ همت آهي پر ڪرڻ نہ ٿي چاهيان ، بس جيڪي ٿئي پيو يا ٿيو آهي تنهن سان مقابلو نہ ڪنديس .

نوشابہ — اچا بہ وقت اٿئي زرينہ؟

زرينہ — تون مونکي سمجهين ڇو نہ ٿي نوشابہ؟ تون ڇو ٿي چاهين تہ آئون پنهنجي پيءُ جي آڏو ٿيان .

نوشابہ — آئون ائين تہ ڪانہ ٿي چوان، چاچي کي سمجهايو نہ؟

زرينہ — هو وڏو آهي، هو مون کي سمجهائي يا آئون هن کي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سمجهايان! بهرحال جيڪڏهن هو ڳاڻ اها ڳالهه نه ٿو
سمجهي ته پوءِ مون کي هن جو هر فيصلو قبول آهي.

(در کلڻ جو آواز)

زرينه — بابا.

بيءُ — (تمام جذباتي آواز ۾) زرينه .... زرينه، منهنجي ڌيءَ
خاموش ٿي وڃ، بس مون گهڻو برداشت ڪيو آهي.
تون به اندر اچ انور ماءُ.

زرينه — (سڏڪا ڀريندي) بابا ....

بيءُ — مون کي معاف ڪر ڌيءَ، تو منهنجون اکيون کولي
ڇڏيون آهن. واقعي اسين پنهنجن ئي ڏاهيل رسمن ۽
رواجن ۾ ايترو ته قيد ٿي ويا آهيون جو انهن کان
آزاد ٿيڻ جو تصور ئي نه ٿا ڪري سگهون. پر نه ...
آئون توتي هي ظلم ٿيڻ هرگز ڪونه ڏيندس.

ماءُ — ته ڇا توهان ....!!

بيءُ — ها، مون فيصلو ڪيو آهي ته زرينه لاءِ نصير جو رشتو
قبول ڪريان.

نوشابه — (خوشيءَ مان) سچ! آئون وڃي ٿي امان کي ٻڌايان.

(تيز قدمن جو آواز)

ماءُ — مون کي ته اعتبار ئي نٿو اچي (حيرت مان)، ادي ۽ جمال ...

بيءُ — هاڻ مونکي ڪنهن جو به خيال ڪونهي. هي اهڙيون
رسمون جيڪي اسان جي معاشري کي اڌوهيءَ وانگر
کائي رهيون آهن تن کي ختم ڪرڻو ئي پوندو. هنن
رسمن جو شڪار هزارين والدين، جن پنهنجي اولاد کي
بي جوڙ رشتن ۾ ٻڌي هنن جي حياتي تباهه ڪري
ڇڏي آهي، آئون هاڻ کي انهن ۾ شمار ڪرائڻ نه ٿو

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

چاهيان .. اف، منهنجي ڌيءُ منهنجي لاءِ هيتري قرباني ڏئي رهي هئي ۽ آئون هوس جو هن کي تباهه ڪرڻ لاءِ تيار هئس....

ماءُ — خير، هاڻ ته سمجهه ۾ آيو نه!

پيءُ — ها، باقي رهيو جمال جو سوال، سو هو جڏهن وڏو ٿيندو تڏهن ڪو نه ڪو سڱ ملي ويندس. هر ڳالهه پنهنجي وقت تي ٺهي سونهي. هل زرينه، هاڻي اسان سان ڳالهيون ڪر. انور ڪٿي آهي، هن کي به سڏيو....

زرينه — (خوشيءَ ڀريل آواز) بابا ....

(خوشيءَ واري موسيقي)

[پورو ٿيو]

ٽيليويزن ڊرامـــــا

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سک جو سپنو

ڪردار -

نصير — هڪ نوجوان ڊاڪٽر.

سيفل — نصير جو پيءُ، ٽانگن کي رانگ ڪرڻ وارو.

ماءُ — نصير جي ماءُ.

ربو — سيفل جو دوست ٽانگي وارو.

غلامو — " " " "

گلو — " " " "

جميلہ — ربوءَ جي ڌيءَ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

[ڏيک پهريون]

هدايتون

مڪالمو

(Indoor)

هڪ عام قسم جي گهر جي ٻاهران منڍيءَ جي ٿلهه هڪ دڪيءَ تي چار اڌڙوٽ عمر جا شخص ويٺا آهن. انهن مان هڪ چلم ڇڪي رهيو آهي ۽ سڀ ڳالهيون ٻولهيون ڪري رهيا آهن.

(غلامو، گلو، رٻو ۽ سيفل)

غلامون ـــ سيفل خان تون ڏاڍو خوشقسمت آهين -

هنن ڳالهين دوران سيفي جي چهري مان خوشيءَ جو اظهار ٿي رهيو آهي. هنن جي وچ ۾ مٺائيءَ جي ٿالهي پڻ پيل آهي جيڪا سيفل زور ڪري هنن کي کارائي رهيو آهي.

سيفل ـــ مٺائي کاءِ غلامو، ڳالهيون گهٽ ڪر.

رٻو ـــ غلاموءَ کي مٺي کائڻ کان واندڪائي هجي تہ ٻيو ڪجهہ کائي.

گلو ـــ ٻيلي مٺائي تہ واهہ جي آهي.

رٻو هٿ وڌائي سيفل جي ڪلهي تي هٿ رکي ٿو ۽ پنهنجي هٿ سان هن کي مٺائي کارائي ٿو.

رٻو ـــ سچ چوان سيفل، مونکي تہ ائين ٿو لڳي چڻ اها خوشي رڳو تنهنجي ناهي. نصير اسانکي بہ تہ ايتروئي پيارو آهي.

سيفل چلم غلاموءَ کان وٺي ٻہ ٽي زوردار سوٽا پري ٿو.

سيفل ـــ چو نہ چو نہ؛ توهان ۽ مون ۾ ڪي ورهايو آهي. هي اچا وار ڪڏ ڪيا اٿئون. سڄي عمر جو ساٿ آهي. نصير بہ توهان کي پنهنجو سڳو مائٽ سمجهندو آهي.

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
غلامو چلم ڀري پاڻ وٽ ڇڪي ته ربو وري ٽونٽ ڇڪي ٿو هڻيس.	غلامو — پهرين جڏهن پڙهڻ لاءِ ولايت ويو هئي تڏهن ڏاڍو هولي ته ڪيئن نه ٽهڪي ڪي پاڪر ڦاٽي هئي رنو!
	ربو — ادا، مون کي ته ڪيترا ڏينهن ننڊ ئي ڪانه آئي هئي.
سيفل ربوءَ جي ڳالهه تي ٽهڪ ڏئي ٿو. هن سان گڏ غلامو ۽ گلو به کلن ٿا ۽ ربوءَ ڏانهن اشارا ڪن ٿا جڻ هن ڪا بيوقوفيءَ جي ڳالهه ڪئي هجي. ربو ڏاڍو شرمندو ٿئي ٿو ۽ جلدي جلدي چلم جا سوٽا ڇڪي ٿو پري.	سيفل — خطن ۾ به ورور ڪري توهان جو پيو پڇندو هو.
	ربو — ڀلا هاڻي ته پڪو ڊاڪٽر ٿي آيو آهي نه؟
	سيفل — اڙي پڪو! ! هو ته وڏو ڊاڪٽر ٿي آيو آهي، تڏهن ته ايندي ئي وڏي نوڪري ملي وئي اٿس.
	گلو — پهرين پاڻ به هلي جهاز تي ڪيڪاريولس هاته ڏاڍو چڱو ٿئي ها.
	سيفل — ادا، پاڻ پوڙها، سٿڻ قميص وارا سوٽيل بوٽيل ماڻهن ۾ ڇا ٿيون ها!
	غلامو — ڀلا هاڻي ڪيڏي مهل ايندو!
غلامو کلندي ڳالهه ٿو ڪري- ليڪن سيفل اهو ٻڌي ڏورو سنجيدو ٿي وڃي ٿو.	سيفل — بس اچي نڪرندو، ماڻس جو ته خوشيءَ کان ساهه ٿو وڃي. جيئن ڪالهه ڇٺي آئي آهي تيئن ننڊ ئي ڪانه ڪئي اٿس.
	غلامو — ولهيءَ جي گهولا ته ڪالهه شروع ڪئي اٿس؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	سيفل — ادا، ڇوڪرو ولايت مان رهي آيو آهي، سو شاديءَ ۾ زور ڪو نه ڪندا سونس. ڀلي ته پنهنجي مرضيءَ سان ڪري.
غلامو ٿورو کلنديءَ واري انداز ۾ چوي ٿو جنهن جي جواب ۾ سيفل کلي هن جي ڪلهي تي زور سان ڌڪ هڻي ٿو.	غلامو — تون ته ڀانيان ٿو ته سياڻي دڪان ڪو نه کوليندين؟
— کلندي.	سيفل — ساهه چئو ٿو وڃنئي، توکي تنهنجو ڏانگو سياڻي رنگجي ملندو.
	گلو — ها ها، مون کان وسري ويو. آئون اڳ وانگر هريل هوس جو جڏهن هو ڪالهج مان موڪلن تي ايندو هو تڏهن آئون اسٽيشن تان ڏانگي ۾ وٺي ايندو هئس. پر خبر اٿئي ته هو ڏانگو هلائيندو پاڻ هو!
	ربو — ڀيلي، نصير ڊاڪٽر ٿيو آهي هاڻ ته پڪ منهنجو علاج به ڪندو.
	سيفل — ڇو نه، ڇو نه، خبر ڪا نه اٿيئي ته جڏهن توکي دم تي پوندو هو ته هو ڪيڏو پريشان ٿي ويندو هو؟
	ربو — ها.... هاڻ ته دم به وڌي ويو آهي.
	سيفل — بس ادا، عمر سارو هر ڳالهه به بدلجي ٿي. هاڻ ته ٿوري تڪليف به برداشت ڪو نه ٿي ٿئي.

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون — مڪالمو

گلو کلندي—

گلو — جواني کان پيريءَ تائين اهڙي
ڀاڻ ۾ ڪيڏا نه ڏينهن گذاريا آهن؟
مار، مڇ ڳالهيون ڇڏ، ڪالهوڪيون
لڳن ٿيون!

سيفل مٺائيءَ جي خالي ٿالهي
کڻي ٻاهيري ڪري ٿو رکي.
هڪڙي جي ڪچهريءَ مان ڏاڍا
خوش پيا لڳن. هنن جي ويهڻ
جي انداز مان لڳي ٿو ته هنن
کي هڪٻئي جي دوستيءَ تي
ڏاڍو ناز آهي.

سيفل — ها ادا، خدا ڪري باقي
ڏينهن به اهڙي ميٺ محبت ۾ گذرن
.... ربو، اڄ جميلان ڪانه
ڏٺي اٿم.

ربو — هوءَ پنهنجي پاءُ جي مهماليءَ
۾ رڌل آهي. صبح کان گهوڙي
چاڙهيو، سيون ڪيڻ ۾ لڳي پئي
آهي. ٻه ٽي هٽ ته مون ڪيڏي
ڏالامانس. ٻر پيلي ٻوءِ ته ٽڪجي
پيس، چيو مانس ته باقي وڃي
ڀاڻ ڪيڏ.

سيفل — ياد اٿئي، ڀاڻ هڪ ماهه ۾
پنجاهه پنجاهه هٽ سين جا ڪيڏلدا
هواسين!

گلو — يار ڪهڙا ٿو ڏينهن ياد ڏيارين،
پر شڪر آهي، اڃا به خدا جي
مهربانيءَ سان پنهنجن هٿن پيرن
سان پيا ڪم ڪار ڪريون.

کهر الدران سيفل جي زال
ٻاهر نڪري ٿي ۽ هنن جي
ويجهو اچي ٿي، هو ڏسن ٿا.

ماءُ — نصيب پيءُ، الله بخش ڪي
گوشت جو چئي ڇڏجنين ۽ ها،
ڀاڻ دڪان تي نه هليو وڃجئين —
متان روز والگر صبح ساڻ دڪان
تي هليو وڃين!

هدايتون

هن جو جواب ٻڌي هوءَ ڪاوڙجي ٿي پوي، پر لڳي ٿو ته رڳو ظاهري طرح ڪاوڙي آهي. هوءَ ڪاوڙ مان هٿ لوڏي ڇوي ٿي.

سيٺي ڪلڻ ٿا ۽ ماڻهو اندر وڃي ٿي. سيفل ڪلي دوستن ڏانهن نهاري ٿو، جڻ چوندو هجي ته ڏسو هن بي‌عقل عورت جا ڪم، هوءَ سمجهي ٿي ته آئون ڪو واقعي دڪان کوليندس!

ربوءَ جي سوال تي سيفل حيران ٿي وڃي ٿو.

ربو هن حيرانيءَ تي پاڻ حيران ٿئي ٿو.

سيفل هٿ کي ڇنڊي، خيالن کان ٻچندي چوي ٿو.

مڪالمو

سيفل — ٻڌلي غلامو، حڪم ٿيو آهي ته سيڙائي دڪان تي نه وڃان، ته معنيٰ‌ تنهنجو ڏالڪو پرينهن ڏائين ڦاهو.

ماڻهو — واهه واهه، سيڙائي منهنجو ٻچڙو پيو اچي، سو تون وري دڪان کوليندين؟

سيفل — ڪونه کوليندس، هاڻ توبهه ڪيم، بس.

ربو — سيفل، ڀلا هڪڙي ڳالهه ته ٻڌاءِ.

سيفل — پڇ

ربو — ڀلا، تون اڃا به پنهنجو رنگ وارو دڪان کوليندين ڇا؟

سيفل — ڇو؟ دڪان کي نه کوليندس ته ٻيو ڇا ڪندس؟

ربو — پر نصير وڏو ڊاڪٽر ٿي ويو آهي. ڇا هو توکي ان خسيس دڪان تي ويهڻ ڏيندو؟

غلامو — اڙي ڇريا، سيفل جو دڪان ڪو عام دڪان ڪونهي. هن ڳوٺ ۾ اهو اڪيلو دڪان آهي، جتي پري پري جي ڳوٺن مان ماڻهو ٽانگا، بيل گاڏيون رنگائڻ ايندا آهن. هي ڪو گهٽ ڪم آهي ڇا؟ سيفل به ته شاهه ڪاريگر آهي.

سيفل — ٻيلي منهنجو پٽ ڊاڪٽر ٿيو آهي ته پلي — هو مون کي ڇو روڪيندو؟ آخر هو ڊاڪٽر به ته هن لي دڪان جي ڪمائيءَ مان ٿيو آهي!

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

هن کي ربو ۽ جو سوال ڏورو پريشان ڪري ٿو وجهي، ائين ٿو لڳي ته ڄڻ هن کي اڳ اها ڳالهه، ذهن ۾ ئي ڪانه هئي.

هاڻ هو ڳالهائي ٿو پر ائين ٿو لڳي ته سندس ذهن ڪنهن ٻئي پاسي آهي. سندس نرڙ تي گهنج به وڌي ٿا وڃن.

گلو هنن ڳالهين کي ختم ڪرڻ جي ڪوشش ٿو ڪري.

مڪالمو

ربو — تڏهن ڀلا، پاڻائيءَ جو خيال ڇا آهي؟

سيفل — اسان ٻنهي اهڙي ته ڪا ڳالهه سوچي ئي ڪانهي . . . . وڌيڪ سياڻي جو علم منهنجي سائينءَ کي آهي.

گلو — يار ڇڏيو، ڪي ٻيون ڳالهيون ڪريو.

[ڏيک ــــ ٻيو]

ڳوٺ جي ٻاهران، ڪوهه جي پاسي ۾ ڪافي ماڻهو بيٺا آهن. ربو ۽ جو ٽانگو به بيٺو آهي.

ربو، گلو، سيفل ۽ غلامو اتي موجود آهن.

سڀ ماڻهو اشتياق سان رستي ڏانهن پيا ڏسن. ڪافي دير ٿي وئي آهي. ڪئميرا مجموعي تان ٿي وري انهيءَ پيچري ڏانهن ٿي وڃي جتان اڃا ڪوبه ڪونه پيو اچي.

سيفل جو سينو فخر کان ڦوڪيل پيو نظر اچي. هو هرهر پنهنجن مڇن ۽ وارن تي هٿ پيو ڦيرائي. هن جي اکين ۾ انتظار جي ڪيفيت آهي، پر هو ڳوٺ جي مڙني آيل ماڻهن ڏانهن فخر ۽ خوشيءَ سان پيو ڏسي.

ربو — سيفل، ٽانگي ۾ ٿي ويهه، ٿڪجي نه پوين.

سيفل — ٿڪ . . . . اڄ ته مون کي ٿڪ ٿيڻو ئي ناهي! اڄ ته منهنجي جوانيءَ موٽ کاڌي آهي!

ربو — مون ائين ئي چيو، آئون پاڻ وري ڪو ٿڪو آهيان ڇا؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

ڏورو پريان ڌوڙ اڏامندي نظر ٿي اچي ۽ آخر موٽر ظاهر ٿئي ٿي جيڪا هجوم وٽ اچي بيهي ٿي — ڪيمره موٽر مان نڪرندڙ نوجوان تي مرڪوز آهي.

موٽر مان نصير لهي ٿو ۽ ڊوڙي سڀ کان پهرين پيءُ کي ڀاڪر پائي ٿو ۽ پوءِ واري واري سان سڀني کي ڀاڪر پائي ٿو ۽ ڊرائيور جيڪو پڻ هيٺ لهي ٿو. سو حيران ٿي ڳوٺاڻن جي هجوم کي ڏسي رهيو آهي —

رٻو گهوڙي جي ڳچيءَ تي هٿ ڦيري ٿو —

نصير وڏي گهوڙي جي ويجهو ٿو اچي ۽ پاڻ به ان جي ڳچيءَ تي هٿ ٿو ڦيري.

نصير ٽانگي ۾ چڙهي ٿو ۽ رينون پنهنجي هٿ ۾ ٿو وٺي. رٻو مرڪي سيفل ڏانهن ڏسي ٿو ۽ سڀ ڳوٺاڻا کلندا هنن سان گڏ هلن ٿا.

غلامو، رٻو، گلو ۽ سيفل به ٽانگي تي چڙهن ٿا ۽ نصير گاڏي پاڻ ٿو هلائي ۽ سڀ کلندا اچن ٿا- ٻيا ڳوٺاڻا به هلن ٿا.

مڪالما

گلو — شايد ڪا گاڏي اچي پئي.

غلامو — اسان جو نصير پيو اچي.

نصير — بابا . . .

سيفل — منهنجا ٻچا.

نصير — چاچا گلو . . .

نصير — چاچا رٻو، ڏي خبر تنهنجي ڪميت جي. ٺيڪ آهي نه؟

رٻو — ابا، تون ته هاڻ موٽرن ۾ وهندين ڪميت ويچارو ٺيڪ آهي.

نصير — نه چاچا، آئون ته تنهنجي ٽانگي ۾ وهندس.

سيفل — ها، ها، پنهنجن کي به ڪنهن وساريو آهي.

غلامو — پر ابا، ڪپڙا ميرا ٿي پوندئي.

نصير — ڪپڙا ڌوپي پوندا چاچا. توهين به اچو — اڄ ڪيتري عرصي کان پوءِ وري پنهنجن ۾ آيو آهيان — ساڳيو خلوص، ساڳيو پيار، سڀڪجهه، ساڳيو آهي. ڪابه شئي نه بدلي

soorihsindhiadab
www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com
Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
آهي ... ڪابہ شئي نہ بدلي آهي... لڳي ٿو تہ جيڪا شئي جت ڇڏي ويو هوس، اها اتي ئي موجود آهي....	نصير جو دوست موٽر ۾ ٽي وينل آهي ۽ موٽر بہ هلي ٿي.
غلامو ـــ واهہ ابا واهہ، پٽ هجن تہ توجهڙا. ڪيئن سيفل .. !	(ڊيڪ بدلجي ٿو)

[ڊيڪ ٽيون]

سيفل جو گهر. نصير ماءُ سان گڏ کٽ تي پٽلي ماريو ويٺو آهي. سامهون جميلا ۽ ڪجهہ ٻيون عورتون. جوان ۽ پوڙهيون بيٺيون ۽ ويٺيون آهن.

ڪيميره هر ڪنهن جي منهن تان ٿيندي، نصير جي منهن تي اچي بيهي ٿي رهي.

نصير ـــ امان ايڏو ٿڪجي آيو آهيان، ائين ڪٿي سمجهہ تہ پنج سال ساندهہ سفر ڪيو اٿم. مولڪي ڪا لسي پيار. سچي تہ اڻلاهہ سڪي ويو آهيان.

نصير جي چوڻ تي ماءُ جميلا کي سڏ ٿي ڪري جيڪا هڪدم ڪپڙي سان ڍڪيل ٿانو کڻي هن ڏانهن وڌي ٿي.

ماءُ ـــ ابا، سڪن تنهنجا دشمن. ڪوڙ لسي، جميلان....

ٻيون عورتون پنهنجين ڳالهين ۾ مصروف آهن.

جميلا ـــ چاچي.... سون سيون بہ آنديون آهن.

ماءُ جيئن ٿانون تان ڪپڙو لاهي ٿي تہ نصير هڪدم جهٽ وجهي ٻاڻ ٿانو کولي ۽ کائڻ شروع ٿو ڪري. جميلا ۽ ماڻس کلن ٿا.

نصير ـــ واهہ واهہ.... جلدي ڪر، بک کان ماهہ ٿو وڃي.

سيفل ـــ هيڏانهن بہ لسي موڪلجو. هتي بہ مهمان آهن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com
Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
در ڪان سيفل جو آواز ٿو اچي. ماءُ هن ڏانهن ڏيان ڏئي ٻڌي ٿي ۽ حيران ٿي نصير ڏانهن نهاري ٿي.	ماءُ — مهمان وري ڪهڙا هوندا!
نصير ماءُ جـي اشاري جو مطلب سمجهي ٿو ۽ چوي ٿو.	نصير — ها ها، منهنجو دوست به گڏ آيو آهي.
	ماءُ — الهن ڏانهن به موڪليان ٿي.. ابا ڏاڍو اهي ويو آهين؟
جميلہ لسي ناهي ڪنيون ٿي اچي. نصير ڪائڻ ٿو شروع ڪري.	نصير — توڪان پري جو هئس امان؟
جميلا جي نظرن ۾ شرارت آهي. نصير به هن کي جواب ڏيندو ٿو رهي ۽ کائيندو ٿو رهي. هنن جي انهن ڳالهين تي ماءُ مصنوعي ناراضپو ٿي ظاهر ڪري. هن دوران ڪيمره هنن مان هر هڪ جي منهن جو مڪمل عڪس ڏيندي ٿي رهي.	جميلا — مون ٻڌيو ته ولايت مان ڪجهه بدلجي ايندو پر هي ته جهڙو ويو تهڙو وريو.
	نصير — تنهنجي ٻڪ ٻڪ جي عادت به اڃا ڪونه وئي. ٻانيان ٿو عمر سان گڏ زبان به وڌي ويئي اٿئي.
	ماءُ — اڃهو اينڌي شرط جهيڙو.
	نصير — امان! .... تو ته مون کي ڪا ٻيڻ ڪانہ ڏني. خدا هيءَ ڏني اٿم چا هن سان به نہ وڙهان!
جميلا وڌي نصير جي ويجهو ٿي اچي ۽ آهستي ٻڇيس ٿي.	جميلہ — مون سان نہ وڙهين ته آءُ خبرون وٺي چڏيائين. ٻلا اهو ته ٻڌاءِ منهنجي لاءِ آلدو چا اٿئي. ائين خالي خولي ٻيڻ ٿيڻ مونکي وٺي ٿي ڪونہ.

soorhsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
نصير ڪلهي هن جي مٿي تي هٿ ٿو ڦيرائي.	نصير — گهڻو ٿي آندو اٿم - فڪر نہ ڪر.
سيفل ٻاهران آواز ڪندو اندر اچي ٿو.	سيفل — ابا تنهنجا لنڊن جا دوست آيا اٿئي - چون ٿا تہ ولايت مان زالانو ٿي آيو آهي ڇا جو زالن ۾ ويٺو آهي؟
نصير هن جون ڳالهيون ٻڌي کلڻ ٿو لڳي ۽ پوءِ ڪر موڙي ڪاڌو پورو ڪري اٿي ٿو ۽ ٻاهر وڃي ٿو.	نصير — اچان پيو، اچان پيو.
هن جي ٻاهر ويندي ئي پريان ويٺل عورتون بہ هن جي ماءُ جي ويجهو اچي ٿيون وڃن ۽ ڪلهي ڪلهي هن سان ڳالهيون ڪرڻ ٿيون لڳن. جميلہ ٿالهو ڪٺي صاف ڪري الهن جي جڳهہ تي رکي ٿي ڇڏي.	ماءُ — الله وڏي حياتي ڏئيس - اصل ڪونہ بدليو آهي. هڪ عورت — ادي، ٻڌا تہ رڳو شهر مان ٿي ايندا آهن تہ ڪنهن سان ڳالهائيندا بہ ڪو نہ آهن - جاڙي جي ماءُ ويچاري تہ پٽ کي پڙهائي اچا پٺي روئي. آهي مٺو ٽهيدار پر ماءُ سان ائين ٿو هلي جيئن ڪو ڌاريون بہ نہ هلي.
ماءُ نهايت خوشي ۽ فخر سان هنن جون ڳالهيون ٻڌي رهي آهي. جميلا بہ ڪنڊيءَ جي پلاند سان هٿ اگهي اچي هنن جي پر ۾ ويهي ٿي.	ماءُ — امان، منهنجو نصير ائين ڪونهي. جميلہ — ادا جهڙو ڪو ٺٺي تہ سهي!
عورتون نهايت رازداريءَ جي انداز ۾ هن سان ڳالهيون ڪن ٿيون. جميلا بہ غور سان ٻڌي ٿي. ٻاهران کل جا آواز ايندا	عورت — ٻلا، هاڻ ڪا شادي جي ڳالهہ بہ ڪيئنس. ماءُ — اچا هاڻ تہ آيو آهي . . . مون

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
رهن ٿا- عورتن جا سوال ٻڌي مڪوار تہ ماءُ جي چهري تي گهنج پوندا ٿي وڃن ٿا ۽ ڄڻ ڪنهن فڪر ۾ پئجي ٿي وڃي پر جميلہ جي ڳالهہ ٻڌي هن جو فڪر ڄڻ تہ لهي ٿو وڃي. پوءِ هوءَ اٿي ٿي تہ پيون عورتون بہ اٿي وڃن ٿيون.	تہ اڃا پورو ڳالهايو بہ ڪو نہ اٿمانس.
	جميلہ — چاچي... صفيہ ڪيئن آهي- آهي نہ ادا جو جوڙ؟
	ماءُ — بس امان، جتي لکيو هوندو. اڳوات ڪهڙيون ڳالهيون ڪجن... اچ جميلان تہ رڌڻي جي سارسنڀار لهون.

[ڏيک چوٿون]

سيفل جي گهر جي ٻاهران سيفل جا دوست، هڪ اڌ ٻيا ڇوڪرا بہ ويٺا آهن. نصير ڳالهيون ڪري رهيو آهي.	نصير — چاچا ربو، تون جي پنهنجو ٽانگو وٺي هلين ها تہ آئون توکي بہ ولايت ۾ وٺي وڃان ها.
هو هڪ صندل تي ويٺا آهن ۽ هڪيئي جون ڳالهيون ڏاڍي غور سان ٻڌي رهيا آهن. نصير جا دوست تہ هن جي ڳالهين تي حيران ٿي رهيا آهن. ان وقت گهٽيءَ مان هڪ اڌ ماڻهو اتان لنگهندي بہ نظر اچي ٿو.	ربو — ها ابا، هاڻ تون منهنجي ئي ٽانگي تي چرچا ڇو نہ ڪندين؟
— سڀ کلن ٿا —	نصير — نہ چاچا، سچ ٿو چوان تہ ولايت ۾ ان ٽانگي جي نمائش ڪري پاڻ هزارين روپيہ ڪمايون ها.
سيفل جا دوست بہ هاڻ ڌيان ڏئي نصير جون ڳالهيون ٿا ٻڌن. آهستي آهستي هنن جو موضوع ربوءَ جو ٽانگو بنجي ٿو وڃي ۽	سيفل — ابا، ربوءَ جو ٽانگو هميشه پهريون نمبر ايندو هو ڪاميٽيءَ ۾.
	غلامو — ڪاميٽيءَ وارن کي ربو رشوت ڏيندو هو. پيو نہ تہ منهنجو ٽانگو ڇا ۾ گهٽ آهي. پر پهلي

soomrosindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون

هو هن کي تنگ ڪرڻ ٿا لڳن. ربوءَ جي منهن مان لڳي ٿو ته هن کي اها ڳالهه ڪانه ٿي وڻي پر وري نصير ڏانهن ڏسي ماٺ ٿي وڃي ٿو.

غلاموءَ جي ڳالهه تي سيفل کي چڻ ته ڪا ڳالهه ياد ٿي اچي. ان وقت ڪئميرا ڦرڻ ربو ۽ پوءِ سيفل جي منهن تان هلندي نصير جي منهن تي اچي ٿي، جيڪو بي خياليءَ سان ڳالهائي پيو.

اهو پڌي سيفل کي سخت حورت تي ٿئي ۽ ڪئميرا هن جي چهري تي اچي بيهي ٿي رهي. وري ڪئمرا واري سان هن جي چڻ ٻي دوستن جي چهري تي اچي ٿي وڃي. آخر وري نصير جي منهن تي اچي ٿي.

غلامو ٿڌو ساهه پري ٿو ۽ آهستي چوي ٿو....

ڪجهه دير لاءِ وري سڀ بلڪل ماٺ ٿي ويا. سيفل جي منهن مان ته ائين پيو لڳي، چڻ هن کي ڪا ڳالهه سمجهه ۾ ٺي ڪانه پئي اچي. ربو کنگهڪار ڪري چڻ ماحول جي خاموشيءَ کي ٽوڙڻ ٿو چاهي.

مڪالمو

ايا ٽانگو رڳيو ٺي ڪونهي.

سيفل — تون هر هر مون کي ياد ٿو ڏيارين، سياڻي پنهنجو ٽانگوڪاهي وڃبئين. باقي ٿورو ڪم اٿس.

نصير — پر بابا، سياڻي ته پاڻ هلنداسون.............

آئون ته توهان کي وٺڻ آيو آهيان .... نئون گهر مليو اٿم جو خالي ڇڏي آيو آهيان. پيو ته هاڻ توهان کي ڪم ڪرڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي!

غلامو — نصير سچ ٿو چوي... هن پيريءَ ۾ آخر تون چو پورهيو ڪرين؟ جوان پٽ، ٻيءَ جي پيريءَ جو سهارو ته هوندا آهن.

ربو — چو ماٺ ٿي وئين — پيلي پٽ هجن ته اهڙا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
هنن جي منهن تي گنڀيرتا اچي ٿي وڃي. نصير به هنن جي ان رويي تي حيران ٿو لڳي، هو واري واري سان سڀني جي منهن ڏانهن نهاري ٿو. سيفل ته هن سان نظرون ئي ڪونه ٿو ملائي. آخرڪار نصير اٿي ٿو ۽ هنن ڏانهن ڏسڻ کان سواءِ ئي چوندو ٿو وڃي.	گلو — پر پيلي ڳوٺ ڪي نه وسارجئين. مڙني عيد برات پيو اچجئين. سيفل — ماٺ ڪر گلو ماٺ ڪر. نصير — بابا، آئون ٿورو ڳوٺ جو چڪر هڻڻ ٿو وڃان .... ربو — هل ته آئون به گڏ هلان .... گلو — آئون ٿورو بازار مان سودو وٺي اچان.
باقي غلامو ۽ سيفل وڃي ٿا رهن. سيفل خاموش حقو پي رهيو آهي. غلامو به خاموش آهي. هو وري ڪڇي ٿو غلاموءَ جي ڳالهه ٻڌي سيفل جي چهري مان ائين ٿو لڳي ڄڻ هن کي سخت جذباتي توڙي ذهني تڪليف پهچي رهي آهي هو پنهنجو پاڻ تي ضبط ڪندو ٿو رهي.	غلامو — عدلوءَ جي هٽ تان منهنجي ڏالي تي پيڙين جو بنڊل به وٺي اچجئين .... آئون سڀاڻي ٽانگو پر واري ڳوٺ ڪٽي ٿو وڃان .... چڱو رنگ ته ڪونه ٿيندو، پر خير .... تون ڪهڙن خيالن ۾ پنجي وئين؟
سيفل غلاموءَ جي سوال تي ڄڻ ڇرڪي ٿو وڃي. غلامو هن جي اندر جي پيڙا کي سمجهي پيو پر هو پاڻ به ڪڇڻ ڪونه ٿو چاهي.	سيفل — اون... ڪجهه به نه ... غلامو؟ غلامو — ڇا ... سيفل — پنهنجو ڪيڏو نه ماٺ رهيو آهي؟
هو تمام جذباتي ٿي وڃن ٿا ۽ سيفل غلاموءَ جي ڪلهي تي پنهنجو هٿ رکي ٿو جيڪو ظاهر ظهور ڪنبندو نظر ٿو اچي.	غلامو — بس گڏا کيون کوليئون اٿئون. سيفل — ڪيڏو نه چڱو ٿئي جو اکيون بند به گڏ ڪريون.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون | **مڪالمو**

غلامو ۽ هٿ وڌائي هن جي هٿ تي هٿ رکي ٿو ڄڻ ته ڪيس آٿت ڏيندو هجي.

غلامو — اهڙيون ڳالهيون نه ڪر. نصير کي خبر پئي ته ڏک ٿيندس...

سيفل ڳالهائي ٿو ته سندس اکين ۾ ڳوڙها لرزندا نظر ٿا اچن ۽ هو غلامو کان نظرون چورائي ٿو.

سيفل — ٺيڪ ٿو چوين. نصير کي خبر پئي ته ڏک ٿيندس ... هاڻ پنهنجن ڏکن کان وڌيڪ هن جي ڏکن جو خيال رکڻو اٿم. جي هن جي خوشي ان ۾ آهي ته اهائي سهي ڏسجي ... ڇا ٿو ٿئي ... تقدير ۾ ڇا آهي.

[ڏيک پنجون]

سيفل جي گهر ۾ جميله آهي ۽ نصير جي ماءُ ۽ موجود آهي. ائين ٿو لڳي ڄڻ ته هو ڪنهن اهڙي مسئلي ۾ الجهي ويا آهن جنهن نڪرڻ جي ڪا واهه نظر ڪانه ٿي اچين. حالانڪ هو هڪ ٻئي سان ڳالهائين پيا پر وري ۽ هڪ ٻئي کان نظرون پيا چورائين. جميله جي چهري تي ڏک جا ڏاڍا اهڃاڻ موجود آهن. خود سيفل به ڏاڍو منجهيل آهي. صرف ماءُ اهڙي آهي جيڪا لڳي ٿو ته ڪنهن حد تائين ذهني طور هلڻ لاءِ تيار ٿي چڪي آهي- هن کي پنهنجي پٽ تي ناز آهي ۽ هوءَ کيس خوش ڪرڻ ٿي چاهي.

جميله — ته ڇا اوهين شهر هليا ويندا.

سيفل — بس پٽ... نصير جي مرضي اها آهي.

ماءُ — آخر هو ويچارو اتي ڪيئن رهندو.... پيو ته آئون پاڻ ۽ پٽ کي اکين جي آڏو ڏسڻ ٿي گهران.

سيفل — تون نه ٿي سمجهين. نصير ماءُ .... هن ڌرتيءَ سان، هن ڳوٺ سان، هن ماحول سان، منهنجو جيئڻ مرڻ جو ساٿ آهي.... مون ڪڏهن ان کي ڇڏڻ جو سوچيو به ڪو نه هو.... منهنجا عزيز منهنجا مٽ، منهنجا دوست، سڀ هن ڳوٺ ۾ آهن.... آخر آئون ڪهڙي سهاري تي هي ڳوٺ ڇڏيان؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

سيفل ڳالهائيندي ڳالهائيندي ڏاڍو جذباتي ٿي وڃي ٿو. هن جي چهري تي مختلف جذبن جا عڪس ايندا رهن ٿا.

جميلا — ڪڏهن ته آس ڀرين نگاهن سان هن ڏانهن ڏسي پئي ڪڏهن وري ماءُ ڏانهن پئي ڏسي.

مڙس جون ڳالهيون ٻڌي نصير جي ماءُ ڪنهن مهل ته لڳي ٿو ته ڪاوڙجي ٿي ۽ ڪنهن مهل وري پاڻ غور ڪرڻ ٿي لڳي.

هن جون ڳالهيون ٻڌي جميلہ جا ڳوڙها وهڻ ٿا لڳن، اهو ڏسي سيفل هن جي مٿي تي هٿ اچي رکي ٿو ۽ ڪنڌ جهڪائي اکين کي زور ڏئي ڳوڙها پيئڻ جي ڪوشش ٿو ڪري. جميلہ هن جي ڇاتيءَ سان لڳي سڏڪا ڀرڻ لڳي.

جميلہ سڏڪا ڀري هلي ٿي وڃي.

ڳوڙها سيفل ۽ نصير جي ماءُ جي اکين ۾ به آهن.

جميلہ جي وڃڻ کانپوءِ سيفل کٽ تي ويهي ٿو.

هو فڪر مند ٿيو لڳي.

مڪالمو

ماءُ — پٽ جي سهاري تي.... آخر پٽ ئي ته مائٽن جي پيريءَ جو سهارو ٿيندا آهن!

جميلہ — پلا وري ڪڏهن ايندا به ڪو نہ.

سيفل — ائين نہ چئہ جميلہ، هن ڳوٺ جي خاڪ چمڻ لاءِ وري وري پيا ايندا سين. هي رشتا ڪي ٽٽڻ جا آهن؟

جميلہ — چاچا....

ماءُ — تون به پٺي شهر اچجئين.

جميلہ — آئون ڪيئن ايندس چاچا، بابا مونکي وٺي ايندو؟

سيفل — ها ها.... ڀيو نہ ته وري آئون رهوءَ کي چوندس ته هوتو کي وٺي اچي.... ڇوري ڇوڪري عارضي جدائين کي دائمي رشتن کان وڌيڪ ٿي سمجهي.

ماءُ — ڪيڏي نہ آس هوم.... خدا ڪٿي منهنجون آسون پوريون ڪيون.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون

نصير جي ماءُ وڏي اچي سيفل
جي پير ۾ ٽي وهي جيڪو
هاڻ ڪٽ تي ويٺو آهي. هوءَ
ٻهرين ٽي اڪر ڳڌ ڪرڻ جي
ڪوشش ٿي ڪري ۽ ٻوءِ هن
کي تسلي ڏيڻ ٿي لڳي، پر
لڳي ائين ٿو ڄڻ تہ سيفل ڳالهائي
هن سان پيو، سوچي ڪجهہ پيو
پيو ۽ ڏسي ائين ٿي پيو.

آخرڪار هو ڪٽ تان اٿي
ٿو بيهي ۽ ٿورو اڳتي هلي
دريءَ وٽ پيل نصير جي تصوير
وجي ٿو کڻي ۽ ٻوءِ آهستي
آهستي ڳالهائي ٿو. هو وري
انهيءَ تصوير کي دريءَ ۾
رکي ٿو ڇڏي ۽ مڙي زال جي
منهن ۾ ڏسي ٿو جيڪا هن جون
ڳالهيون ڪو نہ پئي سمجهي،
جيڪا انهيءَ ڳالهہ تي حيران
آهي تہ هي ڪهڙو پيءُ آهي
جيڪو پٽ جي ڪمائي مان
ڪائڻ عار ٿو سمجهي جيڪو

پٽ وٽ رهڻ ۾ پنهنجي بيعزتي
ٿو سمجهي.

مڪالمہ

سيفل — تون بہ ٺيڪ ٿي چوين.
ماءُ — پر تون ڪهڙن فڪرن ۾ آهين.
خوش ڪولہ آهين تہ هاڻ پاڻ بہ
وڏي گهر ۾ رهنداسين - سٺو
کائينداسين سٺو پهرينداسين.
سيفل — مون تہ ڪوشش ڪري هينئر
بہ توکي هميشہ سٺو کارايو ۽
پهرايو آهي، تنهنجي اولاد کي
ولايت تائين امائيو اٿم.
ماءُ — تنهنجي تہ سمجهہ ئي ابتي آهي.
مون تہ ائين ڳالهہ پئي ڪئي.
سيفل — نصير ماءُ، مون جڏهن نصير
کي پڙهايو هو تہ بيشڪ مون اهو
سپنو ڏٺو هو تہ هو پيريءَ ۾ اسان
کي سکي رکندو. پر . . . پر اهو
سک جو سپنو مون شهر ۾ هلي
سک ماڻڻ جو ڪو نہ ڏٺو هو.
جتي آئون ڪنهن کي بہ ڪو نہ
سڃاڻان، نہ ڪو مون کي سڃاڻي.
جتي هر ڪو مون کي ڊاڪٽر
صاحب جو پيءُ ڪري سمجهندو. . . .
ڪوبہ سيفل رلڪ واري کي ڪو نہ
سڃاڻندو. . . . جتي. . . . جتي منهنجي
پنهنجي ڪا بہ حيثيت ڪو نہ
هوندي. . . . جتي ڪوبہ گلو، رٻو
۽ غلامو ڪو نہ هوندو. . . . آخر آئون
ڪهڙي ڀروسي تي هتان هلان؟
ماءُ — تون تہ عجيب ڳالهيون پيو
ڪرين! جي ماڻهو توکي ڊاڪٽر
جو پيءُ ڪري چوندا تہ ان ۾

هدايتون

زال وڏي هن جي پر ۾ اچي ويهي ٿي. هن جي نموني مان ائين پيو لڳي جڻ هوءَ هر قيمت تي پنهنجي مڙس کان اهو چوائڻ ٿي چاهي ته ڪين پنهنجي پٽ وٽ رهڻ گهرجي.

پر موت ۾ سيفل به هن کي سمجهائڻ واري انداز ۾ چوي ٿو.

نصير اندر اچي ٿو ۽ ماءُ کي اچي ڳراٽڙي وجهي ٿو — هو ۽ به نصير کي ڀاڪر پائي پاڻ سان گڏ کٽ تي ويهاري ٿي.

ڪشميرا ٻهريـن ٻنهي خوش ماءُ پٽ تي اچي ٿي ۽ ٻوءِ وري پريان ٻيٺل فڪرمند سيفل جي چهري تي وڃي ٿي. هو به هنن جي ويجهو اچي ٿو ويهي.

نصير جي سوال جي جواب ۾ هو هٿ لوڏيندي صفائي ٿو پيش ڪري.

مڪالمو

تنهنجي ڪهڙي گهٽتائي ٿيندي؟
هوڏانهن پنهنجا ڪارا وار اڇا ٿيءُ
آس ۾ اڇا ڪري ڇڏيئي ته ڪڏهن
ٿو ڊاڪٽر جو پيءُ سڏائين!
سيفل — تو منهنجي ڳالهه ڪانه سمجهي.
ماءُ — مون تنهنجي ڳالهه چڱي طرح سمجهي آهي. آخر دوست تو کي هتي به ملي ويندا. تون اهو ڇو نه ٿو سوچين ته اتي به تون آهستي آهستي نئين ماحول سان ٺهي ويندين.
سيفل — هاڻ ته تون عجيب ڳالهيون پئي ڪرين. هن عمر ۾ آخر نئين ماحول سان منهنجو ڪهڙو نباهه ٿي سگهندو ۽ پيو ته .... هاڻ حياتي ئي ڪيتري بچي اٿم جو نوان دوست پيو ڳاهيندس؟ دوست ڳاهڻ جو وقت ته جواني هوندي آهي. هيءَ پيري ته دوستي نباهڻ لاءِ آهي.
نصير — تياري آهي نه، امان! آئون ٿورو چاچا ربوءَ جي گهر ويو هئس. جميلا ته اصل روئي پئي. مون چيومانس ته تون به مون سان هلي هل، پر چوي ٿي ته بابا کي اڪيلو ڪيئن ڇڏيان.
ماءُ — پٽ ماني کاءُ.
نصير — اڃا بک ڪانه لڳي اٿم، بابا.
سيفل — هونهه.
نصير — توهين ڪهڙين سوچن ۾ آهيو؟

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	سيفل — ڪجهه به نه پر .... نصير — ڪجهه ته آهي؟ ماءُ — آهي وري ڇا، تو جو ملڻ جو ڇيو آهي ته فڪرن ۾ ٻڏي ويو آهي.
اها ڳالهه ٻڌي نصير کٽ تان اٿي ٿو بيهي ۽ پيءُ جي پاسي ۾ بيهي، قرب ۽ احترام سان هن جا ٻئي هٿ پنهنجن هٿن ۾ ٿو جهلي. سيفل آهستي هٿ ڇڏائي هن جي ڪلهن تي ٺڪيون ٿو ڏئي ۽ ائين ٿو ڪنڌ ڌوڻي ڄڻ چوندو هجيس ته ڪو فڪر نه ڪر.	نصير — فڪرن جو زمانو پورو ٿيو بابا .... هاڻ ته کلو، خوش ٿيو .... آخر هتان ملڻ ۾ فڪرمند ٿيڻ جي ڪهڙي ڳالهه آهي؟ سيفل — تون فڪر نه ڪر، اسان جا فڪر اسان سان آهن. نصير — اسان صبح جو سوير هلجي ته بهتر آهي. ٽنڊڪار ۾ نئي ملي پهچنداسون، پرينهن کان اٺون به ڊيوٽيءَ تي لڳندس.
نصير ڪنڌ ۾ پيل کٽ تي ويهي بوٽ جا ڪشا کولي ٿو. ماڻس پر ۾ وڃي ٿي بيهي. سيفل پنهنجي نئي پورن ۾ آهي ۽ کٽ تي نولٽ ڪنڌ هيٺان رکي ليٽي پيو آهي.	ماءُ — ها ابا، اهين نيڪ آهي، ٽنڊڪار ۾ نئي ملي پهچبو ته گهر جو ڪم ڪار به ڪري سگهبو. نصير — (کلندي) گهر جو ڪم ڪار ڪرڻ لاءِ نوڪر چاڪر هوندو اسان .... تون وري ڪو ڪم ڪار ڪندين ڇا؟

[ڏيک ڇهون]

رات آهي لالٽين ٻري پئي. نصير ستو پيو آهي، ماڻس اٿي رلي ٺيڪ ٿي ڪري ۽ هيڏانهن ڏسي ٿي ته سيفل آهي ئي ڪونه، هوءَ لالٽين کڻي ٻاهر نڪري ٿي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com
Scanned with CamScanner

هدايتون

پر اتي به سيفل ڪونهي. هوءَ لالٽين جي روشنيءَ ۾ هڪ گهٽي پار ڪري اچي ٿي ته دڪان جي اڳيان لالٽين جي روشنيءَ ۾ سيفل ٽانگي جي ڦيٿي کي رنگ ڏيندو نظر اچيس ٿو. هو ڏاڍو مطمئن پيو لڳي. ماءُ هن جي پويان وڃي بيهي ٿي. هو ڪيس ڏسي ٿو پر ڪجهه ڪونه ٿو. آخر هوءَ لالٽين پٽ تي رکي هن جي پر ۾ پيل موڙي تي ويهي ٿي رهي. سيفل پنهنجي ڪم ۾ مصروف آهي.

سيفل برش سان ڪم ڪندو هن جي سوالن جا جواب ڏيندو ٿو رهي، ائين ٿو لڳي ڄڻ هن جو سڄو ڌيان ڪم ۾ آهي.

زال حيرت ڪان هن جي منهن ۾ ڏسندي چوي ٿي.

سيفل حيران ٿي هڪ لمحو ڪم بند ڪري هن ڏانهن ڏسي ٿو وري پنهنجو ڪم ڪرڻ لڳي ٿو وڃي. زال هن جي ان ڳالهه تي ناپسنديدگي سان منهن کي موڙو ٿي ڏي.

مڪالمو

ماءُ — رات جو هن ويل....

سيفل — صبح جو هلڻو جو آهي؟

ماءُ — پر هن ٽانگي کي رنگڻ ڪو ضروري هو ڇا؟

سيفل — اڙي ڇوري، غلاموءَ ويچاري جي ڪل ملڪيت ئي هي ٽانگو آهي. ويچاري کي ڪاميٽيءَ ۾ پيش ڪرڻو آهي. پلا آئون به نه رنگي ڏيندوسانس ته پيو ڪيڏانهن وڃي ڏڪا ڪائيندو؟

ماءُ — پر جي نصير جي اک کلي پوي ها ته هو ڪيڏو نه پريشان ٿئي ها!

سيفل — ڇو آئون ڪو ڪڏو ڪم ته ڪونه پيو ڪريان!

ماءُ — پوءِ هاڻ ڇا ارادو اٿئي؟

سيفل — ڏون گهر وڃ، آئون هي ڪم پورو ڪري ايندس.

ماءُ — جي ڪم سڄي رات ختم نه ٿيو ته....

soorthsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	سيفل — ڪهڙيون ڳالهيون پيو ڪرين؟ ڇا مون ڪئين راتيون رنگ ڏيندي نہ گذاريون آهن؟ هي ڪا نئين ڳالهہ تہ ڪانهي. اڄ تون اهي ڳالهائين ڇو ٿو نئين مان هي ڪم ٿيندي ڏٺو اٿئي؟
	ماءُ — جي انهيءَ رنگ سان ايڏو پيار هوئي تہ پٽ کي پڙهائڻ چو ٿي؟
سيفل زال جي ڳالهين تان ڪاوڙجي پوي ٿو ۽ هن کي ڏاڍي ڪاوڙيل انداز ۾ چوي ٿو. زال لالٽين کڻي اٿي ٿي ۽ ڏاڍي ڪاوڙ مان هن ڏانهن نهاري واپس هلي ٿي وڃي.	سيفل — پٽ کي پڙهايو اٿم نہ پوءِ تہ ڪو نہ پڙهيو آهيان؟ پيو تہ پٽ کي تہ ڪو نہ پيو چوان تہ رنگ ڏي .... تون هاڻ وڃ.... خوامخواهہ مونکي ڪوڙي نہ ڪر.
	ماءُ — هنہ .... پيري ۾ دماغ ئي خراب ٿي ويو اٿس. ويٺو رنگ ڏي .... مونکي ڇا ڪندين. پر اهو پڌي ڇڏ تہ صبح جو هلڻو اٿني ....
سيفل هن کي ويندو ڏسي کند ڌوڻي ٿو.	
ماءُ ڪاوڙ ۽ پريشانيءَ مان لالٽين کنيو هلي ٿي وڃي ۽ سيفل ڏاڍي پيار مان برش کي رنگ ۾ پريندو ٽانگي جي ڦيٽي تي گل ۽ ڇٽ ڪيڏي ٿو.	سيفل — نيڪ آهي .... هيئنر تہ تون هل- ڪم ٿي ڪوڙي ڪرين! ويچاري غلامو جو ڪم نہ ٿيو تہ مون جهڙو ڪجهہ پہ نہ ڪيو ....

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com
Scanned with CamScanner

هدايتون مڪالمو

[ڏيک ستون]

رات - ربوءَ جو گهر - ربو فڪرمند کٽ تي ڪانپ ڪيڏيو ويٺو آهي - ڪنهن ڪنهن مهل وارڻ تي هٿ ٿو ڦيرائي ته وري ڪنهن مهل وڏا وڏا ساهه ٿو کڻي - ٻي کٽ تي جميله هر هر پاسا پئي ورائي - هن تان رلي لهي ٿي وڃي - ربو اٿي رلي وجهيس ٿو، پر ڏسي ٿو ته هن جون اکيون پٽيون پيون آهن - هو هن جي کٽ جي سيرانديءَ ويهي ٿو ۽ جميله به اٿي ويهي ٿي -

ربو ڏيئي جي وارن ۾ آڱريون ٿو ڦيرائي ۽ پنهنجا ڏک ڀريل جذبا هن کان لڪائڻ ٿو چاهي، پر جميله جڻ ته هن جي دل جو چور پڪڙي ورتو -

جميله هڪدم سڏڪا ڀرڻ شروع ڪري ڏنا ۽ منهن ٻئي جي ڪڇ ۾ لڪائي ڇڏيائين -

سڄي ڪوٺيءَ ۾ صرف هڪ لالٽين پئي ٻري جنهن جي هلڪي روشنيءَ ۾ صرف ٻه کٽون ٿيون نظر اچن يا ڪنڊ ۾ پيل هڪ موڙو — ربو کٽ تان اٿي وڃي موڙي تي ٿو ويهي - پر جڻ ته اتي به چئن ڪونه ٿو اچيس - هو

ربو — ڇو پٽ، اڃا ننڊ ڪانه آئي اٿئي ڇا؟

جميله — تون جو جاڳين پيو بابا!

ربو — پيريءَ ۾ ته هونئن به ننڊ نيڻن کان رسي ويندي آهي، تون ڇو ٿي پنهنجي ننڊ خراب ڪرين؟

جميله — بابا .... ته سڀاڻي چاچا سيفل وارا هليا ويندا.

ربو — پٽ الله ڪندو ته، وري جلدي پيا هتي ايندا ويندا. آخر هو اسان کي هميشه لاءِ ڇڏي ته ڪونه ويندا.

جميله — بابا ....

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
ربو — جي .... جميلہ — تو تہ چيو ٿي تہ ادا نصير ايندو تہ هو تنهنجي دم جو بہ علاج ڪندو. ربو — ها ها، چو نہ؟ جميلہ — پر هو تہ مورڳو چاچي ۽ چاچا کي بہ هتان وٺيو پيو وڃي- ربو — تون فڪرمند نہ ٿي- آئون علاج لاءِ هن وٽ شهر ويندس- جميلہ — مون کي بہ وٺي هلندين؟ ربو — ها ها.... چو نہ.... جميلہ — چاچا بہ چيو ٿي تہ هو تو کي چوندا تہ مون کي بہ شهر هلڻ لاءِ چيڏين. ربو — ها ها.... ان ۾ ڪهڙو حرج آهي. پر هاڻ تون سمهي رهہ، صبح جو وري سوير هنن ڏانهن هلنداسين - جميلہ — مون کي ننڊ نہ ٿي اچي بابا. ربو — اکيون بند ڪري سمهي رهہ.	وري جميلہ جي ويجهو ٿو اچي- جميلہ اٿي لالٽين جي وٽ ڪي سوري روشني وڌائي ٿي ۽ وري لالٽين رکي ربوءَ جي ويجهو ٿي اچي.
جميلہ — هن وقت خبر ناهي تہ ڪير آيو آهي؟ خدا خير ڪري! ربو — مڙئي خير آهي .... مڙئي خير آهي.... توهين هن وقت! اڙي....	در تي ٺڪ ٺڪ ٿئي ٿي ۽ ربو منهن تي حيرانيءَ جو تاثر ڪڍي اٿي ٿو. هو هلندو در تي پهچي ٿو- سندس هٿ ۾ لالٽين آهي، در کولڻ تي هن کي ڪارو ۽ غلامو نظر اچن ٿا- هو هٽي جاءِ ڏو ڏئين- هو ٻئي چٽا خاموشيءَ سان اندر اچن ٿا ۽ سندس ڪڻ تي ويهي رهن

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
	ٽا ۔ هو بلڪل چپ آهن ۔ هڪ ٻئي سان نظرون بہ نٿا ملائين ۔ سندن چهرن تي ڏک جا نشان آهن ۔
گلو ــ ربو .... سيفل صبح جو هليو ويندو ۔ ربو ــ ها .... غلامو ــ تون ائين پيو چوين جڻ تہ اها ڪا ڳالهہ ئي ڪانهي ۔ ربو ــ پر ڪجهي بہ چوان؟ هن ڪي پنهنجو پٽ وٺيو ٿو وڃي ۔ گلو ــ ڳالهہ تہ ٺيڪ ٿو ڪرين، واقعي هن ڪي پنهنجو پٽ پاڻ سان وٺيو پيو وڃي ۔	ربو بہ لالٽين رکي ويهي ٿو ۔ ٽيئي جڻا چپ تہ هڪٻي کان نظرون لڪائين پيا ۔ يا هڪٻئي کان ڏک لڪائين پيا ۔ هنن جي ڳالهائڻ ۾ ڏاڍي هٻڪ آهي۔
جميلہ ــ چاچا، توهين روڪيون نہ! گلو ــ پٽ ڪهڙي منهن سان روڪيونس۔ نصير هڪڙو ئي تہ پٽ اٿن! هن سان گڏ ئي رهندا تہ پيو ڪٽي رهندا! هنن تہ سڄي عمر اهي سپنا ڏسندي ڪاٽي آهي تہ نصير وڏو ماڻهو ٿيندو .... ۽ هو بہ هن پيريءَ ۾ آرام سان زندگي گذاريندا. غلامو ــ پيلي سالن جي سنگت آهي. اسان تہ هڪٻئي کان سواءِ هڪ ڏينهن بہ ڪونہ گذاريو آهي ۔	جميلہ هنن جي ويجهو اچي بيهي ٿي ۽ ڏاڍين آسائتين اکين سان هنن ڏانهن ڏسندي چوي ٿي۔
گلو ــ ميلا ملاکڙا، ڏينهن راتيون پل پل گڏ گذريو آهي، هاڻ هن عمر ۾ ٿو يار ڇڏي وڃي ۔	گلو ٿڌو ساهہ ڀري ربو ۽ ڏانهن ڏسي ٿو، جڪو ٻوڇڻ جي پلاند سان اکين جي آلين

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
ڪنبن ڪي خشڪ ڪندو نظر اچي ٿو.	ربو — هن چوواريءَ تي اکيون ٻه ته کڻڻ لئي جون هيون، آخر نظر ڪائي وئي.
غلامو واري جميلہ جي مٽي تي هٿ ڦيرائي ٿو، ٻر ٻاڻ هن ڪان منهن لڪائي ٿو ڇڏي ته، جيئن سندس اکين ۾ تري آيل ڳوڙها ڪير ڏسي نہ سگهي.	غلامو — ٻر سيفل جي دل وري شهر ۾ ڪيئن لڳندي؟ ربو — دل ڇا لڳندس. بس وڃي پٽ وٽ رهندو. غلامو — ڀلي اها ڳالهه، تہ عجيب آهي، هاڻ پٽ جي پٺيان پنهنجا دوست سنگتي گهر تڙ ڇڏيندو! گلو — ڀلا ڪري ٻہ ڇا؟ پٽ کي جوابَ ڏئي ڇڏي؟
هاڻ هنن کي الهيءَ ڳالهه، تي وڏيڪ خيال ٿي پيو آهي تہ هو اتي رهندو ڪيئن؟ جتي نہ سندس دوست نہ يار نہ ڪو هم عمر نہ ساٿي. هو هڪ ٻئي ڏانهن ڏاڍي حيرانگيءَ سان سان ڏسن ٿا.	غلامو — ادا، اهو تہ سوچ تہ نصير دنيا گهمي آيو آهي، وڏو ڊاڪٽر آهي، هن جا دوست يار بہ اهڙا ئي هوندا ۽ سيفل ويچارو ابوجهہ، آخر هو اتي ڪيئن رهندو؟
ڪئميرا واري سان چئني جي منهن تي هلندي ٻئي اچي ۽ آخر جميلہ جي منهن تي اچي بيهي ٿي، جنهن تي هنن جي گفتگوءَ جو رد عمل نظر اچي رهيو آهي.	ربو — مون کي تہ ڪجهہ سمجهہ ۾ ڪونہ ٿو اچي. ان مهل تہ اسان زور ڀريس تہ ڀلي وڃي، ٻر هاڻ تہ ڪجهہ سمجهہ ۾ ڪونہ ٿو اچي. گلو — ڀلي نصير جهڙو اولاد تہ خدا شل هرڪنهن کي ڏئي. غلامو — مونکي ٻڪ هئي تہ توکي بہ لنبد ڪالہ هوندي. ربو — اڙي لنبد ڪٿان ايندي؟ آئون نہ ٿهيو ٻر هيءَ جميلہ بہ ڪانہ سٽي آهي!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
گلو — جميله به ته نصير جي ٽڄ شريڪ ڀيڻ آهي.	
غلامو — ربو، ننڊ ته ڪانه ٿي اچي، هل ته سيفل کي به هلي اٿاريون، هن سان ڪاڪڇهري ڪريون، حياتيءَ تي ڪهڙو ڀروسو، وري الائجي ملون يا نه!	
گلو — اهڙيون ڳالهيون سيفل سان نه ڪجنِ.	
ربو — ڌيءُ، تون در اندران بند ڪري ڇڏ- هوائن به رات کي ڀهر وڌي بڇي آهي.	
جميله — آئون به هلان بابا؟	هو سڀ اٿن ٿا- جميله به اٿي ٿي- هو ٻاهر نڪرن ٿا ۽ جميله در بند ڪري ٿي- ڪافي دير ڪم سم در تي ٽيڪ ڏئي بيهي رهي ٿي ۽ آخرڪار منهن گوڏن ۾ هڻي کٽ تي ويهي سڏڪا ڀرڻ ٿي لڳي — ڪئميرا هن تان ٿيندي لالٽين تي ٿي اچي، جنهن جي وٽ هوا ۾ لرزي رهي آهي-
ربو — نه ڌيءُ .... تون ڪيئن هلندينءَ.	
گلو — بابا الله تي رک	

هدايتون — مڪالمو

[ڏيک — اٺون]

هو ٽيئي هڪ گهٽيءَ مان هلن ٿا ته، ڪين سيفل دڪان جي ٻاهران ٽانگي کي رنگ ڏيندو نظر اچي ٿو. سيفل هنن ڏانهن ڪنڌ کڻي ڏسي ٿو ۽ اٿي بيهي ٿو ۽ هو ٽيئي ڊوڙي هن کي ڀاڪر پائين ٿا. پوءِ ڪيتري دير پٽ تي خاموش ٿي ويهن ٿا. غلامو پنهنجي ٽانگي جي ڦيٿي ڏانهن ڏسي ٿو.

غلامو — هي ڇا پيو ڪرين.

ڪئميرا هنن ڇئني جي هٿن تي اچي ٿي جيڪي هڪٻئي ۾ جڙيا پيا آهن. تنهن کان پوءِ اها غلامو جي اڌ رڱيل ٽانگي تي وڃي ٿي بيهي.

سيفل — هيءَ ڪا نئين ڳالهه، ته نه آهي، مون اڳي به راتيون جاڳي توهان جا ٽانگا رڱيا آهن.

غلامو — تون ته ڪو عجيب ماڻهو آهين. سڀاڻي وڃڻو اٿئي ۽ رات جو پيو ٽانگو رڱين!

سيفل وري ٽانگو رڱڻ ۾ لڳي ٿو وڃي. هن جو سڄو ڌيان ٽانگي ۾ لڳل آهي. سندس ٽيئي دوست ماٺس ڳالهيون ڪندا رهن ٿا.

سيفل — توکي ته خبر آهي غلامو، ته مون کي پنهنجي زندگي سان عشق آهي، سو سوچيم ته هڪ ته تنهنجو ٽانگو رڱي ڇڏيان، پيو ته خبر ناهي ته وري ڪڏهن برش هٿ ۾ کڻي سگهان يا نه!

گلو — سيفل، تون....

Scanned with CamScanner

هدايتون

ربو اٽي ٽانگي جي پر ۾ ويٺي ٿو ۽ لاشعوري طور تي ٽانگي جي ڦيٿي کي هٿ لائي آگر سان رنگ کي محسوس ٿو ڪري.

(ڪئميره هن وقت ربي کان ٽانگي سميت هن ڇتني کي ڪور ڪري رهي آهي.)

ربوءَ جي ڳالهه ٻڌي سيفل وري برش کي هٿان ڇڏي ٿو ڏي.

گلو وڏي سيفل کي ڀاڪر ٿو وجهي ۽ غلامو وري اجرڪ جي پلاند سان اکين ۾ تري ايندڙ ڳوڙهن کي اگهي ٿو. ٻئي طرف ربو به هر هر منهن لڪائي ڳوڙهن کي اگهڻ جي ڪوشش ڪري ٿو.

مڪالمو

سيفل — اڙي يار، ڪجهه نه ڇڏ، آءٌ سڀ سمجهان ٿو، پر ڇا ڪريان، مجبور آهيان.

ربو — نه نه.... اسين ته خبر نه آهي ته ڇو، اڄ سڀهي کي نه سگهيا آهيون.

سيفل — مون کان ڇا ٿا لڪايو، آءٌ پاڻ به ڪو ستو آهيان ڇا؟ بس ائين سمجهه ته ماٺ آهيان، اندر جي ڳالهه اندر ۾ اٿم.

ربو — بس خدا ڪري ته تو سڀ ڇا جيڪي سپنا ڏٺا هوا سي پورا ٿين.

سيفل — مون کو به اهڙو سپنو ڪونه ڏٺو هو جنهن ۾ توهين شامل نه هجو. هي ڳوٺ وارا شامل نه هجن، ڳوٺ جي پکندڙ پوکن کي ڇهندڙ گرم ۽ سرد هوائون شامل نه هجن.... اڙي توهين سڀ ته منهنجي سپنن جا ساٿي آهيو.... هي سپنو ته نصير جو سپنو آهي ۽ هيءَ تعبير منهنجي سپنن جي نه بلڪ نصير جي سپنن جي تعبير آهي.

گلو — اهڙيون ڳالهيون نه ڪر سيفل.... تو ڪانسواءِ اسان جي ياري اڌوري آهي.

غلامو — خدا ڪندو ته هميشه خوش هوندين!

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

هو سڀ پنهنجو ڏڪ هڪ ٻئي کان لڪائڻ ٿا گهرن پر اها به خبر اٿن ته سندن ڏڪ لڪڻ جو ناهي. تنهنڪري هڪ ٻئي کي آٿت ٿا ڏين.

ڪيمره هر وقت هنن چئني جي منهن تي ٻئي اڇي. جنهن وقت جيڪو ڳالهائي ٿو، نه صرف ان جو چهرو ڏيکاريو ٿو وڃي بلڪ ٻڌندڙ تي جيڪو اثر پوي ٿو اهو به ڪيمره ڏيکاري ٿي. ان جي ڪري ٻه ڪئمرائون استعمال ڪيون وڃن ته جيئن هڪ ٻري کان تصوير ڪشي ڪري ۽ ٻي ڪلوز اپ وٺي.

اوڏي مهل فجر جو وقت آهي ۽ ٻانگ جو آواز اچي ٿو. هو خاموش ٿي وڃن ٿا ۽ ٻانگ ختم ٿي ٿئي ته اٿن ٿا. دڪان بند ڪري گهر ڏانهن هلن ٿا.

مڪالمو

سيفل ــ آءُ ته اڃا به نٿو چاهيان ته ڪو نصير سان گڏ وڃان.... هتي آخر آءُ ڪندس ڇا؟ ڪنهن سان ڳالهائيندس؟ ڪهڙو ڪم ڪندس؟ بس سڄو ڏينهن ويٺو هوندس! سيڪو ڊاڪٽر صاحب جو ٻيءُ چئي عزت ڪندم....ڪوبه سيفل يار چئي ڪونه ملندم....

گلو ــ سيفل وڏيڪ ڪجهه نه چئه، نه ته اسان جو هانو ٿو ڦاٽي.

ربو ــ خبر اٿئي، جميله سڄي رات ڪونه ستي آهي.

سيفل ــ منهنجي ڀيڻ .... هن کي اها خبر ٿوروئي هئي ته ڪو ايڏو وڏو ماڻهو ٿي ايندو ته جدايون اچي وجهندو.

ربو ــ هي جدايون ڪونه آهن سيفل.

سيفل ــ اهو چئي ته آئون به، دل کي وندرايان پيو. پر خبر اٿم ته وري ڏکيا ملون. هن عمر ۾ وڇڙڻ وارا ڏکيا ملندا آهن.

غلامو ــ اڙي اسين توهان سان ملڻ ايندا سين، دل نه لاهه.

سيفل ــ ڪيترو ايندوءُ! هڪ دفعو ٻه دفعا، اڙي سيفل کي مئو سمجهو.

گلو ــ ڀلي اهڙيون ڳالهيون نه ڪر. هاڻ صبح ٿيڻ وارو آهي. هل ته گهر هلون.

هدايتون — مڪالمو

[ڏيک ڏائون]

سيفل جو گهر- صبح جو وقت-
جميلہ ۽ نصير جي ماءُ سامان
پيا ڳاهين.

ماءُ ــ خبر ناهي نصير صبح سان
ڪيڏانهن هليو ويو آهي.... تون
اڃي وئين؟

ماءُ اڃا ڳالهائي پئي تہ،
سيفل بہ اندر اچي ٿو-

سيفل ــ ها-

هن کي اندر داخل ٿيندو
ڏسي جميلہ جي چهري تي وري
مايوسيءَ جا پاڇولا نظر اچڻ ٿا.
هوءَ پنهنجا جذبات سيفل کان
لڪائڻ لاءِ ڪنڌ جهڪائي ٿي
ڇڏي. سيفل هن کي ڏسي ٿورو
لاپرواهي واري انداز سان زال
ڏانهن مڙي ڳالهائي ٿو.

ماءُ ــ اڄ.... سامان پڌڻ ۾ ڪجهہ
هٿ وٺاءِ ويچاري جميلہ بہ ٿڪجي
پئي هوندي.

جميلہ ــ نہ چاچي، آءٌ ڪو نہ ٿڪي
آهيان.

وري زال جيڪو سامان پڌي
پئي تنهن کي غور سان ڏسي
ٿو ۽ هڪ رلي هٿ ۾ کڻي
ناپسنديدگيءَ واري انداز ۾
چوي ٿو.

سيفل ــ گهڻي سامان کڻڻ جي ڪهڙي
ضرورت آهي- اتي تہ نيون شيون
وٺيون پونديون.... هي پراڻيون
رليون ۽ ميرا ڪپڙا کڻڻ سان
ڪهڙو فائدو؟

زال هن جي ڳالهہ ٻڌي سخت
چڙي تي پوي ۽ منهن کي موڙا
ڏيندي چوي ٿي.

ماءُ ــ ڪمال ٿو ڪرين.... هي
رليون مون ڪيڏي نہ چاهہ سان
پنهنجي ڀيڙي لاءِ ناهيون آهن.

سيفل ــ تون بہ عجيب آهين، هاڻ
پئي شهر ۾ ۽ ڳالهيون پئي ڪرين
ڀراڙيءَ واريون. اڙي نصير هاڻ
انهن رلين کي ڇا ڪندو؟ خير
تنهنجي مرضي....

هو ڏاڍي ڏک سان ٻاڏي پيئي
ٿو ۽ وري اچي جميلہ جي ڀرسان
تي هٿ ٿو ڦيرائي جيڪا رلي

.... پلا چانهہ تہ ناهي وٺ، گلو

هدايتون	مڪالمو
جي ڀلاند سان اکين جي ڪنڊن تائين ڳوڙهن کي اگهي ٿي- ڪيمره هن جي رئي تي اچي ٿي ۽ وري ماڻ جو رئو نظر ٿو اچي جيڪو هوءَ مٿي تي ٺيڪ ٺي ڪري- سيفل وري هٿي ڀري ٻيل ڪٽ تي ڏو وڃي ويهي ليڪن اتي ٻه گهڙي سک ڪونه ٿو اچيس.	جن آيا آهن .... نصير الائجي ڪيڏانهن ويو آهي؟ ماڻ — تون ٻه هٿ منهن ڌوءُ ...... سڄي رات ڪم ڪيو اٿئي .... سيفل — منهن ٻه ٻيڻو ڌوپجندو .... پٽ جميل ....
هو جميل کي اشاري سان سڏ ڏو ڪري ۽ جميل وٽس اچي ٿي بيهي.	جميل — چاچا
هو جميل جي مٿي تي هٿ ڦيرائي ٿو ۽ اکين مان ڳوڙها نڪري ٿا اچنس- ٻر اهي لڪائي ٿو .... هن جي ڳالهه ٻڌي جميل سڏڪا ڀري روئي ٿي-	سيفل — پٽ، چاچي کي وساري ته ڪونه ڇڏيندين ۽؟
جميل هن سوال تي باقاعدي ڳوڙها ڳاڙي ٿي ۽ آهستي آهستي سڏڪا ڀرڻ ٿي لڳي- ماڻ وڏي هن جي مٿي تي هٿ ٿي ڦيرائي-	جميل — چاچا .... ماڻ — چريو آهين ڇا، ٻچڙيءَ کي ٿو روئاڙين ؟
سيفل اکيون اگهي ٻاهر نڪري ٿو-	سيفل — ڇگو ڇگو، چانهه ٺاهي وٺ، آئون ٻاهر وڃو آهيان.
ٻاهر نڪري سيفل گلوءَ جن سان گڏ ويهي ٿو .... هو اڃا ٻه هڪٻئي ڏانهن اکيون ڪڍي ڪولہ ٿا نهارين - جڻ ته هو هڪٻئي جي ڪا چوري	گلو — نصير ڪولهي ڇا؟ سيفل — صبح جو ٻاهر نڪري ويو آهي. غلامو — ويو هوندو ضرور ٻنين واري ٻاسي گهمڻ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

ڪڙي چڪا هجن، جيڪا هاڻ
لڳائڻ چاهيندا هجن -

پريان نصير هڪ هم عمر
ڇوڪري سان گڏ پيو اچي- هن
جي هٿ ۾ هڪ ڪاپي آهي،
جنهن سان پٿرن سان راند ڪندو
پيو اچي- سندس چهري تي
خوشيءَ جو احساس آهي ۽
ڪلندو پيو اچي- هن جي ويجهو
اچڻ تي ربو اٿي ڀاڪر ٿو پائيس.

نصير هنن سان گڏ ويهي ٿو
رهي- هن جي چهري مان بيپناهه
خوشي نظر اچي رهي آهي-

نصير مڙي پٺس ڏانهن نهاري
ٿو جيڪو پير جي ننهن سان پٽ
تي ليڪا ڪيڏي رهيو آهي، پر
نصير جي ڳالهائڻ تي هو ڪنڌ
کڻي ڏانهنس ڏسي ٿو- هن جي
اکين ۾ هڪ لڪل شڪايت
آهي- ڏک آهي جيڪو هن جا
دوست سمجهي رهيا آهن -

مڪالما

ربو — هن ۾ تہ پنهنجو ننڍپڻ هت
گذاريو آهي، ضرور ڪي يادگيريون
هن ڪي ۾ هونديون .

سيفل — يادگيريون ٿي تہ هانوءَ کي
چنهو وجهن، نہ تہ بري هن پنهور
۾ رکيو ئي ڇا آهي؟ اکين کلڻ
سان ئي ڏک ۽ ڏاڪڙا تہ ملن
ٿا . اهي چند گهڙين جون يادون
آهن، جيڪي دل تان متجن ئي
ڪونہ ٿيون .

نصير — چاچا .... رات مون تنهنجي
دم جو ۾ علاج سوچي ڇڏيو آهي.

ربو — بس ابا، جيئن تون چوين !

نصير — توهين سڀ خاموش ڇو آهيو؟

غلامو — ڪا ڳالهہ نہ آهي ابا ....
بس ....

نصير — بابا، رات توهان پڪ دڪان
تي ويا هوندا .

سيفل ها ابا، غلاموءَ جي ٽانگي ۾
ٿورو ڪم رهيل هو، سوچيم تہ
پورو ڪري وٺان .

نصير — بابا، مون کي پڪ هئي تہ
توهين ايڏانهن ويا هوندا .

سيفل — بس ابا .... هاڻي دڪان تي
ڪونہ ويندس، تون دل ۾ نہ ڪر .

نصير — ڪمال ٿا ڪريو بابا، منهنجي
تہ پاڻ دل پئي ٿي تہ اچي توهان
جو هٿ ونڊايان .

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون

نصير جي ڳالهه ٻڌي سيفل سخت حيران ٿي وڃي ٿو ۽ لفظ سندس زبان مان اڪلن ئي نه ٿا. ٻر ٻيءَ ڪي حيران ڏسي نصير وڌيڪ چوي ٿو.

اهو ٻڌي سيفل جا دوست به ڏاڍا حيران ٿين ٿا ۽ هڪٻئي ڏانهن نهارين ٿا.

نصير آهستي آهستي ڳالهائي ٿو. هو چارئي ۽ نصير جو ڳوٺائو همعمر دوست سندس ڳالهيون ڏاڍي غور سان ٻڌن ٿا.

هن جي ڳالهه ٻڌي سيني جا منهن خوشيءَ کان ٻهڪڻ لڳن ٿا. هو بي اعتباريءَ واري انداز ۾ هڪٻئي ڏانهن ڏسن ٿا.

مڪالمو

سيفل — تون .... تون ....

نصير — چو بابا، ننڍپڻ ۾ آئون توهان کي رنگ ڪوڙ ملائي ڏيندو هئس. سچ مون کي ته توهان جي ان ڪم سان به پيار آهي. آخر آئون توهان جو پٽ آهيان، توهان جي حلال جي ڪمائي تي پليو آهيان.

سيفل — مون کي تو تي ناز آهي پٽ!

نصير — بابا، اڄ صبح جو جڏهن مهل آئون ڳوٺ ڏانهن گهمڻ نڪتس ته منهنجي ذهن ۾ هڪڙي ڳالهه آئي .... ڏسو نه هن ڳوٺ جي ڪيتري نه آبادي آهي، پر هتي خاص بيمارين جو ڪو ڊاڪٽر ڪونهي .... چونه آئون هتي ڪٿي پنهنجي اسپتال کوليان .... اها نوڪري قبول نه ڪريان.

سيفل — تون هتي .... ته پاڻ هتي.

گلو — ابا .... وري ته چئه ....

ربو — پٽ .... چرچا ته ڪونه پيو ڪرين .... تون ۽ هتي!

نصير — چو نه چاچا؟ آخر جهڙي اسپتال شهر ۾ تهڙي هتي کولي سگهجي ٿي. هونئن به توهان جهڙن بزرگن جي تربيت جي ڪري آئون سادگي پسند آهيان، ۽ پيو ته منهنجي هن اعليٰ تعليم ۽ هنر تي منهنجن پنهنجن ڳوٺائن کان وڌيڪ پهريان وري ڪنهن ٻئي جو حق آهي؟

Scanned with CamScanner

هدايتون

نصير اٿي ويهي ٿو. هاڻي سندس رخ ڪوٺ جي طرف آهي جتي ماري ناري، ڪڙمي ڪاسبي پنهنجن پنهنجن ڪم ڪارين تي ويندا نظر اچن ٿا. بيمار پوڙها، ڪنگهندڙ ٻار ۽ ان قسم جا ٻيا چند شاٽ وٺڻ ضروري آهن.

مڪالمو

ڇا صرف ان ڪري جو هو ڳوٺاڻا آهن، اهي ايترا پري ويٺا آهن، تن کي علاج کان محروم رکجي!....نه بابا.... مون فيصلو ڪيو آهي ته آئون هتي اسپتال کوليندس پنهنجن هنن غريب پيارن ابوجهه ماڻهن جو علاج ڪندس. چاچا رُبوءَ جي دم جو علاج ڪندس، هن ڳوٺ ۾ سک جو جيڪو سپنو توهان ڏٺو هو ان جي تعبير بڻجندس.

سيفل خوشيءَ کان ڊوڙي اندر ٿو وڃي ۽ زال کي به ٻڌائي ٿو پوءِ سڀ ٻاهر نڪري اچن ٿا. سيفل ۽ سندس دوست نصير کي چنبڙيو وڃن ٿا ۽ نصير جون نگاهون فضا ۾ ڏسڻ ٿيون لڳن. جتي هڪ سفيد ڪبوتر اڏامندو نظر ٿو اچي.

سيفل — اڙي ٻڌئي پاڻ هتي رهنداسون نصير به هتي ئي رهندو.... ڪلو، رُبو، غلامو، اڙي جميلا، اسين هتي ئي آهيون.

soorihsindhiadab
www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com
Scanned with CamScanner

لڙڪ لڙڪ زنجير

ڪردار -

اقبال : هڪ نوجوان .

فاطمه : اقبال جي انڌي ماءُ .

نيلوفر : اقبال جي ڀيڻ .

شهناز : اقبال جي زال .

نسرين : شهناز جي ساهيڙي .

رشيده : اقبال جي ليڊي سيڪريٽري .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون | مڪالمو

[ڏيک پهريون]

هڪ عام قسم جي گهر جو ڪمرو، ڪنڊ ۾ پلنگ پيو آهي، جنهن تي فاطمه ويٺي آهي. سندس پر ۾ نيلوفر ويٺي آهي، ۽ سوئيٽر ٺهي ناهي. سامهون ڪرسيءَ تي شهناز ويٺي آهي. هوءَ رسالي جا ورق پئي اٿلائي. هن جي انداز مان بيزاري پئي بکي. هوءَ هرهر ڪتاب رکي، ٻاهر تي ڏسي. ڪيمره هنن جي مٿان ملندي در تي اچي ٿي بيهي ۽ آهستي آهستي پري ٿيندي ٿي وڃي.

فاطمه — رات ڪافي ٿي وئي آهي.

نيلوفر — الائي ادا ڇو دير ڪئي آهي؟

شهناز — ڇو وري ڇو، هوندو پنهنجن دوستن سان ڪٿ.

فاطمه — امان، ويچارو شام جو تہ نڪتو آهي.

شهناز — پر چاچي ڏسو نہ، ڪيتري دير ٿي وئي آهي. ٻاهريون در بہ کليو پيو آهي، مون کي تہ ڊپ ٿو ٿئي.

فاطمه مطمئن انداز ۾ هنن ڏانهن مڙي جواب ڏئي ٿي.

فاطمه — پنهنجي گهر ۾ ڪهڙو ڊپ؟ ايندو تہ پاڻهي اچي در بند ڪندو.

شهناز رسالي جا ورق اڳيا بہ تيزيءَ سان اٿلائڻ ٿي لڳي.

نيلوفر — پاپي، ادا کي نوڪريءَ ۾ اضافي جو آرڊر ڪڏهن ملندو؟

شهناز — ملڻو تہ اڄ هئس پر سندس فرم جو مالڪ ٻاهر ويل هو، سڀاڻي ضرور ملندس.

soorhisindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون | **مڪالمو**

فاطمه ــ امان، الله مڙني چڱي ڪندو.

نيلوفر ــ ادا کي وڏي نوڪري ملندي ته آئون به زريءَ وارو وڳو ٺهرائيندس.

شهناز اٿي ٻئي ڪمري ۾ هلي وڃي ٿي. نيلوفر اچا بـه فاطمه جي ويجهو ٿئي ٿي. ماءُ جي اندرين اکين مان ڌيءَ لاءِ پيار پيو نظر اچي. فاطمه حيران آهي ته شهناز ڇو هلي وئي.

فاطمه ــ ها ها، ڇو نه. ڪيئن ڪنوار؟

نيلوفر ــ پاڻهي ته هلي وئي امان.

فاطمه ــ هـا، ويچاري انتظار ڪري ٿڪجي پئي هوندي. تون به وڃي ڪا گهڙي اوڏ ڪٽي ننڊ جي نه پئين.

هـوءَ پير مٿي ڪري ويهي ٿي. ٻاهران اقبال سيٽي وڄائيندو اندر ٿو اچي. هو در به بند ٿو ڪري، هن کي ڏسي نيلوفر خوش ٿئي ٿي ۽ فاطمه سواليه انداز ۾ هن ڏانهن نهاري ٿي.

نيلوفر ــ اچي وئين ادا.

اقبال ــ جي.... اچي ويس....

فاطمه ــ ابا، ڏاڍي دير لاتئي، ڪنوار ويچاري ڏاڍي تنگ ٿي آهي.

اقبال اچي ماءُ جي پير ۾ ويهي ٿو. ماءُ هن جي وارن ۾ آڱريون ڦيري ٿي ۽ ڏاڍي قرب ۽ پاٻوهه مان چوي ٿي.

اقبال ــ تنگ ڇو ٿي آهي؟ گهر ۾ به ڪڏهن تنگ ٿيو آهي.

اقبال حيران ٿي وڃي ٿو.

نيلوفر پير مٿي ڪري ويهي ٿي. فاطمه، هن جي سوال جو مطلب سمجهي جواب ڏئيس ٿي.

فاطمه ــ تنهنجو انتظار هئس نه؟ تون نه هوندين پٽ، ته تنگ نه ٿيندي ته پيو ڇا ٿيندو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

اقبال اڄ ماءُ جي پرسان ويٺي ٿو ۽ هن جي نڀوڙي سان لڳي پيو ته ڪير اچي گهر جي ڪنڊ ۾ وڃي. وري هو بند دروازي ڏانهن ڏسي ٿو. نيلوفر پنهنجي ننهن ڪي ڏسڻ لڳي ٿي ۽ وري اٿي اچي پاءُ جي پر ۾ ويهي ٿي.

پاءُ جي ڳالهه تي هوءَ کلي ٿي ۽ ڪانئس پڇي ٿي.

اقبال پيٽ تي هٿ ڦيرائي کلي جواب ڏئي ٿو.

ماءُ ٿورو پريشان ٿي پڇيس ٿي.

اقبال حيرانگيءَ مان ماءُ ڏانهن نهاري ٿو ۽ ماءُ وري ڏاڍي قرب مان هن جي مٿي تي هٿ ڦيرائي ٿي ۽ نيلوفر چيڙائڻ واري انداز ۾ هن ڏانهن ڏسي ٿي.

اقبال ٿڌو ساهه ڀري ورائي ٿو ڏئي.

شهناز ڪمري ۾ جهاتي ٿي پائي. هن ڏانهن ٿي ڏسي ۽ اقبال هن کي ڏسي کلي چوي ٿو. شهناز منهن گهنجائي جواب ڏي ٿي.

مڪالمو

اقبال — پر امان، هي گهر به ته هن جو آهي. اسين جي نه آهيون ته توهان ته آهيو؟ نيلو ته آهي؟ هن جو واسطو ۽ پيار ته سڀني سان هئڻ گهرجي، ڪي رڳو منهنجو ٿي خيال هجيس؟ آخر اسين مرد ماڻهون آهيون هر وقت گهر ۾ ته ڪو نه ٿو ويهي سگهان.

نيلوفر — چڱو ادا مرد ماڻهو، ماني به کائيندا يا اها به ٻاهران کائي آيا آهيو.

اقبال — ڳالهه ته سچي ڪئي اٿئي، ماني اسين کائي آيو آهيان.

فاطمه — ڪو ڪن ڪڇرو ته ڪونه کاڌو اٿئي.

اقبال — امان، اسين ڪو اڃا به ننڍو آهيان ڇا، جو سمجهو ٿا ته ڪن ڪڇرو کائيندو هوندس.

فاطمه — ابا، ماءُ لاءِ ته اولاد هميشه ننڍو هوندو آهي.

اقبال — سچ ٿا چئو، رڳو امان جي درزيءَ کي خبر آهي ته اسين ڪيڏا وڏا ٿي ويا آهيون ...... جهاتيون ڇو پئي پائين، اچ نه!

شهناز — مون کي ته ننڊ ٿي اچي.

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
اقبال لاپرواهيءَ سان چوي ٿو. شهناز هلي ٿي وڃي. اقبال رڌڻي ماءُ جي ويجهو ٿي وڃي ٿو. ماءُ هن کي ٻانهن تي هٿ لائي چوي ٿي ۽ هو اٿي ڪمري ۾ وڃي ٿو.	اقبال — ته سمهي پئه، آئون ۾ ڪهڙيون امان وٺ ويهي آسيس ٿو وٺان.
	فاطمه — ابا، تون به وڃي سمهه.
	اقبال — چڱو امان.
هو ڪمري ۾ گهڙي ٿو ته شهناز جاڳي پئي. ۽ هن کي ڏسي جاڳي واڻي اکيون بند ڪري ڇڏي ٿي. اقبال ڪرسيءَ تي ويهي هڪ ڪتاب کڻي پڙهڻ لڳندو آهي. شهناز اکيون پٽي ٿي ۽ هن کي پاڻ ڏانهن نه ڏسندو ڏسي اٿي ويهي ٿي رهي. اقبال وري هن ڏانهن ڪونه ٿو ڏسي ته هوءَ چڙ مان ڳالهائي ٿي ۽ اقبال حيران ٿي پڇي ٿو.	شهناز — هي به ڪو پڙهڻ جو وقت آهي؟
	اقبال — ڇو، ڇا ٿيو آهي؟
شهناز اٿي هن جي ڪرسيءَ جي ويجهو اچي ٿي.	شهناز — ٿيو وري ڇا آهي، يا ته رهو گهر کان ٻاهر يا رکو ڪتابن ۾ ڪم!
اقبال هن کي ٻانهن مان جهلي وراڻي ٿو ڏئي. هن جون نظرون اڃا ڪتاب ۾ کتل آهن. شهناز هن جي هنج ۾ پيل ڪتاب بند ڪري ٿي ڇڏي.	اقبال — شاني، توکي ته خبر آهي ته آئون جيستائين پڙهان نه، مون کي ننڊ ئي ڪانه ايندي آهي.
شهناز چڙ واري انداز ۾ چوي ٿي ۽ اقبال لاپرواهيءَ کان ڪلها لوڏي وري ڪتاب کولي ٿو.	شهناز — جيڪڏهن اهو خيال اٿوَ ته پوءِ سويل ڇو نٿا اچو؟

هدايتون

اقبال هن ڏانهن ڏسڻ ڪانسواءِ ئي جواب ڏئي رهيو آهي. هن جو چهرو ڪاوڙ ۾ ڳاڙهو ٿي رهيو آهي ۽ ساهه جي رفتار تيز ٿي رهي آهي.

شهناز ڪاوڙ مان منهن گهنجائي ٿي.

پر اقبال اڃا به کلي جواب پيو ڏئيس. هو ان ڳالهه کي ڪا اهميت ئي ڪونه ڏئي رهيو آهي.

شهناز ڏاڍي شڪايت واري انداز ۾ پين جا مثال ڏئيس ٿي ۽ هو چڻ ته چڙي ٿو پوي. هڪ دفعو ڪتاب مان نظرون ڪڍي جواب ٿو ڏي.

شهناز تي هن جي ڳالهه جو ڪو اثر ڪونه ٿو ٿئي هوءَ چوندي ٿي رهي ۽ اقبال تنگ ٿي پوي ٿو.

شهناز کي وڏيڪ ڪاوڙ لڳي اقبال پنهنجو موڊ بدلائڻ جي ڪوشش ٿو ڪري. هو هڪ هٿ سان شهناز جو هٿ جهلي

مڪالمو

اقبال — هاڻي تو ڪي ڇا پڌايان.
آخر پاهر به ته ماڻهن کي منهن ڏيڻو ٿو پوي ۽ هاڻي ته نوڪري ۾ اضافو به ٿو ملي پوءِ ته پاهر گشت تي به وڃڻو پوندو!

شهناز — هيئنر وري ڪهڙو هر وقت مون مان گڏ ويٺا آهيو!

اقبال — جي هر وقت تو وٽ ويٺو رهان ته پوءِ منهنجي بدران نوڪري ڪير ڪندو؟

شهناز — پيا به ماڻهو دنيا ۾ نوڪريون ڪن ٿا پيا رکو توهان ٿا ڪريو!
نسرين جو مڙس ڏسو، وڃي به دير سان، اچي به سوير، تڏهن به زال کي سون سان جهنجهي ڇڏيو اٿس.

اقبال — پوءِ عزت ڪهڙي آهيس، اها خبر اٿئي؟

شهناز — عزت به پئسي سان آهي پيو پئسي ڪانسواءِ ڪهڙي عزت.

اقبال — توسان ته بحث ڪرڻ بس اجايو آهي.

شهناز — آئون بيوقوف آهيان نه؟

اقبال — نه سائين، تون عقلمند، هاڻ معاف ڪر ته پو اکر پڙهي وٺان.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
ٽو، جيڪا جڪي هٿ ڇڏائڻ ٿي چاهي پر اقبال اهڙي زور سان جهليو اٿس جو هوءَ هٿ ڇڏائي نه ٿي سگهي. پر زور آزمائي ڪري رهي آهي.	شهناز— نه، هينئر آئون پڙهڻ ڪونه ڏيندي سالو-! اقبال — ته پلا ڪاوڙ ڇڏ.
اقبال هن جي ڳالهين کي پڌي ڪلي ٿو ۽ سندس ڏل تي هوءَ وڏيڪ ڪک لڳي ٿي ۽ پهر زور سان پٽ تي هڻي ٿي. ڪيمره هن جي چهري کان وجي اقبال جي چهري تي اچي ٿي.	شهناز— منهنجي ڪاوڙجڻ سان اوهان کي ڇا ٿيندو؟ اقبال — ڪمال ٿي ڪرين، تنهنجي ڪاوڙجڻ سان مون تي ڪوبه اثر ڪونه پوندو!
شڪايت واري انداز ۾ چوي ٿي ۽ آخر هٿ ڇڏائي ٿي وڃي. اقبال سڌو ٿي ويهي ٿو. شهناز هن جي ڪرسيءَ جي ٻانهن تي ويهي ٿي رهي ۽ اقبال هن جي ٻانهن تي ڪنڌ جي ٽيڪ ڏي ٿو.	شهناز— ڏاڍو منهنجو خيال اٿو نه؟ اقبال — توکي ان ۾ شڪ آهي ڇا؟ شهناز— سچو ڏينهن ته گهر کان ٻاهر رهو. وري جڏهن اچو ته مون سان ڳالهايو به ڪونه.
اقبال ڏاڍي قرب واري لهجي ۾ جواب ڏو ڏئيس پر هوءَ ان جواب مان مورڳو ناراض ٿي لڳي ۽ پنهنجي ناراضگيءَ کي ظاهر به ڪري ٿي. اقبال هن جي جواب مان حيران ٿي وڃي ٿو ۽ شڪايت واري انداز ۾ چوي ٿو.	اقبال — تون پاڻ وچيو ڪمري ۾ ويهين، اتي چو نه ٿي ويهين جتي پيا به ويٺا آهن. شهناز— مون کي پراڻين ڳالهين مان مزو ڪونه ٿو اچي. اقبال — پرايون ڳالهيون! امان ۽ ٻيلو جون ڳالهيون تنهنجي لاءِ پرايون ٿي سگهن ٿيون پر منهنجون ته اهي ئي منهنجون ڳالهيون آهن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

شهناز هن جي ناراضگيءَ کي محسوس ڪري وٺي ٿي ته هنڪري ڳالهه ڪاهڻ خاطر چوي ٿي. هن جي ان شڪايت تي اقبال ڪلي ٿو ڏي ۽ ڪلندي ئي چوي ٿو.

شهناز ٿوري ڦڪي ٿئي ٿي ۽ اٿي اقبال جي هٿ مان ڪتاب کسي ٿي ۽ اقبال ڊوڙي ڪيس جهلڻ جي ٿو ڪري.

ٻئي ٽهڪ ڏين ٿا.

مڪالمو

شهناز — منهنجو مطلب اهو ڪونه هو. هر خبر ناهي ڇو آئون چاهيان ٿي ته اوهان رڳو مون سان ڳالهايو. رڳو مون ڏانهن توجه ڏيو.

اقبال — آخر آهين نه عورت، مس ۽ ٻئي سان پڻ جي ٻئي آهي جو تنهنجي پرندي!

شهناز — پلي مون سان چرچا ڪريو.

اقبال — اڙي ڇڏ ڪتاب، ڇڏ ڪتاب، مون کي ڏي...

[ڏيک — ٻيو]

اقبال ڪمري ۾ اچي ٿو. هو بيحد خوش آهي. سامهون شهناز ميڪ اپ ڪري رهي آهي. اقبال هن جي پويان اچي هن جون اکيون پنهي هٿن سان بند ڪري ٿو.

هو ٻئي کلن ٿا ۽ اقبال هٿ هٿائي ٿو ڇڏي.

اقبال هن کي اٿاري پنهنجي سامهون ٿو ويهاري.

شهناز — جڏهن مون کي خبر ڪانهي ته ڪير آهيو!....... اڄ ته ڏاڍا خوش آهيو!

اقبال — تون ٻڌاءِ ته ڇو؟

شهناز — ڪا اوکري ۾ اضافو مليو اٿو.

اقبال — ها.

شهناز — ته پوءِ مٺائي ڪاراڻو.

اقبال — مٺائي تون کاراءِ نه.

شهناز — آئون ته مٺائي تڏهن کارائيندس جڏهن ننڍو گهر ملندو.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
اقبال — اهو ته ملي ويندو، ملي ويندو. مون هڪ گهر پڇيو آهي ٽي وڏا ڪمرا اٿس.	
شهناز — واهه واهه ڪافي آهي. هڪڙو ڪمرو ڪنداسين بيڊ روم... هڪ آئون ڊرائينگ روم لاءِ سجائيندس ۽ باقي هڪڙو مهمان لاءِ.	شهناز اٿي بيهي ٿي ۽ ڳالهائي ٿي پر اقبال جي چهري تي حيرت جا نشان اڀرن ٿا.
اقبال — ۽ امان جن . . .	
شهناز — اهي به جڏهن ايندا ته انهن ڪمرن ۾ رهائينداسين.	
اقبال — ڇا مطلب . . . هو . . .	
شهناز — هو هتي نه رهندا ته ڪو سڄي لڏ اسان سان گڏ هلندي ڇا؟	اقبال سخت ڪاوڙجي پوي ٿو.
اقبال — نه . . . آئون هنن کي ڇڏي نه هلندس.	شهناز حيران ٿئي ٿي ۽ پنهي جو ڪلوز اپ وٺندي ڪئمره فيڊ آئوٽ ٿئي ٿي-
شهناز — اقبال!	

[ڏيک ڏهون]

مڪالمو	هدايتون
نسرين — ڇو شالو، اڄ مات ڪيو ويٺي آهين.؟	شهناز پنهنجي ڪمري ۾ ويٺي آهي ته سندس ساهيڙي نسرين اندر اچي ٿي هوءَ ڪيس خاموش ڏسي چوي ٿي.
شهناز — بس ائين ئي.	
نسرين — ڪا ته ڳالهه ضرور هوندي!	نسرين هن سان گڏ ٿي ويهي ٿي.
شهناز — بس اها ئي ڳالهه.	
نسرين — ته ادا اقبال ضد ڪيو بيٺو آهي ته ماءُ ۽ ڀيڻ کي ضرور وٺي ويندو.	

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون | **مڪالمو**

شهناز ـــ آئون به پنهنجي ضد تي آهيان.

نسرين ـــ مٿان پنهنجي ڳالهه تان هٽي آهين.

شهناز اٿي در ڏانهن وڃي ٿي ۽ ٻاهر نهاري وري هن وٽ اچي ٿي.

شهناز ـــ آئون ته ڪڏهن به هن کي اهو ڪرڻ نه ڏينديس ڏس ته سهي، زندگيءَ جون چند گهڙيون به سک سان نه گذاريان!

نسرين ـــ سچ ٿي چوين شانو. خبر اٿئي آئون به جيستائين ساهرن ۾ هوس سڄو ڏينهن سس سهري جي ڪر ڪر پئي ٻڌندي هئي، پوءِ جڏهن الڳ گهر ڪري وڃي ويٺيس تڏهن جان ڇٽي.

شهناز ـــ ڪر ڪر ته مون سان ڪير ڪو نه ٿو ڪري. باقي رهنديس آئون به جدا.

نسرين ـــ ته ادي آئون هاڻ وڃان ٿي.

نسرين ڪٿ تان اٿي ٻاهر اچي ٿي جتي نيلوفر ايندي نظر ٿي اچيس ته ڏسي منهن ڦيرائي ٿي ڇڏي. نيلوفر ڪجهه نه سمجهندي شهناز جي ڪمري ۾ گهڙي ٿي ۽ منظر ختم ٿئي ٿو.

[ڏيک ـ چوٿون]

ڪمري ۾ سڀ ڀاتي موجود آهن. اقبال ماءُ جي اڳيان ويٺو آهي.

اقبال ـــ نه امان، آئون توهان کي ڇڏي ڪيڏانهن ڪونه وينديس.

ماءُ ـــ ڇو، تون ڇو نه وينديين؟

اقبال نيلوفر ڏانهن نهاري ٿو چوي -

اقبال ـــ آخر هن عمر ۾ جڏهن توهان کي منهنجي سهاري جي ضرورت

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	آهي ، توهان کي ڇڏي وڃان ! ماءُ — مون کي ڪڏهن به ڪنهن جي سهاري جي ضرورت نه رهي آهي- بيشڪ آئون انڌي آهيان، پر اڄ به مون کي ڪنهن جي سهاري جي ضرورت ناهي . انهيءَ انڌي هئڻ جي باوجود مون اوهان ٻنهي ٻارن جي پرورش ڪئي ۽ ٻنهي کي هن حد تائين رسايم . اقبال — ۽ انهيءَ جو صلو اوهان کي اهو ڏيان ته توهان کي ڇڏي هليو وڃان !
اقبال زال ڏانهن نهاري ٿو ، جيڪا وري منهن ڦيرائي ٿي ڇڏي. نيلوفر روئڻ ٿي لڳي پر ماءُ هن کي پنهنجي ويجهو ڪري هن جي مٿي تي هٿ ڦيرائي ٿي-	ماءُ — نه، تون پلي پنهنجو گهر وساءِ .... تنهنجي زال چاهي ٿي ته هوءَ جدا گهر ۾ رهي ۽ آئون هن جي انهيءَ خواهش کي پورو ٿيندو ڏسڻ ٿي چاهيان !
اقبال ماءُ جا هي اکر ٻڌي جهڪي هن جي پيرن تي هٿ رکي نيلوفر کي پاڪر پائي ٻاهر هليو ٿو وڃي ۽ شهناز به منهن کي موڙا ڏئي هلي ٿي وڃي-	اقبال — پر امان .... آئون ته پنهنجو گهر .... ماءُ — نه، هي گهر هاڻ صرف نيلوفر جو آهي . تنهنجو هن گهر سان ڪوبه واسطو ڪونهي .

[ڏيک پنجون]

هدايتون	مڪالمو
ماءُ جو گهر ماءُ بيحد اُداس آهي ۽ اڪيلي اچي اقبال جي ڪمري ۾ ويٺي آهي ۽ جهونگاري رهي آهي. سندس بي نور نگاهون ڪمري ۾ هيڏانهن هوڏانهن ڊوڙي رهيون آهن. ان وقت ڪئميرا جو رخ نيلوفر ڏانهن ٿئي ٿو جيڪا ڪمري ۾ اندر اچي ٿي ۽ ماءُ کي اڪيلو ۽ اُداس ويٺل ڏسي پاڻ به پريشان ٿي وڃي ٿي.	ماءُ — مڪ جا مانگيٽڙا موٽي شال ملن، موٽي شال ملن، وڇڙي ڪين وڃن، مڪ جا مانگيٽڙا موٽي شال ملن. نيلوفر — امان، تون هتي اڪيلي ڇو اچي ويٺي آهين؟
ماءُ هن کي ائين پريشان ڏسي آٿت ڏيڻ واري انداز ۾ هٿ سان اشارو ڪندي چوي ٿي.	ماءُ — بس امڙ، ائين ئي اندر اڪيلو ٿيو ته اچي هن ڪمري ۾ ويٺيس، پٽڙي جي آسيس وٺڻ لاءِ.
نيلوفر به ڏاڍي ڏکويل ٿي نظر اچي. هوءَ ماءُ ڏانهن ڏسي ڳوڙها اگهي ٿي.	نيلوفر — سچي امان، ادا ڪانسواءِ گهر خالي خالي پيو لڳي. ماءُ — الله ميان ڏئي ڇوري کي، گهر ڇا ڇڏي ويو آهي اصل ماڻهوءَ ئي خالي ڪري ويو آهي.
نيلوفر آس ڀريل اکين سان دروازي ڏانهن نهاري ٿي جتان ڪوبه اندر ڪونه ٿو اچي.	نيلوفر — ها امان، مون کي پڪ آهي ته امان ڪانسواءِ ادا کي به هڪ ڪوڻ ايندو هوندو.
ماءُ، بي نور نگاهن سان باهر نهاري ٿي. نيلوفر اٿي باهر وڃڻ لڳي ٿي جيئن ئي دروازي تائين پهچي ٿي ماءُ سڏ ٿي ڪريس.	ماءُ — ڇوري جو وڃڻ مهل واتان اکر ڪونه پئي اڪليو. ڪچهو ڪوله هو پر اندر جهريو پيو هئس. .... امڙ باهر پئي وڃين ڇا.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
ليلوفر — ها امان ٻاهريون در ڪليو ٻيو آهي بند ڪري اچان ٿي.	
ماءُ — نه امڙ — در بند نه ڪجانءِ	ماءُ هٿ سان در بند نه ڪرڻ جو اشارو ڪريس ٿي.
ليلوفر — ڇو امان — ڪير ايندو ڇا؟	ليلوفر سوالي انداز ۾ ڪانئس پڇي ٿي — مائس ان تي جواب ٿي ڏيس. هن جي انداز مان اميد جو عنصر ظاهر ٿئي ٿو.
ماءُ — ٻيو ته ڪير ڪونهي اڇڻو پر منهنجي دل ٿي چوي ته پاڻهين ضرور ايندو.	
نيلوفر — نه امان هاڻ ادا هتي ڪونه ايندو.	نيلوفر مايوسيءَ واري انداز ۾ ورائي ٿي — ان تي ماءُ آهستي چوي ٿي —
ماءُ — اڃي نه اڃي سندس مرضي آهي پٽ، پر مان اڃي ۽ در بند ڏسي وري موٽي هليو نه وڃي - انڪري تون در کليل ئي ڇڏي ڏي - گهٽ ۾ گهٽ دل کي تهآٿت هوندي ته جي آيو ته در کليل ڏسي پاڻهي اندر لنگهي ايندو - پنهنجن تي ڪڏهن گهر جا دروازا بند ناهن ڪيا پٽ -	
نيلوفر — پر امان هن کي گهر مان ڪڍيو به ته اوهان آهي -	نيلوفر ڏوري تلخ لهجي ۾ ماءُ کي جواب ٿي ڏي.
ماءُ — نه ٻچ پٽ، ته ڪيئن پنهنجي هانءُ تي جبل رکي ڇوري کي گهران ڪڍيو اٿم- ڇوري جيڏيءَ مهل پيرين پئي موڪلايو پئي ته منهنجي اندر ۾ ڇڄيءَ جي پيرن وانگر سيرون پئي پيون. اقبال جي هوندي سڀا سارا ڏهه سال مون	ماءُ اداس ٿي چوي ٿي. (روئڻهارڪي انداز ۾) هوءَ ڳالهائي نه رهي آهي ۽ خلا ۾ ائين گهوري رهي آهي ڄڻ ته ڪو سندس آڏو بيٺل هجي، سندس چپ ائين پيا هلن ڄڻ ته ڪنهن مشين مان آواز ايندو هجي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
	ڪــي اهو ڪونه لڳو ته ڪي منهنجون اکيون بي نور آهن - پر اڄ واقعي لڳيم ٿو ته آئون انڌي آهيان پٽ. اکين جو نـور هائي وڃايو اٿم.
	نيلوفرــ امان هل تـه پاڻ هلي ادا وٽان ٿي اچون.
	ماءُ ــ چري ته ڪانه ٿي آهين.
	نيلوفرــ امان نـون ڪجهه بـه چئو، سڀاڻي مان ادا وٽ ضرور وينديس.
	ماءُ ــ سڀاڻي جون ڳالهيون سڀاڻي سان، هينئر وڃي سمهي رهه.
	نيلوفرــ مون کي ننڊ ڪانه ٿي اچي.
	ماءُ ــ اکيون پوري ليٽي پئه، پاڻهي ننڊ اچي ويندئي.
نيلوفر سواليه انداز ۾ ماءُ ڏانهن نهاري ٿي ــ	نيلوفرــ امان تو کي ننڊ ايندي؟
ماءُ ڪڪ ٿي جواب ٿي ڏي.	ماءُ ــ اجايا سجايا سوال نه پڇندي ڪر.
	نيلوفرــ پر جي امان، ادا هينئر اوچتو گهر هليو اچي ته.....
هوءَ ٿڌو ساهه ڀري ٿي ۽ منظر ساڪت ٿي وڃي ٿو.	ماءُ ــ نيلوفر پٽ ـ اهڙي آس نه ڏياريم جا نه ساري سگهي نه جياري سگهي.

[ڏيک ــ ڇهون]

اقبال جو نئون گهر.

اقبال ڪجهه پڙهي رهيو آهي.

شهناز سندس پر ۾ اچي ٿي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com
Scanned with CamScanner
soorihsindhiadab

هدايتون	مڪالمو
بيهي. ڪجهه انتظار ڪري ٿي پر هو ڏانهنس ڪونه ٿو نهاري.	
شهناز سندس هٿن مان ڪتاب ڪسي اڇلائي ٿي ڇڏي. اقبال ڇرڪي هن ڏانهن نهاري ڳالهائي ٿو. پر هن جي انداز مان ناپسنديدگي ٿي نظر اچي.	اقبال — هي ڇا ڪيئي ! شهناز — هاڻ هي ڪتاب اسان کان به وڌيڪ پيارا ٿي ويا .
اقبال حيران ٿي چوي ٿو .	اقبال — ڪمال آهي. ڪتاب سان به حسد ٿي ڪرين !
شهناز هن کان سوال ٿي ڪري ۽ هو ڪاوڙ کان چوي ٿو.	شهناز — پر هي وقت پڙهڻ جو آهي ڇا ؟ ڪو امتحان ڏيڻو اٿو ڇا ؟
اقبال ڪتاب کڻي وري هٿ ۾ ٿو جهلي ۽ شهناز لاپرواهي واري انداز ۾ چوي ٿي.	اقبال — توکي خبر آهي شهناز، ته ڪتاب منهنجي زندگي ۾ ڪيتري اهميت رکن ٿا ؟
هو لاجواب ٿي وڃي ٿو .	شهناز — پر بقول توهانجي، هاڻ ته آئون توهان وٽ آهيان. هڪ مڪمل ڪتاب. پوءِ ٻيا ڪتاب ڇو ٿا پڙهو؟ سڄو وقت ته ٻاهر ٿا گذاريو يا وري ڪتاب ٿا پڙهو. باقي هي چند گهڙيون به مون سان ڳالهائڻ ڪونه ٿو وڻيو.
اقبال هار مڃڻ واري انداز ۾	اقبال — تون ته ڪاچري آهين ڇگو، ڪتاب نه اڇلاءِ باقي نٿو پڙهان. بس ؟
شهناز اٿي اقبال وٽ وڃي ٿي ويهي ۽ ڏاڍي پيار سان هن ڏانهن تڪڻ ٿي لڳي.	شهناز — سچ ؟ اقبال — مون توسان ڪڏهن ڪوڙ به ڳالهايو آهي ؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
شهناز ڏورو اداس ٿي چوي ٿي.	شهناز— پر توهان ته مون سان ڳالهايو به ڪونه ٿا.
	اقبال— شهناز مون توکي ڪيترو سمجهايو آهي ته هاڻ انهن ڳالهيون مون کي ياد نه ڏيار، مون اهو زهر به ڪن جي ڪري پيتو هو.
	شهناز— ليڪن توهان تي اڃا به هنن جو ئي خيال ڇانيل آهي.
	اقبال— امان ۽ نيلو کي آئون ڪڏهن به وساري نه ٿو سگهان. تو مون تي ظلم ڪيو آهي شهناز، تو منهنجي وجود کي ئي ورهائي ڇڏيو آهي.
	شهناز— پر تڏهن به توهين ته منهنجا ڪونه ٿيا آهيو!
اقبال اٿي دري وٽ ٿو بيهي ۽ ڏيک ختم ٿئي ٿو.	اقبال— اهائي ته تنهنجي بيوقوفي آهي، جو تو سمجهيو ته مون کي امان جن کان ٽوڙي تون منهنجو پيار حاصل ڪري سگهندينءَ! آئون ته هاڻ هڪ اهڙي ٻه واٽي تي بيٺو آهيان جتي مون کي ڪا به راهه نظر ئي نٿي اچي.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڏيک - ستون

هدايتون | مڪالمہ

اقبال جو نئون گهر.

نسرين ۽ شهناز ڊرائينگ روم ۾ ويٺيون آهن. نئون فرنيچر نظر اچي پيو. ڪمري ۾ هڪ طرف صوفا سيٽ پيل آهي ۽ هڪ طرف ڊائننگ ٽيبل رکيل آهي. ڪنڊ ۾ پيل ميز تي ٽي وي سيٽ پيل آهي ۽ ٽيليفون به رکيل آهي. سينگاريل ڪمري کي شهناز جي ساهيڙي ڏاڍي پسنديدگيءَ جي نظرن سان ڏسي رهي آهي.

هن ڳالهہ ٻولهہ دوران لڳي ٿو تہ شهناز ڏاڍي حيران آهي. هوءَ ان انداز سان ڏاڍي پريشان ٿيڻ لڳي. نسرين جيڪا ڏاڍي چالاڪ ۽ خراب فطرت جي لڳي ٿي تنهن کي اجا بہ هن گهر ڦٽائڻ جي آرزو آهي تنهنڪري هن کي وڌيڪ ڀڙڪائي ٿي.

نسرين — شهناز مون کي تہ پڪ آهي مڙس جو توسان اڳ جهڙو پيار ڪونہ رهيو آهي. انڪري ئي تہ هو پاڻ کي گهر کان ايڏو لا تعلق ٿو رکي! نہ تہ سهڻي سلڇڻي زال جي هوندي، ڪهڙو مرد ڌارين ڇوڪرين سان الين ڪلاڪن عام تفريح تي نڪرندو هوندو.

شهناز— پر اڄ ڪلهہ اهي تہ ڪڏهن بہ اهڙي عادت ڪونہ هئي.

نسرين — تنهنجي اهائي تہ وڏي ڀل آهي. توکي ڪهڙي خبر تہ گهر سان نڪرڻ کانپوءِ هن جون ڪهڙيون مصروفيتون آهن؟ تون ڪا چوويهہ ڪلاڪ تہ هن سان گڏ ڪونہ ٿي رهين!

شهناز— پر مان ڪيئن يقين ڪريان؟

نسرين — مان جو اکين سان هن کي هڪ ڌارين ڇوڪريءَ سان گڏ گهمندو ڏٺو اٿم- ظاهر آهي ڪو تہ چڪر هوندو.

شهناز— پوءِ تون ٻڌاءِ تہ هاڻ ڇا ڪريان، ڀرين تون چوندي هئينءَ تہ ماءُ ۽ ڀيڻ کان پري

هدايتون — **مڪالمو**

ڪري پنهنجي هٿ ۾ رکينس،
سو اتان ڪيڏو مانس ته وري هي
آزار ڳچيءَ ۾ پنجي ويو آهي.
هاڻي ڪيئن ڪريان.

نسرين — خير، ماڻهن پيٽ سان ته هن
ملڻ جلڻ ڪونه ڇڏيو هوندو. روز
هڪ ڏينهن چڪر ته اتي به هڻندو
هوندو. تنهن سڳهي ٿو ته هنن ٺي
ڪيس اها صلاح ڏني هجي ته
جيئن تو مان دل ڪڍي ٿئيس ۽ موٽي
وڃي هليو وڃي.

شهناز — نه ادي، ماسي ڪيس ڪڏهن
به اهڙي صلاح نه ڪونه ڏيندي.

شهناز جي ياد ڪرڻ تي نسرين ڪاوڙ ۾ ڏيکاري.

نسرين — شهناز، تو مان ته مٿو هڻڻ
اجايو آهي. تو ڪي ڪهڙي خبر
ته هنن جا اصل ارادا ڪهڙا آهن.
تون سمجهين نه سمجهين، مون کي ته
اهو سڄو ڪارنامو پڙهايل ناٽڪ ٿو لڳي.

شهناز هن تي يقين ڪري ڪاوڙجي وڃي ٿي.

شهناز — پوءِ اچ اچي ته مان هڪڙو
فيصلو ٿي ڪريان، آخر مان ڪا
اڪيلي ته نه آهيان جو مون سان
اهڙيون زيادتيون ٿو ڪري.

نسرين آهستگيءَ سان سمجهائيس ٿي.

نسرين — وري ڪيئي نه بيوقوفيءَ
واري ڳالهه. مٿان اهڙي تڪڙ
ڪئي اٿئي. مرد جي ذات سان
وڏي طريقي سان هلڻو پوندو آهي.
تون اهڙو طريقو اختيار ڪر جو
پريت به رهجي اچي ۽ لعل به

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

وري آهستي چويس ٿي.

شهناز مٺي تي هٿ هڻي چوي ٿي.

پنهنجي منهن تي ڳالهائي ڄڻ انهن لمحن کي ياد ڪرڻ جي ڪوشش ڪندي هجي جيڪي گذري چڪا آهن - جيئن جيئن سوچي رهي آهي تيئن تيئن سندس چهري تي وڌيڪ ڪاوڙ جا نشان ڇتائيندا ٿا وڃن - ڪيمره هن جي چهري جو ڪلوزاپ وٺي ۽ وري نسرين جي چهري تي اچي ٿي جيڪا مطمئن انداز ۾ ڪنڌ ڌوڻي رهي آهي.

ان دوران اقبال به ٻاهران اچي ٿو ۽ نسرين سان عليڪ سليڪ ڪري ٿو.

شهناز شڪايت واري انداز ۾ چوي ٿي - اقبال بنا ڪنهن

مڪالمو

ليڊي ڊاڪٽر - نه ته ڌڪڙ ڪري مڙس کي هٿان وڃائيندينءَ - هونءَ به اڄڪلهه ٿوڌانهن هن جي توجه ڪانهي - هن ڇوڪريءَ جي چڪر مان نڪري ته ٿو لاءِ به سوچي نه -

شهناز — واقعي مان وڏي بيوقوف آهيان جو هن تي اندو اعتبار ڪيو ويٺي آهيان. مرد جي ذات اعتماد جي قابل ئي ڪانهي، هن کي ته ڏير ڏجيئي ڏجي ها.

خبر ناهي ڪڏهن کان اهو عشق جو چڪر پيو هليس، حق تي ماءُ ۽ ڀيڻ جي آڙ وٺي مون کي ڇڏڻ جون ڌمڪيون ڏيندي ڏئي ڏنائين - مان به ڇوان ته هميشه خيال ۾ گم ٿو رهي، گهر ۾ به گهڙيون اچي ٿو ته ائين ٿو لڳي ڄڻ ٻاهر ڪا شيءِ وڃائي آيو آهي ۽ ڪڏهن ڪڏهن ته رات جو مون کي ستل سمجهي چورن وانگر گهر مان گم ٿيو وڃي - هاڻي ماءُ ۽ ڀيڻ سان ملي به ڏسي، ڀوءِ منهنجو نالو به شهناز آهي!

نسرين — واقعي، ڀوءِ ته هنن سان ملڻ جلڻ به بند ڪرائينس.

اقبال — ڪهڙو حال آهي؟

شهناز — اڄ ايتري دير ڇو ڪري آيا آهيو؟

هدايتون	مڪالمو
هڪ جي جواب ڏئي ٿو – وري کلي چوي ٿو –	اقبال – اهو تمام پراڻو سوال آهي. اوهان به پڇندو هوندو ته اقبال هميشه دير سان ايندو آهي.
نسرين آهستي منهن کي موڙو ڏئي ٿي ۽ شهناز ڪاوڙجي چوي ٿي.	شهناز – مذاق نه ڪريو، ٻڌايو ڇو نٿا ته هيتري دير ڪٿي هئا؟
اقبال مرڪي چوي ٿو ۽ وري هٿ ۾ جيڪو پڙو اٿس تنهن مان ڪارڊ ڪڍي کيس ڏئي ٿو. شهناز نسرين ڏانهن ٿي نهاري. ان وقت هڪ نوڪر اچي ٿو.	اقبال – سرڪار، اوهان جي ئي ڪم سان هيتري دير ٿي آهي. اچي، هي وٺو، اوهان جي سالگره جا ڪارڊ. هينئر هينئر پريس مان ڪڍيو پيو اچان. ٻيو ڪو حڪم؟
	نوڪر – بيگم صاحبه جي گاڏي اچي وئي آهي.
نسرين اٿي ٿي ۽ موڪلائي ٿي.	نسرين – چڱو شهناز، مان هاڻ هلان ٿي.
	شهناز – سياڻي ٿيءُ، سوير پرو اچجانءِ، متان مهمانن وانگر دير سان اچين.
اقبال نسرين لاءِ دروازو کولي ٿو.	نسرين – نه نه، جلدي ايندس، تون فڪر نه ڪر. چڱو، خدا حافظ.
نسرين وڃي ٿي ۽ اقبال شهناز ڏانهن مڙي ٿو.	اقبال – خدا حافظ.
هو زال کان سوال ٿو پڇي ۽ وري ڪارڊ هٿن مان وٺيس ٿو.	اقبال – شهناز، مهمانن جي لسٽ تيار ڪئي اٿئي ڇا؟ مون کي ڏي ته ڪارڊن تي نالا لکي وٺان ۽ هاڻ امان ۽ نيلوفر کي ڪارڊ تون پاڻ ڏيئي اچجان.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
شهناز — ان سلسلي ۾ مهرباني ڪري مون کي معافي ڏيو ته بهتر.	زال منهن کي موڙو ڏئي جواب ڏئيس ٿي.
اقبال — ڇا مطلب؟	اقبال سخت حيران ٿي وڃي ٿو ۽ ڪنهن قدر ڪاوڙجي به ٿو.
شهناز — مطلب اهو ته جن اسان کي گهر مان تڙي ڪڍيو هجي، انهن کي ڪهڙي منهن سان وڃي دعوت ڏيئي اچون ۽ هاڻ اتي اوهان جو به وڃڻ مناسب ڪونه ٿو لڳي.	شهناز هن جي ڪاوڙ جي ڪابه پرواهه نه ٿي ڪري ۽ چوي ٿي.
اقبال — تنهنجي سوچ غلط آهي شهناز. شهناز — ته سوچ اوهان جي به صحيح نه آهي.	اقبال سخت ڪاوڙ مان چوي ٿو ۽ ڪارڊ ڪرسيءَ تي ڦٽا ٿو ڪري. شهناز به جواب ڏئيس ٿي.
اقبال — ٺيڪ آهي، ٻي دليءَ سان دعوت ڏيڻ کان بهتر آهي ته ڪين تنهنجي گهر اچڻ لاءِ به مجبور نه ڪيو وڃي ۽ هونءَ به هنن جي موجودگي توکي ناگوار گذرندي.	اقبال پنهنجي ڪمري ڏانهن ويندي جواب ٿو ڏئي.

[ڏيک اٺون]

سيڪريٽري — سر.... ڪجهه ڏينهن کان توهان ڏاڍا اداس ٿا رهو؟	اقبال آفيس ۾ اداس ويٺو آهي. مسز ليڊي سيڪريٽري اندر داخل ٿئي ٿي.
اقبال — نه نه ڪا ڳالهه نه آهي، ويهه.	اقبال هن ڏانهن نهاري ٿو. سيڪريٽري ويهي رهي ٿي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

اقبال اداسيءَ مان وراڻي ٿو.

مڪالما

سيڪريٽري — سر مونکي ڇڏڻ ته نه گهرجي، پر ٿي سگهي ٿو ته آئون توهان جي ڪنهن ڪم اچي سگهان.

اقبال — بس اها ئي ڳالهه آهي.... ڪيترا ڏينهن ٿيا آهن جو آئون امان جن سان مليو ئي ڪونه آهيان.

سيڪريٽري — توهين ملڻ وڃو ڇو نه ٿا؟

اقبال — انهيءَ عذاب ۾ ته آهيان — خبر ناهي امان مونکي گهر ۾ اچڻ به ڏي يا نه؟

سيڪريٽري — هوءَ ماءُ آهي، آخر توهان کي ڪيئن روڪيندي!

اقبال — تون هن کي ڪونه سڃاڻين! هوءَ ڏاڍي ضدي آهي.

سيڪريٽري — ڇا آئون توهان جي باري ۾ هن سان ڳالهايان!

اقبال — نه نه.... تون ڪو فڪر نه ڪر....

اقبال جو موڊ ڪجهه بدلجي ٿو ۽ هو ٻئي گڏجي ٻاهر نڪرن ٿا — ڪيمره هنن جي وڃڻ کي فالميند ڪندي آهستي آهستي فيڊ آئوٽ ٿئي ٿي.

سيڪريٽري — سر.... ڇا اڄ ڪيڏانهن آئوٽنگ جو موڊ ڪونهي؟

اقبال — نه نه.... اڄ ته شام جو امان وٽ پارٽي آهي تون ايندينءَ نه؟

سيڪريٽري — ها سر.... ڇو نه!

اقبال — هل ته مان تو کي ڇڏيندو وڃان.

soorinsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون **مڪالمو**

[ڊيڪ نائون]

افبال جو گهر.
پارٽيءَ جو منظر.

گهر ۾ مهمانن جو هجوم آهي. شهناز ۽ نسرين مهمانن جو آڌرڀاءُ ڪري رهيون آهن. اقبال سيٺين کان بي تعلق آهي ۽ ٻي دليءَ سان سيٺين سان ملي رهيو آهي.

ڪجهه مهمان پنهنجي منهن ڳالهائي رهيا آهن. بيرا ۽ نوڪر چانهه ۽ ڪيڪ کڻي هيڏانهن هوڏانهن اچي وڃي رهيا آهن ۽ ڪي مهمان هڪٻئي سان ملي خوش خيرعافيت پڇي رهيا آهن. هڪ هنگامو مچيل آهي.

مهمان نمبر ١ — يار اقبال کي گهر تمام سٺو مليو آهي.

مهمان نمبر ٢ — ڀاءُ به ته ڊيسينٽ ماڻهو آهي.

مهمان نمبر ٣ — پر يار هڪڙي ڳالهه آهي ته ايڏي سٺي عهدي تي هئڻ جي باوجود، منجهس ذري جيتري به مغروري ڪانهي.

ڪجهه خواتين پاڻ ۾ گفتگو ڪري رهيون آهن. هو هڪٻئي جي ڪپڙن، وارن جي اسٽائيل ۽ جتين کي چتائي ڏسي رهيون آهن.

خاتون نمبر ١ — ادي، اڄڪلهه جي ظاهري ڊيڪ ويڪ معاشري کي تمام گهڻو نقصان رسايو آهي.

خاتون نمبر ٢ — پر جيڪڏهن الله ڪنهن کي ڏني ته ان سان ڪهڙي ريس؟

هوءَ ٺهنائي سان چوي ٿي.

خاتون نمبر ٣ — پر سادگيءَ ۾ به ڪو حرج ته ڪونهي. بلڪ هڪ

هدايتون

مڪالمو

فائدو اهو به آهي ته هيٺين طبقي جي ماڻهوءَ ۾ احساس ڪمتري پيدا نه ٿيندي .

هو ٤ عورت منهن ڪي موڙو ڏي ٿي- هن ڪي نمبر ٣ خاتون جون ڳالهيون ڪونه ٿيون وڻن. هن جي ڳالهين مان ڪي قدر مغروري بکي رهي آهي -

خاتون نمبر ٢ — پر اهو تنهنجي ۽ منهنجي اڪيلي سرڪرڻ ته ممڪن ڪونهي .

خاتون نمبر ٣ — ڇو نه آهي؟ فرد جي انفرادي ڪوشش ئي اڳتي هلي اجتماعي ڪوشش ۾ بدلجيو وڃي.

هڪ وڏيءَ عمر جو بزرگ هڪ مهمان سان ڳالهائي ٿو -

بزرگ — مونکي ته اڄ ڪلهه جي اولاد تي حيرت ٿي ٿئي. جنريشن گيپ جي اجائي آڙ وٺي ماءُ ۽ پيءُ کان لاتعلق ٿيڻ ۾ ڪهڙو آدرش لڪل آهي؟
جنريشن گيپ هڪ بي معنيٰ ۽ فضول لفظ آهي. پوڙهيءَ ماءُ کي پيرسنيءَ ۾ ڌڪرائڻ ڪا انسانيت ته ڪانهي. اها ته کلي خود غرضي آهي. جيڪڏهن هڪ نوجوان، ماءُ ۽ پيءُ کي بي سهارو ڇڏي، آزاد زندگي گذارڻ تي مطمئن رهي ته اها سندس سخت ڀل آهي، ڇو جو اڳتي هلي سندس اولاد به يقينن هن سان اهڙو ئي ورتاءُ ڪندو .

اقبال جو رد عمل- هو سندن ڳالهيون غور سان ٻڌي ٿو ۽ سندس منهن جو رنگ ئي لهي ٿو وڃي-

ٻنهي مهمانن جي گفتگو مان لڳي ٿو ڄڻ هنن کي اقبال جي جذبات جو ڪو احساس ڪونهي بلڪ هو اپنن ئي ڳالهائي رهيا

مهمان نمبر٣ — واقعي، مسائڻ ڏک سور ڏهي اولاد کي ان لاءِ ته پالي وڏو ڪونه ٿو ڪري ته هو جوان ٿي ڪنهن مشين جي ناڪاره پرزن

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
آهن . اقبال ان گفتگوءِ دوران وڏيڪ بيچين ٿي وڃي ٿو ۽ خاموشيءَ سان ٻاهر نڪري وڃي ٿو .	وانگر ڦٽو ڪري ڇڏي .
نسرين ڪيس ويندو ڏسي شهناز کي ڪجهه چوي ٿي ۽ شهناز به اقبال جي پويان نڪري وڃي ٿي .	

[ڏيک ڏهون]

هدايتون	مڪالمو
(ماءُ جو گهر رات جو وقت) گهر جي ٻاهران دروازي تي اقبال ڊڪيءَ تي ويٺو آهي . شهناز هن کان لڪندي لڪندي اچي ٿي ۽ ٻاهران دريءَ وٽان وڃي اندر ليئو پائي ٿي جتي نيلوفر ۽ مائس ڳالهائين پيون . ماءُ حسب معمول چڻ ته خلا ۾ گهوري رهي آهي .	نيلوفر — امان، ادا وري مڙئي نهاريو ڪونه، پر تون اڄ ان، در انهيءَ آس ۾ ڪوليو ويٺي آهين ته متان اچي وڃي! فاطمه — اها آس ته هاڻي ساهه جو سهارو آهي پٽ، دل ٿي چوي ته خدا ڪري جتي هجن خوش هجن. ڪنوار به ڏاڍي ياد ٿي اچيم.

Scanned with CamScanner

هدايتون

نيلوفر ڊوڙ اٿي ڪٻٽ وٽ وڃي ٿي ته شهناز دريءَ مان هيٺ لڪي ٿي وڃي.

ماءُ جي بي نور اکين مان ڳوڙهن جي برسات وسڻ ٿي لڳي. نيلوفر اهي ڳوڙها ڏسي بي چين ٿي وڃي.

نيلوفر ڏاڍي حسرت وچان چوي ٿي. سندس اندر مان هڪ ٿڌو ساهه آهه بڻجي نڪري ٿو پر هوءَ وري پاڻ کي سنڀالي ماءُ کي آٿت ٿي ڏي.

نيلوفر چڻ ماءُ کي تسلي ڏيڻ ٿي چاهي.

ان وقت شهناز سڏڪا روڪي نه ٿي سگهي. هوءَ ڏاڍي پشيمان ٿي آهي. هن کي احساس ٿي ويو ته هي سندس گهڻگهرا خير خواهه آهن.

مڪالمو

نيلوفر — پاپي ته مون کي به ڏاڍو ياد ٿي اچي.

فاطمه — سمجهو هئوسين ته اسان جي هن ننڍڙي گهر ۾ هن جي اچڻ سان خوشين جو ميڙو مچي ويندو.. پر .... پر هن ته اسان کان وري پڇو به ڪونه ته جيئرا آهيو يا نه...

نيلوفر — پر اسان پنهنجي ڪٽي جو ويڄ نه طبيب. توهان پاڻ ادا کي هتي اچڻ کان روڪيو.

فاطمه — اهو به ته ڪنوار جي خاطر ڪيم نه! آخر هن جون به ته ڪي خوشيون آهن، هي وقت آهي سندس خوشين ماڻڻ جو. مون نه ٿي چاهيو ته منهنجي ۽ تنهنجي ڪري هوءَ ڏکي ٿئي.

نيلوفر — منهنجي دل ٿيندي آهي ته ڪڏهن لڪي وڃان ۽ وڃي ادا کي ڏسي اچان.

فاطمه — بس امان، رڳو اهي ڳالهيون ڪري ٿا سگهون.

نيلوفر — پر پڪ ادا ضد ڪيو ويٺو هوندو، نه ته پاپيءَ ضرور چيو هوندس ته اسان وٽ اچي.

فاطمه — ها امان هو آهي ئي ضدي.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
فاطمه آواز تي حيران ٿي چوي ٿي.	پر پري هي سڏڪن جو آواز ڪنهن جو هو.
سڏڪن جو آواز ٻڌي نيلوفر دريءَ ڏانهن ڏسي ٿي ۽ حيران ٿي رڙ ٿي ڪري، هوءَ ڊوڙي وڃي ٿي.	نيلوفر — ڀاڀي.
فاطمه ڪٽ تان اٿي ٿي. ۽ هٿن سان رستو ڳوليندي اڳيان وڌي ٿي، هوءَ ڏاڍي تشويش واري انداز ۾ چوي ٿي.	فاطمه — ڪٿي آهي؟ ڪٿي آهي؟ منهنجي ٻچڙي، اقبال ڪٿي آهي ڪنهن سان گڏ آئي آهي! خدا خير ڪري هن وقت ڪيئن آئي؟
شهناز اتان ئي چوي ٿي ۽ پاڻ ڊوڙي اندر اچڻ جي ٿي ڪري.	شهناز — هو در تي ويٺو آهي.
	فاطمه — در تي؟ ڇو در تي ڇو ويٺو آهي؟
	شهناز — جنهن ڏينهن کان اسين نئين گهر ۾ وڃي رهيا آهيون، هو روز رات جو اٿي اچي هتي ٻاهر ويهندو هو ۽ آءٌ سمجهندي هئس ته ڪنهن ٻئي پاسي ٿو وڃي.
فاطمه خوش ٿي چوي ٿي ڄڻ هو نيلوفر کي ٻڌائيندي هجي ته ڏس سندس چوڻ ڪيترو نه صحيح هو. هوءَ خوشيءَ کان اڳتي وڌي ٿي. اقبال در کان اندر اچي ٿو ۽ ماءُ جي پيرن کي چنبڙي ٿو وڃي.	فاطمه — ڏس نيلو ڏس، منهنجي دل سچ ٿي چيو نه؟ تون چوندي هئينءَ ته در بند ڪري ڇڏ، هر هر در ڏانهن ڇو ٿي واجهائين... اڙي چري ماءُ جي دل ڪڏهن به ڪوڙ ڪونه ڳالهائيندي آهي. منهنجو ٻچڙو هتي ئي هوندو هو.
هو سڀ گڏجي اندر وڃي ويهن ٿا. سڀني جي چهري تي سڪون آهي. شهناز روئيندي فاطمه	شهناز — چاچي مون کي معاف ڪريو.
	فاطمه — ڇو امان تو ڪهڙو ڏوهه ڪيو آهي؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

جي آڏو هٿ ٿي ٻڌي. فاطمه هن جا هٿ محسوس ڪري الهن کي پنهنجي ٻنهي هٿن ۾ جهلي ٿي. شهناز هن جا هٿ اکين سان ٿي لائي.

هي سڄو حصو نهايت جذباتي آهي ۽ ڊائلاگ تمام سست رفتار سان هلن ٿا. هن وقت سڄاڻ اقبال جي وارن ۾ آڱريون ڦيري رهي آهي ۽ هو سڪون سان اکيون بند ڪيو ويٺو آهي.

مڪالمو

شهناز ــ ڏوهه ته منهنجو ئي آهي چاچي! جي آئون پراڻن صلاحن تي هلي بيوقوفي نه ڪريان ها ته توهان کي هيترا ڏينهن پٽ جو انتظار نه ڪرڻو پوي ها .... مون کي ڪهڙي خبر ته پيار جا ڪئي روپ آهن! توهان کي خبر آهي ته اقبال هتان هلي چڙ ته هڪ بدليل انسان ٿي ويو هو. صرف اهڙو بوتو جنهن ۾ روح نه هجي، اهڙي تصوير جنهن کان رنگ رسي ويا هجن. چاچي، هو صرف منهنجو ناهي، هو توهان جو ۽ نيلو جو به آهي.

اقبال ــ ۽ تون ڪنهن جي آهين؟

شهناز شرمائجي ڪمري ۾ اندر پهچي ٿي وڃي ۽ ٻئي هو سڀ ٺهڪ ڏئي کلن ٿا.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

منزلون ۽ مسافر

کردار:-

سليم : هڪ نوجوان

زيبو : ڳوٺاڻي ڇوڪري

بابا : زيبوءَ جو پيءُ - حويليءَ جو رکوالو

اختر : سليم جو دوست ۽ ساٿي

نسرين : سليم ۽ اختر جي ساٿي

انسپيڪٽر ۽ پيا :

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو

[ڏيک ـــــ پهريون]

وقت رات

سمهڻ جو ڪمرو. ڪتاب رسالا بي ترتيب. کٽ وڇايل. رات جو وقت. هڪ نوجوان پنهنجي خيالن ۾ غلطان. سندس چهري تي هڪ الجهاتل خوف جو تاثر آهي. هڪ پيرسن شخص لالٽين کڻي اندر داخل ٿئي ٿو. هو چرڪ پري، هن ڏانهن نهاري ٿو ۽ پيرسن تي نظر پوڻ سان ڪجهه سڪون محسوس ڪري ٿو. پيرسن لالٽين هڪ پاسي رکي ٿو ۽ هوريان هوريان اچي هن جي آڏو پٽ تي ويهي ٿو. سليم اٿي ويهي ٿو ۽ شڪايت واري انداز ۾ چوي ٿو.

سليم ـــ اوهان کي گهڻا پيرا چيو اٿم ته ائين منهنجي آڏو پٽ تي نه ويهندا ڪريو.

پوڙهو آهستي چوي ٿو.

بابا ـــ سائين اسان مسڪين ماڻهو، اسان لاءِ هيءَ جاءِ ٺيڪ آهي. هتي ته روز ڏوان ماڻهو اچڻ وڃڻ وارا آهن. اوهان جي ڪري عادتون مٽايم ته شايد هتي جي ڪم کي آئون سنڀالڻ جهڙو ئي نه رهان. ! اوهان ويهو منهنجو خيال نه ڪريو.

سليم لاچار ٿي ويهي ٿو. پر لڳي ٿو ته هن کي اها ڳالهه اصل ڪو نه ٿي وڻي.

سليم ـــ اڄ دير ڪيو بابا؟

بابا ـــ ڳوٺ ۾ ڪاڄ هو، اتي ويو هوس گهڻن ڏينهن کان پوءِ ماڻهن

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
	مان ملاقات ٿئي ٿي- پوءِ ماڻهو اصل ويهو وڃي-
سليم ڪم ٿي ويڻ واري انداز ۾ چوي ٿو جڻ هن جو ذهن ڪنهن ٻئي هنڌ هجي.	سليم — ها بابا، سچ ٿو چئين- چوندا آهن، ماڻهو ماڻهوءَ جو ڪاج آهي- پر آئون انهيءَ ۾ ڪهڙو ڪو اڻاڳو آهيان... ماڻهن کان الائجي ڇو ڏپ ٿيندو آهي.
ڇنڊڙ پراسرار انداز ۾.	بابا — سائين، آئون پوڙهو ضرور آهيان پر منهنجون اکيون اڪثر کليل رهيون آهن.
ڇرڪ ڀري.	سليم — ڇا مطلب بابا-؟
	بابا — اوهان خوف جي دنيا ۾ ڇو ٿا رهو؟ آخر اوهان کان ٿيو ڇا آهي-؟
سليم پريشان ٿي هلڻ لڳي ٿو.	سليم — اوهان ڇا ٿا محسوس ڪريو ته مون کان ڇا ٿيو آهي؟
پوڙهو هن جي ويجهو اچي ڏاڍي پنهنجائپ واري انداز ۾ چوي ٿو.	بابا — منهنجون پوڙهيون اکيون ٻڌائين ٿيون ته اوهان ڪنهن پيڙا ۾ ڦاٿل آهيو- ڪو ڏک آهي- جنهن اوهان جي جوانيءَ ۾ اونده پکيڙي ڇڏي آهي.
	سليم — اسان جي نصيبن ۾ ئي اونداهيون لکيل آهن بابا....
پوڙهو ٿڌو ساهه ڀري چوي ٿو.	بابا — توهان جي عمر ۾ اسان ڪي زندگي ڪڏهن به اونداهي محسوس نه ٿي هئي سائين- هن جڳ کي الائي ڇا ٿي ويو آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
سليم ڏڌو ساهه پري ڇڻ سيڪني تان ڪو بار لاهي ٿو ۽ پوڙهي ڪان پڇي ٿو.	سليم — اسان زندگيءَ جي دوکن ۽ فريبن ۾ ڦاٿل آهيون بابا. بي‌جان ۽ بي روح پاڇا— اشارن تي هلڻ وارا پتلا.... خير....اهي عذاب ۽ آزار اسان لاءِ آهن. اوهان ڇو پريشان ٿيو... ڪنهن جو ڪاڄ هو؟
پوڙهو سندس اوچتي تبديليءَ تي حيران ٿئي ٿو ۽ منجهيل نمونن ۾ چپ ٿي وڃي ٿو ۽ هن جي چهري تي اوچتي ڪرب جا جذبا اڀرن ٿا. ۽ ڪجهه چوڻ گهري ٿو. پر آواز ساٿ نٿو ڏئيس. يڪدم اٿي ٿو. سليم اٿي سندس پاڻهن ڪان جهلي ٿو.	بابا — راڄ ۾ هو.... بس سائين نيائين جا بار آهن. جيترو جهٽ سر تان لهن اوترو چڱو....۽....
	سليم — ڇا ڳالهه آهي بابا؟ اوهان پريشان ڇو ٿي ويا آهيو.؟ خير ته آهي؟
پيرسن نهايت ڏڪاري ڀر پنهنجائپ واري انداز ۾ نوجوان کي نهاري ٿو. آهستي آواز ۾ چوي ٿو.	بابا — سائين . . . جيئن تون ڪنهن خوف ۽ پريشانيءَ جي دنيا ۾ رهين ٿو، تيئن آئون به اهڙي ماندائي ۾ رهان پيو. توکي تنهنجن خوفن جو احساس آهي. مون کي به خبر نه آهي ته توکي ڪهڙا ڏک پريشان ڪندا رهن ٿا. پر منهنجو خوف هاڻي منهنجي راڄ جي ڪچهرين ۾ پچاريو وڃي ٿو.
سليم هيءَ ڳالهه ٻڌي نظرون چورائي ٿو.	سليم — مون اوهان جو مطلب نه سمجهو بابا؟

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	بابا ـــ دراصل پنهنجي حيثيت ۽ ڳالهه جي اهميت کي سمجهان ٿو . ڊڄان ٿو ته جـــي ڳالهه ڪيم ته اوهان ڪاوڙجي نه پئو .
ڏڪاري ڪل سان	سليم ـــ بابا . . . ڪاوڙ احساس ۽ جذبي سان ايندي آهي . زمانا ٿيا جو اهڙيون ڳالهيون آئون سوچيندو ئي نه آهيان .
پوڙهو ائين ڳالهائي ٿو ڄڻ ته هو ٿڻو چاهي ٿـــه ڪو اها ڳالهه ڪري پر ڪو جذبو آهي جيڪو کيس مجبور ڪري رهيو آهي ته هو اها ڳالهه چوي . سليم جي چهري تي ، هن جي ڏک جا اولڙا نظر اچن ٿا . هو پوڙهي ڏانهن نهاريندو رهي ٿو .	بابا ـــ نوجوان، مون حياتيءَ جا ڪيئي دور ڏٺا آهن . هن پيلي ۾ اڪثر ماڻهو شڪار ڪرڻ لاءِ ايندا رهيا آهن ، قسم قسم جا ماڻهو . . . . پر هو پن چٽن ڏينهن ڏان وڌيڪ هتي نه ترسيا آهن . پر تو هان ... توهان ڪهڙي سبب ڪان هتي رهيا پيا آهيو . سچو سارو مهينو توهان کي هتي ٿي چڪو آهي !
سليم جي چهري تي مختلف قسم جا تاثرات اڀرن ٿا . جن ۾ خوف جو تاثر نمايان آهي .	سليم ـــ اهو مون کان نه پڇو بابا... اهو نه پڇو .
پوڙهو حيرت کان چوي ٿو .	بابا ـــ سائين . . . اوهان اهو ڇـو ٿا وساريو ته آئون هڪ نياڻيءَ جـو پيءُ آهيان . منهنجو پنهنجو راڄ ڀاڳ آهي . توهان جـي هيءَ ڊگهي رهائش مون تي ماڻهن طرفان ٿئولي جو ڪارڻ بڻجي وئي آهي .
هو ڪنڌ جهڪائي چوي ٿو .	

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
سليم — بابا .... مون کي اوهان جي جذبن جو پورو پورو احساس آهي. يقين ڄاڻو آءٌ ضرورت کان وڌيڪ گهڙي بہ هتي نہ رهندس.	سليم جو شديد رد عمل — هن کي شايد ان ڳالھ جو احساس ٿي ڪونہ هو تہ ڪو ائين ٿي سگهي ٿو.
بابا — آءٌ اوهان جي هتي رهڻ کان ارهو نہ آهيان. مون کي اوهان سان هڪ قسم جي آسيس ايندي آهي، پر زندگي کي بہ منهن ڏيڻو آهي.	پوڙهو هٿ جي اشاري سان هن کي چوي ٿو تہ سندس اها مرضي ڪانهي.
سليم — اوهان ڪنهن بہ قسم جو فڪر نہ ڪريو بابا .... انهيءَ ۾ شڪ نہ آهي تہ هن گهر ۾ مون کي پنهنجي گهر جهڙو سک مليو آهي آءٌ اوهان جي محبت ۽ سچائي کي ڪڏهن بہ نہ وساريندس.	سليم اٿي بند ٿيل دري جي ويجهو وڃي ٿو ۽ ورى مڙي چوي ٿو.
	ائين چئي هو آهستي ڪنڌ هيٺ ڪري ٻاهر نڪري وڃي ٿو. پيرسن هن کي نهايت محبت سان ڏسي ٿو.

[ڏيک ٻيو]

ساڳيو گهر — رات — جهڪي لالٽين جي روشنيءَ ۾ سليم نهايت پريشانيءَ جي حالت ۾ ڦيربون پيو پائي. سڀ سامان کليو پيو آهي. بيچينيءَ ۾ سامان ڏاهڻ لڳي ٿو، پريشاني ۾ ماٿ ڪري ڪرسيءَ کي ٽيڪ ڏئي ويهي ٿو. اوچتو سندس ڪنن تي بندوقن جي گولين جا ٺڪاءُ اچن ٿا. هو ڇرڪ ڀري پريشانيءَ

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
ٻڌسي ٿو. بندوق جا آواز وري ٻه اڀرن ٿا. انهن ۾ پڙلاءُ آهي. هو ڪنن کي هٿ ڏئي ٿو، اهايت تڪليف جي حالت ۾ ٻاهر نڪري ٿو. سندس چهري تي مختلف تاثرات سان آواز سپر امپوز. هو ڪنن تي آڱريون رکي جڻ ته آواز ٻڌڻ نٿو چاهي ۽ ٻوءِ پنهنجي منهن پڏڪي ٿو.	سليم ـــ هي سراپ، هي عذاب نيٺ ڪيستائين. زندگي ڪهڙي.... ڪهڙيون خواهشون ۽ امنگون.... سڀڪجهه ختم ٿي ويو.... هي ڇا ڪيم.... ڇا سڀڪجهه انهيءَ لاءِ هو.... نه نه.... منهنجي برداشت کان ٻاهر آهي.... ٻر.... آئون وڃان ڪيڏانهن.... واپس وڃي سگهان ٿو ـــ؟ انهيءَ عذاب کان اها زندگي سٺي آهي جنهن کان لڪڻ جي ڪوشش پيو ڪريان.... نيٺ ڪيستائين لڪندس.... ڪيستائين....
پوڙهو بابا هن کي ٻاهر ائين پريشان بيٺل ڏسي ڏانهس اچي ٿو. سليم هن کي ڏسي ٿو ۽ جڻ ته هن کي سڃاڻي ئي ڪونه ٿو. هو خوف ڀريل آواز سان چوي ٿو.	ڪير آهين تون؟ ڇو آيو آهين تون؟
پوڙهو حيران ٿي وڃي ٿو ۽ هن جي ويجهو اچي چوي ٿو.	بابا ـــ خير ته آهي؟ اوهان جي طبيعت ته ٺيڪ آهي نه؟
چرين وانگر سليم آڱر سان اشارو ڪندي هن کي سمجهائي ٿو.	سليم ـــ هي بندوقون.... گولين جا آواز توهان ٻڌا؟
پوڙهو حيران ٿي وڃي ٿو.	بابا ـــ گولين جا آواز (ڪلي) شايد اوهان ڪو خراب خواب ڏٺو آهي انهيءَ ڪري....

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
سليم بي يقينيءَ جي حالت ۾ جواب ٿو ڏي .	سليم — خواب؟
پوڙهو کلي چوي ٿو .	بابا — شڪار جا ڪوڏيا سدائين ڳولين ۽ بندوقن جا خواب ڏسندا آهن . مون ٻرانهن سان حياتي گذاري آهي.
سليم نهايت پراسرار ۽ ڊپ جهڙي انداز ۾ پوڙهي کي ڏسي ٿو. هو هڪٻئي کي ڏسن ٿا- سائو ٿي سليم هڪ هنڌ ويهي ٿو رهي ائين ٿو لڳي ڄڻ هن کي ڪا شڪست حاصل ٿي هجي .	سليم — مون کان وات وڃائجي وئي آهي بابا .... مون کي روشنيءَ جي ضرورت آهي . بابا — سائين توهان ٿڪل آهيو ، توهان کي آرام جي ضرورت آهي .
هو پوڙهي جي ڳالهه ٻڌي مايوسيءَ وچان چوي ٿو.	سليم — هن حياتيءَ ۾ آرام ڪٿي بابا، جيڪي ماڻهو پنهنجي لاءِ پاڻ ٻارڻ ٻاريندا آهن، انهن کي ڪڏهن سک پلئه نه پيو آهي .
پوڙهو هن کي ڪلهي کان جهلي اٿاري ٿو هو بي زبانن وانگر اندر وڃي ٿو ۽ دروازي تي ويهي چوي ٿو-	بابا — ڏک سکن جي سوڀن هوندا آهن.... ماڻهوءَ جي دل صاف هجي ته منزلي لڙهي ويندا. همت ڪريو .... اچو .... اندر هلو.
بابا جو رد عمل ڏکايل- پراثر انداز ۾.	سليم — آئون سڀائي هتان هليو ويندس.
سليم هن کي ويچارڻن نگاهن سان ڏسي ٿو ۽ اندر هلي وڃي سامان ٻڌڻ لڳي ٿو .	بابا — اسان کي اوهان سان هميشه پنهنجائپ جي آسيس آئي آهي سائين .... اوهان ائين هليا ويندا، ڏک ته ٿيندو . پر .... ٺيڪ آهي .... ڪڏهن ڪڏهن ضرور پيئي ڳڏجاڻي ٿيندي .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمه

[ڏيک ڏيون]

— منظر بدلجي ٿو —

ساڳيو وقت، پوڙهو آهستي آهستي ٿڪل انداز ۾ پنهنجي جهوپڙيءَ ۾ داخل ٿئي ٿو. سندس نوجوان ڌيءَ زيبو ليٽي پئي آهي. کڙڪي تي هو اٿي ويهي ٿي، پيءُ کي ملول ڏسي چوي ٿي.

زيبو — بابا خير ته آهي، اوهان ويڳاڻا ڇو آهيو؟

بابا — هون .... ڪجهه به نه .... ڪجهه به ناهي.

زيبو — ڪجهه ته آهي جو اوهان ائين ڇرڪ ڀريا پريو.

بابا — چيم نه، ڪجهه نه آهي. ماڻڙي ڪري سمهي پئه.

زيبو وڃي اچي پيءُ جي پير ۾ ٿي ويهي.

زيبو — مون کان لڪايو ڇو ٿا؟

بابا — ڇا ٿو لڪايان....؟

زيبو — اهو پاڻ کان پڇ.

بابا — آئون مهمان بابت پيو سوچيان.

زيبو زبردست ڇرڪ ڀري چوي ٿي.

زيبو — ڇا ٿيو مهمان کي؟

پوڙهو هن جي ڪلهي تي تسليءَ واري انداز ۾ هٿ هڻي چوي ٿو.

بابا — ڪجهه به نه.... الالجي ويچارو ڪهڙي مصيبت ۾ مبتلا آهي. رکي رکي ڪهڙا ڇرڪ ٿا پوانس جو سڀ ڪجهه وساريو ڇڏي!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون / مڪالمو

زيبو — پر هينئر ڇا ٿيو بابا—؟

بابا — هينئر ته الائي ڇا ٿيس جو چريَن وانگر ٻاهر نڪري آيو - مون کي به نه ٻڌو سڄائي.

زيبو ڏاڍي افسوس مان چوي ٿي.

زيبو — الا....ويچارو....

پوڙهو پنهنجو پاڻ کان سوال ٿو پڇي.

بابا — متان مون واري ڳالهه، جي ڪري پريشان ٿيو هجي -

زيبو ضد واري انداز ۾ پڇيس ٿي.

زيبو — ڪهڙي -؟

بابا — بس هئي ڪا ڳالهه.

زيبو — ليڪ ڪهڙي ڳالهه، آهي جو مون کان ٿو لڪائين بابا—؟

بابا — مون هن کي چيو آهي ته هو هاڻي هتان هليو وڃي.

زيبو — ڇو بابا—؟

پوڙهو ڪنڌ ڌوڻي هن کي چوي ٿو.

بابا— اها ڳالهه تون نٿي سمجهي سگهين.

پوڙهو ڪٿ تان اٿي ٿو ۽ نهايت ملول انداز ۾ پريشان ٿي ٻي وسيع وڃان ڏسندي.

زيبو — تون ائين مون کي ننڍڙو ٿو سمجهين بابا — شايد تو کي مون تي ڀروسو ناهي....بابا.

بابا — زيبو.... مون کي توتي پورو ڀروسو آهي - پر آئون راڄ وارن کي ڇا چوان جيڪي سنجهه، صبح مون ٻاهت سوين ڳالهيون ڪن ٿا- آئون ڪنهن سان پنهنجو الدر اوريان ؟

زيبو — راڄ وارن اڳ ۾ اسان کي ڪهڙا سک ڏنا آهن بابا— سڀني کان ڇڄي اڇي ويٺا آهيون- تڏهن به اسان جي پچار نٿا ڇڏين - ڇا

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمہ
	ماڻهو ڪنهن ڪري سگهيو سهي لٽيا سگهن ؟
زيبو سواليہ انداز ۾ چوي ٿي ۽ پوڙهو ائين ٿو ڪنڌ ڌوڻي ڄڻ چوندو هجي تہ بيوقوف آهي .	بابا — ماڻهن ڪي اسان ڇاڻا ڇني سگهون ؟ الهيءَ ڪري ئي مون هن ڪي چيو آهي تہ هو هتان هليو وڃي .
زيبو ڇرڪ پري هن ڪي ڏسي ٿي. ڏک ۽ حيرانيءَ جا تاثرات هڪ ٻئي پويان زيبو جي چهري تي اڀرن ٿا .	زيبو — تو هن ڪي اهو ڪيئن چيو بابا ؟
	بابا — لاچار آهيان .
	زيبو — مهمانن ڪي گهرن مان لوڏڻ ڪڏهن سگهئين بابا ؟
	بابا — چيم نہ، مونکي ائين ڪرڻو ئي پيو .
زيبو حيران ٿي سوال پڇيس ٿي .	زيبو — تون خود چئين ٿو تہ، هو پريشان آهي - پريشان ماڻهوءَ کي وڌيڪ پريشان ڪرڻ مان توکي ڇا حاصل ٿيندو. وڃ وڃي هن کي روڪ- اسان جي چئي تي هو هليو ويو تہ ڇا سوچيندو ؟
پوڙهو، پريشان ٿي هن کان سوال ٿو پڇي .	بابا — جيڪڏهن هو ترسيو تہ ماڻهو ڇا چوندا - راڄ ڇا چوندو.. انهيءَ ڳالهہ جو ڪو ڌيان اٿئي ؟
زيبو ٻڪي لهجي ۾ ٿي چوي ۽ پوڙهو هن جي واتان نوجوان جو نالو ٻڌي سخت حيران ٿيو وڃي .	زيبو — سڀ سمجهان ٿي، سليم هتان ڪونہ ويندو .
	بابا — چري ٿي آهين !

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	زيبو — هو پاڻ وڃي ته وڃي، پر اسان جي ڇٽي تي نه، ويندو.. مونکي سمجهه ۾ نٿو اچي ته اوهان کي ڇا ٿي ويو آهي؟
پوڙهو شڪست واري انداز ۾ ٿو ڳالهائي.	بابا — شايد آئون پوڙهو ٿي ويو آهيان شايد منهنجي سمجهه مري چڪي آهي.
زيبو هن کي ٻانهن کان مٿي اٿاري در ڏانهن ٿي اماڻي.	زيبو — هن کي اسانجي آٿت جي ضرورت آهي بابا.
	بابا — مونکي توتي پورو ڀروسو آهي زيبو.
	زيبو — آءُ تنهنجي ڌائي آهيان، توکي مونتي اعتبار ڪرڻ گهرجي.
هوءَ وڏي اچي پيءُ کي ڀاڪر پائي ٿي ۽ پيءُ هنکي مٿي تي هٿ ڦيري ٿو.	

[ڏيک ـــ چوٿون]

هدايتون	مڪالمو
صبح جو وقت. ملول سليم جڻ سڄي رات نه ستو آهي. هڪ بيگ ٺهي رکي آهي. بابا اندر داخل ٿئي ٿو. سندس هٿ ۾ هڪ ٽري آهي. جنهن تي هڪ ڪيٽلي ۽ هڪ ڪوپ رکيل آهي. هو هن کي ڏسي مرده آواز ۾...	سليم — مون کي اوهان جو ئي انتظار هو.
هو ٽري رکندي ۽ چانهه ڪوپ ۾ ٺاهيندي. هن کي ڏئي ٿو.	بابا — اچي پٽ.

هدايتون	مڪالمو
هو ڪوپ وٺي چانهه پيئڻ لڳي ٿو - پوڙهو شرمندگيءَ مان چوي ٿو ۽ سليم حيرت مان هن ڏانهن ڏسي ٿو . هن کي چانهه پيئڻ وسري ٿي وڃي ۽ چهري تي عجيب جذبات ٿا ابرن -	مون کي ڏک آهي جو توکي ڏکايو اٿم . سليم — بابا .... اوهان چا پيا چئو ، مون زندگيءَ ۾ ڪڏهن به اهڙو سک نه ماڻيو آهي ، جيڪو هتي رهي مليو اٿم .
پوڙهو همدرديءَ واري انداز ۾ هن سان ڳالهائي ٿو -	بابا — تون تمام ڏکايل آهين .
سليم وڌي اچي هن وٽ ويهي ٿو -	سليم — منهنجا ڪهڙا ڏک بابا، مون پنهنجي حياتي رڃ پٺيان ڊوڙندي گذاري آهي . جيڪي رڃن پٺيان ڊوڙندا آهن. انهن کي سواءِ ڪشالن جي ٻيو ڪي پلئه پيو به آهي؟
پوڙهو هن جي ڳالهين تي حيران ٿي چوي ٿو -	بابا — تنهنجي عمر ايتري ته ڪا نهي جو ايترا ڏک ڏسين پٽ !
سليم چانهه جو ڪوپ رکي ٿڌو ساهه ڀري ڏاڍي ڏکويل آواز ۾ چوي ٿو -	سليم — ڏک ۽ سک ڪڏهن عمريون ڪرڻ ڏسندا آهن بابا . بابا — هڪ ڳالهه پڇانءِ؟ سليم — ضرور پڇو .
پوڙهو هن جي نگاهن ۾ جهاتيون پائيندي پڇي ٿو - ڪئميرا هر ڀيري سان سليم جي چهري تي اچي ٿي ۽ هن جي چهري تي مختلف تاثرات ٺهندا ۽ ڊهندا نظر ٿا اچن - سليم جي رد عمل ۾ خوف جو پهلو نمايان آهي .	بابا — آخر توهان ايڏا پريشان ڇو آهيو؟ اهو ڪهڙو خوف آهي ، جنهن اوهان جي حياتيءَ ۾ زهر ڀري ڇڏيو آهي . اهو ڪهڙو وهم آهي ، جنهن توهان کي اڪن لاءِ لاچار ڪيو آهي؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	جي تون نه پڙهڻ چاهين ته وس وارو آهين، ماڻهو اڪثر پنهنجين ڳالهين کي لڪائڻ جي ڪوشش ڪندا آهن.
پوڙهو تسلي ڏيڻ واري انداز ۾ چوي ٿو. سليم ڏکوئل ڪل ڪندو چوي ٿو.	سليم — ڳالهيون لڪائڻ! اوهان جهڙن مهربانن کي دلين جا احوال پڙهائيندي ڪيئن ڪي ملندو آهي. پر ڪا ڳالهه پنهنجي اندر کي پڙهائيندي ۽ ڊپ ٿيندو هجي ته پوءِ ان جو ڪهڙو علاج آهي؟
	بابا — مون فيصلو ڪيو آهي ته تون هاڻي هتان صرف پنهنجي مرضيءَ سان ويندين.
نهايت ويچارائيءَ سان پوڙهي کي ڏسي ٿو، جهيڻي ۽ ڏکاري انداز ۾.	سليم — اوهان به عجيب آهيو بابا! پل ۾ جياريو ٿا، پل ۾ ماريو ٿا.
	بابا — حالتن تي منهنجو وس نه هو پٽ. مالڪ جي دل ۾ سوين اڌما اٿندا آهن ۽ انهن جي اثر سون کي لاچار ڪيو جو توکي چٺي ڏنم. پر تنهنجو ڏک ۽ پريشاني ڏسي، مون فيصلو ڪيو آهي ته مهمانن کي لوڙڻ مناسب نه آهي. پر اها خواهش آهيم ته تون.... تون.... پنهنجي ڏک ڪان ڪجهه ته ڪجهه اسان کي واقف ڪرين.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون

سليم اڃا خوشيءَ جي حالت ۾ هن کي ٻڌائي رهيو آهي. هن جي هر جملي مان سچائي ٻکي رهي آهي ۽ ائين ٿو لڳي ڄڻ ته هر جملو دل جي گهرائين مان نڪري رهيو آهيس. پوڙهو ڏاڍي محويت جي انداز ۾ هن جون ڳالهيون ٻڌي رهيو آهي. هن جي چهري تي به غم جا اهي ليڪ ڏسي سگهجن ٿا جن جو واسو سليم جي چهري تي آهي. پر وري لاچار نموني ۾ چوي ٿو.

مڪالمه

سليم — بابا! اوهان جي ڳالهين مان پنهنجا آپ جي مرهاڻ ٿي اڇيم. آئون روشنيءَ جي تلاش ۾ هئس انهيءَ تلاش ۾ مون سدائين اونداها گس اختيار ڪيا... اهڙي اونده جنهن ۾ جيئن اڳتي وڌيس ٿي تيئن ان ۾ وڌيڪ منجهي ٿي ويس، اونده جي مزارن ڪئين منهنجي خوشين کي پاڻ ۾ غرق ڪري ڇڏيو آهي... هاڻي... ته آئون اونده جو اهڙو هيراڪ ٿي ويو آهيان جو روشنيءَ جي هڪ هلڪي ليڪ به نٿو سهي سگهان، انهيءَ ڪري آئون هتي اچي لڪو آهيان.

سليم اميد ڀريل نظرن سان هن ڏانهن ڏسي ٿو ۽ هو يڪدم اٿي ٿو ۽ تيز قدمن سان ٻاهر نڪري وڃي ٿو.

بابا — تنهنجون ڳالهيون منهنجي سمجهه ۾ نه ٿيون اچن پٽ، پر ايترو ضرور سمجهان ٿو ته تنهنجي من ۾ ڪا آنڌ مانڌ آهي، ڪو مامرو مڙني آهي، جنهن توکي ائين ستايو آهي. لڪايو آهي.

[ڏيک پنجون]

سليم ڪمري ۾ ويٺو آهي. گولين جا ٺڪاءَ، ٻڙاڏي ۾ هن کي ٻڌڻ ۾ اچن ٿا. انهن سان گڏ عورتن جون دانهون ۽ ڪوڪون، هو سخت پريشانيءَ جي عالم ۾ ڏڪڻ لڳي ٿو.

هدايتون

جڏهن اهو گوڙ وڌي وڃي ٿو تڏهن هو خود به دانهون ڪرڻ لڳي ٿو.

مڪالمو

سليم — نه .... نه .... نه .... آئــون .... نٿو ٻڌي سگهان. ناقابل برداشت آهي .... مون کــي پنهنجي دل جو آواز ٻڌڻ گهرجي. آئون .... سک نٿو ماڻي سگهان آئون ....

دروازي تي هن جون دانهون ٻڌي زيبو پريشان ٿي اچي بيٺي آهي. هوءَ هن جي اها ڪيفيت ڏسي رحم ڀريل نظرن سان ڏسيس پئي. انهيءَ ڏڪي ۽ پريشانيءَ جي عالم ۾، زيبوءَ تي نظر پئيس ٿي. انهيءَ لمحي اهــي سڀ گوڙ گهمسان بند ٿي وڃن ٿا هو حيران نظرن سان هن کي ڏسي ٿو.

نــدامت ۽ پريشاني وچان چوي ٿو.

سليم — تون.... تون.... شايد....

زيبو اچي ٿي اندر گهڙي ٿي. هن کي ڏسڻ ڪانسواءِ آهستي.

زيبو — اوهان جي شايد طبيعت ٺيڪ نه آهي- ڪنهن شيءِ جي ضرورت هجي ته....

سليم — مون کي ڪنهن شيءِ جي ضرورت نه آهي.... تون هتي ڇو آئي آهين- بابا ڪٿي آهي-؟

زيبو ڪند هيٺ ڪري آهستگيءَ سان وراڻي ٿي.

زيبو — جيڪڏهن بابا هجي ها ته، پڪ سان آئون هتي نه اچان ها.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
	هو پيلي ۾ ڪاٺيون ڪرڻ ويو آهي- اوهان جون ڏاڍيون پڪي نڪري آيس.
سليم عجيب نگاهن سان هن ڏانهن گهوريندي چوي ٿو.	سليم — توکي هتي اچڻ نه گهربو هو.
	زيبو — آئون سمجهان ٿي ته اوهان ڇا ٿا چئو؟ ۽ جيڪڏهن ڪو ماڻهو تڪليف ۾ هجي ته ان کي ڏسجي ۽ نه ڇا؟
زيبو حيرت ڀريل نگاهن سان هن ڏانهن نهاريندي چوي ٿي.	سليم — منهنجون تڪليفون .... تون ڏسي ڇا ڪندينءَ؟ زيبو — ڏاڍا ڏکويل آهيو؟
سليم ڏاڍي ڏکويل انداز ۾ چوي. هوءَ عجيب نظرن سان هن کي ڏسي ٿي. ڪن پل لاءِ مختلف تاثرات هنهي جي چهرن تي اڀرن ٿا. زيبو هوريان هوريان ويندي.	سليم — ڪنهن ڪڏهن ڪنهن ٻئي جا ڏک محسوس ڪيا آهن؟
	زيبو — اسان غريب مسڪين آهيون. دل جي اوجر تي جيئرا رهڻ وارا آهيون سائين، اسان کي اوهانجون اهي ڳجهارتون پلئه نه پونديون. جيڪڏهن ڪنهن شيءِ جي گهرج هجيوَ ته مون کي سڏي وٺندا ڪريو.
دروازي تي ٻيهي تيزيءَ سان ٻاهر نڪري وڃي ٿي. سليم حيران ٿي هن کي ويندو ڏسي ٿو. چند لمحن بعد هن جي چهري تي هڪ سڪون جي	

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

Scanned with CamScanner

هدايتون

لهر ڊوڙي وڃي ٿي. ٻئي لمحي وري ساڳيو عذاب- گوليون، ٺڪاءُ دالهون ڪوڪون- هو سڄي ڪمري ۾ ڊوڙي پاڻ لڪائڻ جي ڪوشش ڪري ٿو- الهيءَ ۾ سهڪي سهڪي پٽ تي ڪري پئي ٿو- بي سڌو ٿي پئجي رهي ٿو.

پوڙهو هن کي اڻين پٽ تي پيل ڏسي ٿو- پريشان ٿي زيبو ٽڪڙي ٽڪڙي اچي ٿي. هن کي پٽ ۾ بيهوش پيل ڏسي ٿي- پاڻي ڏئي ٿي- بابا، هن ڪان پاڻي وٺي ٿو ۽ هن جي منهن تي ڇنڊا هڻي ٿو. چند لمحن ڪان پوءِ هن کي سامت اچي ٿي- آهستي آهستي اکيون کولي ٿو- پوڙهي ۽ زيبو تي نظر پويس ٿي- پريشان ٿي اٿي ٿو- نهايت بدحواسيءَ جي عالم ۾ چوي ٿو- هي جملا پڙي زيبو سخت پريشان ٿئي ٿي ۽ پيءُ ڏانهن غور سان ڏسي ٿي جيڪو پاڻ به ان ڳالهه تي ڏاڍو حيران ۽ پريشان ٿو نظر اچي- هو نظرن ئي نظرن ۾ زيبو کي تسلي ٿو ڏي ۽ وري سليم ڏانهن ڌيان ٿو ڏي.

مڪالمو

بابا — زيبو .... زيبو .... پاڻي ته کڻي آءُ.

زيبو — هن کي ڇا ٿيو بابا! ڇا ٿيو!

بابا — خبر ناهي، مون کي ته اندر اچي هي پٽ تي ڪريل نظر آيو.

سليم — مون کي هتان وڃڻ گهرجي. مون کي توهان جهڙن ماڻهن جي سادگيءَ ۽ محبت جو اجايو فائدو نه وٺڻ گهرجي.

بابا — سائين تون ٺيڪ نه آهين. توکي آرام جي ضرورت آهي. ڊاڪٽر وٺي اچان؟

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
سليم هڪدم اٿي ٿو بيهي رهي- هن جي روبي مان لڳي ٿو ڄڻ ته دماغ خراب ٿي ويو اٿس .	سليم— نه نه، مون کي ڪنهن ڳالهه جي ضرورت نه آهي .... مون کي هتي رهڻ جو ڪو حق نه آهي .
پوڙهو هن کي ٻانهن کان جهلي ٿو .	بابا — توهان اٿين ڇو ٿا ويچاريو ؟ ايٿ ته ڪهڙي پريشاني اٿو؟
زيبو جوش واري لهجي ۾ چوي ٿي .	زيبو — هن کان اهو نه پڇ بابا، هن اسان کي سمجهو ئي نه آهي جو ائين پنهنجي دل تي بار رکي مرڻ گهري ٿو .
پوڙهو هن کي تکين نظرن سان گهوري ٿو .	بابا — تون چپ ڪر زيبو .
	سليم — ها، هيءَ سچ ٿي چئي . هن حياتيءَ کان بهتر آهي ته آئون مري وڃان .
پوڙهو سليم کي مايوسيءَ جي ڄار مان ڪڍڻ چاهي ٿو -	بابا — جيئرن ۾ رهندي موت جي سڌ ڪرڻ ناداني آهي پٽ .... پر جيڪڏهن تون پريشان آهين ته پوءِ انهن کي منهن ڏي .... منهن موڙڻ مناسب نه ٿيندو .
ڪيمره سليم جي چهري تي آهي ۽ هرڪنهن جي چهري تي مختلف تاثرات آهن.	سليم — مان زندگيءَ جي ڳولا ۾ ڀٽڪندو رهيو آهيان. ڪوڙ ۽ ڪپت جي ڪاروبار ۾ پنهنجو سڀڪجهه وڃائي ڇڏيم ۽ جڏهن زندگيءَ جي سچ جي آڏو آيو آهيان ته ائين محسوس ٿئيم ٿو ته منهنجو وقت ختم ٿي ويو آهي .... آئون .... آئون .... نيٺ ڪيستائين ائين پاڻ کي دوکو ڏيندو رهندس .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمہ	هدايتون
بابا — ايستائين جيستائين توکي سچ جو احساس نہ ٿئي .	پوڙهو فيصلہ ڪن انداز ۾ چوي ٿو .
سليم — سچ جو احساس !	سليم ٻڌي ٿو .
بابا — توهان انهن ڳالهين کي ڇڏيو .... اسان ٻهراڙيءَ جا ماڻهو اڃين ئي ڪڏهن اجايون سج يون ڳالهيون پيا ڪندا آهيون. اوهان جي طبيعت ڪيئن آهي؟	پوڙهو وري ڳالهہ کي ٽاريندو هن کي ٻانهن کان جهلي مٿي ڪٽ تي وهاري ٿو .
سليم — طبيعت ٺيڪ ٿي آهي .. پر .. زيبو — بابا .... اڇو هن کي آرام ڪرڻ ڏيو .	زيبو پوڙهي کي ٻانهن کان ڇڪي وٺي ٿي .
	اڻن ڇڏي، زيبو همدرد نظرن سان هن کي ڏسي وڃڻ لڳي ٿي . بابا هن کي ڏسي ٿو ۽ سليم غمزده مرڪ سان هن کي ڏسي ٿو . بابا ڪنڌ جهڪائي ٻاهر هليو وڃي ٿو .

[ٽيڪ — ڇهون]

مڪالمہ	هدايتون
بابا — ڀلي ڪري آيا. اختر — پوڙها ڪهڙا حال اٿئي؟	هڪ جيپ اچي بيهي ٿي. پوڙهو پريان جيپ ڏسي وڏي اچي ٿو. سليم دريءَ مان ڏسي پريشان ٿئي ٿو. زيبو دريءَ کان اچي بيهي ٿي، جيپ مان هڪ نوجوان اختر ۽ ڇوڪري نسرين لهن ٿا. پوڙهو وڌي هنن جو آڌرڀاءُ ڪري ٿو .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون

اختر پوڙهي کان پڇي ٿو ته پوڙهو حيران ٿي وڃي ٿو پر هن جي چوڻ تي سندس چهري تي خوشي ۽ اطمينان جا اهڃاڻ ظاهر ٿين ٿا. هو هن کي اندر وٺي ٿو هلي.

هلندي نسرين جي نظر زيبو تي پئي ٿي.

نسرين اختر ڏانهن ٿي نهاري ۽ اختر پر خيال انداز ۾ ڪنڌ ڌوڻي ٿو.

پوڙهو نسرين جو جملو ڪونه ٻڌي سگهيو تنهن ڪري وري پڇيلين پر نسرين ٽارائي وڃي ٿي.

پريشان ٿي هن کي ڏسي ٿو ۽ دروازي تي پهچي سليم کي چوي ٿو.

اختر جن هن کي ڌڪو ڏئي اندر وڃن ٿا ۽ پوڙهو پريشان ٿي آهستي آهستي ڪنڌ ڌوڻي اچي دريءَ وٽ بيهي ٿو. جتي زيبو بيٺي آهي.

زيبو شڪايت واري انداز ۾ چوي ٿي.

مڪالمو

بابا — سائين، ڏٺيءَ جا لڪ لائق آهن .... اوهان آيا آهيو پر مون وٽ ته اڳ ئي مهمان ٽڪيل آهي.

اختر — اسان رهڻ لاءِ ڪونه آيا آهيون. سليم هتي ته رهيل ڪونهي.

بابا — سليم .... ها.... توهان انهيءَ جا مهمان آهيو ڇا؟

نسرين — ها....آهي؟

بابا — اچو....اچو....

نسرين — هيءَ ڪير آهي؟

بابا — منهنجي ڌيءُ زيبو آهي.

اختر — هون!

نسرين — (آهستي) هاڻي سمجهيم ته آخر هي هتي ڇو اچي لڪو آهي.

بابا — جي....اوهان ڪجهه چيو؟ سائين، توهان جا مهمان اچي ويا آهن.

نسرين — پنهنجو ڪم ڪر پوڙها.

بابا — سائين تنهنجا مهمان.

زيبو — ڪير آهن بابا؟

بابا — الائجي، شايد سليم جا دوست آهن.

زيبو — ڪهڙا نه اتاولا ماڻهو آهن.

Scanned with CamScanner

هدايتون

ٻوڙهو زيبوءَ جي ڳالهه کي نظرانداز ڪندي چوي ٿو ۽ زيبوءَ کي به ان ڳالهه ۾ سچ جا اهڃاڻ نظر اچن ٿا تنهن ڪري وري چوي ٿي.

مڪالمو

بابا — وڏا ماڻهو آهن. پر.....مون کي ته ڪي چڱا نٿا لڳن.

زيبو — چڱا هجن يا خراب، اسان جو تنهن سان ڇا.

بابا — ها سچ ٿي چئين .... پر اسان جي مهمان جا اهڙا مهمان ڪجهه اوپرا لڳن ٿا.

زيبو — بابا .... اسان وٽ سدائين اوپرا ماڻهو آيا آهن، هتي پيا ڪير ايندا؟

[ڏيک — ستون]

اندر ڪمري ۾ ائين لڳي ٿو، ڄڻ هو هڪ ٻئي ۾ گهڻو ڳالهائي چڪا آهن. سليم پريشان، نسرين اختر ڪاوڙ ۾.

سليم ويچارائپ سان.

پر هن جي لهجي جو هنن ٻنهي جي رويي تي ڪو به اثر ڪونه ٿو ٿئي. سليم وري ڏاڍي نهٺائي ۽ نماڻائي سان هنن ڏانهن نهاري ٿو.

سليم — ڪجهه ته احتياط سان ڳالهايو.

نسرين — هتي ڪهڙي احتياط جي ضرورت آهي؟

اختر — اسان کي تو مان اها اميد ڪانه هئي!

سليم — حالتون اهڙيون اچي بڻيون، آئون ڇا ٿي ڪري سگهيس؟

اختر — خير ڇا به هجي .... هاڻي اسان گهڻو انتظار ڪيو.

سليم اٿي، ڪٽ جي هيٺان هڪ چمڙي جي بيگ ڪڍي اچي هنن جي حوالي ٿو ڪري. پئي نهايت

سليم — هي وٺو، توهان جو انتظار پورو ٿيو.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون

اڌاوليءَ سان ٻنگ کـولين ٿا، جنهن ۾ نوٽ پيا آهن. اوٽن تي نظر پوندي ئي هنن ٻنهي جون واڇون ٽڙي وڃن ٿيون. هو خوشيءَ سان ڪڏهن نوٽن کي ته ڪڏهن هڪٻئي کي ڏسن ٿا. وري سليم ڏانهن ڏسن ٿا جيڪو بلڪل لاتعلق ٿيو ويٺو آهي.

اختر سليم جـي ڳالهه تي حيران ٿي وڃي ٿو پر سليم هن جي حيرانگيءَ جي ڪابه پرواه نه ڪري وڏي ڊريءَ وٽ وڃي ٿو ۽ پر خيال انـداز ۾ ڪين سمجهائي ٿو.

نسرين حيران ٿي چوي ٿي.

سليم هن کي ورائي ٿو ڏي.

اختر هن جي ڳالهين مان خوفزده آهي ۽ احتجاج ٿو ڪري.

مڪالمو

نسرين — واه ....

اختر — هاڻي اسان کـي ڪنهن جي پرواه نه آهي.

سليم — اهي ڳانگ آهـن اختر .... مون وٽان ڪٿي وڃ .... مون هنن کي ڏاڍو سانڍيو آهي هاڻي مون ۾ وڌيڪ همت نه آهي.

اختر — ڇا مطلب؟

سليم — مون زندگيءَ جـي هر منزل تي توهان سان ساٿ ڏنو آهي. پر اڄ .... آئون ائين ٿو محسوس ڪريان ته آئون هاڻي وڪ به اڳتي وڌي نٿو سگهان.

نسرين — اسان ڏک سک جا ساٿي آهيون.

سليم — مون ايترا ڏک ڏٺا آهن نسرين جـو هاڻي سکن جي سڌ ئي نه رهي اٿم.

اختر — پر اسان ته سالن جا ساٿي آهيون.

سليم — ائين سمجهو ته سليم مري ويو.

نسرين — ائين نه چئو. اسان هيءَ سڀڪجهه الهيءَ لاءِ ڪيو هو ته ڪڏهن خوشيون ماڻينداسين. اسان جو ساٿ تمام ضروري آهي.

اختر — اسان هيءَ ڪم ڪڏهن ڪيو هو.. سزا جزا ۾ اسان کي گڏ هئڻ گهرجي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
پئي هن کي ڏسن ٿا. ۽ هو رڪجي رڪجي چئي ٿو، اکرن جي چونڊ ڪندي چوي ٿو	سليم — جيڪڏهن توهان کي ڏک نه ٿئي ته آءٌ اوهان کي ڪجهه چوان. اسان ڪوڙي نٽ کي سچ سمجهي، چورين نڳين ۽ بدمعاشين جو ڪس اختيار ڪيو. اسان پنهنجن مائٽن سان ڪوڙ ڳالهايا. اسان پنهنجو پاڻ کي فريب ڏنو ۽ فريب به اهڙو جو اڄ اسان دنيا کان لڪا ڪيهون. حقيقتن جو احساس اٿين اوچتو ٿيو آهي، جو هاڻي آءٌ واپس شهر هاڻ جهڙو لي ڻ رهيو آهيان. ڪٿي وڃو اها دولت، جا اسان کي ڏاڙي مان ملي آهي. ڪنهن بي گناهه جي صدقي حاصل ٿي آهي. اوهان... اوهان خوش رهي سگهو ٿا، پر آءٌ انهن خوشين جي پويان لڪل موت کي محسوس ڪرڻ لڳو آهيان.
وري سخت ڪاوڙ ۾ اچي چوي ٿو ۽ ٻئگ کي هٿ سان زور سان بند ڪري ٿو.	
نسرين وڌي سليم جي ٻانهن تي هٿ رکي ٿي	نسرين - تو کي ڇا ٿي ويو آهي... سليم -
سليم هن جو هٿ هٽائي هن جي منهن ۾ چتائي ڏسي چوي ٿو	سليم — آءٌ پنهنجو پاڻ کي سزا ڏيڻ جهڙو ٿي چڪو آهيان.
اختر هن کي سمجهائڻ واري انداز ۾ چوي ٿو. هن جي منهن تي خوف جا پاڇولا اچن ٿا.	اختر — پوليس ايا اسان جي پٺيان آهي. اسين به ٿو تائين پهچي ويا آهيون ته هو به پهچي سگهن ٿا.
سليم هنن کي ٻانهن کان وٺي ڌڪا ڏيندي چوي ٿو.	سليم — آءٌ انهيءَ سزا ماڻڻ لاءِ به تيار ٿي چڪو آهيان. هليا وڃو هتان. هتي... هتي موت پنهنجو پاڻ سجايو آهي. ڪٿي اوهان

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	جو ساٿ ۽ دولت جي ڏج منهنجي انهيءَ مجاڳيءَ کي سهاري نه ڇڏي، هليا ويو هليا ويو-
هو ٻئي پريشان ٿي- رقم کڻي تڪڙو نڪرن ٿا. پريان بابا ۽ زيبو هنن کي ويندو ڏسن ٿا-	

[ڏيک اٺون]

هدايتون	مڪالمو
ڪمري جو در کولي بابا اندر اچي ٿو- سليم پريشان آهي ۽ ڪنڌ پنهي هٿن ۾ ڏيو ڪرسيءَ تي ويٺو آهي-	بابا — ابا مهمان ويا هليا ڇا؟
پوڙهو وڏي من جي پاسي ۾ اچي ٿو ويهي- سليم ڇرڪي ٿو وڃي ۽ خالي نگاهن سان هن ڏانهن ڏسي ٿو.	سليم — ها بابا، آئون کهڻ ڏينهن کان هتي هئس نه، ته هو مون کي ڳولينڌا ڳولينڌا اچي هتي پهتا هئا.
	بابا — ابا، دوست هجن ته اهڙا! روڪين ها کڻي-
پوڙهو سليم جي ڳالهين کي سچ سمجهي فخر واري لهجي ۾ چوي ٿو- هو سليم جي نگاهن جي تلخيءَ کي ڪونه سمجهي سگهيو.	سليم — هو ڪم ڪار وارا آهن بابا.
	بابا — ها پٽ .... پر هجين شابس، جو توکي ڳولي اچي لڌائون. ڪنهن شئي جي ضرورت ته نه اٿئي؟
	سليم — نه بابا، مهرباني.
پوڙهو وڃي ٿو، سليم جي چهري تي سندس آواز مختلف تاثرات سان سبر اميوز ٿئي ٿو.	

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
سليم جذبات جي زور ڪان سجي ڪمري ۾ هيڏانهن هوڏانهن هلي ٿو. هو بار بار دروازي وٽ جي ڪوشش ڪري ٿو ليڪن در کولڻ جي همت ڪا نه ٿي ٿئيس - آخرڪار هو ڪرسيءَ تي وڃي ڪري ٿو.	سليم — جيڪڏهن پوليس هتي اچي پهتي ته .... هي معصوم .... سادا انسان، زندگيءَ جا سچاروپ، مون واري ڪوڙ کي ڇا محسوس ڪندا؟ زيبو .... بابا .... مون کي هتي نه رهڻ کپي. الهيءَ کان اڳ جو هنن کي منهنجي حيثيت جي ڄاڻ ٿئي، مون کي هتان هليو وڃڻ گهرجي. پر نيٺ ڪيستائين ڀڄندس .... نيٺ ته هڪ ڏينهن ان جو انت اچڻو آهي.

[ڊيڪ ڊائون]

هدايتون	مڪالمو
صبح جو وقت آهي. سليم ڪمري ۾ ويٺو آهي - گهر جي ٻاهران جيپ بيهڻ جو آواز اچي ٿو. سليم اٿي در ٿو کولي - زيبو، پنهنجي جهوپڙي جي در تي بيٺي آهي - جيپ مان پوليس لهي ٿي - هوءَ حيران ٿي پوليس کي ڏسي پريشان ٿئي ٿي-	
سليم سخت پريشان ٿي در کولي ٻاهر نڪري ٿو - سليم کي ڏسي پوليس آفيسر هيٺ لهي ٿو ۽ ٽوڪ مان چوي ٿو -	آفيسر — سليم صاحب، آخر اوهان هٿ اچي ويا نه! قانون کان آخر ڪيستائين ڀڄندا؟
وري ٻين پوليس وارن کي لهڻ جو اشارو ڪري ٿو پر سليم	

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
ڏاڍي لاچارائي ۽ پريشانيءَ جي عالم ۾ هٿن جي اشاري سان هن کي ائين ڪرڻ کان منع ٿو ڪري. آفيسر هن جو اهو اشارو ڏسي ڏاڍو حيران ٿي وڃي ٿو.	سليم ـــ آئون حاضر آهيان انسپيڪٽر.
	آفيسر ـــ هائي ٻيو رستو ڪهڙو آهي؟
	سليم ـــ نه، آفيسر، هاڻ آئون پاڻ توهان وٽ اچان ها.
	آفيسر ـــ اهي ڳالهيون ڪنهن ٻئي سان ڪجو، قانون کان ڪير به نٿو بچي سگهي. توهان جو سڄو ٽولو گرفتار ٿي چڪو آهي.
سليم سنجيدگيءَ سان ڪنڌ جهڪائي چوي ٿو.	سليم ـــ ٺيڪ ائين ئي ٿيڻو هو. آئون هر سزا سهڻ لاءِ تيار آهيان. پر آئون رڳو هڪ عرض ٿو ڪريان، جي قبول ڪريو!
آفيسر ٽوڪ سان چوي ٿو ۽ سليم هن جي ويجهو اچي ڪن وٽ آهستي چوي ٿو.	آفيسر ـــ فرمايو؟ اسان اوهان لاءِ ڇا ٿا ڪري سگهون؟
	سليم ـــ آئون مڃان ٿو ته جنهن ڳالهه جي آئون اوهان کان گهر ڪريان ٿو، ان لائق نه آهيان. پر آئون هتي جيئن ته شريف ٿي رهيو آهيان.... ان لاءِ آئون انهيءَ جو ڀرم رکڻ ٿو چاهيان.
آفيسر حيران ٿي وڃي ٿو.	آفيسر ـــ پوءِ ڇا ڪريان؟
	سليم ـــ مون کي اجازت ڏيو ته آئون اڪيلو هتان کان موڪلايان ۽ توهان دوستن جي حيثيت ۾ مون کي وٺي هلو.
آفيسر ٽوڪ واري انداز ۾.	آفيسر ـــ ڇو، وري ڪو نئون دوکو ڏيندين ڇا؟
	سليم ـــ نه، هن ڀيري مون پاڻ دوکو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	ڪاڏو آهي انسپيڪٽر .... هيستائين مون زندگيءَ کي ڪونه سمجهيو هو ۽ اڄ جڏهن زندگي منهنجي نگاهن جي آڏو آهي تڏهن ....
آفيسر ڪنڌ لوڏي هن تي اطمينان جو اظهار ٿو ڪري ۽ هٿ سان سلڊس ڪلهي کي ڇهي ڪيس وڃڻ جو چوي ٿو.	آفيسر — خير .... تنهنجي اها خواهش پوري ڪريان ٿو، پر ياد رک ڪنهن به قسم جي حرڪت ڪئي اٿئي ته پوءِ ....
	سليم — توهين ڪوبه فڪر نه ڪريو.
سليم، پريشان آهستي آهستي پوڙهي جي گهر آڏو اچي بيهي ٿو. زيبو دريءَ کان بيٺي آهي. هن کي ايندو ڏسي زيبو جي چپن تي غمزده مرڪ ايري ٿي. سليم در وٽ اچي بيهي ٿو.	
	سليم — بابا ڪٿي آهي؟
	زيبو — ڪو ڪم آهي ڇا؟
	سليم — منهنجو دوست آيو آهي، مون کي وٺي وڃڻ لاءِ.
سليم جو آواز ٻڌي پوڙهو اندران ٻاهر نڪري ٿو. زيبو سليم ڏانهن اشارو ٿي ڪري.	زيبو — بابا ....
	بابا — جي سائين ....
	سليم — آءُ اوهان کان موڪلائڻ لاءِ آيو آهيان.
	بابا — ڇو؟ هتي ڪا تڪليف آهي؟
	سليم — نه نه .... هتي ته مون زندگي جي سچائي کي ڀرپور نموني محسوس ڪيو آهي .... اوهان کي ڇڏيندي دل روئي ٿي پر .... هن دوستن آڏو لاچار آهيان.

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
ٻوڙهو چوي ٿو.	بابا ــ ها پٽ .... دوستن جــي آڌو ماڻهو سدائين لاچار رهيو آهي.... جي ترسو ها تہ....
	زيبو ــ هتي ماڻهو اهڙا آهن ۽ هڪ ڏينهن رهي موٽي ويندا آهن....هي هتي گهڻا ڏينهن رهيا آهن.... شهر جي سار ٿي هوندن.
انسپيڪٽر وڏي اچي ٿو . سليم هن ڏانهن ٿو نهاري ۽ ڦڪي کل کلندي چوي ٿو. وري ٻوڙهي ۽ زيبو ڏانهن ٿو نهاري. ٻوڙهو ڏاڍي اداس لهجي ۾ چوي ٿو.	آفيسر ــ سليم صاحب ! آخر ڪيستائين انتظار ڪرائيندو؟ سليم ــ حاضر ٿيان ٿو. اجازت آهي؟ بابا ــ ڪڏهن دل ٿيئي تہ هيڏانهن ضرور اچج. تو مان مون کــي پنهنجائپ جــي خــوشبوء آئــي آهي پٽ.
اهو ٻڌي سليم جي اکين ۾ پاڻي پرجي ٿــو اچي ۽ هو سڏڪا ڏيندڙ زيبوءَ ڏانهن ڏسي چوي ٿو .	سليم ــ هڪ ڏينهن سڀ لاڳاپا لاهي هتي موٽي ايندس بابا.... منهنجو انتظار ڪجو. ضرور ايندس .
الئين چئي تڪڙو تڪڙو هلي وڃي جيپ ۾ ويهي ٿو . جيپ تيز هلڻ لڳي ٿــي. هــو ڪنڌ ورائي ڏسي ٿــو. زيبو ڏڪاري تاڙر سان هن کي ڏسندي در جي چائنٺ تي ويهي رهي ٿي ۽ ٻوڙهو هن جي مٿي تي هٿ ڦيريندو نظر ٿو اچي ۽ سڄو منظر جيپ جي ٻويان پيدا ڪيل ڌوڙ ۾ گم ٿي وڃي ٿو.	

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

شڪست

ڪردار:-

جميل : هڪ نوجوان

زينت : جميل جي پڦيءَ جي ڌيءَ

حامد : زينت جو ڀاءُ

شانو : حامد جي زال ۽ فتح جي ڀيڻ

فتح : زينت جو مڙس

ڦاپل : جميل جي ماءُ

عباس : جميل جو پيءُ

حوا : زينت جي ماءُ

پيءُ : زينت جو پيءُ

رضيه : زينت جي ساهيڙي

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون — **مڪالمو**

[ڏيک پهريون]

زينت جو گهر- ڪمرو سينگاريل ٿهيل - حوا، عباس ۽ ڦاپل ويٺا آهن - چانهه وغيره پي واندا ٿيا آهن- ٿانو سندن آڏو رکيا آهن- عباس ڪجهه سوچي مرڪندي چئي ٿو.

عباس — ادي، هاڻي ٻڌاءِ ته ڪهڙو ارادو اٿئي؟ آخر ڪيستائين ڌيءُ کي گهر ۾ ويهاريندينءَ؟ زينت جي امتحان جو نتيجو به نڪري چڪو آهي.

هن جي ڳالهه ٻڌي حوا ڏاڍي پريشان ٿي وڃي ٿي. هوءَ ڦاپل ڏانهن نهارڻ ٿي لڳي جيڪا عباس جي هر ڳالهه جي مرڪي تائيد ڪري رهي آهي.

حوا ٿوري تشويش ظاهر ڪندي چوي ٿي. ڪيمره هر چهري جو ڪلوز اپ وٺي.

حوا — ادا، منهنجو خيال ته هو ته ڪيس وڏيڪ پڙهايان .... پر ڇا ڪريان راڄ رسم سان هلڻو پوي ٿو.

عباس هن جي ڳالهه تي حيران ٿيندي چوي ٿو. وري ڦاپل ڏانهن نهاري ٿو جيڪا پڻ هن ڏانهن ڏسي رهي آهي.

عباس — ڪمال آهي، ڪهڙي رسم! سچ پڇين ته جڏهن کان هو منهنجي گهران هتي آئي آهي تڏهن کان مون کي گهر ئي جڻ ڳائڻ پيو اچي.

ڦاپل به ڳالهائي ٿي، سندس ڳالهين مان ائين پيو لڳي جڻ هر اکر سندس دل مان نڪري رهيو آهي.

ڦاپل — برابر .... سچ ٿا چئو .... ٻه سال رهي آهي مائي .... پر اڄ آئون ته ائين پيانيان ٿي ته هوءَ منهنجي گهر جو هڪ حصو آهي.

حوا — منهنجي ته دل اهوئي ٿي گهري ته هوءَ اتهيءَ گهر ۾ رهي جتي هن پڙهيو آهي پر ....

افسرد گيءَ سان.

هدايتون

مڪالمو

عباس ۽ قابل هڪ ٻئي ڏانهن نهارين ٿا. حوا سندن انهن نظرن کان نظرون بچائي ڪنڌ جهڪائي ڇڏي ٿي - آهستي ۽ ڏکاري انداز ۾ چوي ٿي.

حوا — مون سدائين جميل کي، زينت جو جوڙجيس سمجهيو هو، پر زينت جي پيءُ جي هوڏ ۽ اجائي ضد اڳيان منهنجي ڪا نه ٿي هلي.

هن جي ان ڳالهه، جو قابل ۽ عباس تي خاطر خواهه اثر ٿيندو نظر اچي ٿو.

عباس اٿي - ڪنهن انداز ۾. هن جي آواز ۾ ڏک پريل آهي پر هو ڪنهن خيال جي تحت فيصلا ڪن انداز ۾ ڳالهائي رهيو آهي ۽ حوا ڪنڌ هيٺ ڪري ائين ٻڌي رهي آهي ڄڻ چوندي هجي ته آخر هوءَ ڇا ڪري.

عباس — ادي توهان حياتين جي سودي ڪيئن اهڙي راند چو ٿيون پانيو؟ مون کي خبر آهي ته ادا احمد، زينت جو سڱ فتح علي جوڙي بيڪار ساٿيوءَ سان انهيءَ ڪري ڪرڻ ٿو گهري جو هو سندس پائنيو آهي ۽ چو ته شانوءَ جي شادي حامد سان ٿي چڪي آهي، تنهنڪري ان جو بدو فتح کي ضرور ڏيڻو آهي. انهن سمورين ڳالهين جي هوندي به آئون پنهنجي پٽ لاءِ زينت جو سڱ گهرڻ آيو آهيان، چو؟ ٻڌاءِ؟

قابل ڪڏهن اميد ڀريل نگاهن سان حوا ڏانهن ڏسي ٿي ته، ڪڏهن وري پنهنجي مڙس ڏانهن.

حوا — ادا، اوهان جيڪي ڪجهه چئو ٿا پنهنجي دل کان ٿا چئو. مون کي فتح جي ڪٽن ڪرتوتن جي سموري پروڙ آهي.

حوا جي ڳالهه تي قابل حيرت مان هن کان سوال پڇي ٿي - ڪيمره هن وقت تنهي جا ڪلوزاپ وٺي ٿي.

قابل — الهيءَ هوندي به ادي تون؟

حوا — آئون ڇا ڪريان .... آئون ڪري به ڇا ٿي سگهان؟

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	ڦاپل — تون ادي احمد کي سمجهاءِ.
حوا وري مٿي تي هٿ هڻي پنهنجي بيوسي ظاهر ڪري ٿي.	حوا — مون ته پنهنجي ڪيئي جتن ڪيا آهن پر جي ڪيس ڳالهه سمجهه ۾ اچي.
عباس حيران ٿي سوال ڪري ٿو. هن جي سوال ۾ حيرت به آهي ته ڏک به.	عباس — پر ادو احمد ائين ڪيئن ٿو سمجهي ته زينت اهو سڳ ڦبوائيندي! هوءَ هاڻي ڳوٺ جي اڻ پڙهيل ڇوڪري نه آهي.... هن کي پنهنجي بري ڀلي جي سڌ آهي.
حوا هن جي اها ڳالهه دل سان قبول ڪري ٿي. پر وري به هن جي لهجي ۾ جيڪا بي وسي آهي سا لڪي نه ٿي سگهي.	حوا — هن کي ته فتح جي نالي تي ٻاهر وڃڻو وڃي. سا ڪٿي پنهنجي خوشيءَ سان ٿي اها ڳالهه قبولي. پر.. هن کي اهـا ڳالهه قبول ڪرڻي پوندي ڇو جو سندس پيءُ جي اها مرضي آهي.
حوا عباس جي ان ڳالهه تان پريشان ٿي وڃي ٿي.	عباس — جي چئين تـه، آءٌ ڪـيس سمجهايان؟
	حوا — نه ابا، ڏاڏيءَ جي نالي ائين نه ڪجو. هو انهيءَ سلسلي ۾ ڪنهن به قسم جي ڳالهه ٻڌڻ نٿو پسند ڪري.
ڦاپل صلاح ڏي ٿي.	ڦاپل — پوءِ اوهـان ئـي ڪـنهن سمجهايوس ادي.
حوا ڪجهه سوچي ٿي	حوا — آءٌ!
	ڦاپل — ها ادي....
حوا ٿڌو ساهه ڀري مايوسيءَ وچان ڪنڌ ڌوڻي ٿي ۽ پوءِ مٿي تي هٿ ڦيرائي چوي ٿي.	حوا — مون ته ڪيترائي ڀيرا سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي آهيس، پر...خير هڪ دفعو وري توهان ئي ڪري...

هدايتون	مڪالمو
عباس بيٺي بيٺي ئي هن کي چوي ٿو. هن جو لهجو معنيٰ خيز آهي ۽ ائين لڳي ٿو ڄڻ ته هو ڪجهه سوچي رهيو آهي.	عباس — امان جي ڪري نه — پر زينت جي زندگيءَ جي لاءِ — شانو جي سک لاءِ.
حوا وري به هن ڏانهن ڏسڻ کان سواءِ چوي ٿي.	حوا — آءٌ ڪوشش ڪنديس ادا.

[ٺيڪ ٻيو]

هدايتون	مڪالمو
زينت جو ڪمرو سٺو سينگاريل آهي. هوءَ اداس پلنگ تي ويٺي آهي. رضيه ڪمري ۾ داخل ٿئي ٿي. هن کي ڏسي هوءَ پاڻ به اداس ٿي وڃي ٿي ۽ وڌي اچي سندس ڪلهي تي هٿ ٿي رکي. هوءَ اداس نظرن سان پنهنجي سهيليءَ کي ڏسي ٿي.	رضيه — زينت.
زينت هن کي ڏسي ٿي ۽ وري اکيون هيٺ ڪري ڇڏي ٿي. رضيه هن جي پرسان ويهي ٿي ۽ اداس لهجي ۾ چوي ٿي. هوءَ ان سان گڏ چوطرف نظرون ڦيرائي رهي آهي. هن کي هڪ ڪنڊ ۾ بند ٿيل فوٽو فريم نظر ٿو اچي جيڪو هڪ ميز تي رکيو آهي.	زينت — اڄ رضيه — رضيه — آخر هي سڀ ڪجهه ٿئي ڇو ٿو؟ زينت — مون کي ته ڪجهه سمجهه ۾ نٿو اچي رضي. رضيه — تون ته مون کي چوندي هئينءَ ته زندگيءَ جا سودا خوشين لاءِ ٿيندا آهن .... جنهن ۾ ڪجهه نه ڪجهه پنهنجي مرضي شامل هجڻ گهرجي ....

soorihsindhiadab
www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
زينت ڏاڍي ڏک ڀرئي انداز ۾ ۽ مايوسيءَ وچان ڳالهائي ٿي- هن جي ڳالهائڻ مان لڳي ٿو تہ، هوءَ هڪ همت واري ڇوڪري آهي ۽ ڪيس پنهنجي رسم و رواج جو بہ ڏاڍو خيال آهي-	زينت — بيشڪ آئون اڄ بہ اها ڳالهہ ورجايان ٿي. پر رضي، حياتيءَ ۾ ڪي گهڙيون اهڙيون بہ اينديون آهن، جنهن ۾ ماڻهوءَ کي پنهنجي مرضي پڌرائڻ جو ڪو موقعو ئي نہ ملندو آهي — ۽ آئون بہ انهن ئي حالتن ۾ ڦاٿل آهيان. تون ئي ٻڌاءِ، آئون ابي آڏو چئي ڇا ٿي سگهان؟
رضيہ ٿورو ڪاوڙ ۾ ۽ ٿوري شڪايت واري انداز ۾ چوي ٿي-	رضيہ — پر گونگي ڳانءِ ٿيڻ مان تہ پنهنجو پاڻ تي ظلم ڪرڻو پوي ٿو .... ۽ هن غريب جميل جو ڇا ٿيندو، جيڪو ....
زينت تمام ڏکاري انداز ۾ هن ڏانهن ڏسي چوي ٿي ۽ پلنگ تان اٿي دريءَ وٽ وڃي بيهي ٿي.	زينت — انهيءَ جو نالو مون کي ياد نہ ڏيار، آئون ان نالي کي وسارڻ گهران ٿي.
رضيہ بہ هن جي پٺيان هلندي اچي ٿي ۽ هن جي ڪلهي تي همدرديءَ وچان هٿ رکي چوي ٿي-	رضيہ — زندگيءَ ۾ ڪي ڳالهيون اهڙيون هونديون آهن، جيڪي ايترو جلد نہ وساري سگهبيون آهن. اهو تہ سوچ، هن ويچاري جو ڇا ٿيندو، جنهن ....
زينت هن جي ڳالهہ تي ڪنبندي چوي ٿي-	زينت — بس ڪر، آئون ڪجهہ بہ نٿي ٻڌي سگهان!
رضيہ بہ اهڙي ئي موڊ ۾ هن کي پنهنجي ٻانهن ڪان جهلي هن جي اکين ۾ اکيون وجهي چوي ٿي-	رضيہ — حقيقتن ڪان منهن موڙڻ مناسب نہ آهي. تون مائٽن جي مرضيءَ کي تبديل ڪري سگهين ٿي. آخر فتح ۾ آهي ڇا — اهو ئي نہ،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
	تہ هو تنهنجو سوٽ آهي، ۽ هن جي پيءُ تنهنجي ڀاڄائي آهي. آخر تنهنجو ۽ فتح جو معاملو ٿيندو ڪيئن؟ هن جون خراب عادتون تنهنجي حياتي زهر ڪري ڇڏينديون، اِهو ڇو نہ ٿي سوچين؟
وري هن ڪان سوال ڪري ٿي ۽ زينت اکيون جهڪائي ڇڏي ٿي.	
زينت دريءَ ڪان هٽي پنهنجا ڪلها رضيہ جي هٿن مان ڇڏائي ٿي ۽ آهستي آهستي ڳالهائيندي اچي ٽيپائي وٽ بيهي ٿي جتي فوٽو اونڌو ٿيو رکيو آهي.	زينت — مائٽن لاءِ اولاد سدائين پنهنجا ساهہ ڏنا آهن، رضي.... آئون انهيءَ ۾ خوش آهيان تہ ابو خوش آهي. ڪٿي هو ائين نہ سمجهي تہ مون ڇوڪريءَ کي پڙهايو ۽ انهيءَ جي ڪري هن سائنس مقابلو ڪيو.... نہ.... مون کي اهو سڀ ڪجهہ قبول آهي.
رضيہ وري پڇيس ٿي هوءَ رضيہ جي اکين ۾ اکيون ملائي چوي ٿي.	رضيہ — جميل جو ڇا ٿيندو؟
	زينت — انهيءَ کي پنهنجون راهون پيدا ڪرڻيون پونديون - ۽ زنده رهڻو پوندو.
زينت رضيہ کي ڀاڪر پائي روئي ٿي- جوا ڪمري ۾ داخل ٿئي ٿي، ۽ هنن کي روئندي ڏسي پوتيءَ جي پلو سان ڳوڙها اگهي وري واپس وڃي ٿي.	رضيہ — اِها بہ ڪا زندگي ٿيندي!

[ڏيکءُ ٽيون]

جميل ۽ جميل جي ماءُ ڪمري ۾ آهن- ماءُ ويٺي آهي ۽ جميل پٽ تي لڳل هڪ تصوير کي غور سان ڏسي رهيو آهي.

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالما
مائس ڏاڍي ڏک واري انداز ۾ آهي.	ڦاپل — ابا.... هاڻ ڪيترا ڏينهن انهيءَ خيال ۾ هوندين؟
جميل چرڪي ماءُ ڏانهن مڙي ڏسي ٿو ۽ ڪنڌ جهڪائي ڇڏي ٿو. پوءِ وري ماءُ جو سوال ٻڌي هڪ ٿڌو ساهه ڀري چوي ٿو.	جميل — جي؟ ڦاپل — توکي چا ٿي ويو آهي پٽ! جميل — ڪجهه نه امان، بس ائين ئي....
	ڦاپل — پٽ پوڙهي ماءُ جي اکين کي دوکو نه ڏي. هاڻ زينت جو خيال لاهي ڇڏ.
ماءُ اٿي هن جي پر ۾ اچي ويهي ٿي ۽ آٿت ڏيڻ واري انداز ۾ هن جي ٻانهن تي هٿ ٿي ڦيرائي.	
جميل ماءُ جي هٿ تي هٿ رکي جهيڻي آواز ۾ چوي ٿو.	جميل — مون ته خيال لاهي ڇڏيو آهي امان
ماءُ حيران ٿي سوال ٿي ڪري ۽ هو سندس اکين ۾ اکيون وجهي چوي ٿو.	ڦاپل — پوءِ هيءَ اداسي ڇو؟ جميل — امان، پنهنجو پاڻ تي وس نه رهيو اٿم. ائين ٿو لڳي ڄڻ ته دل ۾ ڪا ڳالهه ئي نه رهي آهي.
ماءُ ڏاڍي ڏکوئيل انداز ۾ هن کي تسلي ڏيڻ جي ڪوشش ٿي ڪري ليڪن اها ڪوشش به هن جي اداسيءَ ۾ ڪا تبديلي پيدا نه ٿي ڪري سگهي.	ڦاپل — پٽ، مائرون پنهنجي اولاد جي ڏکن کي جلدي محسوس ڪنديون آهن.... آئون تنهنجي درد کي سمجهان ٿي. پر آخر امان ڪري چا ٿا سگهون؟ — جنهن شيءِ تي پنهنجو وس نه هجي، ان بابت پچارڻ اجايو آهي منهنجي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
مڃ تہ، هاڻي اهي سڀ ڳالهيون وساري ڇڏ ... ۽ ها ڪر تہ هن اڱڻ تي بہ ڪي خوشيون ٿين.	هي جملا چوندي ماءُ جي چهري تي اهڙا تاثرات اڀرن ٿا ڄڻ هوءَ ڪو مٺو خواب ڏسي رهي هجي.
جميل — نہ امان، شادي آئون ڪونہ ڪندس.	جميل کي هيءَ ڳالهہ ڪانہ ٿي وڻي. هن جواب تي ماءُ حيران ٿي پڇي ٿي.
ڦاپل — پر ڇو؟	
جميل — منهنجي ڪنهن ڳالهہ ۾ دل ڪونہ ٿي لڳي.	ماءُ مايوس ٿي واپس کٽ تي وڃي ٿي ويهي.
ڦاپل — ابا، ماءُ جو چيو نہ موٽاءِ.	
جميل — مون کي مجبور نہ ڪر امان، مون کي مجبور نہ ڪر.	
	جميل سڙي، هڪ ڪرسيءَ تي ويهي، مٿي کي هٿ ڏيئي ٿو ڇڏي. ماءُ بہ ڏک ۾ مٿي کي هٿ ڏئي ٿي ويهي رهي.

[ڏيک ڇوڙتون]

مڪالمو	هدايتون
	فتح عليءَ جو گهر - رات جي اونداهي - زينت ڪمري ۾ اڪيلي ويٺي آهي. هن کي مڙس جي اچڻ جو انتظار آهي. ٻاهر ڪتن جي ڀونڪڻ جو آواز پيو اچي، هوءَ اٿي لالٽين جي وٽ کي ٿورو مٿي ٿي ڪري. زينت ڊڄي ٿي.
دروازي تي ٺڪ ٺڪ.	زينت آواز ٻڌي دروازو کولي

Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
	ٽي - فتح علي ڏاڍو ڄنڊو اندر داخل ٿئي ٿو - هن جي وات مان شراب جي ٻوء ٿي اچي ۽ زينت منهن ٻئي پاسي ٿي ڪري. هو جهومندو ڪٽ تي وڃي ٿو ڪري - زينت سندس پيراندي ۾ وٽ ويهي پيرن مان بوٽ ٿي لاهيس ته ٻير ٻري ٿو ڪري. زينت هٿ هٽائي ٿي ۽ اٿي ٿي بيهي - هو اکيون کولي ڏسي ٿو ۽ وري اکيون بند ڪري ٿو ڇڏي - زينت هٽي ڪرسيءَ تي ويهي ٿي رهي - سندس اکين مان ڳوڙها وهڻ ٿا لڳن ۽ فتح علي اتي ئي سمهي ڪونگهرا هڻڻ لڳي ٿو - هڪ لمحي کان پوء زينت اٿي فتح عليءَ جي مٿان اجرڪ ڏي وجهي ڇڏي - ۽ پڻ ڪمري کان ٻاهر نڪري بتيءَ جي وٽ هيٺ ڏي ڪري ڇڏي - ڪئميرا هن جي چهري تي اچي زوم آئوٽ،

[ڏيک پنجون]

	ڪئميرا حوا جي چهري تي ڪلي ٿي - بيمار آهي - حامد ۽ شانو سندس پرم وٽا آهن - هو ۽ ڪجهي به ٿي ۽ اٿين لڳي پيءُ جڻ ڏاڍو انتظار اٿس -

هدايتون	مڪالمو
حامد هن جي مٿي تي هٿ ڦيرائي رهيو آهي-	حوا — اڄ الائجي ڪهڙي مونجهه آهي، جيڪا ساهه ئي نٿي ڪڍڻ ڏئي.
	حامد — امان سڀ ٺيڪ ٿي ويندو، ائين ئي ڪمزوري اٿئي.
	حوا — ها ابا، عمر به آهي. نيٺ جيڪو ٿيڻو تهيو آهي سو ضرور پهچندو به.
شانو ڏاڍي ڏک ۾ پئجي ليکي- هوءَ پنهنجي سس کي مايوسي جون ڳالهيون ڪرڻ کان روڪي ٿي-	شانو — چاچي، اهڙيون ڳالهيون ڇو ٿي ڪرين.
حوا پٽ ڏانهن ڏسندي چوي ٿي- ان تي شانو پنهنجي مڙس ڏانهن نهاري چوي ٿي. حامد ماءُ ڏانهن ڏسي ٿو-	حوا — گهڻا ڏينهن ٿيا آهن، جو زينت نه آئي آهي.
	شانو — (پنهنجي مڙس کي) توهان وڃو ۽ ڀاڀي زينت کي وٺي اچو.
هن جي ان ڳالهه تي ماءُ هٿ وڌائي هن کي روڪي ٿي- هن جي چهري مان ائين لڳي پيو ڄڻ هن کي ڪو صدمو ٿيو آهي- حامد اٿي وڃي ٿو ۽ شانو حوا جي مٿي کي زور ڏيڻ لڳي ٿي ۽ حوا آهستي آهستي اکيون ٻوٽي ڇڏي ٿي.	حوا — نه نه، اڃا پيو فتح ناراض ٿيندو.
	شانو — اهيءَ ۾ ناراض ٿيڻ جي ڪهڙي ڳالهه آهي — توهان وڃو.

هدايتون — مڪالمو

[ڏيک ڇهون]

زينت ماءُ جي کٽ تي ويٺي آهي، جيڪا آهستي آهستي کنجهي پئي. شانو ٻه مٺي ڪي زور پئي ڏئيس. هڪ طرف حامد ڪرسيءَ تي ويٺو آهي ۽ ٻئي طرف ٻئس چلم ٻيو پئي. حوا آهستي آهستي اکيون کولي ٿي ۽ هن جون نگاهون زينت تي وڃي ٽڪن ٿيون. زينت هن کي اکيون کوليندي ڏسي خوش ٿئي ٿي ۽ چوي ٿي.

زينت — امان، ڪجهه فرحت اٿئي؟

حوا — بس هاڻي ڪجهه مونجهه گهٽي آهي.

زينت — ڇٽين ته ڊاڪٽر کي ڪٺي سڏايون.

حوا هٿ جي اشاري سان وري زبان سان به ڊاڪٽر جي گهرائڻ تي منع ٿي ڪري.

حوا — نه نه .... ڊاڪٽر جو ڪو ضرور ڪونهي.

ٻيءُ ٻريان چلم جو نڙ وات مان ڪيڍي بيزاريءَ مان جواب ٿو ڏئي.

ٻيءَ — تنهنجي الهيءَ ضد تہ ماريا آهيون. هاڻ سڄي رات پئي کنجهندين ءَ.

ان وقت اوچتو در کولي فتح الدر داخل ٿئي ٿو. هو ڪاوڙ ۾ آهي. سندس انهيءَ حالت تي سڀ حيران ٿين ٿا. زينت گندي ٽيڪ ٿي ڪري ۽ شانو ڊوڙي ٿي وڃي پاءُ سان ملي. پر فتح ڪيڏانهن به ڪونه ٿو نهاري ۽ سڌو اچي ٿو زينت جي پانهن ۾ هٿ وجهي. هوءَ گهبرائجي ٻيهي ٿي رهي - ٻيءُ

مڪالمو	هدايتون
فتح ـــ تون ڪنهن کان موڪل وٺي گهران نڪتي آهين؟ زينت ـــ امان نيڪ نہ آهي .... انهيءَ ڪري	۽ چلم ڇڏي اٿي بيهي ٿو رهي ۽ حامد تہ ڄڻ منجهي پيو تہ آخر هي ٿيو ڇا آهي! فتح ڪاوڙ مان ڳالهائي ٿو ۽ زينت جهيڻي آواز ۾ چوي ٿو.
فتح ـــ امان نيڪ نہ آهي تہ ڪهڙو طوفان اچي ويو.	فتح ڪاوڙ کان ٻئي ڪنهن ڏانهن ڏسڻ کان سواءِ چوي ٿو.
زينت ـــ اجايو ڪاوڙجڻ جو ضرور ڪونهي. هلو تہ گهر هلون.	زينت ڳالهہ ٽارڻ خاطر اٿي بيهي ٿي.
فتح ـــ گهرا. ڪهڙو گهر! هاڻ هتي ويٺي هج. منهنجي تو مان خدا جند ڇڏائي.	فتح ڪاوڙ ۾ چوي ٿو.
حامد ـــ تہ منهنجي سوڪڙي وٺيو وڃ. هتي. زينت ـــ حامد هي ڇا پيو ڪرين؟	فتح وڃڻ لڳي ٿو تہ حامد اڳتي وڌي شالوءَ کي ڌڪو ڏئي در کان ٻاهر ڪڍي ٿو ۽ فتح کي زور سان چوي ٿو. جيڪو مڙي ۾ ڪونہ ٿو ڏسي.
ٻيءُ ـــ حامد نيڪ پيو ڪري. غيرتمند ٻائر اهين ئي ڪندا آهن.	ان تي زينت هڪدم وڃي ٿي حامد جي ٻانهن ۾ هٿ وجهي ۽ هن کي روڪي ٿي. ٻيءُ زينت کي روڪي ٿو.
فتح ـــ ها ها. نيڪ آهي. پيڻ لاءِ پاڻ وٽ ڪاڏي جي ڪاٻہ کوٽ ڪانهي.	شالو روئندي وڃي ٿي ۽ فتح در جي ٻاهران موٽي اندر اچي چوي ٿو ۽ شالو کي وٺي هليو ٿو وڃي.
	هوا وري کٽ تي ڪري ٿي پوي. ۽ زينت روئڻ ٿي لڳي.

soorihsindhiadab
www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com
Scanned with CamScanner

[ڏيک ستون]

هدايتون	مڪالمو
جميل جي اداس ۽ ويڳاڻي چهري تي ڪئميرا کلي ٿي. ۽ چند لمحن کان پوءِ سندس ماءُ اندر ڪمري ۾ داخل ٿئي ٿي. هن جي هٿ ۾ لفافو آهي. ماءُ چپ چاپ هن جي پرسان بيهي ٿي. گهڙي کن کان پوءِ ماءُ هن جي ڪلهي تي هٿ رکي ٿي، هو چرڪ ڀري ماءُ کي ڏسي ٿو ۽ اٿڻ جي ڪوشش ڪندي ماءُ کان لفافو وٺي کولي ٿو ۽ چهري تي عجيب تاثرات ابرن ٿا.	جميل — امان نوڪريءَ جو خط آيو آهي.
هن جي چهري مان ڪجهه خوشيءَ جو احساس ٿئي ٿو ۽ ماءُ به هن کي خوش ڏسي خوش ٿئي ٿي، جميل پني کي باربار پڙهي ٿو. هو ماءُ کي ٻڌائي ٿو ۽ ماءُ حيران ٿي وڃي ٿي.	ماءُ — ابا ڪهڙي؟ جميل — جيڪو امتحان ڏنو هيم. ماءُ — ايس- پيءَ وارو. جميل — ها، اي-ايس-پي.
ماءُ جي چهري مان خوشي ظاهر آهي- هوءَ ڏاڍي خوش ٿئي ٿي ۽ خوش ٿيندي ٿيندي وري اداس ٿي وڃي ٿي، جميل ماءُ کي اداس ڏسي ويجهو اچي ٿو.	ماءُ — شڪر آهي منهنجا خدا، اڄ ته آئون ڏاڍي خوش ٿي آهيان. باقي....

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مڪالمو	هدايتون
ماءُ — بس ابا، باقي تنهنجي مٿي تي موڙ ڏسڻ جي آس اٿم.	هو ۽ جميل جي ٻنهي ڳلن کي هٿن ۾ جهلي چوي ٿي.
جميل — زينت منهنجي نوڪريءَ جو ٻڌي ڪيڏي نه خوش ٿئي ها.	جميل اداس ٿي ڪنڌ هيٺ ڪري ٿو ڇڏي. هو ماءُ سان نظرون نٿو ملائي سگهي. ايتري قدر جو هن جي هٿ سان ڀنو به ڪري ٿو پوي. ماءُ جوش ۾ اچي ٿي وڃي.
ماءُ — زينت، زينت .... زينت، تون ته چريو ٿي پيو آهين. پر مون کي به چريو ڪندين!	
جميل — امان!	جميل هن کي روڪڻ جي ڪوشش ٿو ڪري پر هوءَ اصل هوڏ تي اچي ٿي وڃي.
ماءُ — هاڻ ڪجهه به ڪونه ٻڌنديس.	
جميل — ليڪن امان، اڻ ٿيڻيءَ تي ڇو ٿي ضد ڪرين!	جميل بيوسيءَ ڪان چوي ٿو.
ماءُ — ڇا اڻ ٿيڻي؟	ماءُ حيرانيءَ سان هن ڏانهن نهاري ٿي پر جميل آهستگيءَ سان چوي ٿو.
جميل — امان، آئون پاڻ کي هن حال ۾ چڱو ٿو سمجهان. مون کي پنهنجي حال تي ڇڏي ڏيو.	
	جميل پرخيال انداز ۾ ٻاهر هليو ٿو وڃي ۽ ماءُ مٿي کي هٿ ڏئي ويهي ٿي رهي.

[ڏيک — اٺون]

مڪالمو	هدايتون
	فتح جو گهر. زينت ۽ شانو ويٺيون آهن. ٻنهي جي منهن تي سوچ ۽ غم جا نشان آهن.
زينت — پوءِ ڇا ڪجي.	پو گهر ۾ ڪوبه ڪونهي. ڪجهه
شانو — ڀاڀي. تون ئي ٻڌاءِ ته آئون ڇا ڪريان؟	دير ته هو خاموش هڪٻئي کي ڏسنديون ٿيون رهن ليڪن زينت

soorhisindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
هن جي ڪلهي تي هٿ رکي سوال ٿي ڪري.	
زينت پريشانيءَ جي سبب چوي ٿي-	زينت — هيڏانهن هي ضد ٿي آهي، ته هوڏانهن حامد هوڏ پڪڙيو ويٺو آهي!
شالو ڏاڍي ڏک ۽ مجبوري کان چوي ٿي.	شالو — مون کي ته هن گهر ۾ هڪ پل به آرام ڪو نه ٿو اچي؛
زينت هن کان پڇي ٿي	زينت — ٻالڪن جا ڪهڙا حال آهن؟
شالو ڪنڌ ڌوڻي چوي ٿي.	شالو — ڏينهن جا ڏينهن گذريو وڃن مون کي ته ڏسڻ ۾ ڪو نه اچي.
	زينت — پر تون زور رکينس ته تو کي ڇڏي.
شالو معصوميت مان وراڻي ٿي.	شالو — هو اچي چويس ته شايد ڇڏي-
زينت ان تي انڪار ٿي ڪري.	زينت — نه نه، مورڳو وري جهيڙو ٿي پوي.
شالو سواليه انداز ۾ چوي ٿي.	شالو — پوءِ جيئن توهين چئو.
هن دوران ڪئميره ٻنهي جي چهري تي آهي ۽ آخر آهستي آهستي ڪئميره دور ٿيندو سڄي ڪمري کي احاطي ۾ ٿي آڻي.	زينت — آئون ته چوان ٿي ته صاف صاف ڳالهائينس.
	شالو — مون کي ڊپ ٿو لڳي-
	زينت — پنهنجي حق وٺڻ لاءِ خطرو ته ڪٿڻو ئي پوندو-
	شالو — چڱو ڏسان ٿي-
	زينت — ته پوءِ آئون هلان ٿي-
شالو ٻاڪر پائي زينت کي در تي ڇڏڻ ٿي اچي- ٻنهي جي اکين ۾ ڳوڙها آهن-	شالو — چڱو ٻايي، خدا ڪري هي گهر آباد ٿئي.
زينت سڏڪا ڀريندي هلي ٿي وڃي.	زينت — شالو . . . .

Scanned with CamScanner

[ڊيڪ ڊائون]

هدايتون	مڪالمو
زينت جو ڪمرو. زينت بي چيني سان انتظار ڪري رهي آهي. هو هر هر اٿي در ڏانهن ٿي وڃي. پر ڪنهن کي نه ڏسي وري موٽيو ٿي اچي. آخرڪار رضيه اندر داخل ٿئي ٿي.	
زينت ڊوڙي ٿي وڃي ۽ نهايت اتاولي انداز ۾ پڇيس ٿي.	زينت — ڪر خبر رضي؟ رضيه — تون شالوءَ وٽان ٿي آئين ۽ ته پٺيان فتح به آيو. زينت — پوءِ.
زينت جي سوال ۾ رضيه جيڪي چيو تنهن تي زينت جو منهن لهي ويو ۽ هوءَ حيرت کان ڏسڻ لڳي.	رضيه — پوءِ هن شالوءَ جو هڏ ڪڏ هڪ ڪري ڇڏيائين.
پئي گڏجي کٽ تي ويهن ٿيون.	
زينت ڏاڍي افسوس وچان چيو.	زينت — ويچاري شانو. رضيه — اڄ وڃي ته شانوءَ وٽ ماسي ڪتيجان ويٺي هئي. تنهن جي وات ۾ به ساڳي وائي. زينت — ڇا پئي چيائين؟ رضيه — اهو ئي ته امان، پدي ۾ ته ائين ٿيندو آهي. جي زينت هن گهر ۾ نه آئي ته شانو وري پاءُ جو لڪ ڪپائيندي ڇا؟
زينت حيرت مان سوال ٿي ڪري ۽ رضيه اهڙين نگاهن سان ڏانهس ڏسي ٿي جو هوءَ پريشان ٿيو وڃي.	زينت — هن جهالت جو خاتمو ڪڏهن ايندو ڪي نه! رضيه — هاڻي ٿي چوين؟ زينت — بس....

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
زينت جي ماءُ اندر داخل ٿئي ٿي. هن کي ڏسي زينت اٿي اٿي ٿي.	ماءُ — زينت.
	زينت — جي امان.
	ماءُ — جميل آيو آهي.
زينت ڇرڪ پري اٿي کڙي ٿئي ٿي.	زينت — ڇو، ڇو آيو آهي؟
ماءُ هن جي حيرت تي ڪو تبصرو ڪونہ ٿي ڪري ۽ نهايت سادگيءَ سان چوي ٿي.	ماءُ — امان، هو پوليس جو وڏو آفيسر ٿي هن علائقي جي گشت تي آيو آهي، سو هيڏانهن بہ آيو. هو تہ پيئولي ڪو نہ ٿي پر مون روڪيومانس.
زينت هن کي نهايت جذباتي انداز ۾ چوي ٿي.	زينت — نہ نہ امان هن کي نہ روڪيو.
ماءُ حيرت سان چوي ٿي.	ماءُ — تہ تون ڪولہ ملندينس؟
	زينت — نہ امان.... آئون ڪونہ ملنديسانس.
ماءُ حيران ٿي ڪنڌ جهڪائي ڇڏي ٿي.	ماءُ — عجيب ڇوڪري آهين، هو ڇا چوندو؟
ماءُ هٿ لوڏي وڃي ٿي. زينت سڏڪا ڀرڻ ٿي لڳي. رضيہ پاڪر ٿي پائيس.	رضيہ — هڪ دفعو ملڻ ۾ ڇا ٿيو؟
	زينت — نہ ادا.... رضي، آئون هن سان ڪهڙي منهن سان ملان.
	رضيہ — ڏاڍي سخت دل آهين.
زينت دل تي هٿ رکي جهڪي ٿي وڃي. رضيہ گهبرائجي ٿي وڃي.	زينت — مون کي ڪجهہ نہ ٿيو رضي....

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمه
زينت آهستي آهستي ڪنڌ مٿي ٿي ڪري ۽ هڪ ڏڪويل مرڪ سان رضيه جي هٿ تي هٿ رکندي چوي ٿي.	رضيه — زينت، زينت هوش ڪر، زينت.... زينت — آئون ٺيڪ آهيان، چڪر اچي ويو هئم.
رضيه اٿي پاڻي پري ٿي اچي. زينت پاڻيءَ جو ڍڪ پري ڪنڌ وهاڻي تي رکي ٿي ڇڏي ۽ رضيه سندس پر ۾ ويهي ٿي رهي.	رضيه — هي پيءُ....

[ٽيڪ ڏهون]

هدايتون	مڪالمه
حوا ۽ سندس مڙس ويٺا آهن هنن ٻنهي جي چهرن تي رنج جا تاثر آهن. حوا نهايت ڏکاري لهجي ۾ پنهنجي مڙس ڏانهن نهاري چوي ٿي ۽ هو ڪنڌ هيٺ ڪندي ٻڌندو رهي ٿو.	حوا — منهنجي گلن جهڙي زينت تنهنجي اجائي ضد تي قربان ٿي وئي. جيڪڏهن منهنجي مڃين ها ته، ڪر ايڏو عذاب ئي نه ٿئي ها. سڀ ڪجهه برباد ٿي ويو.
هو ڏک واري لهجي ۾ ڪنڌ هيٺ ڪري چوي ٿو.	پيءُ — تون سچ ٿي چئين، حياتين جا سودا ائين نه ٿيندا آهن. پر هاڻي ڇا ٿيندو؟
ڪيمره پيءُ جي چهري تي هوي. هو حيران آهي. هو حيران ٿيندي چوي ٿو.	حوا — ڇا ٿيندو؟ زينت جو خيال آهي ته پنڙي ڪي هتان ڪٿي وڃي شهر ۾ رهي، ۽ اتي ڪا نوڪري ڪري پنهنجي پٽ جي پالنا ڪري. پيءُ — اهو ڪيئن ٿو ٿي سگهي؟

soorihsindhiadab

هدايتون	مڪالمو
	حوا — اسان جو هاڻي هن جي حياتيءَ تي ڪو حق ڪونهي. هوءَ پنهنجي زندگي پاڻ بنائڻ چاهي ٿي. اسان هاڻ هن کي نه روڪيندا سين. اسان جو هن تي حق به ڪوڙو رهيو آهي!
حوا جي اهو ٻڌائڻ تي ٻيءُ سخت حيران ٿي وڃي ٿو ۽ سندس چهري تي تشويش جا آثار اڀرن ٿا. هوءَ ڪنڌ سان هائوڪار ڪري ٿي. ٻيءُ جي چهري تي هڪ عجيب تاثر اڀري ٿو.	ٻيءُ — چئين سچ ٿي .... پر آخر رهندي ڪٿي؟ حوا — ادا جي گهر پيو ڪٿي؟ ٻيءُ — جميل جن جي گهر؟
هو چوي ٿو.	ٻيءُ — پر اهو ٺيڪ ته نٿو لڳي. ائين دنيا جهان وارا ڇا چوندا؟
ماءُ سخت نظرن سان مڙس ڏانهن ڏسي ٿي.	حوا — اهڙيون اجايون ڳالهيون نه ڪريو. هن جي دل اڳيئي پڪل آهي .... هن کي سندس حال تي ڇڏي ڏيو ته بهتر ٿيندو.
هو پنهنجي ڪئي تي سخت نادم ٿو نظر اچي ۽ ڪلها ڌوڻيندي چوي ٿو.	ٻيءُ — آئون ته اڳيئي پنهنجي ڪيئي تي پشيمان آهيان .... منهنجي غلط فيصلي هن گهرن کي برباد ڪري ڇڏيو آهي. هاڻي جيڪڏهن ائين ڪرڻ سان زينت کي سڪون ملي ته آئون ڪنهن به ڳالهه ۾ ارهو نه آهيان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون — مڪالمو

[ڏيک يارهون]

جميل جي ڏاڙهي وڌيل آهي ۽ منهن تي وحشت جا آثار اٿس- ماڻس ڏاڍي پريشان آهي.

جميل دريءَ وٽ ويٺو آهي ماڻس ڀرسان ويٺي اٿس ۽ کيس سمجهائڻ واري انداز ۾ چوي ٿي- پر هو اڃا به بي خيال آهي.

ڦاپل — هوش ڪر جميل .... هاڻ ته نوڪري ملي اٿئي. پر هي ڇا آهي، نه وقت تي ماني ٿو کائين نه پنهنجو ڪو خيال ٿو ڪرين. آخر ڪيستائين ائين هلندين؟ ٽي ڏينهن ٿيا آهن، آفيس مان به موڪل وٺيو ويٺو آهين!

جميل ماءُ جي ڳالهه تي چرڪي ٿو هن ڏانهن نهاري ٿو.

جميل — هونهه .... اوهان ته الائجي ڇا پيا چئو!

ماءُ هن کي ڪاهي ڪان جهليندي سمجهائي ٿي- هو مڙي ماءُ جي ٻانهن ۾ هٿ ٿو وجهي ۽ سندس اکين ۾ ڳوڙها ڀرجي اچن ٿا.

ڦاپل — ابا، غم ته انسان کي سهڻا ٿي پوندا آهن، پر ڪو ايڏو غم ڪي سيني سان لڳائيو آهي ڇا؟ هاڻ ته زينت کي وساري ڇڏ!

زينت جو نالو ٻڌي جميل چرڪي ٿو- ماڻس ڀرسان هٽي ڪرسيءَ تي اچي ٿي وهي- جميل به سري اچي سندس پاسي ۾ ٿو ويهي-

جميل — هن جو نالو نه وٺ امان! هن جو نالو نه وٺ.

ڦاپل — پر هي زخم جيڪي تون پنهنجي روح تي لڳايو ويٺو آهين سي به ته هن جا ئي ڏنل اٿئي.

جميل ڏکوئيل آواز ۾ چوي ٿو.

جميل — هن مون کي ڪو به زخم ڪونه ڏنو امان- هن ته .... هن ته مون سان پيار ڪيو هئو!

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
قاٻل هن کي سمجهائڻ واري انداز ۾ چوي ٿي -	قاٻل — ابا - ڪيئن ٿو چوين - جي ڇوڪري سچي هجي ها ته مائٽن جي ڪهڙي مجال هئي جو هن جي زبردستيءَ شادي ڪرائي ڇڏين ها!
	جميل— زينت کي ڪو ڏوهه نه ڏي امان.
	قاٻل — ته پوءِ تون ٻه دليا جي ڪارڪرت مان لڳين منهنجا پٽ، تو کي ڇا کپي؟ جي شادي ڪرڻ تي دل هجنئي ته جتان چئه اتان شادي ڪرايائين.
	جميل — شادي .... نه نه آئون شادي ڪونه ڪندس- آئون شادي ڪونه ڪندس .
قاٻل ڏاڍي تشويش واري انداز ۾ جميل ڏانهن ڏسندي چوي ٿي ۽ جميل هن ڏانهن ڪوبه ڌيان ڪونه ٿو ڏئي-	قاٻل — هي ڇا ٿي ويو آهي منهنجي ٻچي کي -؟
	جميل — تون منهنجو فڪر نه ڪر امان- آئون بلڪل ٺيڪ آهيان.
در کلي ٿو- زينت ۽ ماڻس اندر اچن ٿيون.	
زينت جي ڪڇ ۾ ٻار آهي هنن کي ڏسي قاٻل خوشي ۽ حيرت مان رڙ ٿي ڪري- جميل ۾ سخت حيران آهي.	قاٻل — اڙي ادي حوا.... زينت.... هي اوچتو ڪيئن اچي وليو- ڪو اطلاع ته ڏيو ها!
جميل زينت ۾ ڇتائي پيو ڏسي، زينت ڪنڌ هيٺ ڪري بيهي ٿي رهي . حوا ۽ قاٻل وري پاڻ ۾ پيون ڏسن، زينت ٻهرين ته ڪنڌ هيٺ ڪيو بيٺي	

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
رهي رهي پوءِ ٻار کي هنج ۾ جهولائڻ ٿي لڳي.	حوا — پٽ هي تو ڪهڙو حال ڪري ڇڏيو آهي!
حوا وڏي جميل وٽ اچي ٿي. زينت کي ڦاپل خوشيءَ سان چوي ٿي.	ڦاپل — ائين پٽ آهي، مبارڪ هجنئي. زينت .... مڙسهين ڪٿي آهي؟
ڦاپل جي چهري تي اطمينان جو انداز اچي ٿو.	حوا — زينت کي مڙس طلاق ڏئي ڇڏي آهي.
جميل حيرانيءَ وچان، جڻ هن کي ڏاڍو ڏک ٿيو آهي.	جميل — ڇو؟ آخر ڇو؟ هن ظلم جي ڪهڙي ضرورت هئي!
	حوا — بس ابا جيڪي قسمت ۾ لکيل هو، سو ٿيو.
	زينت — ماسي، هاڻ آئون هتي رهنديس.
ڦاپل جي چهري تي ڏاڍو اطمينان ۽ خوشيءَ جو احساس ٿو نظر اچي. هنن جي چهري تي خوشي اچي رهي آهي.	ڦاپل — امان تنهنجو گهر آهي، ڀلي رهه... جيسين رهه.... ماسهين ايندو ته توکي ڏسي ڪيترو نه خوش ٿيندو؟ تنهنجي شاديءَ ۾ اچڻ جو ڏاڍو ارمان هئس پر وري ادي جو خيال ڪري رڪجي ويو.
زينت پنهنجي پٽ کي جهوليندي آهستگيءَ سان چوي ٿي.	زينت — هاڻ آئون نوڪري ڪنديس ۽ پنهنجي پٽ کي پڙهائينديس .... وڏو ڪنديس.
جميل وڏي زينت وٽ آيو ۽ آهستي چويس ٿو.	جميل — تون نوڪري ڪندينءَ! تون منهنجي هوندي نوڪري ڪندينءَ اهو ڪڏهن به ٿي نٿو سگهي.
زينت هن ڏانهن ڏسڻ کان سواءِ آهستي چوي ٿي، هي جملو صرف جميل ٻڌو.	زينت — ڇو؟ هاڻ اوهان سان منهنجو آخر ڪهڙو رشتو جو اوهان تي بار ٿيان.

soorhsindhiadeb

Scanned with CamScanner

هدايتون	مڪالمو
جميل آهستي چوي ٿو.	جميل — هي رشتو دل جو رشتو آهي زينت ..
هوا ۾ ڦاٿل ڪمري ۾ اندر وڃڻ ٿيون ۾ جميل زينت ڪان ٻار وٺي ٿو.	
	زينت — جڏهن دل ٿي ٽٽي پوي ته!
	جميل — ٽٽل دل جو رشتو ته اڃا به وڌيڪ مضبوط ٿيندو آهي.
زينت وڏي ڪوچ تي وڃي ويهي ٿي.	زينت — مون مطلب ڪونه سمجهو.
جميل ٻار کي ڪنيو ڪوچ جي پاسي کان بيٺو آهي. ٻنهي جي اکين ۾ ڳوڙها آهن. جميل جي اکين مان پيار به پيو بکي، هـو چپ ڏندن ۾ پڪوڙي ٿو. هو ٻار کي سيني سان لڳائي ٿو.	جميل — زينت .... مون تو سان پيار ڪيو آهي زينت — ضروري ناهي ته جيڪڏهن تون مون کي حاصل ٿي نه سگهين ته اهو پيار به ختم ٿي ويو! نه نه، اهو پيار ته اڄ به موجود آهي. پر هاڻ ان جو روپ پيو آهي! هاڻ آئون پنهنجو سچو پيار هن ننڍڙي ٻي ڳهوري ڇڏيندس .... ۽ جڏهن هي وڏو ٿيندو ۽ مرڪندو تو وٽ ايندو، ته تنهنجي اکين ۾ جيڪا چمڪ پيدا ٿيندي ۽ تنهنجي منهن تـي جيڪو ممامتا جـو رنگـ ايندو، تنهن کي ڏسي آئون سمجهندس ته مون کي پنهنجي زندگيءَ جو حاصل ملي ويو.

هدايتون	مڪالما
زينت جذبات ڪان جميل جي هٿ تي هٿ ٿي رکي، جنهن کي جميل آهستي هٽائي ٿو. هن کي چڙ ته، ڪو سڪون ملي ٿو.	
	زينت ــ تون واقعي عظيم آهين جميل.
	جميل ــ نه زينت، مون کي عام جميل ٿي رهڻ ڏي ....
	ڪاش! پاڻ ڪنهن بهتر حالت ۾ ملون ها!! خير .... پر ملياسين ته سهي ....

پورو ٿيو

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

قاضي خادم کي

اڄ کان ڪجهه سال اڳ سنڌيونيورسٽيءَ ۾ ايم اي (انگريزي) ڪرڻ دوران پنهنجي ڪلاس ۾ ڏٺو هئم ، هو ڪلاس جي سيني چوڪرن چوڪرين وچ ۾ استادن سان گهڻو سوال جواب ڪرڻ ڪري نمايان هوندو هو . . . سندس ادبي ذوق جي ڄاڻ مون کي انهيءَ وقت پئي هئي . . .

جنهن جو عملي مظاهرو سڀ کان پهرين پاڻ انگريزيءَ مان چار ناول ترجمو ڪري ڪيائين . ترجمي جي فن لاءِ ضروري آهي ته مترجم ٻنهي ٻولين جو ماهر هجي . . . سو پاڻ پنهنجي ٻنهي ٻولين جي ماسٽري (ماسٽر آف سنڌي ۽ ماسٽر آف انگلش) کي ڪم آندائين .

ان کان پوءِ سندس پهريون طبعزاد ناول ”پيار ۽ سپنا“ ڇپيو ، ۽ هاڻ هڪ ٻيو ناول ڇپجي رهيو اٿس ”درد جي خوشبو“.

”لڙڪ لڙڪ زنجير“ سندس ريڊيو ۽ ٽي ويءَ لاءِ لکيل ڊرامن جو مجموعو آهي جنهن ۾ ڪل ڏهه ڊراما آهن. سندس موضوع عام طور انسان جو انسان لاءِ پيار ۽ انسانيت جي عظمت ۾ يقين هوندو آهي . سندس ڊرامن ۾ سماجي مسئلن جي به اپٽار هوندي آهي . هنن ڊرامن ۾ اسانجي زندگيءَ جي ڀرپور نموني سان عڪاسي ڪيل آهي.

فهميده حسين

۱۳- فيبروري ۱۹۸۱ع

Scanned with CamScanner

سنڌ سلامت

www.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت جو مشن ۽ مقصد سنڌي ٻوليءَ جي ڊجيٽلائيزيشن ۽ پکيڙ کي وسيع ڪرڻ آهي ۽ پڻ دنيا سان گڏ سندس رفتار سان هلڻ جو سانباهو آهي، ڇو ته تاريخ هميشه انهن قومن جو احترام ڪيو آهي جن پنهنجي علمي سرمائي جي حفاظت ڪئي آهي. سنڌ سلامت پڻ پنهنجي ٻوليءَ جي بقاء خاطر سنڌي ٻوليءَ ۾ لکيل قيمتي ۽ ناياب ورثي کي ضايع ٿيڻ کان بچائڻ ۽ ان کي نه رڳو محفوظ رکڻ پر پنهنجي اديبن، ليکڪن، محققن ۽ شاعرن جي علم، هنر ۽ تخليقن کي ڊيجيٽلائيز ڪندي دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ موجود سنڌين تائين مفت ۾ آسانيءَ سان پهچائڻ جو عزم ڪيو آهي.

اسان جي خواهش هئي ته سنڌي مواد تي مشتمل هڪ اهڙو ڪتاب گهر قائم ڪجي جتي هر موضوع تي مشتمل ڪتاب موجود ملن. ڪتابن کي ڳولڻ ۽ ڊائونلوڊ ڪرڻ آسان هجي ۽ اينڊرائيڊ سميت آئي فون يا ونڊوز آپريٽنگ سسٽم سميت هر قسم جي ڊوائيس تي آساني سان آن لائين پڻ پڙهي سگهجي.

۽ اهو سڀ ”سنڌ سلامت ڪتاب گهر“ ذريعي ئي ممڪن ٿي سگهيو. اميد ته سنڌ سلامت ڪتاب گهر ذريعي سموري دنيا ۾ موجود سنڌي نه صرف ڀرپور لاڀ حاصل ڪندا پر سنڌ سلامت ڪتاب گهر کي وڌيڪ فائديمند بنائڻ لاءِ پنهنجو ڀرپور ساٿ نڀائيندا.

books.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت ڪتاب گهر جي اينڊرائيڊ اپليڪيشن پلي اسٽور جي هن لنڪ تان ڊائونلوڊ ڪريو:

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sindhsalamat.book